

Rendvédelem-történeti Füzetek

Acta Historiae Praesidii Ordinis

HU - ISSN 1216 - 6774

HU - e-ISSN 2560 -144X

XXIX.évf. (2019) 57.sz.

TUDOMÁNYOS PERIODIKA

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
Budapest

Rendvédelem-történeti Füzetek

Acta Historiae Praesidii Ordinis

HU - ISSN 1216 - 6774

HU - e-ISSN 2560-144X

XXIX.évf. (2019) 57.sz.

TUDOMÁNYOS PERIODIKA

Megjelenik évente kétszer

**Hősi halottak a magyar rendvédelmi testületeknél
a XIX-XX. században**

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
Budapest

Tisztelt olvasó!

A tanulmányok szövegét ugyan szakmai lektorálás nyomán publikáljuk, azonban a szerzői szuverenitást a szerkesztőség tiszteletben tartja. A szerzők — tudomány határain belüli — álláspontját akceptáljuk. A szerkesztőség és a szerzők közötti esetleges véleménykülönbséget a szerkesztőség a jegyzetekben juttatja kifejezésre, amennyiben elkerülhetetlennek tartjuk a szerzőtől eltérő szerkesztőségi álláspont megjelentetését. A szerzői szabadság határának a tudományos művekkel szembeni elvárásnak való megfelelést tartjuk, tartalmi és formai tekintetben egyaránt.

A szerkesztőség elérhetősége:

✉: H-1037 Budapest, Haránt u. 12.

☎: (+36/06-1) 250-6199

☎: (+36/06-70) 326-1150

@: rtf1991@freemail.hu

A folyóiratban közölt tanulmányokat, vagy a számok bármely részét a kiadó engedélye nélkül bármely formában, illetve bármely eszközzel sokszorosítani és közölni tilos.

© All right reserved.

HU-ISSN 1216-6774
HU e-ISSN 2560-144X

Budapest
2019

A szerkesztőség tagjai és intézményi szellemi műhelyekhez kötődésük
(Vastagítva a munkaviszony szerinti intézmény.)

	Főszerkesztő: Dr. PARÁDI József Cs.C. nyugalmazott főiskolai tanár - Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. - Eötvös Loránd University Faculty of Law = Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar. - National University of Public Service Faculty of Law Enforcement = Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar.
	Szerkesztő: PARÁDI Ákos - Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság.
	Német rezümék CSÓKA Ferenc - Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság.
	Angol rezümék VARJÚ László - Veritas Research Institute of History = Veritas Történetkutató Intézet.
	Szerkesztőbizottság elnöke: Prof. dr. habil MEZEY Barna DSc. - Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. - Eötvös Loránd University Faculty of Law = Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar. - Hungarian Prison Service Society = Magyar Börtöntügyi Társaság. - European Lawyer Journal* = Európai Jogi Szemle. - Iustum Aequum Salutera = A jogegyenlőség dícsérete. - Journal of European of History of Law = Európai Jogtörténeti Szemle.
	Szerkesztőbizottság tagja: Prof. dr. habil SZAKÁLY Sándor DSc. - Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. - Veritas Research Institute of History = Veritas Történetkutató Intézet. - Ministry of Defence Military History Institute and Museum = Hadtörténeti Intézet és Múzeum. - Vienesse Diary = Bécsi Napló. - New Hungarian Review = Új Magyar Szemle. - Centuries (Historical Magazine of the Hungarian Historical Society) = Századok. - Historical Review = Történelmi Szemle.
	Szerkesztőbizottság tagja: Dr. habil BODA József docens Ph.D. - Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. - National University of Public Service Faculty of Law Enforcement = Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar. - Police Practice and Research an International Journal = Rendvédelmi gyakorlat és kutatás, nemzetközi folyóirat. - Journal of Eastern European Criminal Law = Kelet Európai Büntetőjogi Szemle. - Hungarian Law Enforcement (Law Enforcement Magazine) = Magyar Rendészet. - National Security Review = Nemzetbiztonsági Szemle.

* Az aláhúzott folyóiratnév a megjelenés nyelvén közölt cím.

A folyóirat első minősítése

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelettel és egyben örömmel tájékoztatom, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Hadtudományi Bizottsága, az éves tervében foglaltaknak és az Önök kérésének megfelelően megvizsgálta a hadtudományban meglévő mértékadó folyóiratokat, továbbá az új kérelmeket.

Megköszönjük az adatszolgáltatás során nyújtott segítségüket és együttműködésüket.

A kérelmek elbírálását követően a Hadtudományi Bizottság a hadtudományban mértékadó folyóiratok listájára, 2008-tól felvette a következő folyóiratot:

„Rendvédelem-történeti Füzetek, HU-ISSN 1216-6774”

Tisztelt Elnök Úr! További tudományos munkájukhoz a Bizottság nevében kívánunk Önnek, a magyar tudomány, benne a hadtudomány nem kis felelősséggel járó szolgálatában kiapadhatatlan alkotóerőt és kitűnő egészséget, sok sikert és eredményt.

Budapest, 2008. június 09-én.

Szívélyes üdvözlettel:

Dr. FELHÁZI Sándor
sk. titkár

Ars dictandi

A *Rendvédelem-történeti Füzetek* (*Acta Historiae Praesidii Ordinis*), HU-ISSN 1216-6774. periodikát a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alapítása évében hozta létre és 1991-től jelennek meg a folyóirat számai. A tudományos társaság által létrehozott sorozatok között e periodika volt az első. A periodika célja, hogy a magyar rendvédelem-történet körében keletkezett új kutatási eredmények számára bemutatási lehetőséget teremtsen.

Az alapítók szándéka szerint:

- a periodika számaiban — évente két alkalommal — a tudományos közlés igényeinek megfelelő tanulmányok jelenhetnek meg;
- azokat az írásműveket fogadja be a lap, amelyek tartalma a magyar rendvédelem-történet körébe tartozik, vagy azzal összefüggésben áll.

Mivel a lapalapítás óta eltelt huzamos idő után is az egyetlen magyar nyelvű periodika maradt, amely fő feladatának a nemzeti rendvédelem-történetünk művelési eredményeinek tudományos színvonalú közzétételét tekintette, ezért olyan indexrendszerrel erősítettük meg a folyóiratot, amelynek a használata segítséget jelenthet a téma iránt érdeklődőknek és az abban elmélyülni kívánók számára egyaránt.

A folyóirat tudományos jellegéből fakadóan világnézeti preconcepcióktól terhelte írások közzésétől tartózkodunk. A történelmi tényeket, a kutatási eredményeket ismertető, azokból egzakt következtetéseket levonó alkotásokat teszünk közzé.

Összességében a szerkesztőség — az alapítók szellemiségének megfelelően — arra törekszik, hogy a folyóiratban a magyar rendvédelem-történet körébe tartozó azon írásművek jelenjenek meg, amelyek megfelelnek a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek.

S Z E R Z Ő K

	ANDROVICZ Gábor ; (+36/06-30) 580-4597 ; androviczgabor@gmail.com Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító [ORCID] 0000-0002-3760-9712 Történész, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolájának a hallgatója, a Rendőrmúzeum munkatársa. Kutatási területe a fővárosi rendőrség személyi állományának dualizmuskori története.
	Dr. BERKI Imre Ph.D. ; ;

	Dr.jur. ZÉTÉNYI Zsolt ; ; ; Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító [ORCID] 0000-0002-5522-1375 (+36/06-1) 942-1149 ; zezso@t-online.hu A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja. Kutatási területe a Magyar Királyi Csendőrség története.
---	--

Piktogram

Mag.

A rendvédelem-történeti elismerések

A rendvédelem-történet magistere

25 év a Magyar Rendvédelem-történet Szolgálatában Emlékérme

Rendvédelem-történetért Díj

Rendvédelem-történetért Érdemrend a rendvédelem-történet kiváló művelőjének

Rendvédelem-történetért Érdemrend a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának

Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet kiváló művelőjének

Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának

Rendvédelem-történetért Érdemérem

Ajánlásjegyzék

XIV. évf. (2008) 17.sz.	Dr. KESERŐ Isván ✚ 2004
XV. évf. (2008) 18.sz.	A magyar állami rendvédelmi szervezetek detektívtestületei.
XVI. évf. (2009) 19.sz.	Dr. BACSA Gábor ✚ 2003
XVII. évf. (2009) 20.sz.	A magyar határrendőrségek.
XVIII. évf. (2010) 21.sz.	O' SVÁTH Pál ✚ 1908
XIX. évf. (2010) 22.sz.	A Magyar Királyi Nemzeti Testőrség.
XX. évf. (2011) 23.sz.	Dr. NAGY József ✚ 2005
XXI. évf. (2011) 24.sz.	A Magyar Királyi Csendőrség.
XXII. évf. (2012) 25.sz.	vitéz KISS Gábor ✚ 2006
XXII. évf. (2012) 26.sz.	A Magyar Királyi Koronadőrség.
XXIII. évf. (2013) 27-28-29-30.sz.	Dr. ZACHAR József ✚ 2009
XXIII. évf. (2013) 31-32-33-34.sz.	A Magyar Királyi Darabon Testőrség.
XXIV.évf. (2014) 35-36-37-38.sz.	gróf SZÉCHÉNYI Ödön ✚ 1922
XXIV. évf. (2014) 39-40-41-42.sz.	A Magyar Királyi Testőrség.
XXV. évf. (2015) 43-44-45-46.sz.	REKTOR Béla ✚ 1989
XXV. évf. (2015) 47-48-49-50.sz.	Mezőrendőrség
XXVI. évf. (2016) 51.sz.	CZÁJLIK Alajos ✚
XXVI. évf. (2016) 52.sz.	A Magyar Királyi Határrendőrség
XXVII. évf. (2017) 53.sz.	gróf LÓNYAY Menyhért ✚ 1884
XXVII.évf. (2017) 54.sz.	A Magyar Királyi Pénzügyőrség
XVIII.évf. (2018) 55.sz.	Dr. NAGY György ✚ 2013
XVIII.évf. (2018) 56.sz.	A Magyar Királyi Állami Rendőrség

TARTALOM

0494 ANDROVICZ Gábor	ORCID : 0000-0002-3760-9712
A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában	15.p.
	DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.15-26P
0495 BERKI IMRE	ORCID : 0000-0001-8144-4751
A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása	27.p.
	DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.27-38P
0496 DEÁK József	ORCID : 0000-0002-7661-4485
Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja	39.p.
	DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.39-48P
0497 FÓRIZS Sándor	ORCID : 0000-0001-6019-3295
A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás	49.p.
	DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.49-58P
0498 SUBA János	ORCID : 0000-0002-2310-7746
Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása.	59.p.
	DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.59-68P
0499 SZABÓ Andrea	ORCID : 0000-0002-8224-4089
A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és az emléküik ápolása	69.p.
	DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.69-84P
0500 ZÉTÉNYI Zsolt	ORCID : 0000-0002-5522-1375
A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye	85.p.
	DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.85-111P
A periodika számaiban publikált tanulmányok jegyzeteiben egységesen alkalmazott rövidítések jegyzéke	112.p.
ZEIDLER Sándor	
A XIX-XX. századi magyar katonai rendfokozati rendszer rangjainak rövidítései.....	113.p.
Rezümék	117.p.
Resümee	120.p.
Resumée	123.p.
Citációs index publikációk és kéziratok	126.p.
Citációs index periodikák	148.p.
Citációs index levél-, irat-, és dokumentumtárak	155.p.
Citációs index jogszabályok	157.p.
Index nomenclature	163.p.
Index geographicus	183.p.
Index chronologicus	206.p.
Index organicus	209.p.
Kéziratokkal szemben támasztott igények	222.p.
Szerzői űrlap	225.p.
Összesített tartalom	228.p.

In memoriam dr. ŐRY Károly emlékének

„Conditā decrescit, vulgata scientia crescit.”
Az elrejtett tudás csökken, a másokkal közölt ellenben gyarapszik.

A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában

(Victims of the Profession: Heroic Dead of the Budapest Royal Hungarian State Police in the Era of the Dual Monarchy)

Absztrakt

A fővárosi rendőrség volt a kiegyezést követően az első államosított rendőrség a Magyar Szent Korona alá tartozó területen. Az 1872-ben ideiglenesen, majd 1881-ben törvény által véglegesen államosított budapesti rendőrség volt az ország legnagyobb létszámú rendőri szervezete. Az elhelyezkedéséből és a Magyar Királyság rendvédelmében betöltött szerepénél fogva a figyelem középpontjában is állt. Ezért a működésével kapcsolatban már a dualizmus időszakában is keletkeztek feldolgozások, illetve hírlapi tudósítások. E dokumentáltság tette lehetővé a téma feldolgozását.

Kulcsszavak

budapesti rendőrség ; rendőr árvák és özvegyek ; rendőr halálesetek ; rendőr hősök az I. világháborúban ;
rendőr hősök temetése és emlékhelyei

Abstract

Following the Austro-Hungarian Compromise of 1867, the Budapest Police were the first nationalized police organization on the territory under the authority of the Hungarian Holy Crown. The Budapest Police, temporarily nationalized in 1872 and then permanently by law in 1881, was the largest police organization on a headcount basis in the country. As a result of its prime location and function within the law enforcement framework of the Kingdom of Hungary, the Budapest Police also received the brunt of media attention. Thus, the organization was being reported on and covered by the press already in the Era of the Dual Monarchy. This historical reporting has made it possible to write this work.

Key words:

Budapest Police ; police orphans and widows ; police deaths ; police heroes in WWI ;
funerals of and memorials to police heroes

*

Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító (ORCID) : <https://orcid.org/0000-0002-3760-9712>

Institutional attachments = Szerző intézményi kötődései :

- National University of Public Service Faculty of Law Enforcement
- Policemuseum Budapest

= Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
= Rendőrmúzeum Budapest

@: androviczgabor@gmail.com

Date of registry = Regisztrálás dátuma : 2019. IV. 13.

Date of acceptance = elfogadás dátuma : 2019. IV. 27.

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.15-26P

A hősi halál kifejezés korszakonként eltérő jelentéssel bírt. A jelenleg hatályos belügyminiszteri rendelet a kegyeleti gondoskodás négy kategóriáját határozza meg. Ennek értelmében „... *hősi halottá kell nyilvánítani a rendvédelmi feladatokat ellátó szerv hivatásos állományában elhunytat halálának körülményei, életútja és érdemei figyelembevételével, ha a szolgálat teljesítése során Magyarország alkotmányos rendjének védelme, a közbiztonság és a közrend fenntartása, az államhatár védelme, tűz, elemi csapás vagy katasztrófa következményeinek elhárítása közben kimagasló bátorságot, kiemelkedő személyes helytállást tanúsított és eközben, vagy így elszenvedett sérülése következtében életét vesztette.*”¹ Amennyiben a hősi halottá nyilvánítás feltételei nem, vagy csak részben állnak fenn, az elhunytat a szolgálat halottjává lehet nyilvánítani, ha a szolgálat teljesítése közben, vagy azzal összefüggésben vesztette életét.²

A katonai eredetű kifejezés etimológiája az 1848-1949-es magyar forradalom és szabadságharc időszakára nyúlik vissza, elterjedése azonban az I. világháború idejére tehető. Elsődlegesen a háborúban, illetve fegyveres harcban, köteleességteljesítés közben életét vesztett katonákra vonatkoztatták,³ tágabb jelentésében pedig a közösség önfeláldozó, bátor szolgálatában meghalt személyt értették alatta.⁴ A dualizmus és a HORTHY-korszak budapesti állami rendőrségénél szolgálat közben, illetve a világháborús frontokon életüket vesztett rendőröket is megillette a hősi halott megnevezés. Ez a gyakorlat maradt meg 1945-öt követően is. A Belügyminisztérium Könyvkiadó gondozásában 1982-ben kiadott, a Budapesti Rendőr-főkapitányság mártírjainak és hősi halottjainak névsorát és rövid életrajzeit közlő kötetben szereplő 40 hősi halott kivétel nélkül szolgálat közben vesztette életét 1945 és 1979 között.⁵

Az 1881. IV. 12-én kihirdetett, Budapest rendőrségéről szóló törvény értelmében a rendőrhatalóság feladata volt működési területén „... *a személy- és vagyonbiztonságot megóvni, a békét és közrendet fenntartani, a büntetőtörvények, a rendeletek és szabályrendeletek megszegését, a véletlenségből vagy bármily természetű mulasztásból eredhető veszélyeket és károkat lehetőleg megakadályozni, a megzavart rendet és békét helyreállítani, az ezek ellen vétőket kipuhatolni és megfenyítés végett az illetékes bíróságnak vagy hatóságnak feljelenteni, illetőleg átadni, s általában a figyelő, megelőző és felfedező rendőrség feladatait a jelen törvény keretén belül teljesíteni.*”⁶ A törvényben meghatározott rendőri szolgálat hatékony ellátását a dualizmus időszakában több körülmény is nehezítette. Budapest európai viszonyok között is egyedülálló gazdasági-társadalmi fejlődési üteme, továbbá az extenzív urbanizáció következtében a vidéki Magyarországról a munkalehetőség reményében bevándorló tömegek mellett bűnöző elemek is megjelentek a fővárosban, akik az egyre növekvő elővárosokban alakították ki bűvőhelyeiket. Ennek következtében szükségessé vált a rendőrhatalósági terület fokozatos kiterjesztése a peremterületekre.⁷ A dualizmus időszakában a megnövekedett fővárosi terület közbiztonságának fenntartásához a testület nem tudta biztosítani az optimális rendőri jelenlétet. A külterületen szolgálatot teljesítő őrszemélyzet csekély létszámának főbb okaiként említhető – az alacsony költségvetés mellett – a fluktuáció, a szegényes fizetés és a fizikai és mentális szempontból is megterhelő szolgálati körülmények. A belügyminiszter részére felterjesztett éves főkapitányi jelentések visszatérő problémaként mutattak rá a rendőri létszámviszonyok elmaradottságára.⁸

A szolgálatban meghalt rendőrök hősi halottá nyilvánításában közrejátszott a testület erősen militáns viszonyrendszere⁹ és identitás- és hivatástudata. A 1881. évi rendőrségi törvény szerint: „*A fővárosi rendőrség polgári intézmény, melynek őrségi személyzete azonban belső szervezetében szigorú katonai fegyelmi szabályok alatt áll. Működésében e személyzet a felebbvalóktól nyert utasítások szerint jár el...*”¹⁰ Az egyenruha- és fegyverviselés, a laktanyai elszállásolás, az állománynál történő véglegesítés egyik előfeltételeként megjelölt katonai altiszti szolgálat következtében a rendőrök magukat a „rend katonáinak” tekintették, ahogy azt a magyar rendőrség-történet egyik legtermékenyebb szakírója is kiemelte nevelési vezérfonalnak szánt munkájában „*A külső ellenség ellen megvéd ugye a hadsereg. A belső ellenség ellen, háború nélküli, örökös harcban áll és küzd a rendőrség. Ami a hadsereg kifelé, ugyanaz a rendőrség befelé. Sőt, akkor is, mikor a hadsereg háborúban áll az ellenségekkel, a rendőr az, aki az ország határain belül ugyancsak küzd ugyanazon ellenségek ellen, hogy idehaza, az ország belsejében elejét vegye, felfedje, kinyomozza és lehetetlenné tegye azokat, akik veszélyeztetik a hadviselés érdekeit. És küzd örökösen a rendbontók, az élet- és vagyonbiztonságot fenyegető közveszélyes elemek ellen, az államfelforgatók, a haza belső ellenségei ellen!*”¹¹

A Magyar Királyi Állami Rendőrség¹² hősi halottjainak névsorát első alkalommal 1928-ban állították össze. Ez év október 28-án a Mosonyi utcai rendőrlaktanyában a rendőrmártírok előtt tisztelgő fehérmárvány emléktáblát avattak fel, amelyen az alábbi felirat volt olvasható: „A HAZA ÉS

KÖZBIZTONSÁG VÉDELMEBEN HÍVEK VOLTAK MINDHALÁLIG”. A falba illesztett tábla felső részén félkörben nagyobb, csatajelenetet ábrázoló, kétoldalt pedig két kisebb, a rendőrség gondozó tevékenységét és szolgálatának veszedelmeit illusztráló bronzreliefek voltak láthatóak.¹³ Az elhunytak nevei két csoportban kerültek felsorolásra. Elsőként azok a frontszolgálatot teljesítő rendőrszemélyzeti tagok nevei kaptak helyet, akik az I. világháborúban áldozták életüket a hazáért. A világháborúban a haza védelmében hősi halált halt 31 rendőr: WEIGENT Viktor rendőrfelügyelő, valamint BAKI István, BALATON Sándor, BARNÁ István, BALINT Ferenc, CSEREKLEI István, CSÉZA Mihály, DOMSA István, DÖBRÖNDI Sándor, FISCHER Flórián, GYÖRGY István, HERESZNYEI István, HORNYACSEK István, JUHÁSZ 4. József, KARLOVICS József, KÁDÁR 2. Lajos, KOCSIS Boldizsár, KOPLÁCS János, KOSTYÁL István, KOVÁCS 15. István, KOVÁCS 24. József, KRATOK Gyula, KURTA András, LÉBER Ferenc, MIHÓK János, ORBÁN 3. István, PATKÓS József, SOVÁNY György, SZOMOR József, TREFNYI István, ZSIGA Ferenc altisztek és rendőrök.¹⁴

Fontos megjegyezni, hogy már a világháború kitörését követő napokban kétszáznál több rendőr, az őrszemélyzet teljes újoncállománya, sok detektív, valamint 44 rendőrtisztviselő vonult be az Osztrák-Magyar Monarchia haderejébe.¹⁵ Az emléktábla második részén volt olvasható a legénység szolgálat közben életüket vesztett tagjainak névsora, köztük 1918-ig a dualizmus időszakának 14 rendőrmártírája: ROGULJA Gyula rendőrfelügyelő, valamint RÉVY Illés, ANTAL András, FEHÉR József, MÖLNÁR 3. Antal, SZÜCS 3. József, RITTER József, BÁNYAI K. Mihály, KISS 1. Károly, GARGYI Bálint, ANTAL Pál, VARRÓ István, KÉTHELYI Imre, BODOR István rendőrtisztek és rendőrök.¹⁶ Az emléktábla valószínűleg 1949-et követően lekerült a helyéről, ma már csak körvonalai jelzik az egykori mementót a laktanya udvarán.¹⁷ Az 1930-as években megjelenő *Magyar Rendőr* című rendőrségi szaklap halottak napja alkalmából több cikkben említést tett a rendőrmártírokról, s ugyaninnen tudható, hogy többségüket (hét fő) a Rákosi temetőben (ma: Új Köztemető), egy-egy főt a Farkasréti és az Újpesti (magdolnavárosi, 1964-ig felszámolva) temetőben, öt főt pedig vidéki szülőfaluik temetőiben helyezték örök nyugalomra.¹⁸

A 14 rendőrmártír többsége, 10 fő halt erőszakos halált. Az őrszemélyzet elégtelen létszáma nem kedvezett sem a rendőri tekintélynek, sem az állampolgári fegyelemnek. A fővárosi rendőrség kiemelkedő szellemi alakja 1917-ben az alábbiakat írta a közbiztonsági állapotokról: „*Próbálja meg valaki s álljon ki éjszaka egyedül az utcára, távol minden segítségtől, gyakran a legellenségesebb, sőt bosszút lihegő környezetben, aztán próbálja szenteltvízzel lecsendesíteni azt a hatalmasizmú desperadót, aki csak öklével akarja leütni. [...] A közönség és a rendőr egyaránt a mi vérünk, csak hogy a rendőrnek, ha jogosan vél eljárni, meghátrálnia nem szabad és nem lehet. Innen a sok összetűzés, mely folyton patvarkodó temperamentumunk mellett nem egyszer véres eredményre vezet. Nálunk még a kapatos ember azt hiszi, hogy neki több a joga, mint másnak.*”¹⁹ A szolgálat veszélyességét hűen támasztják alá a statisztikai adatokban bővelkedő éves főkapitányi jelentések, amelyek szerint például 1906 és 1911 között, tehát hat év leforgása alatt Budapesten intézkedés közben 98 rendőr sérült meg fizikai atrocitás következtében, köztük 28-an súlyosan.²⁰

Az erőszakos halálesetek kapcsán több esetben közrejátszó tényező volt a rendőrré támadók erősen ittas állapota. 1896.V. 26-án ANTAL András lovasrendőr éjszakai őrzárata során összeakadt a bűntetett előéletű, 17 éves napszámossal, aki a kocsmából hazafelé tartva részeg dalolászásával zavarta a környéken alvók nyugalma. A rendőr többször felszólította, hogy hagyja abba a hangoskodást, azonban a garázdálkodó fiatalember ügyet sem vetett rá, míg végül a lovasrendőr megelégedte a dolgot, és be akarta kísérni a rendbontót. A részeg hangoskodó erre tört rántott, és az intézkedő rendőrt lágyékon szúrta, átvágva a jobboldali comb ütőerét, majd elfutott. A haldokló lovasrendőrré egy másik rendőr őrszem talált rá, de életét a nagy vérvesztés miatt már nem lehetett megmenteni. A nyomozás azonnal megindult, és két tanú segítségével hamar megtalálták a környéken kóborló gyilkost, aki először ugyan tagadta tettét, azonban a nyilvánvaló bizonyítékok (a nála talált véres tör, valamint vérfoltos ruházata) hatására végül beismerte tettét.²¹

FEHÉR József rendőr szintén utcai atrocitás áldozata lett. 1897. VII. 11-én 18 éves lakatossegéd három társával kurjongatva szintén a kocsmából tartottak haza a Práter utcában. Az itteni rendőr őrszobából, az ágyából felkelve FEHÉR József rendőr, fegyvertelenül szaladt ki az utcára, hogy csendre intse a legényeket. A hangoskodók azonban nem hallgattak a szép szóra, egyre hangosabban énekeltek, majd mikor a rendőr bekísérést helyezett kilátásba, mindannyian rátámadtak, és a heves ütlegetés közben a lakatossegéd a zsebkésével mellbe szúrta FEHÉR József rendőrt. Az őrszobáról kirohanó rendőrtársak a menekülő társaság után eredtek, azonban csak a lakatossegédet és egy társát sikerült

elfogniuk. Másnap a detektívek segítségével a további két tettetárs is rendőrkézzre került, FEHÉR József rendőr azonban a reggeli órákban meghalt a Rókus kórházban, a halálos késszúrás ugyanis egészen a szívburkáig hatolt.²²

1905. V. 11-én a délutáni órákban a 28 éves MOLNÁR III. Antal rendőr egy bejelentést követően Budapest területéről kitiltott csavargót állított elő a VIII. kerületi kapitánysághoz. Az előállított személy a bekísérés alatt végig nyugodtan viselkedett. Az őrszobán leültették, MOLNÁR III. Antal rendőr pedig neki háttal ülve elkezdte megírni jelentését. A szobában tartózkodott egy másik jelentést író rendőr is, egy harmadik pedig az egyik ágyon aludt. Az előállított személy ekkor hirtelen felpattant, és a ruhája alól előkapott hosszú konyhakéssel, hatalmas erővel hábaszúrta MOLNÁR III. Antal rendőrt majd kirántotta belőle kését és a nyitott ajtón kirohanva menekülni próbált. A súlyosan megsérült rendőr maga is utána iramodott a csavargónak, azonban még a lépcsőház ajtajában összeroskadt, és meghalt. A kapitányság udvarán elfogott csavargó semmiféle megbánást nem tanúsított, és állítólagos részegségére hivatkozva később semmire nem volt hajlandó emlékezni.²³

ROGULJA Gyula rendőrfelügyelő, az egyetlen tiszti állományú (korabeli terminológia szerint rendőr tisztviselő *a szerk.*) rendőrmártír még 1904 decemberében, a képviselőházi tüntetések alkalmával súlyos sérülést szenvedett, amikor egy csoport ellenzéki képviselővel több más nem hivatalos személy is be akart jutni az Országházba. ROGULJA erélyes rendőri figyelmeztetésére válaszul néhány ellenzéki honatya megragadta, ütlegetni kezdte, majd kidobták a képviselőház lépcsőházából. Itt kapott sérüléseibe hosszú, közel hároméves betegeskedése után, 1907. X. 26-án belehalt.²⁴

1908. VI. 5-én SZÜCS 3. József rendőr hajnali őrjárata során, az Erzsébet királyné útján álló rendőr őrszoba előtt találkozott az éjszakából ismert púpos kintornással, aki erősen ittas állapotban volt. A részeg kintornás jókedvében a butykosüvege tartalmával kínálta a rendőrt. SZÜCS 3. József rendőr azonban nem fogadta el az alkoholt, ezért a kintornás dühében előrántott egy borotvapengét, amellyel elvágta a rendőr nyakát. SZÜCS 3. Józsefnek már csak annyi ereje maradt, hogy segítségért kiáltson, ám ezután rövid időn belül elvérzett.²⁵

RITTER (egyes forrásokban helytelenül: RICHTER) József lovasrendőr a korszak legismertebb rendőrhaltója volt, akit 1912. V. 23-án a Szabadság téren lezajlott munkástüntetés alkalmával lőtt le ismeretlen személy a tömegből. A megsebesült rendőrt egy Hold utcai tejszarnokba menekítették, azonban életét már nem tudták megmenteni. Az ügy érdekessége, hogy felmerült annak a gyanúja is, hogy egy detektív revolveréből adták le a lövést, ez azonban nem került hitelt érdemlően bizonyításra. RITTER Józsefet családja kívánságára Dunapatajon temették el, ahol egy évvel később díszes síremléket állított számára a fővárosi rendőrség.²⁶

Egyedülálló esetnek mondható BÁNYAI Mihály rendőrellenőr halála, akit saját beosztottja ölt meg. (Rendőr ellenőrök voltak a fővárosi rendőr testület azon tagjai, akik a közrendvédelmi feladatokat ellátó egyenruhás rendőrök végrehajtó szolgálati tevékenységét ellenőrizték. A rendőrellenőrök a felügyelői karba tartoztak. Állami iskolai végzettségbeli követelményük az érettségi volt. *a szerk.*) A rendőrellenőr egyik beosztottját 1914. X. 26-ai esti ellenőrző szemléje során nem találta őrhelyén. Később BÁNYAI Mihály ismét arra járt, ekkor már rátalált a vétkes rendőrré, akit felelősségre vont, majd miután nem kapott elfogadható választ a távollétre, közölte vele, hogy szolgálat közbeni mulasztásért fel fogja jelenteni. A rendőr először könyörgött, hogy ne jelentse fel, majd amikor látta, hogy ezzel nem ér el eredményt, durva szócátába kezdett az ellenőrrel, aki végül elvette beosztottja kardját, hogy bekísérje az őrszobára. Alig tettek azonban pár lépést, az elől haladó, kardjától megfosztott rendőr előrántotta szolgálati forgópisztolyát, és kétszer rálőtt BÁNYAI Mihály rendőrellenőrré, aki a helyszínen meghalt. A gyilkos rendőr ezt követően a legközelebbi telefonon bejelentette a halál tényét a főkapitányságon, és közölte azt is, hogy ő lőtte le a rendőrellenőrt. Jelentette továbbá, hogy minden szükséges intézkedést megtett, és társai kéréséig a holttest mellett várakozik. Az ellenőrré pokrócot terített, a kikerkező rendőröknek ismételten elmesélte a gyilkosság körülményeit, majd átadta fegyverét, és bevitték a főkapitányságra. Később, a bíróságon azt állította, hogy BÁNYAI Mihály rendőrellenőr már régóta haragot táplált irányába, s az ominózus bekísérés dulakodásba fulladt kettejük között, és csak önvédelemből használta revolverét. Bár először az esküdtbíróság felmentette a feljebbvalójára támadó rendőrt, a Kúria azonban végül szándékos emberölés büntetében kétévi börtönré és háromévi hivatalvesztésre ítélte.²⁷

Az 1918. esztendőben négy rendőr is életét vesztette szolgálatteljesítés közben. ANTAL Pál rendőr 1918. VI. 14-én éjszaka a Tűzoltó utcában két, nagy zsákokat cipelő, gyanúsán viselkedő katonát szólított fel igazolásra, akik dulakodni kezdtek vele, s eközben egyikük hasba lőtte a rendőrt. A két kato-

na, elmenekült a helyszínről. A haldokló rendőrré egyik rendőr társa talált rá, ANTAL Pál azonban kórházba szállítását követően meghalt. A zsákokban összesen 50 kg szalonna volt.²⁸

1918. VI. 30-án délután a Garai téren VARRÓ István rendőr kenyérjegyeket áruló házmestert igazolásra szólított fel. Mivel a házmester nem tudta magát igazolni, a rendőr elkísérte őt az Aréna út 54. szám alatti lakására, ahol meggyőződött személyazonosságáról. Ezt követően VARRÓ István rendőr be akarta kísérni a házmestert a VII. kerületi kapitányságra, aki ekkor arra kérte a rendőrt engedje meg, hogy néhány szót váltson feleségével. A rendőr ebbe beleegyezett, a házmester rövid ideig a lakásán időzött, ahol mint utóbb kiderült, nem a feleségével beszélt, hanem egy konyhakést rejtett a kabátja alá. Mikor a Garay téren haladtak, a házmester előrántotta a konyhakést és hasba szúrta a rendőrt, aki eszméletlenül terült el a földön. A késelő menekülőre fogta, azonban a járőkelők feltartották, s átadták egy odasiető rendőrnek. A merénylő házmestert bekísérték a főkapitányságra, ahol letartóztatták. VARRÓ Istvánt a mentők a Rókus kórházba szállították, ahol megoperálták, de a szerencsétlen rendőr másnap reggelre meghalt.²⁹

A legkülönösebb haláleset egy tragikus balesethez köthető. „*Kéthelyi Imre lovasrendőr halála is éppen olyan hősi halál, mint mártírtársai*”, írta az egyik régi rendőrségi monográfia.³⁰ 1918. IX. 9-én délelőtt a Mosonyi utcai rendőrlaktanya lovasistállójának padlásáról préselt szalmabálákat pakoltak le. Az egyik ledobott bála az istállóból kilépő KÉTHELYI Imre lovasrendőr fejére esett, aki azonnal elterült a földön. Beszállították a rabkórházba, ahol agyrázkódást állapítottak meg. A rendőr állapota folyamatosan romlott, s miután átszállították a III. számú sebészeti klinikára, két napon belül meghalt. Az orvosi szakvélemény szerint a halál oka gerinccsigolyatörés volt.³¹

A negyedik haláleset 1918 karácsonyán következett be. 1918. XII. 23-án, egy éjszakai razzia során a rendőrség több rosszhírű leányt állított elő és szállított be a főkapitányság erkölcsrendészeti osztályának Ó utcai épületébe. A korai délutáni órákban egy huszár szakaszvezető jelent meg az osztályon, aki ételt hozott az egyik elfogott 19 éves lánynak és nővérének. A katona látogatása alkalmával be is akart jutni az épületbe, a rendőrök azonban megtagadták azon kérelmét, hogy kedvesével beszélhessen. A szakaszvezető nem sokkal később az általa összetoborzott, 15-20 fős, csavargó katonákból álló fegyveres csoporttal tért vissza, és emelt hangon követelte, hogy bemehessen az épületbe. A kapuposztos rendőr revolverével igyekezett távoltartani a tömeget a bejáratától, ami rövid időre sikerült is, azonban a szakaszvezető kabátja zsebéből egy kézigránátot rántott elő, s azzal fenyegetőzött, hogy felrobbantja az egész épületet. A robbanószerkezet ekkor működésbe lépett. A bejáratnál tartózkodó BODOR István rendőr halálosan megsebesült, a kapuposztos rendőr csupán könnyebb sérüléseket szenvedett, a szakaszvezető viszont – akit a detektívek később hírhedt csavargóként azonosítottak – jobb karját széttronsolta a robbanás. A megsebesült szakaszvezetőt társai elmenekítették, azonban a délután folyamán a Rókus kórházban belehalt súlyos sérülésébe, akárcsak áldozata, BODOR István rendőr.³²

A főváros forgalmas pályaudvarain és vasútállomásain szolgálatot teljesítő rendőr őrszemek fokozott veszélynek voltak kitéve. A vasúti osztályok rendőrei tartották fenn a közrendet és felügyelték a közbiztonságot a vonatok érkezése és indulása alkalmával.³³ RÉVY Illés 1896. X. 10-én rendőr társával a ferencvárosi teherpályaudvaron őrszem szolgálatuk során egy embert keresett. RÉVY Illés a vágányok között haladva ki akart kerülni egy befelé érkező tehervonatot, és nem vette észre, hogy ugyanakkor robog felé a Keleti Pályaudvarról jövő luxusvonat. A mozdony kerekei a rendőrt köpenyénél fogva elkapták s odacsapták egy kis átjáró híd falához, melynek következtében RÉVY Illés azonnal szörnyethalt.³⁴

1915. III. 12-én KISS I. Károly rendőr őrmester a rákosrendezői pályaudvaron esti ellenőrző szolgálata alatt — miközben elterelte az egyik személyvonatra várakozó utasokat a közeledő bécsi gyorsvonat sín párjáról — őt magát gázolta halálra az érkező szerelvény.³⁵

1917. XI. 10-én este GARGYI Bálint rendőr a kőbányai alsó vasútállomáson a Cegléd felé tartó személyvonatról leszállította az egyik kocsiban garázdálkodó katonát. Mialatt a rendőr a vonat mellett igazoltatta a garázdálkodót, a vonat elindult és a katona felugrott rá. GARGYI Bálint rendőr utána akart ugrani, de leesett és a vonat utolsó kocsija keresztülment rajta.³⁶

A rendőri őrszemélyzet halottjain kívül egy rendőrségi tisztviselő, egy rendőri kézbesítő és egy detektív szolgálat közbeni halálesete is ismert. 1894. VII. 1-én dél körül tűz ütött ki az újpesti WOLFNER Gyula és társa gyapjúmosó, hadfelszerelő és bőrgyárban. A pusztítás a 40 hold területen álló gyárépületekre és a szomszédos utca lakóházaira is kiterjedt. A kiérkező V. kerületi tűzörség megkezdte az oltást, s a tűz keletkezése után megjelentek az újpesti rendőrök is, élükön AMBRUS Kamill kerületi kapitánnyal, hogy a katasztrófa helyszínéről lehetőség szerint kiűrtsék a rengeteg bá-

mészakodót. Az egyre terjedő tűz a szomszédos Attila utcai Deutsch-féle telepet is elérte, ezért AMBRUS Kamill rendőr kapitány embereivel innen is eltávolította a mintegy 200-300 fős tömeget és a terület lezárása végett ott is maradt a figyelmeztetések ellenére. Ekkor az egyik raktárpépület kétemelet magasságú fala óriási robajjal ledőlt, maga alá temetve AMBRUS Kamill rendőr kapitányt, KONKOLY-THEGE Miklós rendőri kézbesítőt és a társaságukban ott tartózkodó rendőrtisztviselőt, továbbá három tűzoltót. A beomlás után rögtön megkezdődött a törmelék alá kerültek kimentése, ennek dacára KONKOLY-THEGE Miklósnak már csak összeégett holttestét húzták ki, AMBRUS Kamill rendőr kapitányt pedig életveszélyes állapotban szállították az Üllői úti klinikára, ahol néhány óra szenvedés után meghalt.³⁷ A két szolgálati halott összesen kilenc árvát hagyott maga után.³⁸

1915. II. 4-én délután az Erzsébet körúton egy rovott múltú, állástalan pincér és katonaszökevény honvéd egyenruhában sétált a rendőri felügyelet alatt álló kedvesével. A leány szakítani akart barátjával, hangos veszekedésbe kezdtek a nyílt utcán, majd a katonaszökevény pincér elővette zsebkését, és rátámadt párjára. Ezt meglátta az arra járó KALMÁR József detektív, aki a tolvajokat nyomozó detektívek csoportjában dolgozott, így jól ismerte a párjára támadó személyt. KALMÁR József detektív a leány segítségére sietett és rákiáltott a tolvajra, hogy tegye el a kést. A lánynak közben sikerült a közeli kávéházba befutnia, a párjára támadó férfi pedig — aki időközben felismerte a detektívet — kirántotta bajonettjét, és a detektívre támadt. KALMÁR József detektív hátrálása közben előhúzta revolverét, s mivel felszólítása eredménytelen maradt, életveszélyes helyzetben elsütötte fegyverét. A golyó támadó lánykát érte, aki hátraesett. A lövés zajára összesereglett tömeg közül elsőként két katona cselekedett, akik csak annyit láttak, hogy egy polgári ruhás személy rálőtt egyik bajtársukra, s így az előzmények tudta nélkül ugrottak rá a detektívre, s két karját lefogva próbálták ártalmatlanná tenni. A feltápaszkodó katonaszökevény pincér ismét bajonettjével támadt a szorult helyzetben lévő detektívre, akinek még így is sikerült kétszer elsütnie revolverét, s az egyik golyó a katonaszökevény mellébe fúródott. Az összegyűlt tömeg sem ismerhette fel a hatósági személyt, és hamar lincshangulat alakult ki. „*Üssétek agyon a gazembert, lelőtt egy katonát!*” felkiáltással támadtak rá KALMÁR József detektívre, akit ököllel és botokkal agyba-főbe vertek. A dulakodás közben a fegyver még háromszor elsült, miközben ki akarták csavarni a detektív kezéből a pisztolyt, s az egyik golyó KALMÁR József detektív szívét érte. A kiérkező mentők a katonaszökevény pincérrel a honvéd helyőrségi kórházba, KALMÁR József detektívvval pedig a Rókus kórházba indultak, azonban a szerencsétlen detektív még útközben, a mentőkocsiban meghalt a vérvesztéségtől. A rendőrség a szemtanúk kihallgatása alapján megállapította, hogy KALMÁR József detektív halálát rovott múltú katonaszökevény, volt esztergályossegéd okozta, aki az eset után elmenekült a helyszínről.³⁹

A hősi halott rendőrök méltó körülmények között történő eltemetéséről, továbbá özvegyeik és árvaik gondoskodásáról a rendőri testület, az állam és a társadalom együttesen gondoskodott. A temetési ceremónia egyszerre volt társadalmi esemény és a rendőri bajtársiasság reprezentációja. Függetlenül az elhunyt rendőri státusától és rendfokozatától, végső búcsúztatásán részt vett a főkapitányság vezetősége és őrszemélyzete, valamint a Magyar Királyi Belügyminisztérium képviselői. AMBRUS Kamill kapitány ravatalozásáról a korabeli sajtó így számolt be: „*A kaput és a csarnokot fekete posztóval borították be, a ravatalt déli növények vették körül. A koporsót rendőrök őrizték kivont karddal [...] A ravatal dúsan meg volt rakva koszorúkkal. A család, a főkapitányság, kartársak és jó barátok mind elhozták részvételük jeleit, sőt a vidékről is érkezett a családhoz számos részvevő levél és telegram [...] Jóval négy óra előtt már együtt voltak a halottas házban és a klinika előtt.*” A szertartáson a közélet számos ismert tagja vett részt.⁴⁰

FEHÉR József rendőr végtisztességén a fővárosi rendőrség főkapitánya, a főkapitány-helyettese és a rendőr-főparancsnok, valamint a teljes tisztikar és a detektívtestület, továbbá két szakasz lovas- és gyalogrendőr vett részt, gyászzenét pedig a 69. honvédgyalogezred adott, ugyanis az elhunyt ebben az egységben teljesített szolgált. „*Koporsóján sok szép koszorú volt, a többi között az Illés utcai lakóké is, akiknek testi épségére vigyázott.*”⁴¹

GARGYI Bálint rendőr ravatalánál a kormányt államtitkár képviselte, a Magyar Királyi Belügyminisztériumot pedig a tárca tekintélyes személyei.⁴²

A főváros a hősi halott rendőrök esetében ingyen sírhelyet biztosított, továbbá a rendőrség több esetben síremléket állított az elhunyt bajtárs emlékének.⁴³

A kormány segélyezés útján támogatta a gyászoló családok egzisztenciális biztonságát. AMBRUS Kamill árvái nevelési pótlékban részesültek, a néhai kapitány egyik fiát, AMBRUS Bélát pedig gróf az istvántelki nevelő- és kertészképző intézetébe ingyenesen fölvetették.⁴⁴

ANTAL András özvegyének nyugdíját és három árvájának nevelési járulékát a haláleset utáni évben 50-50%-kal emelték fel.⁴⁵

SZÜCS 3. József özvegye részére 300 korona rendkívüli segélyt folyósítottak abból az okból, hogy „*férje a szolgálat teljesítése közben gyilkosságnak esett áldozatul.*”⁴⁶

GARGYI Bálint temetésén a belügyi tárca államtitkára a miniszter felhatalmazása nyomán 1 000 korona segélyt adott át az özvegynek, továbbá biztosították arról, hogy négy kiskorú gyermeke neveltetéséről is gondoskodni fognak.⁴⁷

További jellemző formája volt a szociális gondoskodásnak a közadakozás. RITTER József családjának megsegítésére mintegy 6 000 korona gyűlt össze.⁴⁸

GARGYI Bálint családjának részére az *Est* című napilap is gyűjtésbe fogott, és a közösségi finanszírozásból végül 2 113 koronát juttattak el a főkapitányon keresztül az özvegynek.⁴⁹

ANTAL Pál árváinak részére két nap alatt közel 2 000 koronát adtak össze.⁵⁰

A tanulmány alapjául szolgáló primer forrás, a rendőrség első hősi halottjainak emléktáblája ma már nem található meg a Mosonyi utcai laktanyában, az 1950-es években ismeretlen kezek levették, és gondosan eltüntették. Üzenete azonban a mai napig érvényes: minden fegyveres testület szervezeti kultúrájának részét kell képeznie a régmúlt időkben elhunyt bajtársak emlékének ápolása, és az általuk képviselt erények és értékek megtartása.

Jegyzetek:

¹ 6/2013. (III. 27.) BM.r.

² Loc.cit.

³ BANGHA: II.köt. 332.p.

⁴ BÁRCZY — ORSZÁGH: III.köt. 369.p.

⁵ BENJÁMIN — SAS — GRONDZSÁKNÉ

⁶ 1881/XXI.tc. 2.§

⁷ 1899/XLVI.tc. ; 1912/LX.tc. ; 1916/XXXVIII.tc.

⁸ *Jelentés a budapesti állami rendőrség 1910. évi működéséről.* 13.p.

⁹ A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség polgári fegyveres őrtestület volt. Ebből fakadóan a testületen belüli személyi függelmi viszonyok nem katonaiak, hanem hivatalnokiak voltak. A testület személyi állományának a tagjait a katonákra általában vonatkozó jogosultságok nem illették meg, kötelezettségek pedig nem terhelték. A budapesti rendőrség tagjai a budapesti rendőrség rendfokozati rendszerét viselték, mivel személyükben nem minősültek katonának, így katonai rendfokozatot sem viselhettek a rendőri egyenruhájukon. A fővárosi rendőrség személyi állománya nem a honvédelmi miniszter — mint a katonailag szervezett őrtestületeknél — hanem a budapesti rendőrség felügyeletét ellátó belügyminiszter alárendeltségébe tartozott. A polgári fegyveres őrtestületek esetében sem tűrtek meg azonban lazaságot, fegyelmezetlenséget. (a szerk.)

¹⁰ 1881/XXI.tc. op.cit.

¹¹ RÉDEY: 10-11.p.

¹² A dualizmus időszakában a rendőrhatalmási jogkört az önkormányzatokhoz telepítették, így a magyar korona területén elsősorban az önkormányzatok rendelkeztek rendőrség létrehozási jogkörrel. Csúpn három állami rendőrség működött, a Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség (1881), a Magyar Királyi Határrendőrség (1906) és a Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrség (1916). A magyarországi rendőrségek államosítására 1919 őszén került sor. Ezt követően a fővárosi rendőrség mintájára államosított vidéki rendőrségek egy szervezetben működtek a Magyar Királyi Állami Rendőrség elnevezéssel. A testület nevét 1931-ben megváltoztatták Magyar Királyi Rendőrségre. A testület ezzel a névvel működött 1945-ig. (a szerk.)

1881/XXI.tc. ; 1903/VIII.tc. ; 5 692/1905. (XII.29.) ME.r. ; 91 000/1905. (XII. 29.) BM.kr. ; 1916/XXXVII.tc. ; 37 000/1917. (III. 23.) BM.kr. ; 5 047/1919. (X. 1.) ME.r. ; 6 500/1931. (XI. 30.) ME.r.

¹³ DORNING: Henrik: A budapesti rendőrség vázlatos története 1848-tól 1928-ig.

¹⁴ Loc.cit.

¹⁵ BAKSA: 128.p.

¹⁶ A teljesség igényére törekedve az elhalálozottak sorában meg kell említeni KARKECZ Menyhért 267. számú rendőrt is, akinek neve ismeretlen okból nem került fel az emléktáblára, halálesetéről pedig csúpn egy kishír maradt fenn. 1889. május 25-én délelőtt KARKECZ a Ferenc körúton holtárszög állapotban talált rá ANDREJKOVICS István napszámosra, akit egy hordár targoncáján akart bevitetni a kapitányságra. Amikor ráfejtette az alkalmatosságra, a részeg férfi végtagjaival idegesen kapálózni kezdett, s úgy megrúgta a rendőrt, hogy az holtan roskadt össze.

A vadállat. 6.p. ; DORNING: Henrik: A budapesti rendőrség vázlatos története 1848-tól 1928-ig. op.cit. 25. p.

¹⁷ Az emléktábla leleplezéséről mozgókép is készült, lásd: Hősi halott rendőrtisztek és rendőrök emlékműve a Mosonyi utcai laktanyában. Magyar Híradó 246. (1928. november)

¹⁸ - Emlékezzünk. ; A kegyelet virágai. 412.p.

- ¹⁹ DORNING: A pillantás viszonzása. 37.p.
- ²⁰ Jelentés a budapesti állami rendőrség 1906. évi működéséről. 58. p.
- ²¹ A hangoskodó részeg napszámos RUZICKA [HUZICKA] András volt. Meggyilkolt lovasrendőr. I. 7.p. ; Meggyilkolt lovasrendőr. 2.p.
- ²² A szolgálatot teletisztító rendőrt zsebkésével mellbe szúró személy HORNYÁK Ferenc lakatossegéd volt. Agyonszúrt rendőr. 6.p.
- ²³ A rendőrt leszúró személy GVOT János csavargó volt. Meggyilkolt rendőr. II. 8.p. ; A rendőr gyilkosa. 10.p.
- ²⁴ Rogulya esete. 5.p. ; Gyászrovat. 11.p.
- ²⁵ A púpos kintornást MEDVE Imrének hívták. Meggyilkolt rendőr. III. 10.p. ; Meggyilkolt rendőr. IV. 11.p.
- ²⁶ A közigazgatási bizottság ülése. 2181.p. ; Ki lőtte le a lovasrendőrt? I.rész. 16.p. , II.rész. 9.p. ; A lovasrendőr síremlékének fölavatása. 11.p.
- ²⁷ Agyonlőtt rendőrellenőr. 8.p. ; A rendőrellenőr gyilkosa. I. 14-15.p. ; A rendőrellenőr gyilkosa. II. 16.p.
- ²⁸ A két katona MOLNÁR József és GÁBORNYIK János közlegények voltak. A haldokló rendőrré pedig FÁNCSI András nevű rendőr társa talált rá. Merénylet egy rendőr ellen. 8.p.
- ²⁹ A házmester agyonszúrt egy rendőrt. 10.p. ; Az örült házmester rémtette. 7.p.
- ³⁰ BORBÉLY — KAPY: 8. p.
- ³¹ Egy lovasrendőr halálos balesete. 8.p. ; A lovasrendőr halálos balesete. 10.p.
- ³² A huszár szakaszvezető — akit később hírhedt csavargóként azonosítottak — KALOCSAI Károly volt. Kézigránátmerénylet két halottal. 10.p. ; Az Ó-utcai kézibombamerénylet. 8.p.
- ³³ Szervezési szabályzat a fő- és székvárosi m. kir. államrendőrség őrsége számára. 7.p.
- ³⁴ Meghalt az őrzáraton.
- ³⁵ Elgázolta a vonat. 15.p. ; BORBÉLY — KAPY: op.cit. 8.p.
- ³⁶ Rendőr-halál. 4.p.
- ³⁷ Nagy tűzvész Újpesten.
- ³⁸ Halálozások. 453.p.
- ³⁹ A detektív halála. 19.p. ; Detektív és zsebtolvaj élet-halál harca. 8.p. ; Élet-halálharc az utcán. 7.p.
- ⁴⁰ A szertartáson részt vettek: „HIERONYMI Károly belügyminiszter, LOBKOVITZ Rudolf herceg hadtestparancsnok, ROHONCZY tábornok ténparancsnok, JEKELFALUSSY Lajos min. tanácsos, VADNAY Andor és SZÓHNER Antal min. osztálytanácsosok, GERLŐCZY Károly alpolgármester, FÖLDVÁRY Mihály alispán, dr. SÉLLEY Sándor főkapitány, PEKÁRY József főkap. helyettes, BESSENVEY Ferenc és TOMPA Antal orsz. képviselők, JANICSEK Andor h. tűzoltóparancsnok, MARKUSOVSKY Béla segédtsz. SPLÉNYI Ödön báró, SZLÁVY László, CHUDY Hugó és GÉCZY István rendőrtanácsosok, BORNEMISSZA Boldizsár rendőrfőparancsnok, a budapesti államrendőrség tisztikara teljes díszben, a detektív-osztály SZOMBATHALVY Albert detektív-főnök vezetése alatt, több lovas és gyalog díszszakasz, Újpest képviselőtestülete TANOS Pál bíróval, WOLFNER Tivadar gyártulajdonos, ULLERICH Gyula igazgató és a közélet számos ismert tagja.”
- Ambrus rendőrkapitány temetése. 4.p.
- ⁴¹ Az 1659-es temetése. 6.p.
- ⁴² Gargyi Bálint temetése. 6.p.
- ⁴³ Egy elfelejtett sír. 2868.p. ; Leleplezték a lovasrendőr síremlékét. 11.p. ; KALMÁR József vidéki síremlékét halála után tizenöt esztendővel, 1930-ban avatták fel. A sírkövön az alábbi felirat állt: „Itt alussza örök álmát Kalmár József detektív, kinek hivatása teljesítése közben Budapesten, 1915. II. 4-én gyilkos kéztől kioltott életének emlékért kártársi szeretettel őrizi a Magyar Királyi Államrendőrségi Detektívek Országos Nyugdíjpótló és Segélyező Egyesülete.”
- A detektív hős márványemléke. 3-4.p.
- ⁴⁴ A felmerülő költségeket gróf KÁROLYI Sándorné állta. MNL-OL. K27.1895.08.17.1895.08.17. Javaslat nevelési pótlék engedélyezésére Ambrus Kamill fővárosi kerületi kapitány árvái részére. Javaslat nevelési pótlék engedélyezésére Ambrus Kamill fővárosi kerületi kapitány árvái részére. 29. ülés 38. pont. ; Rövid hírek. 2033.p.
- ⁴⁵ Loc.cit. K27.1897.06.02. Nyugdíj és nevelési pótlék felemelése Antal András államrendőrségi volt lovasrendőr özvegye és árvái részére. 23. ülés 7. pont.
- ⁴⁶ A Magyar Királyi Állami Számvevőszék jelentése az 1908. évi zárszámadásáról, valamint az államháztartás, államvagyon és állami adósságok kezelése körül az 1908. évben szerzett tapasztalatairól. 87.p.
- ⁴⁷ Gargyi Bálint temetése. op.cit.
- ⁴⁸ „József főherceg ma délben háromezer koronát küldött a főkapitánynak azzal az utasítással, hogy abból ezer koronát adjon át az agyonlőtt Richter József lovasrendőr özvegyének [...] Ugyancsak ma küldött gróf Andrássy Géza is 800 koronát a Váci-úton agyonlőtt Holub Risztof családjának, 500 koronát pedig az agyonlőtt lovasrendőr gyermekeinek.”
- Adakozások.
- ⁴⁹ Gargyi Bálint árvái. 5.p.
- ⁵⁰ Két kis gyermek a Dunába fult. 9.p.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):**MONOGRÁFIÁK KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK**BORBÉLY — KAPY
(30.;35.;)— BORBÉLY Zoltán – KAPY Rezső (szerk.): *A 60 éves magyar rendőrség 1881-1941.* Budapest, 1942, Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat. I.köt. 1-299 p. II.köt. 300-600 p.**TANKÖNYVEK**RÉDEY
(11.;)— RÉDEY Miklós: *A rendőri szolgálat vezérfonala.* Budapest, 1916, Pátria Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság. 126 p. /Rendőrségi szaktanfolyamok kiadványai, 2./**CIKKEK**Az 1659-es temetése.
(41.;)— Az 1659-es temetése. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XVII.évf. (1897) 195.sz. 6.p.Adakozások.
(48.;)— Adakozások. *Világ*, III.évf. (1912) 124.sz. 7.p.Agyonlőtt rendőrellenőr.
(27.;)— Agyonlőtt rendőrellenőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXV.évf. (1914) 268.sz. 8.p.Agyonszúrt rendőr.
(22.;)— Agyonszúrt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, XLVIII.évf. (1897) 194.sz. 6.p.Ambrus rendőrkapitány temetése.
(40.;)— Ambrus rendőrkapitány temetése. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XIV.évf. (1894) 184.sz. 4-5.p.Detektív és zsebtolvaj élet-halál harca.
(39.;)— Detektív és zsebtolvaj élet-halál harca. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXVI.évf. (1915) 36.sz. 8-9.p.A detektív halála.
(39.;)— A detektív halála. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXVI.évf. (1915) 45.sz. 19.p.A detektív hős márványemléke.
(43.;)— A detektív hős márványemléke. (Szerkesztőségi közlemény) *Magyar Rendőr*, V.évf. (1930) 23. sz. 3-4.p.DORNING: A budapesti rendőrség vázlatos története 1848-tól 1928-ig.
(13.;14.;16.;)— DORNING Henrik: A budapesti rendőrség vázlatos története 1848-tól 1928-ig. *Rendőrk*, III.évf. (1929) jubileumi szám 9-27.p.DORNING: A pillantás viszonzása.
(19.;)— DORNING Henrik: A pillantás viszonzása. *Jogtudományi Közlöny*, LII.évf. (1917) 4.sz. 37-38.p.Egy lovasrendőr halálos balesete.
(31.;)— Egy lovasrendőr halálos balesete. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Est*, IX.évf. (1918) 216.sz. 8.p.Egy elfelejtett sír.
(43.;)— Egy elfelejtett sír. (Szerkesztőségi közlemény) *Fővárosi Lapok*, XXXII.évf. (1895) 307.sz. 2868.p.Elgázolta a vonat.
(35.;)— Elgázolta a vonat. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Ujság*, XIII.évf. (1915) 72.sz. 15.p.Emlékezzünk.
(18.;)— Emlékezzünk. (Szerkesztőségi közlemény) *Magyar Rendőr*, IV.évf. (1937) 22.sz. 515-516.p.Élet-halálharc az utcán.
(39.;)— Élet-halálharc az utcán. (Szerkesztőségi közlemény) *Népszava*, XLIII.évf. (1915) 68.sz. 7.p.Gargyi Bálint árvái.
(49.;)— Gargyi Bálint árvái. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Est*, VIII.évf. (1917) 287.sz. 5.p.Gargyi Bálint temetése.
(42.;47.;)— Gargyi Bálint temetése. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXVII.évf. (1917) 283.sz. 6.p.Gyászrovat.
(24.;)— Gyászrovat. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LVIII.évf. (1907) 256.sz. 11.p.Halálozások.
(38.;)— Halálozások. (Szerkesztőségi közlemény) *Vasárnapi Ujság*, XLI.évf. (1894) 27.sz. 453.p.A házmaster agyonszúrt egy rendőrt.
(29.;)— A házmaster agyonszúrt egy rendőrt. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXVIII.évf. (1918) 151.sz. 15.p.A kegyelet virágai.
(18.;)— A kegyelet virágai. (Szerkesztőségi közlemény) *Magyar Rendőr*, V.évf. (1938) 21.sz. 491-492.p.Két kis gyermek a Dunába fult.
(50.;)— Két kis gyermek a Dunába fult. (Szerkesztőségi közlemény) *Népszava*, XLVI.évf. (1918) 145.sz. 9.p.

- Kézigránátmerénylet két halottal. (32.;) — Kézigránátmerénylet két halottal. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXVIII.évf. (1918) 302.sz. 10.p.
- Ki lötte le a lovasrendőrt? (26.;) — Ki lötte le a lovasrendőrt? (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXII.évf. (1912) I.rész. 177.sz. 16.p. II.rész. 178.sz. 9-10.p.
- A közigazgatási bizottság ülése. (26.;) — A közigazgatási bizottság ülése. (Szerkesztőségi közlemény) *Fővárosi Közlöny*, XXIII.évf. (1912) 47.sz. 2179-2184.p.
- Leleplezték a lovasrendőr síremlékét. (43.;) — Leleplezték a lovasrendőr síremlékét. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXIV.évf. (1913) 259.sz. 11.p.
- A lovasrendőr halálos balesete. (31.;) — A lovasrendőr halálos balesete. (Szerkesztőségi közlemény) *Népszava*, XLVI.évf. (1918) 216.sz. 10.p.
- A lovasrendőr síremlékének fölvatása. (26.;) — A lovasrendőr síremlékének fölvatása. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXIII.évf. (1913) 259.sz. 11.p.
- Meggyilkolt rendőr. I. (21.;) — Meggyilkolt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Fővárosi Lapok*, XXXIII.évf. (1896) 145.sz. 7.p.
- Meggyilkolt lovasrendőr. (21.;) — Meggyilkolt lovasrendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, XLVII.évf. (1896) 144.sz. 2.p.
- Meggyilkolt rendőr. II. (23.;) — Meggyilkolt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXV.évf. (1905) 130.sz. 8.p.
- Meggyilkolt rendőr. III. (25.;) — Meggyilkolt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXVIII.évf. (1908) 136.sz. 10.p.
- Meggyilkolt rendőr. IV. (25.;) — Meggyilkolt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LIX.évf. (1908) 136.sz. 11.p.
- Meghalt az őrzáraton. (34.;) — Meghalt az őrzáraton. *Budapesti Hírlap*, XVI.évf. (1896) 312.sz. 6-7.p.
- Merénylet egy rendőr ellen. (28.;) — Merénylet egy rendőr ellen. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXVIII.évf. (1918) 136.sz. 8.p.
- Nagy tűzvész Újpesten. (37.;) — Nagy tűzvész Újpesten. *Fővárosi Lapok*, XXXI.évf. (1894) 181.sz. 1558-1559.p.
- Az Ó-utcai kézibombamerénylet. (32.;) — Az Ó-utcai kézibombamerénylet. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Hírlap*, XL.évf. (1918) 303.sz. 8.p.
- Az örült házmaster rémtette. (29.;) — Az örült házmaster rémtette. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XLII.évf. (1918) 151.sz. 7.p.
- A rendőr gyilkosa. (23.;) — A rendőr gyilkosa. (Szerkesztőségi közlemény) *Népszava*, XXXIII.évf. (1905) 202.sz. 10.p.
- Rendőrhálál. (36.;) — Rendőr-halál. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Est*, VIII.évf. (1917) 280.sz. 4.p.
- A rendőrellenőr gyilkosa. I. (27.;) — A rendőrellenőr gyilkosa. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXV.évf. (1915) 68.sz. 14-15.p.
- A rendőrellenőr gyilkosa. II. (27.;) — A rendőrellenőr gyilkosa. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXVI.évf. (1915) 181.sz. 16.p.
- Rogulya esete. (24.;) — Rogulya esete. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Hírlap*, XXVI.évf. (1904) 346.sz. 5.p.
- Rövid hírek. (44.;) — Rövid hírek. (Szerkesztőségi közlemény) *Fővárosi Lapok*, XXXI.évf. (1894) 237.sz. 2033.p.
- A vadállat. (16.;) — A vadállat. *Budapesti Hírlap*, IX.évf. (1889) 144.sz. 6.p.

^sLEVÉL- IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRI GYŰJTEMÉNYEK

- MNL-OL.K27. (44.;45.;) — MNL (Magyar Nemzeti Levéltár) OL (Országos Levéltár) K27 (Minisztertanácsi jegyzőkönyvek) iratainak gyűjteménye.

LEXIKONOK ÉS ADATTÁRAK

- BAKSA
(15.;) — BAKSA János (szerk.): *Rendőrségi almanach 1923*. Budapest, 1922, Stephaneum Nyomda és Könyvkiadó. 544 p.
- BANGHA
(3.;) — BANGHA Béla et al. (szerk.): *Katolikus Lexikon*. Budapest, Magyar Kultúra.
I.köt. 1931, 528 p.
II.köt. 1931, 532 p.
III.köt. 1932, 532 p.
IV.köt. 1933, 544 p.
- BENJÁMIN — SAS — GRONDZSÁKNÉ
(5.;) — BENJÁMIN Róbert — SAS Ferenc — GRONDZSÁKNÉ Nemeshegyi Beatrix: *A Budapesti Rendőr-főkapitányság mártírjai és hősi halottjai*. Budapest, 1982, Belügyminisztérium Könyvkiadó. 53 p. HU-ISBN 963 03 1370 7.

SZÓTÁRAK

- BÁRCZY — ORSZÁGH
(4.;) — BÁRCZY Géza — ORSZÁGH László: *A magyar nyelv értelmező szótára*. Budapest, Akadémia Kiadó. HU-ISBN —
I.köt. A-D. 1959, 1091 p.
II.köt. E-Gy. 1960, 1137 p.
III.köt. H-K. 1960, 939 p.
IV.köt. Ki-Mi. 1961, 1347 p.
V.köt. Mo-S. 1961, 1315 p.
VI.köt. Sz-Ty. 1962, 883 p.
VII.köt. U-Zs. 1962, 671 p.

JELENTÉSEK

- A Magyar Királyi Állami Számvevőszék jelentése az 1908. évi zárszámadásáról, valamint az államháztartás, államvagyon és állami adósságok kezelése körül az 1908. évben szerzett tapasztalatairól.*
(46.;) — *A Magyar Királyi Állami Számvevőszék jelentése az 1908. évi zárszámadásáról, valamint az államháztartás, államvagyon és állami adósságok kezelése körül az 1908. évben szerzett tapasztalatairól*. Budapest, 1909, Magyar Királyi Állami Nyomda. 158 p.
- Jelentés a budapesti állami rendőrség 1906. évi működéséről.*
(20.;) — *Jelentés a budapesti állami rendőrség 1906. évi működéséről*. Budapest, 1907, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-társaság. 277 p.
- Jelentés a budapesti állami rendőrség 1910. évi működéséről.*
(8.;) — *Jelentés a budapesti állami rendőrség 1910. évi működéséről*. Budapest, 1911, Radó Izor Nyomdai Müintézete. 272 p.

SZABÁLYZATOK

- Szervezési szabályzat a fő- és székvárosi m. kir. államrendőrség őrsége számára.*
(33.;) — *Szervezési szabályzat a fő- és székvárosi m. kir. államrendőrség őrsége számára*. Budapest, 1893, Athenaeum. 66 p.

JOGSZABÁLYOK

- 1881/XXI.tc.
(6.;10.;12.;) — 1881/XXI.tc. a Budapest-fővárosi rendőrségről.
- 1899/XLVI.tc.
(7.;) — 1899/XLVI.tc. a Budapest fővárosi rendőrség hatáskörének kiterjesztéséről Új-Pest és Rákos-Palota községek területére.
- 1903/VIII.tc.
(12.;) — 1903/VIII.tc. a határrendőrségről.
- 1912/LX.tc.
(7.;) — 1912/LX.tc. a Budapest székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörének Erzsébetfalva, Kispest és Pestszentlőrincz községek területére való kiterjesztéséről.
- 1916/XXXVII.tc.
(12.;) — 1916/XXXVII.tc. a Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrségről.
- 1916/XXXVIII.tc.
(7.;) — 1916/XXXVIII.tc. a Budapest székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörének Csepel község területére való kiterjesztéséről.
- 5 692/1905. (XII.29.) ME.r.
(12.;) — 5 692/1905. (XII.29.) ME.r. a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetéséről.
Magyarországi rendeletek Tára, XXXIX.évf. (1905) I.füzet. 1455.p.

- 91 000/1905. (XII. 29.) BM.kr. (12.;) — 91 000/1905. (XII. 29.) BM.kr. valamennyi törvényhatósághoz Fiume város kivételével a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetésének a végrehajtásáról.
Magyarországi rendeletek Tára, XXXIX.évf. (1905) I.füzet. 1455-1541.p.
- 37 000/1917. (III. 23.) BM.kr. (12.;) — 37 000/1917. (III. 23.) BM.kr. A Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrségről szóló 1916:XXXVII. törvénycikk végrehajtása és a hatáskörök körülírása.
Belügyi Közlöny, XXII.évf. (1917) 16.sz. 406-411.p.
- 5 047/1919. (X. 1.) ME.r. (12.;) — 5 047/1919. (X. 1.) ME.r. a rendőrség államosításáról.
Magyarországi Rendeletek Tára, LIII.évf. (1919) I.füzet. 752-767.p.
- 6 500/1931. (XI. 30.) ME.r. (12.;) — 6 500/1931. (XI. 30.) ME.r. a rendőrség szervezeti változásairól.
Magyarországi Rendeletek Tára, LXV.évf. (1931) XII.füzet. 1533-1534.p.
- 6/2013. (III. 27.) BM.r. (1.;2.;) — 6/2013. (III. 27.) BM.r. a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos és közalkalmazotti állománya részére adható szociális támogatásról és a kegyeleti gondoskodással kapcsolatos egyes feladatokról.
Magyar Közlöny, LIX.évf. (2013) 51.sz. 6487-6492.p. HU-ISSN 2063-0379

A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása
(Heroic Dead of the Fire Department and Memorials to their Memory)

Absztrakt

A tanulmány nem csupán a magyar tűzoltóság mint a katasztrófavédelem egyik elődszervezete, hanem a másik elődszervezet a polgári védelem személyi állományai hősi halottjaival is foglalkozik. A XIX. és a XX. században Magyarország két világ-háborúban is részt vett, melynek kapcsán a vizsgált szervezetek személyi állományának a tagjai közül többen életüket veszítették. A feldolgozás azonban ezekre a hősökre nem terjed ki, hanem a testületi feladatok teljesítése során elhunyt személyekkel foglalkozik. A mintegy 150 év alatt szolgálatteljesítés közben hősi halált halt személyek száma 124 fő volt 1861-től 2013-al bezárólag.

Kulcsszavak

Katasztrófavédelem ; tűzoltóság ; polgári védelem ; tűzszerészek ; tartós légoltalmi szolgálatos

Abstract

The work focuses not only on Hungarian firefighters as one of the first organizations in Disaster Management, but also on those among them who died providing civil defense for the nation. Hungary participated in two world wars in the 19th and 20th centuries, over the course of which many men in the examined organizations lost their lives. The work, however, does not cover these heroes; rather it looks at the 124 men who gave their lives in the line of duty over the 152-year period from 1861 to 2013.

Key words:

Disaster Management ; Fire Protection System ; civil defense ; fire fighters ; permanent air defense personnel

*

Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító (ORCID) : <https://orcid.org/0000-0001-8144-4751>

Institutional attachments = Szerző intézményi kötődései :

- Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
- Central Museum of Disaster Recovery = Katasztrófavédelem Központi Múzeuma
- National University of Public Service Faculty of Law Enforcement = Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

@: berki.imre@gmail.com

Date of registry = Regisztrálás dátuma : 2019. IV. 11.

Date of acceptance = elfogadás dátuma : 2019. IV. 10.

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.27-38P

Kevés veszélyesebb hivatás létezik, mint a tűzoltóké. A mondás szerint is a tűzoltó oda megy, ahonnan más elfut! Így sajnos óhatatlanul is áldozatul estek hivatásuknak, az emberi életek és az anyagi javak mentése közben. A hősi halottak emlékét a közösség megőrizte, de 2014-ig nem létezett egyetlen olyan összefoglaló mű sem, mely méltó módon állított volna emléket számukra. Ezt a hiányt pótolta a „*Hőseink a katasztrófavédelem és jogelőd szervezeteinek hősi halottai.*” című könyv.¹

Az egységes katasztrófavédelmi szervezet létrejöttével előtérbe került a testület jogelőd szervezeteinek a tűzoltóság és a polgári védelem történetének kutatása, bemutatása.

A fennmaradt levéltári források, valamint a korabeli újságok és a tűzoltóság témáját feldolgozó könyvek megőrkítették a tűzoltó hősök emlékét is. Ezen iratanyag feldolgozása nyomán vált lehetségessé a tűzoltó hősi halottak számba vétele és egy kötetben bemutatása.

Először tisztázni kell, hogy ki a hősi halott? Kit tekinthetünk hősi halottnak?

Napjainkban a minősítés jogszabályi keretek között rendezett. A belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos és közalkalmazotti állománya részére adható szociális támogatásról és a kegyeleti gondoskodással kapcsolatos egyes feladatokról szóló BM rendelet értelmében *„Hősi halottá kell nyilvánítani a rendvédelmi feladatokat ellátó szerv hivatásos állományából elhunytat halálának körülményei, életútja és érdemei figyelembevételével, ha a szolgálat teljesítése során Magyarországon alkotmányos rendjének védelme, a közbiztonság és a közrend fenntartása, az államhatár védelme, tűz, elemi csapás vagy katasztrófa következményeinek elhárítása közben kimagasló bátorságot, kiemelkedő személyes helytállást tanúsított és eközben, vagy így elszenvedett sérülése következtében életét vesztette.”*²

Ezt az elvet szem előtt tartva azon bajtársainkról emlékezek meg a könyvben, akik tűz, elemi csapás vagy katasztrófa következményeinek elhárítása közben kimagasló bátorságot, kiemelkedő személyes helytállást tanúsítottak és eközben, vagy így elszenvedett sérülések következtében életüket veszítették. Ezért nem szerepelnek az I. és a II. világháborúban katonai szolgálatteljesítésük során hősi halált halt tűzoltó hivatású bajtársaink a feldolgozásban.

Komoly fejtörést okozott a területi- és az időbeni hatály meghatározása. Területi hatályként a trianoni békediktátum által megcsonkított Magyarországot tekintettem a vizsgálódás tárgyának. Ebben a tanulmányban nem nyílik lehetőség a revíziók által visszacsatolt területeken hősi halált halt bajtársainkról való megemlékezésre. Időbeni hatály meghatározásánál nem csak az írott források hiánya, hanem a szervezeti felépítés sokszínűsége és a szervezetség hiánya is komoly gondot jelentett.

Már az ókorban is megvolt a törekvés az emberekben a biztonságra, úgy a tüzek, a békebeli katasztrófák esetén, mint háborúskodások alkalmával összefogtak a károk megelőzésére, csökkentésére, sőt a szervezett társadalmak állami feladatként gondoskodtak is bizonyos fokon polgáraik védelméről.

A Római Birodalom nagyobb városaiban, így Aquincumban — a mai Óbuda területén lévő katonai táborban és polgárvárosban — is létezett tűzoltóság. A polgárvárosban a tűzoltás és az éjjeli őrség feladatát a különböző kézműves-társulatok, a nehéz anyagokkal dolgozó (faber) és a könnyű termékeket készítő (centonariusok) kapták. A tűzország (tűzfigyelők, járőrök, a tűzoltáshoz elsőként kivonulók, stb.) együtt tartására, a tűzoltó szerek tárolására székházat is létesítettek. Feltehető, hogy a székház tűzfigyelő tornya hazánkban az első tűzjelző és figyelőtorony volt. Aquincumban a Kr.u. II. századtól kezdődően a megelőző tűzrendészet néhány elemét kötelezővé tették:

- a tűzveszélyes „üzemeket” az uralkodó szélirányt is figyelembe véve városfalakon kívülre telepítették;

- kutakat, vízvezetéseket, víztároló medencéket készítettek;

- kőből építették a házakat, melyeket cserepes tetővel fedték be.

A tűzoltó testület tagjai szinte egy családhoz tartozónak tekintették egymást, ezért is gondoskodtak az elhunyt tűzoltók temetéséről, méltó síremléket állítottak számukra.

Hazánkban a városiasodás viszonylag későn kezdődött el. A tűzoltás megszervezése, a tűzoltóság elkészítése, a tűz oltásában való aktív részvétel elsődlegesen a céhek feladata volt. Az ismétlődő várostüzek fő okai, a szűk utcák, könnyen gyulladó építőanyagok, a vízkészletek elégtelensége, a technikai felszerelések hiánya a tűzrendészeti szabályok megalkotását, az építési rendtartás bevezetését követelték.

Az első magyarországi önkéntes tűzoltóság a debreceni kollégiumban alakult: az éjjeli tűzőrök vagy vigilek három órás váltásban őrizték a kollégium álmát. Az első időkben csak a kollégium belső udvarán őrködtek, és csak később, az 1600-as évek vége felé kezdtek részt venni a városban támadt tüzek oltásában is. Védőfelszerelések, fejlett technikai eszközök hiányában embert próbáló és különö-

sen veszélyes foglalatosság volt a tüzek oltásában való részvétel. Az első dokumentált hősi halott BE-REGSZÁSZI Sándor, aki 1861. VIII. 21-én halt hősi halált.³

Egészen a XIX. század közepéig a tűzoltást az arra kötelezett céhek tagjai, majd mellettük az önkéntes egyesületekbe tömörült emberek végezték. A jelentős technikai fejlődéshez, a hatékonyabb, bonyolultabb, drágább tűzoltógépek tartásához és kezeléséhez azonban főfoglalkozású, hivatásos alakulatokra volt szükség.

A magyar szervezett tűzoltóságok megalakulása 1835-ben kezdődött. Elsőként az Első Aradi Önkéntes Polgári Tűzoltókar, másodikként, 1866-ban a Soproni Torna és Tűzoltó Egyesület, majd 1870-ben a Pesti önkéntes és hivatásos tűzoltóság szerveződött meg.

A Fővárosi Tűzoltóság és a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség létrehozásában elévülhetetlen érdemeket szerzett gróf SZÉCHENYI Ödön.

A gyáripar fejlődésével szükségessé vált nagyobb üzemeknél gyári tűzoltóságok felállítása. Elsőként 1855-ben a Duna Gőzhajózási Társaság Óbudai Hajógyára, majd 1860-ban a Budai Ganz gyár alakított tűzoltóságot.

A dualizmus időszakában bekövetkezett ugrásszerű fejlődés következtében gyakoriabbakká és veszélyesebbé váltak a tüzesetek, ipari balesetek, melyek komoly kihívás elé állították a tűzoltókat. A teljesség igénye nélkül: 1902. I. 2-án a Concordia malom tűzéhez SZMILKÓ József csővezető és HERCZEG János tűzoltó elsőnek érkezett a IX. kerületi őrséggel a helyszínre, és a malom legfelső emeletén küzdöttek a terjedő tűzzel.⁴ A szálló sűrű lisztpor belobbant és a tűz elzárta előlük a menekülés útját. A két tűzoltó földi maradványait több napos keresés után találták meg. Temetésükön a budapesti Kerepesi temetőben legalább 30 000-en vettek részt, haláluk egyben felhívta a közvélemény figyelmét az ország tűzvédelmi viszonyainak rendezetlenségére. A fővárostól kapott dízsírhelyük a budapesti Fiumei úti Sírkertben, a Nemzeti Pantheonban található.

PILLER István fővárosi őrparancsnok 1903. VIII. 24-én a Párizsi Nagyáruház égésénél veszítette életét.⁵

Az I. világháború mindenütt megakasztotta a tűzrendészet fejlődését, különösen a hivatásos tűzoltói légénységből vonultak be sokan katonai szolgálatra. A háború utáni időszakban is megmaradt a hősi halált halt tűzoltókról való gondoskodás, ennek szép példája ROHONCZY József esete. ROHONCZY József fővárosi csővezető 1921. XI. 5-én a Pálffy téri RADETKY-laktanya égésénél az alatta leszakadó mennyezettel a tűzbe zuhant és azonnal életét veszítette. 46 éves volt. *„A Székesfőváros igazán nemese- sen rőtta le kötelességét a hőssel és családjával szemben. Az özvegynek élethossziglani tartós összegű nyugdíjat szavazott meg, és hogy emléket is megörökítse, elrendelte, hogy a székesfővárosi iskolákban minden évben egyszer, Rohonczy József halálának évfordulóján, tűzoltói tárgyú előadást tartsanak a tanítók.”*⁶

1925. III. 11-én a Teréz körúton egy lakóház tüzeseténél a lezuhant párkányzat halálra zúzta VINCZE Gyula tűzoltót.⁷ A hősi halált halt tűzoltót a Kerepesi temetőbe bajtársai kísérték utolsó útjára.

A tűz elleni harcban életüket áldozó tűzoltók emlékének megörökítésére 1925. X. 25-én emléktáblát avattak a Szaniszló-torony oldalában, a Kun utcai laktanya udvarán. A táblára WAGNER Ferenc önkéntes mászó, ifj. SZIDANITS Ferenc önkéntes szakasz-parancsnok, SZMILKÓ József fővárosi tűzoltó, HERCZEG János fővárosi tűzoltó, HORVÁTH II. József fővárosi tűzoltó, ROHONCZY József fővárosi tűzoltó csővezető és VINCZE Gyula fővárosi tűzoltó nevét, hősi haláluk időpontját és körülményeit vésték.⁸

1930-ban Magyarország 54 vidéki városából 26-ban még nem volt hivatásos tűzoltóság, 1 300 községben pedig még tűzoltóosztag sem létezett. 1935-ben tartották az első légoltalmi tanfolyamot a fővárosi és vidéki tűzoltótiszteknek, ami előrevetítette a háborús készülődés terheit, a légénység, majd a lakosság kiképzésének súlyos kötelességét a gáz és légvédelem, majd a kárelhárítás terén.

1936-ban aztán megalkották a tűzvédelem fejlesztéséről szóló törvényeket.⁹ Jelentősége abban rejlik, hogy a tűzvédelem az egész ország ügye lett, a tűzrendészet a közigazgatás fontos területévé lépett elő. A magyar tűzoltóság, és tűzrendészeti közigazgatás területén rend és egység alakult ki.

A növekvő háborús veszély miatt felgyorsult a hivatásos tűzoltóságok bővítése, modernizálása, de ezeknek a testületeknek már a légoltalmi hálózat, társadalmi, lakóházi önkéntesek oktatása, irányítása is a feladatuk volt.

Fényes külsőségek között 1942. X. 25-én csapatzászlót és hősi emlékművet avattak a központi tűzoltó laktanya udvarán. A kormányzót a belügyminiszter képviselte.¹⁰ A kivonuló csapatok felesküdték az új csapatzászlóra, majd leleplezték a hősi halott tűzoltók emlékművét. A zászló egyik oldalán Szent Flóriánnak, a tűzoltók védőszentjének festett képe, másik oldalán „Budapest székesfőváros tűzoltósága” felirat és a felirat alatt a magyar és a fővárosi címer volt kihímezve. A polgári kötelességtel-

jesítés hősi halottainak emléket állító szobor is leleplezésre került.¹¹ A szobor mentés közben ábrázolja kora tűzoltóját, aki füstmérgezésben elalélt embert hoz karjaiban, nagy erőfeszítéssel emeli a magatehetetlen testet, pedig közben ő is küzd a füst fojtogató erejével. **(I.sz. melléklet)** Az ünnepség során a kormányzó megbízottja, valamint az érdekelt minisztériumok koszorút helyeztek el az emlékmű talapzatán. Az esemény lezárásaként acélos, kemény léptekkel vonult fel a gyalogezred, majd a tűzoltóinduló hangjai mellett elvonult a vendégek előtt a könnyű, közepes és nehéz tűzoltószerkezből, műszaki mentő és gázvédelmi szakaszból alakított korszerű kárelhárító század.¹²

A II. világháború idején a hatósági légoltalmat a területi elvnek megfelelően városokban, községekben szervezték meg. Szervezetei voltak a megelőző – helyi légvédelmi figyelő és jelző, riasztó-, elsötétítő és kárfigyelő – szolgálatok, továbbá a kárelhárító és mentő – tűzvédelmi, egészségügyi és gázvédelmi, közmű-helyreállító, helyreállító és romeltakarító – szolgálatok, valamint segédszolgálatok: segédrendőrök, híradók és a parancsnokságok kiszolgáló állománya. Minden szervezeti egység három váltásból állt.¹³

A Fővárosi Tűzoltóság VI. kerületi alosztályán 1947. XI. 28-án ünnepélyes keretek között leplezték le az oda beosztott légoltalmi század hősi halált halt tűzoltó és légoltalmi szolgálatosok emléket megörökítő emléktáblát. Megemlékeztek arról az emberfeletti és hősi magatartásról, melyet a tűzoltóság és a légoltalmi szolgálat a háború alatt Budapest lakosságának élet- és vagyonvédelmében végzett. Az áldozatokra ma is emlékeztet a szerény emléktábla, a volt Próféta utcai (ma Hegedű utca 2.) lakatanyapépület falán.

A tűzoltók viselték a hatósági légoltalmi szervezet vezetésével járó terhet és felelősséget, saját életük árán mentettek, segítettek. Hatalmas háborús veszteségei ellenére jelentős szerepet vállalt az újjáépítésben a testület.

A II. világháború befejeződésekor az önkormányzati és vállalati tűzoltóságok nehéz helyzetbe kerültek, elvesztették eszközeik és állományuk jelentős részét. 1948-ban létrejött az állami tűzoltóság, az ország tűzvédelmét új alapokra helyezték, a hivatásos tűzoltóságokat átszervezték, a tagokat önkéntes alapon, a szolgálati idő beszámításával tulajdonképpen átvették az állami tűzoltóságok.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc cselekményei során is életüket veszítették tűzoltók. Az akkor tragikus körülmények között meghalt hat fővárosi tűzoltó is harci események során vesztette életét.

A légoltalmi feladatok a tűzszerész munkát követelt halálos áldozatokat. 1957. VIII. 22-én, Feldebrő község határában, a II. világháborúból visszamaradt német repeszgránát mentesítésekor, a robbanást felrobbantásakor vesztette életét WILHELM György légoltalmi őrmester. 1959. VIII. 6-án Székesfehérváron, a Vadásztöltény Gyár környékén, a II. világháborúból visszamaradt harckocsiakna mentése során, az akna felrobbantásakor életét áldozta LANGMÁR István légoltalmi alhadnagy 1961. V. 27-én, a Dobó laktanya lőszergyűjtőjében a II. világháborúból visszamaradt harckocsiaknak szállítása során, robbanás következtében halt meg KARA Pál légoltalmi alhadnagy.¹⁴

A technikai eszközök a taktika és a képzés fejlődésének köszönhetően megnőtt a tűzoltók biztonsága. Olyan, mai szóval katasztrófa helyzetek elhárításában is részt vettek, mint az árvízi védekezés, melynek részeként az 1965. IV. 22-én csákydoroszlói árvízvédelmi munkák során halt hősi halált CSÁSZÁR László önkéntes tűzoltó törzsőrmester. 1987. VIII. 20-án a Mosoni-Dunán foganatosított mentési munkálatok során vesztette életét SÁGHI László tűzoltó alhadnagy és SÁNTHA Ferenc tűzoltó alhadnagy a mosonmagyaróvári tűzoltó-parancsnokság beosztottjai.¹⁵

Sajnos a klasszikus tűzoltási feladatok is követeltek áldozatokat. 1968. II. 18-án a pellérdi Újbarázda Termelőszövetkezet gazdasági épülete égésénél, tűzoltás közben halt hősi halált REGÁL Antal tűzoltó alhadnagy, pécsi tűzoltó. 1984. X. 29-én a fővárosi Bútoripari Vállalat 5-ös számú gyárában robbanás következtében vesztették életüket BUZÁS Gyula tűzoltó zászlós és KAPCSOS József tűzoltó főtörzsőrmester.¹⁶

A rendszerváltást követően 1992. V. 5-én — a Flórián-napi rendezvények keretében — került sor a tűzoltó hősi halottak emlékműve újbóli felavatására. Az emlékmű az újpesti Papp. J. tér 1. sz. alatti IV - XV. kerületi tűzoltólaktanya előtt került felállításra, ez az 1942-ben a fővárosi tűzoltó-parancsnokság Kun utcai laktanyája udvarán állt, majd egy ideig annak szoborrészét a Tűzoltó Múzeum őrizte.

A ájult embert mentő tűzoltót ábrázoló szobor „*A tűz elleni harcban életüket áldozottak emlékére*” felirata arra utal, hogy az országunk területén az idők folyamán hősi halált halt tűzoltóknak — azoknak, akiknek nevét és hősi halála körülményeit ismerjük és azoknak is, akiknek még a neve sem maradt fenn — őrzi emlékét.¹⁷

1994. XI. 26-án újabb tragédia rázta meg a tűzoltó társadalmat, BENKŐ Tibor tűzoltó őrmestert és CSÁNYI István tűzoltó őrmestert a Budapest, VIII. kerület Baross utcai iskolaépület tetejéről – a meglazult bádoglemez rögzítése közben – a viharos szél lesodorta, és tizennégy méter magasról az utcára zuhanva lelték halálukat.¹⁸

A tűzoltóság életében jelentős állomás volt a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi törvényi szabályozás.¹⁹

Az 1999. évi katasztrófavédelmi törvény az ezredforduló színvonalára emelte az élet- és vagyonbiztonságot, a természetes és épített környezetet veszélyeztető természeti és civilizációs katasztrófák megelőzését, illetve a károsító hatásaik elleni védekezést.²⁰ A tűzoltóság 2000. I. 1-től a katasztrófavédelem egységes rendszerének integráns részévé vált. A katasztrófavédelmi törvény lehetővé tette az egységes hazai katasztrófavédelmi rendszer létrehozását, mely tükrözi a katasztrófavédelem komplexitását. A szervezet összetettsége kellően bizonyítja a védelmi és a reagálási képesség fontosságát, valamint azt, hogy a sikeres védekezés csak a teljes társadalom és gazdaság összehangolt együttműködésével valósítható meg.

2006. VIII. 8-án éjszaka a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem XI. kerületi pincéjének oltása során veszítette életét PINTÉR Gábor tűzoltó hadnagy, HORVÁTH Ákos tűzoltó őrmester és REPPMAN Károly tűzoltó törzsőrmester. A Műegyetem pincéjében lévő lőtér gumifala gyulladt ki. A tűzoltók légzőkészülékben próbálták megfékezni a tüzet, ám mielőtt el tudták volna hagyni a pincerendszert, levegőjük elfogyott. A három tűzoltó életét veszítette, öt tűzoltót kórházba szállítottak.²¹

A katasztrófavédelmi törvény 2011. évi módosításával megteremtődött az alapja a hazai egységes katasztrófavédelem végleges kiépítésének.²²

2013. XI. 1-jén KÖVECS Gergő tűzoltó főtörzsőrmester az esztergomi tűzoltóság tűzoltója az esti órákban Dömös község külterületén, a Rám szakadék térségében egy sérült személy mentése közben a szakadékba zuhant és sérüléseibe belehalt.²³

KÖVECS Gergő halála indította el a kutató munkát és a „*Hőseink a katasztrófavédelem és jogelőd szervezeteinek hősi halottjai.*” című könyv elkészültét.

A hősi halottjainkról szóló kiadvány forrásai, adatai a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának archívumában találhatóak, valamint a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságok által szolgáltatott információkon alapulnak. A kiadvány tisztelegni kívánt a katasztrófavédelem szervezete, a tűzoltóság és a polgári védelem személyi állományának hősi halottjai előtt. A kötet egyben — a szerzők céja szerint — útmutató, gondolatébresztő a hagyományörző szerepet kíván betölteni az önkéntes és hivatásos szervezetek számára.²⁴

A könyv megjelenésével egy időben elkészült és felavatásra került a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság épülete előtt a katasztrófavédelem és jogelőd szervezetek hősi halottjai előtt tisztelgő emlékmű.

A rendezvényen a főigazgatóság, a megyei igazgatóságok, tűzoltó-parancsnokságok vezetői, a társ- és rendvédelmi szervek, szakmai szövetségek képviselői, a hősi halottak hozzátartozói előtt az országos katasztrófavédelmi főigazgató mondott köszöntőt. A főigazgató hiánypótlónak nevezte az emlékművet, hiszen, mint mondta, eddig nem állított ilyen módon emléket a szervezet a hősi halottjainak, legyenek ők önkéntesek vagy hivatásosok. A főigazgató beszélt arról is, hogy a Katasztrófavédelem Központi Múzeuma komoly kutatást végzett, 124 hősi halotról találtak írásos emléket, úgy fogalmazott, hogy ennek a 124 embernek a hősi helytállása fényes példaként áll minden ma szolgáló kolléga előtt. A kutatások során az első írásos dokumentumot 1861-ből találták, BEREKSZÁSZI Sándor debreceni diáktűzoltó ekkor áldozta életét tűzoltáskor.²⁵ Bár 124 hőst tártak fel a múzeum munkatársai, ennél többen lehettek, akik szolgálatteljesítés közben haltak hősi halált, mondta a főigazgató, ezért a százhuszonötödik hősi halott szimbolizálja azokat az ismeretleneket, akik hivatásukért áldozták fel magukat. A szervezet büszke a hőseire, akik szilárd példát jelentenek nemcsak azoknak az újoncnak, akik még eskütétel előtt állnak, hanem a régóta szolgálóknak is. A hősi halottaknak fontos szerepük van abban, hogy a társadalom megbecsüléssel tekint a tűzoltói hivatásra – hangsúlyozta főigazgató. A jelen tűzoltói is helytállnak, elég csak a vörösiszap-katasztrófára gondolni, vagy a nagy tüzekre, árvizekre, káresetekre, amikor bizonyították rátermettségüket. Az emlékmű arra emlékeztet, hogy a szervezetben vannak becsületes, bátor férfiak, akik esküjükhöz híven akár életük kockáztatásával is mindig ott lesznek a baj órájában.

A beszédet követően az országos katasztrófavédelmi főigazgató leleplezte a szürke és fekete gránitból készített emlékművet, amelyet ezután a Honvédelmi Minisztérium Tábori Lelkeszi Szolgálat Katolikus Tábori Püspökség, illetve a Protestáns Tábori Püspökség képviselői áldottak meg. Ezután a

testület főigazgatója a hősi halottak hozzátartozóinak átadott egy-egy példányt abból a kiadványból, amely a mai illetve az elődszervezeteknél mentés közben hősi halált halt kollégáknak állít emléket.

A frissen felavatott emlékművet először a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság vezetője és helyettesei, utánuk a három országos főfelügyelő koszorúzta meg. Ezután a Magyar Tűzoltó Szövetség, a Budapesti Tűzoltószövetség és a Magyar Polgári Védelmi Szövetség elnökei helyezték el az emlékezés virágait. A Magyar Honvédség nevében a vezérkari főnök, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága nevében az országos parancsnok helyettese koszorúzott.

Az ünnepség végén a díszszázad díszmenetben elhaladt az emlékmű és az előjárók előtt, ezzel is tisztelve a hősi halottak emlékét.²⁶

Újabb fontos lépés volt a hősi halottak emlékének ápolásában a 2017. V. 3-án a IV. Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság épülete előtt átadott tűzoltók emlékpark. Ez a Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásért Közalapítvány segítségével valósulhatott meg. Az emlékpark a hősi halált halt — köztük az 1956-os forradalom és szabadságharc során életüket vesztett — tűzoltóknak állít emléket. A programot az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójára létrehozott Emlékbizottság támogatta.

Az ünnepségen elsőként a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója köszöntötte a jelenlévőket. „*Aki a múltját nem becsüli, a jövőjét nem érdemli*” tekinthető az emlékbeszéd mottójának. Az 1942-ben készült emlékművet először a Dologház utcai laktanyában, majd a Tűzoltó Múzeumban lehetett látni, a jelenlegi helyére pedig 1992-ben került. Az emlékmű felújításával és az emlékpark kialakításával lehetősége nyílt a tűzoltóknak, leróni a tiszteletüket azok előtt, akik már nem lehetnek közöttünk és akik szolgálat teljesítése közben vesztették életüket. Az emlékpark kialakításánál nagy segítség volt a pályázati forrás, amit a Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásért Közalapítvány biztosított.

Az ünnepség következő felszólalója az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére kapcsán a testület 1956. évben hőiesen helyt állt emlékezett.

A következő felszólaló a tűzoltóság személyi állománya nevében az 1956-os forradalom és szabadságharc során szolgálatteljesítés közben löfegyver által életüket vesztett bajtársai előtt tisztelgett.

Az ünnepi beszédek követően a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság országos tűzoltósági főfelügyelője, valamint a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója átvágta a nemzeti színű szalagot, ezzel felavatva az emlékparkot. Ezután a történelmi egyházak képviselői, azaz a Protestáns Tábort Püspökség püspöke és a Katolikus Tábort Püspökség tábort lelkésze megáldották az 1956-os forradalom és szabadságharc során hősi halált halt tűzoltók emlékparkját. Az ünnepség az II. Silenziót követően a Szózat hangjaival zárult.²⁷

A Katasztrófavédelem Központi Múzeuma és a Magyar Tűzoltó Szövetség Hagyományörző Bizottsága a „*Hőseink a katasztrófavédelem és jogelőd szervezeteinek hősi halottai.*” című könyvből foglaltakra támaszkodva Fiumei Úti Nemzeti Sírkert méltatlanul elhanyagolt, sűrű növényzettel borított tűzoltó sírjait megtalálták és a XIII. kerületi Hagyományörző Önkéntes Tűzoltó-és Sport Egyesület tagjaival közösen, megfeszített munkával ismét megközelíthetővé, felismerhetővé tették.

Azóta minden évben, Halottak napján a Magyar Tűzoltó Szövetség és a Katasztrófavédelem Központi Múzeuma gyertyagyújtással és koszorúzással emlékezik meg a Fiumei úti sírkertben örök nyugalomra helyezett tűzoltókról.

A sírok megóvása érdekében a Katasztrófavédelem Központi Múzeuma és a Magyar Tűzoltó Szövetség Hagyományörző Bizottsága kezdeményezte a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottságnál a Fiumei Úti Sírkertben nyugvó jeles tűzoltók sírjának védetté nyilvánítását.

A nemzeti sírkertbe sorolás a magyar nemzet megbecsülését, tiszteletét és köszönetét fejezi ki a sírban nyugvók számára, egyben olyan jogszabályi védeltséget biztosít, amely megakadályozza a sírhely felszámolását.²⁸

A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság 2018 márciusi ülésén megtárgyalta a Magyar Tűzoltó Szövetség és a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának kezdeményezésére a Fiumei Úti Sírkertben nyugvó jeles tűzoltók sírjának védetté nyilvánítása ügyében benyújtott előterjesztését.

A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság úgy döntött, hogy „A” kategóriában a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánítja négy tűzoltó sírhelyét, egyben pedig két tűzoltó sírhelye számára védeltséget biztosít.²⁹

A katasztrófavédelem hősi halottjai emlékének ápolásáért tett munka nem ért véget, folyamatos a hősök sírjainak, emlékhelyeinek gondozása.

Jegyzetek:

- ¹ BERKI — PETERMAN
² 6/2013. (III. 27.) BM.r. 14.§ 1.pont.
³ BERKI — PETERMAN: op.cit.9.p.
⁴ Loc.cit. 11.p.
⁵ Loc.cit.
⁶ Loc.cit. 13.p.
⁷ Loc.cit. 14.p.
⁸ Loc.cit. 35.p.
⁹ 1936/X.tc.
¹⁰ A belügyi tárcát ekkor KERESZTES-FISCHER Ferenc vezette.
¹¹ A szobor alkotója SIKLÓDI Ferenc szobrászművész volt.
¹² KKMA. AD-70.09. MINÁROVICS János: Tűzoltó hősi halottak.
¹³ OLASZ
¹⁴ BERKI — PETERMAN: op.cit. 29.p.
¹⁵ Loc.cit. 31.p.
¹⁶ Loc.cit. 30.p.
¹⁷ Műemlékek tűzvédelme.
¹⁸ BERKI — PETERMAN: op.cit. 32.p.
¹⁹ 1996/XXXI.tv.
²⁰ 1999/LXXIV.tv.
²¹ BERKI — PETERMAN: op.cit. 33.p.
²² 2011/CXXVIII.tv.
²³ BERKI — PETERMAN: op.cit.33.p.
²⁴ Loc.cit. 5.p.
²⁵ Loc.cit.
²⁶ Egy hivatás ünnepére.
²⁷ KKMA. F/5/2017.
²⁸ 144/2013. (V. 14.) Korm.r.
²⁹ Az „A” kategória örökös védettséget jelent. A nemzeti sírkertbe sorolással a magyar nemzet megbecsülését, tiszteletét és köszönetét fejezi ki a sírban nyugvó felé, egyben olyan jogszabályi védettséget biztosít számára, amely megakadályozza a sírhely felszámolását. A kormányrendelet alapján a védett sír feletti rendelkezési jogokat, ezáltal a védelmet a Nemzeti Örökség Intézete (NORI) gyakorolja, továbbá gondoskodik a védettség Hivatalos Értesítőben való közzétételéről.
A Nemzeti Sírkert „A” kategóriás részévé vált KEMPELEN Béla főparancsnok, JANICSEK Andor főparancsnok, TEASDALE Ottó főparancsnok és ifj. KÖHLER István tűzoltó eszközgyártó sírhelye. Védettséget kapott a Nemzeti Sírkertben BOKELBERGER Ernő tomász tűzoltó és BREUER Szilárd József tűzoltó főparancsnok sírhelye.
Loc.cit. 4. § (1) ac) pontja

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):**MONOGRÁFIÁK KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK**

- BERKI — PETERMAN — BERKI Imre — PETERMAN Attila: *Hőseink. A katasztrófavédelem és jogelőd szervezeteinek hősi halottai.* Budapest, 2014, Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság. 46 p. HU-ISBN 978 963 87 8374 5.

TANULMÁNYOK

- OLASZ (13.;) — OLASZ Lajos: A magyar légoltalom megszervezése az 1930-as években. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIV.évf. (2014) 35-36-37-38.sz. 75-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2013. október 29-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett „A tűzoltóság története” című katasztrófavédelem-történeti szimpozionján.

CIKKEK

- Egy hivatás ünnepére. (26.;) — Egy hivatás ünnepére. (Szerkesztőségi közlemény.) *Katasztrófavédelem*, LVI.évf. (2014) 5.sz. 1.p. HU-ISSN 1586-2305.
Műemlékek tűzvédelme. (17.;) — Műemlékek tűzvédelme. (Szerkesztőségi közlemény.) *Tűzvédelem*, XLIII.évf. (1991) 5.sz. 8.p. HU-ISSN 0230-1415.

LEVÉL- IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRIGYŰJTEMÉNYEK

- KKMA. (12.;27.;) — K (Katasztrófavédelem) K (Központi) M (Múzeumának) A (Archívuma) iratai.

JOGSZABÁLYOK

- 1936/X.tc. (9.;) — 1936/X.tc. a tűzrendszet fejlesztéséről.
1996/XXXI.tv. (19.;) — 1996/XXXI.tv. a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról.
1999/LXXIV.tv. (20.;) — 1999/LXXIV.tv. a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről.

- 2011/CXXVIII.tv. (22.;) — 2011/CXXVIII.tv. a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról.
- 6/2013. (III. 27.) BM.r. (2.;) — 6/2013. (III. 27.) BM.r. a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos és közalkalmazotti állománya részére adható szociális támogatásról és a kegyeleti gondoskodással kapcsolatos egyes feladatokról. *Magyar Közlöny*, LXIX.évf. (2013) 51.sz. 6487-6493.p. HU-ISSN 2063-0379.
- 144/2013. (V. 14.) Korm.r. (28.;29.;) — 144/2013. (V. 14.) Korm.r. a Nemzeti Örökség Intézete létrehozásáról. *Magyar Közlöny*, LXIX.évf. (2013) 76.sz. 51174- 51175.p. HU-ISSN 2063-0379.

Mellékletek jegyzéke:

- I.sz. melléklet
Hősi emlékmű avatása. (Kun utca 1942)
- II.sz. melléklet
Hősi emlékmű a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság épülete előtt.
- III.sz. melléklet
Az újpesti tűzoltó hősi emlékpark
- IV.sz. melléklet
A Katasztrófavédelem és elődszervezeteinek hősi halottjai kronológiai rendben.

I.sz. melléklet

Hősi emlékmű avatása. (Kun utca 1942)

Forrás ! Katasztrófavédelem Központi Múzeumának fotótára NT-25289.

II.sz. melléklet

Hősi emlékmű a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság épülete előtt.

Forrás ! JÓRI András fotós magánarchívuma 2014/5/225.

III.sz. melléklet

Az újbpesti tűzoltó hősi emlékpark

Forrás ! Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Videó Csoport archívuma 2017/5/29.

A Katasztrófavédelem és elődszervezeteinek hősi halottjai kronológiai rendben***Hivatásuk teljesítése során hősi halált haltak:***

1. BEREKSZÁSZI Sándor debreceni diáktűzoltó 1861. augusztus 24.
2. WAGNER Ferenc a budapesti önkéntes tűzoltók mászója 1885. május 18.
3. KOVÁTS Sándor győri önkéntes tűzoltót 1891.
4. ifj. SZIDANITS Ferenc budapesti önkéntes tűzoltó szakaszpáncsnok 1896. július 27.
5. TOKODY Lajos váci önkéntes tűzoltó 1901. június 8.
6. HERCZEG János fővárosi tűzoltó 1902. január 2.
7. SZMILKÓ József fővárosi tűzoltó 1902. január 2.
8. PILLER István fővárosi őrpáncsnok 1903. augusztus 24.
9. MAROSY Tivadar győri vagongyári tűzoltó 1905. február 9.
10. NÉMETH Károly győri vagongyári tűzoltó 1906. január 28.
11. ifj. FORMANDL Ágoston győri önkéntes tűzoltó 1907. szeptember 9.
12. TÉGLÁS István győri önkéntes tűzoltó 1907. szeptember 9.
13. HORVÁTH II. József fővárosi tűzoltó 1914. január 7.
14. TANI Lajos debreceni csővezető 1914. október 9.
15. SCHIK István budapesti malmi tűzőr 1921. október 18.
16. STUBICS György budapesti malmi tűzőr 1921. október 18.
17. ROHONCZY József fővárosi csővezető 1921. november 5.
18. VINCZE Gyula fővárosi tűzoltó 1925. március 11.
19. MOLNÁR Ferenc fővárosi tűzoltó, segédcsővezető 1930. november 29.
20. BÚTOR Sándor túrkevei önkéntes tűzoltót 1931. április 26.
21. CZETLI József fővárosi tűzoltó, csővezető 1933. április 29.
22. ifj. GROSZ István tanfolyamot végzett tűzoltótiszt, tatabányán, 1935. július 14.
23. NAGY Zoltán tűzoltó tiszti gyakornok 1936. március 16.
24. SIKLÓSI (SCHLITTER) Péter győri tűzoltó csővezetőt 1936. szeptember 9.
25. BÓZAI István fővárosi tűzoltó 1936. november 23.
26. BERKI József fővárosi tűzoltó 1937. június 2.
27. JUHÁSZ István fővárosi tűzoltó 1937. december 10.
28. KERTAI (STEINER) Róbert győri segédcsővezető 1938. augusztus 29.
29. VITÁNYI László Gábor székesfővárosi hivatásos újonc tűzoltó 1943. november 22.
30. CSONTOS István budapesti csővezetőt 1944. április 9.
31. HORVÁTH János légós tűzoltó 1944. július 5.
32. RÁDI László, légós tűzoltó 1944. szeptember 17.
33. ALMÁSI László tűzoltó, 1944. szeptember 18.
34. SZÉKELY János, légós tűzoltó 1944. december 25.
35. AGÁRDI Lajos segédcsővezető, 1944. december 27.
36. MAJOR István, légós tűzoltó 1944. december 27.
37. SZÁNTÓ József tűzoltó, 1944. december 27.
38. NAGY Ödön, légós tűzoltó 1944. december 28.
39. GERGELY Miklós, légós tűzoltó 1944. december 28.
40. vitéz KOVÁCS Mihály főtörzsőrmester, 1944. december 29.
41. GABNAI Ferenc, légós tűzoltó 1944. december 29.
42. GÁBORHELYI János, légós tűzoltó 1944. december 29.

43. NAGY Kálmán, légós tűzoltó 1944. december 29.
44. TÓTH Ferenc csővezető, 1944. december 29.
45. VERES Vilmos, légós tűzoltó 1944. december 29.
46. BARNOVSZKY József, légós tűzoltó 1944. december 30.
47. DUDÁS Flórián tűzoltó, 1944. december 30.
48. KELEMEN Ferenc, légós tűzoltó 1944. december 30.
49. NAGY Árpád tűzoltó, 1945. január 1.
50. PRESZLY Béla alosztályparancsnok, tűzvédelmi főfelügyelő, 1945. január 2.
51. MARÓTHY Lajos tűzoltó, 1945. január 4.
52. SZERI István tűzoltó, 1945. január 14.
53. FARAGÓ Sándor tűzoltó, 1945. január 16.
54. CSÉP János tűzoltó, 1945. január 17.
55. PAPP László tűzoltó, 1945. január 17.
56. GREGULLA ferenc tűzoltó, 1945. február 1.
57. KORMOS Gyula tüzmaster, 1945. február 8.
58. MODORI Ferenc irodafőtiszt, 1945. február 8.
59. DÁNIEL Antal, légós tűzoltó 1944. december 31.
60. FRITZ Béla, légós tűzoltó 1944. december 31.
61. VERES István, légós tűzoltó 1945. január 1.
62. BUDAI János, légós tűzoltó 1945. január 2.
63. KATONA István, légós tűzoltó 1945. január 2.
64. MOSZKÁI Gusztáv, légós tűzoltó 1945. január 2.
65. HORVÁTH Emil, légós tűzoltó 1945. január 3.
66. PÖLL Márton, légós tűzoltó 1945. január 3.
67. TÓTH István, légós tűzoltó 1945. január 6.
68. GÁCSI Mátyás, légós tűzoltó 1945. január 8.
69. NOVICZKY János, légós tűzoltó 1945. január 8.
70. SZÖNYI János, légós tűzoltó 1945. január 14.
71. AGÁRDI Ottó, légós tűzoltó 1945. január 15.
72. BAKUCZ László, légós tűzoltó 1945. január 15.
73. NEMES József, légós tűzoltó 1945. január 16.
74. PIROS István, légós tűzoltó 1945. január 17.
75. NAGY Ferenc, légós tűzoltó 1945. január 23.
76. VARGA Imre, légós tűzoltó 1945. január 23.
77. SCHUMACHER Ferenc, légós tűzoltó 1945. január 26.
78. LAY Sándor, légós tűzoltó egészségügyi tiszt 1945. január 29.
79. LOVAS Ottó, légós tűzoltó 1945. január 29.
80. ifj. LUKÁCS György légós tűzoltó 1945. január 29.
81. FARKAS László légós tűzoltó 1945. február 2.
82. KOVÁCS József légós tűzoltó 1945. február 2.
83. RAKOVSKY Károly, légós tűzoltó 1945. február 2.
84. SZÁSZ Antal légós tűzoltó 1945. február 2.
85. ZARKA József légós tűzoltó 1945. február 2.
86. DELINGER Gyula légós tűzoltó 1945. február 13.
87. ZSOLDOS Béla légós tűzoltó 1945. február 13.
88. VÉG József légós tűzoltó 1945. március 15.
89. CSEPKE Sándor légós tűzoltó 1945. március 20.

90. BURGER József légós tűzoltó 1945. március 20.
91. CSERNI László légós tűzoltó 1945. március 20.
92. FERENCZI György, légós tűzoltó 1945. március 20.
93. SZALAI János, légós tűzoltó 1945. március 20.
94. HÓGYE János fővárosi tűzoltó segédcsovezető, tűzszerész 1945. május 10.
95. NAGY Antal fővárosi tűzoltó szakaszvezető 1948. június 5.
96. BOKODI I. József állami tűzoltó őrzető 1950. május 3.
97. IZSÓ Márton légoltalmi tizedes, 1953. augusztus 22.
98. JUHÁSZ Emil légoltalmi tizedes és 1953. augusztus 22.
99. VÁNYI Gábor légoltalmi őrmester 1953. augusztus 22.
100. SZOKOL Mihály fővárosi tűzoltó tizedes, 1954. október 21.
101. CSICSMANECZ Ferenc tűzoltó szakaszvezető 1956. október 27.
102. HARTMANN József tűzoltó főhadnagy, 1956. november 7.
103. HIDAS Gyula tűzoltó főtörzsőrmester, 1956. november 7.
104. TÓTH II. Ferenc tűzoltó törzsőrmester, 1956. november 7.
105. ÉLIÁS Rezső tűzoltó törzsőrmester, 1956. november 7.
106. CSERNUS TIBOR tűzoltó szakaszvezető, 1956. november 7.
107. VIRÁG István tűzoltó őrmestert 1956. november 7.
108. TOMASOVSKAI András tűzoltó törzsőrmestert 1957. január 1.
109. WILHELM György légoltalmi őrmester 1957. augusztus 22.
110. LANGMÁR István légoltalmi alhadnagy 1959. augusztus 6.
111. KARA Pál légoltalmi alhadnagy 1961. május 27.
112. CSÁSZÁR László önkéntes tűzoltó törzsőrmester (posztumusz hadnagy) 1965. április 22.
113. REGÁL Antal pécsi tűzoltó alhadnagy, 1968. február 18.
114. BUZÁS Gyula tűzoltó zászlós 1984. október 29.
115. KAPCSOS József tűzoltó főtörzsőrmester, 1984. október 29.
116. SÁGHI László tűzoltó alhadnagy 1987. augusztus 20.
117. SÁNTHA Ferenc tűzoltó alhadnagy 1987. augusztus 20.
118. HORVÁTH Ferenc tűzoltó hadnagy (posztumusz főhadnagy) 1991. január 23.
119. BENKÓ Tibor tűzoltó őrmestert 1994. november 26.
120. CSÁNYI István tűzoltó őrmestert 1994. november 26.
121. PINTÉR Gábor tűzoltó hadnagy, rohamparancsnok, 2006. augusztus 8.
122. HORVÁTH Ákos tűzoltó őrmester 2006. augusztus 8.
123. REPPMAN Károly tűzoltó törzsőrmester 2006. augusztus 8.
124. KÖVECS Gergő tűzoltó főtörzsőrmester, posztumusz hadnagy 2013. november 1.

Forrás ! BERKI Imre — PETERMAN Attila: *Hőseink. A katasztrófavédelem és jogelőd szervezeteinek hősi halottai*. 9-33.p. Budapest, 2014, Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság. 46 p. HU-ISBN 978 963 87 8374 5.

Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviSSzhangja

(Domestic Press Coverage of the Occupation of Czechoslovakia)

Absztrakt

1968-ban a Varsói Szerződés csapatai megszállták a szövetség egyik tagállamát a Csehszlovák Szocialista Köztársaságot. Ezzel a szokatlan eseménnyel foglalkozniuk kellett a magyar újságoknak is. A korabeli belügyi tárca vonzáskörébe tartozó folyóiratok esetében azt is figyelembe kellett venni, hogy a magyar rendvédelmi testületek valamilyen formában részt vettek az intervencióban. Emellett a vizsgált időszak teljes magyar sajtójának, a belügyi szaksajtónak pedig különösen igazodnia kellett a Szovjetunió elvárásaihoz. Az elvi alapoktól, az események közlésén át, a terminológiával bezárólag vizsgálja az írás a csehszlovákiai intervenciónak a korabeli magyar belügyi sajtóban való tükröződését.

Kulcsszavak

Belügyi Szemle folyóirat ; Határőrség ; *Hazáért* folyóirat ; Karhatalom ; *Magyar Rendőr* folyóirat

Abstract

In 1968, Warsaw Pact troops invaded the Czechoslovak Socialist Republic, a member state of the alliance. The Hungarian press of course covered this unusual event. The journals, which were under the influence of the Ministry of Domestic Affairs, had to report on Hungarian forces participating in the intervention. Moreover, all Hungarian media organs, especially the ones under the auspice of Domestic Affairs, had to toe the Soviet line. Our work examines Hungarian domestic press coverage of the Czechoslovak intervention from theoretical basics to the actual reporting of events.

Key words:

Belügyi Szemle Journal ; Hungarian Border Patrol ; *Hazáért* Journal ; police force ; *Magyar Rendőr* Journal

*

Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító (ORCID) : <https://orcid.org/0000-0002-7661-4485>

Institutional attachments = Szerző intézményi kötődései :

- Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

- National University of Public Service Faculty of Law Enforcement = Nemzeti Közszoigálati Egyetem Rendészettudományi Kar

@: yodeak@gmail.com

Date of registry = Regisztrálás dátuma : 2019. III. 17.

Date of acceptance = elfogadás dátuma : 2019. IV. 16.

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.39-48P

A „szocialista demokrácia” valósága, Kelet-Berlin, majd Budapest, 1953, illetve 1956 után, Prágában 1968-ban ismét a tankok demokráciája, a „tankokrácia” győzött. Újból beigazolódott, hogy a Kreml a kis szocialista országok felett nemcsak hegemoniára tart igényt, hanem uralomra is.

Milyen visszhangja volt a Varsó Szerződés közös csehszlovákiai fellépésének, az ottani történeteknek a belügyi sajtó két reprezentáns hetilapjában; a *Magyar Rendőr*-ben, illetve a BM Határőrség és a BM Karhatalom közös, *Hazáért* című újságjában, illetve mit jelentettek akkor, mai tudásunkkal mit mondanak, üzennek a mának ezek az anyagok?

Nem hódítók, hanem felszabadítók?!

Amerika és Európa független nyugati maradéka — amelyeket a Szovjet- Oroszország feltartóztatásának közös célja, valamint a hasonló politikai és gazdasági rendszerek, s ebből következően hasonló ideológiai irányultságuk kötött össze — az újonnan alakult világ geopolitikai magjává vált, amelyet elsősorban a transzeurázsiai kínai - szovjet tömbbel szembeni megmaradás kötött le.¹

1968. VIII. 20-án 23⁰⁰ órakor, Juris PAVLOVSZKIJ szovjet honvédelmi miniszterhelyettes vezetésével vette kezdetét a Duna-hadművelet,² melynek eredményeként a Szovjetunió katonai megszállás alá vonta Csehszlovákiát.³ Az óriási katonai túlerő, 1956. évi véres magyar tragédia emléke arra intette a szlovák származású Alexander DUBCEK-et, a Cseh Kommunista Párt első titkárát és a prágai vezetést, hogy kerüljék a katonai ellenállást, emellett kommunisták voltak, így nem tudták felvállalni azt, hogy fegyveresen is Moszkva ellen harcoljanak. Meghajoltak a szovjetek akarata előtt, s bénultan vártak a központi bizottság székházában arra, hogy a légideszantosok letartóztassák őket. Az ország lakossága azonban egy ideig, ha nem is fegyveresen, de morálisan szembeszállt az agresszorokkal: barikádokat emeltek, szidalmazták a megszálló katonákat.⁴

A Belügyminisztérium szakmai folyóiratában, a *Belügyi Szemlében* 1968. év második felében nem jelent meg publikáció a csehszlovák helyzetről. A lap úgy látszik ezzel az elhallgatással szándékozta segíteni az ország akkori közpolitikai⁵ állapotát,⁶ illetve belügyi közreműködést a szomszédos ország belpolitikai helyzetének normalizálásában. De ez érthető is, hisz belügyi társlapjával kialakított munkamegosztás keretében⁷ a *Magyar Rendőr* foglalkozott a történetekkel.

A Belügyminisztérium képes hetilapja, a *Magyar Rendőr* először 1968. VIII. 29-ei számában foglalkozott a csehszlovák történetekkel, akkor viszont rögtön a címlapot követő 2-3. oldalpárban vezetőanyagként. A világpolitikai, de mindenképp európai horderejű esemény bemutatásának korabeli hazai, és különösen konkrét belügyi tájékoztatásának, sajtóviszonyait jól jellemzi, hogy a címkép nem a lap vezetőanyagának tartalmát jeleníti meg vagy illusztrálja, hanem a rendőri rutinmunka egyik típusával foglalkozott.⁸

Ez adta az ötletet, hogy a korabeli propaganda működéséről mára kialakult ismereteink fényében elemezzük a *Magyar Rendőr* és a *Hazáért* lapokban, 1968 augusztus-szeptember hónapokban a Csehszlovákiával kapcsolatban megjelent anyagokon keresztül a korabeli sajtó politikai szóhasználatának jellemző szófordulatait, egyéb megoldásait. Ezek a gyakori emlegetéssel elkoptatott, kiüresedett klisék a sorok között olvasók számára már akkoriban is többet jelentettek a szó eredeti értelménél. Gyakran például a formális jelentésnek éppen az ellenkezőjét. Ezért próbálták ezeket a sablonokat, szóban és írásban egyaránt, minduntalan ismétlésekkel súlykolásokkal újból és újból hitelessé tenni a médiatermékekben, a politikai és társadalmi rendezvényeken.

Kezdjük a hazai eseményekkel. A Vörös Hadsereg 1944-es magyarországi felhívása, illetve annak tartalma alighanem megegyezik a csehszlovák néphez később 1968-ban intézett felhívásának szövegével. Sőt a két felhívás csak az adott nép, ország megjelölésében és a konkrét történelmi előzményekben, továbbá kibocsátásának időpontjában tért el egymástól.

„Magyarok! A Vörös Hadsereg csapatai az ellenség üldözése közben magyar földre léptek. (...) A szovjet csapatok bevonulását Magyarország területére kizárólag a katonai szükségszerűség tette elkerülhetetlenné, hogy a német csapatok és a Németországgal szövetséges Magyarország hadereje továbbra is ellenállnak.

A Vörös Hadsereg teljesíti legfelsőbb hadvezetőségének azt a parancsát, hogy az ellenséges csapatokat azok teljes vereségéig és fegyverletételéig üldözze.

A hitlerista rablók és magyar bérenceik rémítgetnek benneteket a Vörös Hadsereg bevonulásával Magyarországra. Semmi okotok sincs a félelemre! a Vörös Hadsereg, nem mint hódító jön Magyarországra, hanem, mint a magyar nép felszabadítója a német fasiszta iga alól.

A Vörös Hadseregnek nincs más célja, mint az, hogy összeűzza az ellenséges német hadsereget, és megsemmisítse Hitler-Németország uralmát az általa leigázott országokban.

A szovjet katonai hatóságok nem szándékoznak Magyarország mai társadalmi rendjén változtatni, és a maguk rendjét meghonosítani az általuk elfoglalt területeken.

*A polgárok magántulajdona érintetlen marad, és a szovjet katonai hatóságok védelme alatt áll. A helyi hatóságok és a helyi önkormányzatok összes szervei, amelyek a Vörös Hadsereg bevonulásáig működtek, a helyükön maradnak...*⁹ A felhívás gyakorlati megvalósítása azonban az azt követő évtizedekben — az országok és a személyesen érintettek történelmi tapasztalatai szerint — a részleteiben igencsak módosult.

Szófejtő kérdések a Magyar Rendőr-nek a csehszlovákiai bevonulásról közölt anyagaihoz.

Az 1968. VIII. 29-ei *Magyar Rendőr* második és harmadik oldala a magyarra fordított Telegráfnoje Agentsztvo Szovjetszkovo Szozuza (TASZSZ) azaz a Szovjetunió Távirati Ügynöksége „Közlemény”-ével indult a szovjet-csehszlovák pártállami vezetők 1968. VIII. 23-26. között lezajlott tárgyalásairól. A négyhasábosra tördelt anyag harmadát a szovjet és a csehszlovák delegáció résztvevőinek felsorolása tette ki, elvéve a helyet az érdemi információktól. A vezető cikkben szereplő félkövér-szedéssel hangsúlyozott kezdő sorok sorrendben: „**Őszinte, elvtársi vita keretében...**”, „**A szovjet fél kijelentette...**” (19. sor) „**Csehszlovák részről kijelentették.**” (20. sorban) „**A szövetséges országok csapatai...**” (26. sorban) „**Az SZKP és a CSKP vezetői megerősítették...**” (26. sorban).¹⁰

A vezetőanyag arányaiból szembeötlik, hogy a szovjet és a csehszlovák félről szóló információ lényegében ugyanakkora felületet kapott. Ez a nemzetközi gyakorlatban bevett udvariassági gyakorlat mellett egyenrangúságot is sugall. Ezzel szemben ez a pozíció az intervenciót kezdeményező¹¹ és elszenvető két tárgyaló fél között, pár nappal az 1968. VIII. 20-ai bevonulást követően aligha feltételezhető. Szintúgy azonos terjedelmű „... a szövetséges országok csapatai”-ról szóló, valamint az Szovjetunió Kommunista Pártja (SZKP) és a Csehszlovák Kommunista Párt (CSKP) vezetőinek megállapításait ismertető rész. Ez is csak sugallja az egyenrangúságot, valamint a megszállók és a megszállottak azonos politikai súlyát.

„*Őszinte, elvtársi vita keretében megtárgyalták a nemzetközi helyzet jelenlegi alakulásával, az imperializmusnak a szocialista országok ellen irányuló fokozódó mesterkedéseivel, a legutóbbi csehszlovákiai helyzettel és az öt szocialista ország csapatainak a Csehszlovák Szocialista Köztársaság területére történő ideiglenes bevonulásával összefüggő kérdéseket...*”¹² Kérdezem: őszintén fel lehetett tártani, hogy a szocialista országok felszín valójában közülük egyetlent, a Szovjetuniót jelenti?

A folytatás „... elvtársi vita keretében...” Ugyancsak alapos okkal felmerül: valóban társak lehetnek elveiben, és azonos elveket vallhattak a tárgyalóasztalnál egy világhatalom és a tőle inváziót frissen elszenvető, hozzá képest pici állam vezető képviselői? Tényleg valószínűsíthető volt az akkori helyzetben a szovjet delegációval szembeni bármiféle ellenvetés, majd abból bárminemű vita kialakulása? Ennek bekövetkeztét a – találkozót kezdeményező (elrendelő, a berendelő?), és összehasonlíthatatlanul erősebb fél által diktált – tárgyalási keretek, abban a helyzetben aligha tették lehetővé... Érdekes lehet annak vizsgálata és körvonalazása is, hogy a *vita*-nak tényleg lehetett-e *kerete*, vagy a kölcsönös köszöntések átcsaptak a kezdeményező fél parttalan számonkérésébe, fejmosásába, majd válszként magyarázkodásba?¹³

„... megtárgyalták...” A tárgyalás egyenrangú feleket feltételez. Ellenben lehetett-e ezt a találkozót, megbeszélést, egyenrangú tárgyalásként aposztrofálni, vagy inkább valójában a beszámoltatás, majd eligazítás történt?¹⁴

„... a nemzetközi helyzet jelenlegi alakulásával...” Az alakulásával szó azt sugallja, mintha mindkét fél ártatlan elszenvetője lett volna a pár nappal korábban kialakult helyzetnek, miközben ez csak a csehszlovák félre lehetett igaz, hiszen a Szovjetunió aktív kitervelője és végrehajtója volt a megszállásnak.¹⁵

„... az imperializmusnak a szocialista országok ellen irányuló...” Az államszocialista felfogásban az imperializmus meghatározásának egyik sarokköve, az imperializmus agresszivitása a világszocializmus és a forradalmi erők ellen. Ma visszatekintve 1968-ra, a csehszlovák forradalmi erők elleni „imperialista” agresszió fő megtestesítője, letéteményese a Szovjetunió volt, ráadásul az agresszió éppen egy szocialista ország ellen irányult.¹⁶

„... fokozódó mesterkedéseivel.” Az állítással szemben Csehszlovákiának a Varsói Szerződés öt tagállama általi, és a Szovjetunió vezetésével kivitelezett megszállása alighanem szintén beleillik ebbe a „mesterkedés”-be.¹⁷

Az „... ideiglenes bevonulás” szófordulat akkoriban sokat nem jelentett, hisz Magyarországon is ideiglenes-en állomásozott a Déli Hadseregcsoporthoz (akkor már meglehetősen hosszú ideje) és még jó ideig az 1968-hoz képest is csaknem negyedszázadig.¹⁸

Az anyag következő részéből kiderül, hogy „A felek kifejezték azt a szilárd, kölcsönös meggyőződésüket, hogy a jelenlegi helyzetben a legfontosabb azoknak a közös döntéseknek a megvalósítása... továbbá azoknak az elveknek és tételeknek a megvalósítása, amelyeket a pozsonyi tanácskozás fogalmazott meg, valamint mindazoknak a gyakorlati lépéseknek a következetes végrehajtása, amelyek a tárgyalások során elért megállapodásokból fakadnak.”¹⁹

A „szilárd, kölcsönös meggyőződésüket” szófordulat hangsúlyos része minden bizonnyal inkább a „szilárd”, mint a „kölcsönös” szón van. A szilárdság pedig alighanem a szovjet, mint a csehszlovák fél álláspontjának megingathatatlanságára utal. Ebből pedig adódik a „kölcsönös” és a „meggyőződésük” szavak tartalmi jelentésének üressége és súlytalansága adódik, ami leginkább a szovjet elvárást fejezi ki hünen.²⁰

„... azoknak az elveknek és tételeknek a megvalósítása.” A nem túl sokat mondó elvek és tételek szófordulat alighanem ideológiai meghatározásokat, köntöst sejtet. A történelemből adódóan szinte kizárt, hogy nemzetközi jogi definíciókról lenne szó, valójában pedig valószínűleg szovjet birodalom-építő és birodalommegtartó tartalmat, „megvalósítást” lepleznek.²¹

„...tanácskozás fogalmazott meg...” A nyers szovjet birodalmi érdekek tetszetős csomagolásáról lehet szó, hisz a tanácskozások során jellemző módon a szovjet javaslatok és érdekek érvényesültek volna, nem valószínű, hogy a részvevő többi apró szocialista ország észrevételei lesöpörhettek egy szovjet kezdeményezést.²²

„... gyakorlati lépéseknek a következetes végrehajtása...” Azaz a csehszlovákiai bevonulás nem más, mint az előbbi „elvek és tételek” kivitelezése.²³

„A szovjet fél kijelentette, hogy megérti és támogatja a CSKP, valamint a Csehszlovák Szocialista Köztársaság vezetésének álláspontját, amely a CSKP Központi Bizottsága januári és májusi plénumain a társadalom irányítása módszereinek tökéletesítése céljából, a szocialista demokrácia fejlesztése és a szocialista rendszer marxista-leninista alapokon történő megerősítése céljából elfogadott határozatokból szándékozik kiindulni.”²⁴

A tárgyalások idejére kialakult csehszlovákiai helyzet azonban nem hitelesíti a fentieket. A „megérti és támogatja” csak akkor lehet igaz, ha az elfogadott határozatok a Moszkvából irányított tartalommal születtek.²⁵

„Csehszlovák részről kijelentették, hogy a párt- és állami szervek egész munkáját valamennyi síkon hatékony intézkedések biztosítására irányítják, a szocialista hatalom, a munkásosztály és a kommunista párt vezető szerepét, a Szovjetunió és az egész szocialista közösség népeire fűződő baráti kapcsolatok fejlesztésére, megerősítésére.”²⁶ Ennek a mondatnak is a nyilvánvaló ideológiai töltete azt sugallja, mintha a csehszlovák álláspontot, előtte a másik fél szó szerint lediktálta volna a meghívott delegációnak. A hatékony intézkedéseknek a szocialista hatalom, azaz a párt vezető szerepének, a Szovjetunió és az egész szocialista közösséghez fűződő baráti kapcsolatok fejlesztését, megerősítését kell szolgálnia. Azaz a szovjet szuverenitást (fő- vagy kizárólagos hatalmat) kell fejleszteni, megerősíteni a szocialista közösségben és annak országaiban külön-külön is.

„A szovjet vezetők kifejezték, hogy a Szovjetunió népei a Szocialista (Sic.) Csehszlovákia népeivel való barátságra és testvériségre törekszenek, megerősítették azt a készségüket, hogy a legszélesebb körben és őszintén együttműködjenek a kölcsönös tisztelet, az egyenjogúság, a területi sérthetlenség, a függetlenség és a szocialista szolidaritás alapján.”²⁷

„... a Szovjetunió népei” Ma már tudjuk, hogy ez alatt legfőképp Oroszország értendő. Akár harcokcsikkal is, tehetjük hozzá.²⁸

„... Csehszlovákia népeivel való barátságra és testvériségre törekszenek...”²⁹ Akár invázióval is.

„... kölcsönös tisztelet, az egyenjogúság, a területi sérthetlenség, a függetlenség és a szocialista szolidaritás alapján.”³⁰ A korabeli jól ismert ideológiai tartalmú hangzatos szavakat a csehszlovákiai 1968. VIII. 20.-ei események hitelesítik. Vajon mit érthettek akkor a „... kölcsönös tisztelet, az egyenjogúság, a területi sérthetlenség, a függetlenség és a szocialista szolidaritás...”³¹ közkedvelt szófor-

dulat alatt? Ezek után nem érdemes találgatni a mondatonkénti mögöttes tartalmat, merthogy az nyilvánvalóan eltér a hétköznapi értelmezéstől.

Ezen az oldalon szerepel még egy közlemény a „Szocialista országok párt- és kormányküldöttségeinek találkozója”-ról. A Szovjetunió által összehívott bolgár, lengyel, magyar és a Német Demokratikus Köztársaság (NDK) delegációi találkozásának dátuma nem szerepel. 1968. VIII. 27-én utaztak haza: a csehszlovákiai helyzettel kapcsolatban „*egyhangúlag, megfelelő*” határozatot hozva.³²

A következő oldal is egy közleménnyel kezdődik, „... a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a forradalmi munkás-paraszt kormány üléséről”.³³ Ami itt szembeötlő, hogy míg az egyik legfelsőbb pártszerv csupa nagy kezdőbetű, addig a kormány kicsi kezdőbetűs írású. A csehszlovákiai helyzetről a Központi Bizottság rövid időn belül „*megfelelő formában*” tájékoztatni fogja a párt tagságát. A kormány részéről nincs utalás arra, hogy tájékoztatnia kellene az ország lakosságát, a közvéleményt.

Mellette áll, az Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) Belügyminisztériumi Bizottsága által CSERMANEK [KÁDÁR] Jánosnak, az MSZMP első titkárnak fogalmazott levele, hogy az Belügyminisztériumban (BM) „... dolgozó kommunisták, és az egész személyi állomány megismerte és teljes mértékben magáévá tette a KB csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatos eddig megtett intézkedéseit és állásfoglalását. Egyetértünk Csehszlovákiával kapcsolatos internacionalista kötelezettségek teljesítésével, azzal, hogy mindennemű segítséget megadunk Csehszlovákia haladó erőinek.”³⁴ A továbbiakban biztosították az első titkárt, hogy a BM személyi állománya a párt- és a kormányhatározatoknak megfelelően feladatait továbbra is fegyelmezetten és határozottan végrehajtja, a törvényes rendet betartatja, saját területükön mindent elkövetnek, hogy az imperialisták tervei ne válhassanak valóra.

Az oldalpár négy közleményét egy háromnegyed oldalas nagy, helyzetelemző anyag zárta „*Politikai probléma – politikai megoldás*” címmel. Az anyag propaganda meggyőző célja és tartalma az első bekezdésből kiderül: „*Ahogy teltek a napok az öt szocialista ország fegyveres segítségnyújtása után, egyre nyilvánvalóbbá vált közvéleményünkben, hogy ez az internacionalista lépés az adott csehszlovákiai helyzetben szükséges volt, s hogy valóban idejében történt.*”³⁵ A hazai baloldali párterők pillanatnyi főhatalmára utal a cikknek az a gondolata, hogy „... mi magyarok tudjuk, hogy csak balféltve nem lehet biztosítani nemhogy a szocialista megújulást, de egyszerűen a szocialista állam fennmaradását sem.”³⁶

Jó kontraszt a sajtóban megjelent helyzethez, hogy a Vámoszabadi Forgalom-ellenőrző Pontnál Csehszlovákiából belépő utasok elmondták; „...nyitott kérdés előttük, ki hívta be a megszállókat Csehszlovákiába, mert véleményük szerint nem volt náluk ellenforradalmi veszély...”³⁷

Hazáért: „Közös ügyünket védjük”

A *Hazáért*, a BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja megjelenési rendje szerint, egy nappal korábban jelent meg a *Magyar Rendőr*-nél, 1968. VIII. 28-án.

A határőrség mindig nagy gondot fordított arra, hogy miként jelenjen meg a sajtóban. Így kerülhetett sor arra, hogy az országos parancsnok személyesen javított bele a *Határőrségi Közlemények*be.³⁸

A csehszlovákiai bevonulást megelőzően, a csapatoknak a megindulási körletekbe és az államhatárra való előrevonását megelőzte a menetvonalak szemrevételezése, amit a szovjet magasabbegység-parancsnokok és helyetteseik személyesen és fokozatosan végeztek el az érintett ezred-parancsnokokkal együttműködve, melynek során az ezred-parancsnokokra vonatkozó mértékben egyeztetették a teendőket.³⁹

A *Hazáért* lap, a *Magyar Rendőr* folyóirathoz hasonlóan, szintén fő helyen, a 2-3. oldalon foglalkozott a csehszlovákiai bevonulással. Az oldalpár mintegy felét tette ki a *Magyar Rendőr*-ből ismertett közlemények. Az MSZMP két megyei jogú, határőrségi, illetve a karhatalmi bizottsága nem levelet fogalmazott meg CSERMANEK [KÁDÁR] Jánosnak, hanem kibővített ülést tartott 1968. VIII. 24-én, majd ezeket követően az alakulatoknál „... taggyűléseken és személyi állomány gyűléseken tájékoztatták az elvtársakat a csehszlovák eseményekről, az időszzerű kül- és belpolitikai kérdésekről s a további tennivalókról”, fejeződik be sokat sejtetően a közlemény.⁴⁰

A „*Közös ügyünket védjük*” kezdő sorai szerint „*Óráról órára sokasodnak az ország lakosságának különböző fórumairól az MSZMP Központi Bizottságához és a forradalmi munkás-paraszt kormányhoz eljuttatott levelek és táviratok.*”⁴¹

Az nem áll az anyagban, hogy mi motiválta, illetve kik, ezeket a leveleket, az ilyen esetekben kipróbált és bevált gyakorlat szerint. Az ország jelentős ipari üzemének pártalapszervezeti, -bizottsági

ülései, aktívaértekezletei munkásröpgyűlései „Egyöntetűen támogatják pártunkat és kormányunkat... és a jövőben is szilárdan állnak pártunk és kormányunk mellett.”⁴² Az egyöntetűséget és a jövőbeni szilárdságot a rendszerváltás időszaka jól megmutatta. Az anyag bő felét a határőrség és a karhatalom alegységeinél lezajlott személyi állomány gyűléseken megfogalmazott táviratok, levelek teszik ki, Szombathelyről, Pécsről, Nyírbátorból, a hanságvillanytelepi őrsről és karhatalmi egységektől. Mindannyian egyetértésüket és „legteljesebb” támogatásukat fejezték ki „pártunk és kormányunk” döntése mellett.

A Magyar Optikai Művekben lezajlott teljes nagygyűlésről is készült tudósítás, ahol MSZMP tag áországyűlési képviselő is beszédet mondott. Amiből egyebek közt szintén kiderül, (a *Magyar Rendőr* „Politikai probléma – politikai megoldás” című anyagához hasonlóan) hogy a csehszlovák nép számára az igazi veszélyt, nem „... a szektások, dogmatikusok...” felől fenyegető, hanem a „... jobboldalról indított támadás jelentette...”⁴³

A Hazáért következő száma helyszíni riportban számolt be „Helytállni becsülettel” az északi határvidék szolgálati történeteiről. „Azóta, hogy történelmi küldetésükre indultak néphadseregünk egyes alakulatai, a mi fegyveres testületeink, a BM Határőrség és a BM Karhatalom beosztottai sem télenkedtek. Helytálltak becsülettel a régebbinél bonyolultabb körülmények között a maguk területén. Náluk jártunk az augusztus 21-ét követő napokban.”⁴⁴

Nem tévedett a szerző, hogy történelmi a küldetés, hisz a bevonulás évfordulóira egyre-másra jelennek meg a publikációk, monográfiák, visszaemlékezések és szerveződnek konferenciák. Mert a régebbinél bonyolultabb lett a világpolitikai helyzet. A cím fölötti kisebb képen honvéd határőr közös járőrt láthatunk, a mellette lévő csoportképen pedig karhatalmisták és határőrök örülnek a csoport közepén látható rádió kedvező híreinek.

„Hosszú ideje féltő aggodalommal figyelték északi szomszédjaink sorsának alakulását, amely – most még jobban érezték, mint eddig – elválaszthatatlan a mi sorsunktól”⁴⁵ Elválaszthatatlannak bizonyult valóban, ezért volt szükség a Varsói Szerződés öt tagállamának bevonulására.

A cikk további része szerint „... testvéri segítségül küldött csapataink sehol sem ütköztek fegyveres ellenállásba...”⁴⁶ Ez valóban nagy szerencse volt, tehetjük hozzá, hisz ez tovább bonyolította volna az egyébként sem egyszerű helyzetet.

Csehszlovák részről fegyveres ellenállásra nem került sor, de – a szovjet csapatok esetében – már a határon történt átlépés után a városokban és a falvakban a menetvonalakon huligán elemekből álló tömegek kezdtek megjelenni, akik minden eszközzel igyekeztek az egységek előrevonulását megzavarni.⁴⁷

A cikk konklúziója „...a haza határát s a szocialista országok egységét ezután sem sértheti meg senki büntetlenül.”⁴⁸ A haza határát és a szocialista országok egységét egyenlő értéknek sugallta az írás. Ma már tudjuk, hogy az utóbbi a Szovjetunió világhatalmi pozícióit jelentette, amihez az egyszerű magyar határőrnek, honvédnek, karhatalmistának aligha fűződhetett azonos érdeke, mint a hazája határainak őrzéséhez.

Titkos adók és szerveződések

Egy hét múltán pedig „Csehszlovákiai titkos adók és a lélektani hadviselés” című anyag mutatta be a Német Szövetségi Köztársaság (NSZK) „Die Zeit” (Az Idő) folyóirat cikke alapján egy rádiószászlóalj működését.⁴⁹

Az írás első bekezdésében olvasható, hogy az öt szocialista ország fegyveres erőinek csehszlovák földre lépését követően gomba mód szaporodtak a nagy energiával sugárzó titkos rádióállomások.⁵⁰ Szinte szünet nélküli műsorokkal pedig a megszállókkal szembeni ellenállásra, majd nyílt ellenforradalmi tevékenységre próbálták rávenni Csehszlovákia népét. Például a jugoszláv „Novi Sad” rádió adásában az hangzott el, hogy: „A szovjet és szövetséges csapatok terrorizálás céljából vonultak be Csehszlovákiába, nem hívták őket senki. A csehszlovák nyilatkozat mese, mert nincs aláírva sem kormány, sem pártvezetők részéről.”⁵¹

Mint a cikkből a továbbiakban kiderült a nyugati hatalmak titkosszolgálati,⁵² szoros együttműködésben a már korábban felállított⁵³ Szabad Európa⁵⁴ stb. rádiókkal és a nyugatnémet hadseregben létrehozott lélektani hadviselés alakulataival, voltak a gazdái ezeknek a titkos adóknak.

Magyar nyelvű adásait a Csehszlovákia megszállásban résztvevő magyar csapatok katonái közül is volt aki hallgatta. A növendékek körében lehetett olyan hangokat hallani, amelyeket a magyar rádió és sajtó nem közölt (feltételezhető, hogy nyugati rádióállomást hallgattak).⁵⁵

A *Hazáért* folyóiratban közölt anyag jó illeszkedik a korszak belügyi, állambiztonsági propagandájába.⁵⁶

„*Hogyan jött létre az illegális ellenforradalmi mozgalom Csehszlovákiában*”⁵⁷ jelent meg cikk az *Izvesztyijából* átvéve, ugyanennek a számnak egy másik oldalpárján. Kiderül belőle, hogy Csehszlovákia lakosai az utóbbi időben egész sor „reakciós jellegű” társadalmi-politikai szervezet újjáéledésének lehettek tanúi. A nyíltan ellenforradalmi szervezetek élén egykori fasiszta vezetők, tisztek, a nyugati hírszerzés ügynökei álltak. A cikk ekként fejeződött be: „*Jegyezzék meg maguknak az ellenforradalmi szerveződések és ihletők, bűnös terveik nem fognak valóra válni. Senkinek sem lesz módja rá, hogy Csehszlovákiát kiszakítsa a szocialista államok közösségéből!*”⁵⁸

„*Az augusztus 20-21-i katonai lépéssel, majd az ezt követő szovjet - csehszlovák megegyezésekkel új helyzet állt elő, amennyiben eltorlaszolódott az ellenforradalmi fordulat veszélyének az útja.*”⁵⁹

Két számmal később már a hónap történéseit összegezték a lapban „*Csehszlovákiai helyzetkép*” című írásban. Az eleinte megjelent közlemények írások fenyegető hangneme fokozatosan békésebbé vált. Az összegző írás akként zárult, hogy: „*Tanulásként fölmerül, hogy a csehszlovák helyzet megítélésében épp akkora türelemre van szükség, mint amennyi erkölcsi-politikai segítséget kell megadni a kibontakozást szolgáló, egészségesen gondolkodó, a szocializmushoz hű erőknek ebben a nagy meg rázkódtatást elszenvedett testvéri szomszéd országunkban.*”⁶⁰

Ezt az úgynevezett kibontakozást szolgálta például az is, hogy a csehszlovák fegyveres erők politikai munkásai közül eltávolítanak mintegy 1 000 főt, a hadsereg egyéb területéről hozzávetőlegesen 6 000 -8 000 tisztet, ezenkívül nagyon sok tiszthelyettest. Ezek alapján a haderőt megtisztították mindazon elemektől, akik „*szocialista és szovjetellenes*” magatartást tanúsítottak. A Csehszlovák Néphadsereget mintegy harmadával csökkentették.⁶¹

A konszolidáció ellentmondásait jelzi, hogy „*A politikai konszolidáció megkezdődött, azonban még teljességében nem bontakozott ki, véleménye szerint azért, mert nincs egység sem a pártelnökségben, sem a KB-ban.*”⁶²

1968. X. 16-án aláírták a csehszlovák-szovjet szerződést a szovjet csapatok csehszlovák területen való ideiglenes tartózkodásának feltételeiről. Amelynek fő feladata: „*... hogy szilárd alapokat teremtsünk Csehszlovákia biztonságának, szocialista vívmányainak garantálására, s megbízhatóan védelmezzük az egész szocialista közösség érdekeit, az imperializmus és a reakció merényleteivel szemben.*”⁶³

Az egész szocialista közösség természetesen a szovjet világbirodalmat jelenti, mint ahogy az imperializmus merényletét is egy más összefüggésben éppen a Szovjetunió tervelte ki, végezte el Csehszlovákia ellen. Különös helyzet, de jól jellemzi a hidegháború viszonyait.

A kialakult helyzetet — amelyet sajátos módon tükrözött a korabeli magyar sajtó — jól érzékeltették a csehszlovák vezető, illetve a kortárs gondolkodó szavai „*Kommunista becsületekre esküszöm, még csak nem sejtettem, hogy a Szovjetunió katonai erővel akar ellenünk beavatkozni. Hogyan történhetett ez meg... Egész életemet a Szovjetunióval való együttműködésnek szenteltem – és ezt tették velem, ez életem tragédiája.*”⁶⁴

A szovjet csapatok sok tapasztalatot szereztek egyebek közt a harckocsioszlopok menetsebességének fokozásában.⁶⁵

A kortárs közíró szavai szerint Csehszlovákia számára 1968 eseményeinek legnagyobb érdeme „*... az volt, hogy elbukott: attól az időtől kezdve világosabban látunk – vagyis azok legalább, akiknek van szemük a látásra. Világosabban látjuk azt, ami volt. Világosabban látjuk vajon azt is ami van? Egyébként mire lett volna jó az 1968-as mitológiai esztendőt követő normalizációs időszak?*”⁶⁶

Jegyzetek:

- ¹ BRZEZINSKI: 28-29.p.
- ² SALLAI: A BM és a határőrség feladatai Csehszlovákia megszállásában. 166.p. ; NAGY: 81-83.p.
- ³ KISSINGER: 307.p.
- ⁴ FISCHER: 252.p.
- ⁵ DEÁK: A Belügyi Szemle közpolitikai, rendszertelméleti és szerkezeti fejlődése a rendszerváltásig.
- ⁶ Idem: A Belügyi Szemle a közpolitika szolgálatában (1953-1990).
- ⁷ Idem: A Belügyi Szemle a pártfórumok értékeléseiben (1973-1987).
- ⁸ BARTAL ; Közlemény a szovjet-csehszlovák tárgyalásokról.
- ⁹ A Vörös Hadsereg felhívása Magyarország népéhez, 1944 szeptemberében. 147.p.
- ¹⁰ Közlemény a szovjet-csehszlovák tárgyalásokról. op.cit.
- ¹¹ SALLAI: The participation of the Hungarian Border Guards in the 1968 occupation of Czechoslovakia.
- ¹² Közlemény a szovjet-csehszlovák tárgyalásokról. op.cit.
- ¹³ Loc.cit.
- ¹⁴ Loc.cit.
- ¹⁵ Loc.cit.
- ¹⁶ Loc.cit.
- ¹⁷ Loc.cit.
- ¹⁸ Loc.cit.
- ¹⁹ Loc.cit.
- ²⁰ Loc.cit.
- ²¹ Loc.cit.
- ²² Loc.cit.
- ²³ Loc.cit.
- ²⁴ Loc.cit.
- ²⁵ Loc.cit.
- ²⁶ Loc.cit.
- ²⁷ Loc.cit.
- ²⁸ Loc.cit.
- ²⁹ Loc.cit.
- ³⁰ Loc.cit.
- ³¹ Loc.cit.
- ³² Loc.cit.
- ³³ Loc.cit. 3.p.
- ³⁴ Loc.cit.
- ³⁵ Loc.cit.
- ³⁶ Loc.cit.
- ³⁷ SJ-MA. A Győri határőrkerület alegységeinek hangulatjelentése 1968. IX. 16.
- ³⁸ FÓRIZS: 605.p.
- ³⁹ M. SZABÓ: A „Duna”-hadműveletből levont főbb tapasztalatok, tanulságok – a végrehajtó parancsnokok szemszögéből. 1. rész. 94.p.
- ⁴⁰ Kibővített pártbizottsági ülés a BM Határőrségnél és a BM karhatalomnál.
- ⁴¹ Loc.cit. 2-3.p.
- ⁴² Loc.cit.
- ⁴³ A MOM nagygyűlésen SZIRMAI István MSZMP tag országgyűlési képviselő mondott beszédet.
- ⁴⁴ Loc.cit. 3.p.
- ⁴⁵ BABAI: 10-11.p.
- ⁴⁶ Loc.cit.
- ⁴⁷ Loc.cit.
- ⁴⁸ M. SZABÓ: *A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia története 1961-1969.* 182. p.
- ⁴⁹ BABAI: op.cit. 11.p.
- ⁵⁰ HALÁSZ
- ⁵¹ DEÁK: A Belügyi Szemle és az ideológiai háború a helsinki konferenciáig 1953-1975. 57-67.p.
- ⁵² ÁBTL. I.3.1.5. O -14967/518. *Továbbszolgáló tisztes rendőrhatalósági figyelmeztetése 1968. aug. 29.* Kiskunfélegyháza.
- ⁵³ DEÁK: The state security articles of the Interior Ministry Review prospectus at the service of the current politics and the internal affairs propaganda (1963-1972).
- ⁵⁴ Idem: The Psychological Struggle between East and West as Reflected in the Interior Review up to the European Safety and Cooperation Conference (1953-1975).
- ⁵⁵ Idem: A Belügyi Szemle Tájékoztatójában a médiával kapcsolatban megjelent anyagok (1963-1972).
- ⁵⁶ ÁBTL. op.cit. I.3.1.2. M- 39527 „Pápai” fn. rezidens jelentései. 1968.08.24.
- ⁵⁷ DEÁK: Az állambiztonsági propaganda, annak kialakulása és fejlődése - nemzetbiztonság és civil kapcsolatok.
- ⁵⁸ RUDNYEV: 12-13.p.
- ⁵⁹ Loc.cit. 13.p.
- ⁶⁰ PINCZESI: 167.p.
- ⁶¹ PÁLFY
- ⁶² ÁBTL. op.cit. I.4.1. A-2126/3. SZŐKE András: Jelentések a csehszlovák társszolgálatlalt folytatott konzultációkról.
- ⁶³ ÁBTL. op.cit. I.4.1. A-2126/2. Frantisek PITRA Csehszlovák katonai elhárítás vezetőjének első helyettesével 1968. X. 1-én a rajkai FEP-en folytatott megbeszélésről készült feljegyzés.
- ⁶⁴ Ratifikálták a csehszlovák-szovjet szerződést.
- ⁶⁵ Alexander Dubcek szavai 1968. augusztus 20-án éjjel, a CSKP KB elnökségének ülésén. 139.p.
- ⁶⁶ M. SZABÓ: A „Duna”-hadműveletből levont főbb tapasztalatok, tanulságok – a végrehajtó parancsnokok szemszögéből. op.cit. 2.rész. 68.p.
- ⁶⁷ PITHART: 14.p.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):**MONOGRÁFIÁK KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK**

- BRZEZINSKI (1.;) — Zbigniew BRZEZINSKI: *Stratégiai vízió, Amerika és a globális hatalom válsága.* [Strategic vision America and the Global Power.] Ford.: MAGYARICS Tamás. Budapest, 2013. Antall József Tudásközpont. 300 p. HU-ISBN 978 963 87 4862 1.
- Alexander Dubcek szavai 1968. augusztus 20-án éjjel, a CSKP KB elnökségének ülésén. (64.;) — Alexander Dubcek szavai 1968. augusztus 20-án éjjel, a CSKP KB elnökségének ülésén. In Petr PITHART (szerk.): *Hatvannyolc.* Pozsony, 1993, Kalligram. 320 p. SK-ISBN 807 14 9013 X.
- FISCHER (4.;) — FISCHER Ferenc: *A kétpólusú világ (1945–1989).* Budapest – Pécs, 2014, Dialóg Campus. 398 p. HU-ISBN 978 963 95 4285 3.
- FÓRIZS (38.;) — FÓRIZS Sándor: *A határőrség megszervezése és működése, 1945-1956.* 555-608.p. In PÓSZÁN László — VESZPRÉMY László — BODA József — ISASZEGI János: *Őrzők, vigyázatok a határra! Határvédelem, határőrizet, határvadászok a középkortól napjainkig.* Budapest, 2017, Zrínyi Kiadó. 910 p. HU-ISBN 978 963 32 7560 3.
- KISSINGER (3.;) — Henry KISSINGER: *Világrend.* [World Order.] Ford.: KÁLLAI Tibor — PATAKY Éva. Budapest, 2015, Antall József Tudásközpont. 432 p. HU-ISBN 978 615 55 5907 5.
- PINCZÉSI (59.;) — PINCZÉSI Pál: *A csehszlovákiai eseményekről.* Budapest, 1968, Kossuth Kiadó. 176 p. HU-ISBN —
- PITHART (66.;) — Petr PITHART (szerk.): *Hatvannyolc.* Pozsony, 1993, Kalligram. 320 p. SK-ISBN 807 14 9013 X.
- M. SZABÓ: *A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia története 1961-1969.* (47.;) — M. SZABÓ Miklós: *A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia története 1961-1969.* Budapest, 2008, Zrínyi Katonai Kiadó. 458 p. HU-ISBN 978 963 32 7463 7. 182. p.

TANKÖNYVEK

- A Vörös Hadsereg felhívása Magyarország népéhez, 1944 szeptemberében. (9.;) — A Vörös Hadsereg felhívása Magyarország népéhez, 1944 szeptemberében. In SZÁRAY Miklós — KAPOSÍ József: *Történelem IV.* Budapest, 2007, Szikra Lapnyomda Zrt. 272 p. HU-ISBN 978 963 19 3501 1. /Forrásközpontú történelem./ HU-ISSN —

TANULMÁNYOK

- DEÁK: Az állambiztonsági propaganda, annak kialakulása és fejlődése - nemzetbiztonság és civil kapcsolatok. (56.;) — DEÁK József: Az állambiztonsági propaganda, annak kialakulása és fejlődése - nemzetbiztonság és civil kapcsolatok. *Társadalom és honvédelem*, XVII.évf. (2013) 3-4.sz. 408-417.p. HU-ISSN 1417-7293.
- DEÁK: A Belügyi Szemle Tájékoztatójában a médiával kapcsolatban megjelent anyagok (1963-1972). (54.;) — DEÁK József: A Belügyi Szemle Tájékoztatójában a médiával kapcsolatban megjelent anyagok (1963-1972). *Magyar Rendészet* XIV.évf. (2014) 2.sz. 127-137.p. HU-ISSN 1586-2895.
- DEÁK: The state security articles of the Interior Ministry Review prospectus at the service of the current politics and the internal affairs propaganda (1963-1972). (52.;) — DEÁK József: The state security articles of the Interior Ministry Review prospectus at the service of the current politics and the internal affairs propaganda (1963-1972). [A Belügyminisztérium felülvizsgálati tájékoztatójának állambiztonsági cikkei az aktuálpolitika és a belbiztonság szolgáltatában.] *Central European Papers*, II.évf. (2014) 1.sz. 150-159.p. CZ-ISSN 2336-369X.
- DEÁK: A Belügyi Szemle és az ideológiai háború a helsinki konferenciáig 1953-1975. (50.;) — DEÁK József: A Belügyi Szemle és az ideológiai háború a helsinki konferenciáig 1953-1975. 57-70.p. In PARÁDI József et al. (szerk.): *Ünnepi tanulmányok Gáspár László 65. születésnapja tiszteletére.* Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 154 p. Budapest, 2015. ISBN:9786158030908 /Salutem, 1./ HU-ISSN 2416-2078.
- DEÁK: The Psychological Struggle between East and West as Reflected in the Interior Review up to the European Safety and Cooperation Conference (1953-1975). (53.;) — DEÁK József: The Psychological Struggle between East and West as Reflected in the Interior Review up to the European Safety and Cooperation Conference (1953-1975). [A Kelet és a Nyugat lélektani hadviselés kivételése a *Belügyi Szemle* folyóiratban az Európai Biztonsági és Együttműködése Konferencia szemszögéből (1953-1975). *Prague Papers on the History of International Relations*, XIX.évf. (2015) 1.sz. 102-113.p. CZ-ISSN 1803-7356.
- DEÁK: A Belügyi Szemle a közpolitika szolgálatában (1953-1990). (6.;) — DEÁK József: A Belügyi Szemle a közpolitika szolgálatában (1953-1990). *Hadtudományi Szemle*. X.évf. (2017) 1.sz. 375-390.p. HU-ISSN 2060-0437.
- DEÁK: A Belügyi Szemle közpolitikai, rendszertelméleti és szerkezeti fejlődése a rendszerváltásig. (5.;) — DEÁK József: A Belügyi Szemle közpolitikai, rendszertelméleti és szerkezeti fejlődése a rendszerváltásig. *Hadtudományi Szemle*, X.évf. (2017) 2.sz. 339-355.p. HU-ISSN 2060-0437

- DEÁK: A Belügyi Szemle a pártfórumok értékeléseiben (1973-1987). (7.;)
- NAGY (2.;)
- M. SZABÓ: A „Duna”-hadműveletből levont főbb tapasztalatok, tanulságok – a végrehajtó parancsnokok szemszögéből. (39.;65.;)
- SALLAI: A BM és a határőrség feladatai Csehszlovákia megszállásában. (2.;)
- SALLAI: The participation of the Hungarian Border Guards in the 1968 occupation of Czechoslovakia. (11.;)
- DEÁK József: A Belügyi Szemle a pártfórumok értékeléseiben (1973-1987). *Belügyi Szemle - Ordinem Facere*, I.évf. (2018) 1.sz. 16-26.p. HU-ISSN 2062-9494.
- NAGY József: A magyar határőrség tevékenysége a csehszlovákiai beavatkozás időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI.évf. (2005) 14.sz. 79-84.p. HU-ISSN 1216-6774.
- M. SZABÓ Miklós: A „Duna”-hadműveletből levont főbb tapasztalatok, tanulságok – a végrehajtó parancsnokok szemszögéből. *Hadtudomány*, HU-ISSN 1215-4121.
1. rész. XXVIII.évf. (2018) 1.sz. 90-100.p.
2. rész. XXVIII.évf. (2018) 2.sz. 68-78.p.
- SALLAI János: A BM és a határőrség feladatai Csehszlovákia megszállásában. *Magyar Rendészet*, XIII.évf. (2013) 3-4.sz. 159-170.p. HU-ISSN 1586-2895.
- SALLAI János: The participation of the Hungarian Border Guards in the 1968 occupation of Czechoslovakia. [A magyar határőrség részvétele Csehszlovákia 1968-as megszállásában.] *Prague Papers On The History Of International Relations*, XVII.évf. (2013) 2.sz. 184-197.p. CZ-ISSN 1803-7356.

CIKKEK

- BABAI (44.;45.;46.;48.;)
- BARTAL (8.;)
- HALÁSZ (49.;)
- Kibővített pártbizottsági ülés a BM Határőrségnél és a BM karhatalomnál. (40.;41.;42.;43.;)
- Közlemény a szovjet-csehszlovák tárgyalásokról. (8.;10.;12.;13.;14.;15.;16.;17.;18.;19.;20.;21.;22.;23.;24.;25.;26.;27.;28.;29.;30.;31.;32.;33.;34.;35.;36.;)
- PÁLFY (60.;)
- RUDNYEV (57.;58.;)
- Ratifikálták a csehszlovák-szovjet szerződést. (63.;)
- BABAI József: Helytállni becsülettel. *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 36.sz. 10-11.p. HU-ISSN 1419-0052.
- BARTAL Ferenc: Szögi Lajos rendőr őrmester, szegedi mozgóörsemhez a késő éjszakai órákban panasszal fordul Matók Erzsébet. *Magyar Rendőr*, XXII.évf. (1968) 35.sz. 2.p. HU-ISSN 0230-192X.
- HALÁSZ Kálmán: Csehszlovákiai titkos adók és a lélektani hadviselés. *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 37.sz. 10-11.p. HU-ISSN 1419-0052.
- Kibővített pártbizottsági ülés a BM Határőrségnél és a BM karhatalomnál. (Szerkesztőségi közlemény.) *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 35.sz. 2.p. HU-ISSN 1419-0052.
- Közlemény a szovjet-csehszlovák tárgyalásokról. (Szerkesztőségi közlemény.) *Magyar Rendőr*, XXII.évf. (1968) 35.sz.2-3.p. HU-ISSN 0230-192X.
- PÁLFY József: Csehszlovákiai helyzetkép. *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 37.sz. 3.p. HU-ISSN 1419-0052.
- RUDNYEV V.: Hogyan jött létre az illegális ellenforradalmi mozgalom Csehszlovákiában. *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 37.sz. 13-13.p. HU-ISSN 1419-0052.
- Ratifikálták a csehszlovák-szovjet szerződést. (Szerkesztőségi közlemény.) *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 35.sz. 2-3.p. HU-ISSN 1419-0052.

LEVÉL- IRAT ÉS DOKUMENTUMTÁRI GYŰJTEMÉNYEK

- ÁBTL (51.;55.;61.;62.;)
- SJ-MA. (37.;)
- ÁBTL (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára) iratai.
- SJ (SALLAI János) MA (Magánarchívuma) iratai.

A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás

(Hungarian Border Patrol and the 1968 Invasion of Czechoslovakia)

Absztrakt

1968. augusztusban a Varsói Szerződés több tagállama katonai intervenciót hajtott végre Csehszlovákiában. Jelen publikáció a magyar határőrség szerepét, tevékenységét vizsgálja ezen események során a Magyar Nemzeti Levéltárban feltalálható dokumentumok elemzése útján. A szerző bemutatja a határőrség vezetésének felkészülését a határátlépés biztosítására, az alkalmazott vezetési és szolgálat ellátási módszereket, az erők csoportosításának rendjét, a bekövetkezett eseményeket. Szó esik az ország belsejében fogantatosított intézkedésekről és néhány szomszédos ország reagálásáról a történetekre.

Kulcsszavak

határőrség ; határátlépés ; határzár ; határővezet ; bevonulás Csehszlovákiába 1968

Abstract

In August 1968, several member states of the Warsaw Pact participated in a military intervention against Czechoslovakia. Using documents stored at the National Archives of Hungary, the work looks at the role and endeavors of the Hungarian Border Patrol (HBP) in this military action. The author introduces the preparatory work undertaken by HBP leadership to secure border crossings, the applied methods of commanding and service, the grouping of forces and the actual events as they played out. Also covered in the work are the measures undertaken within the country and the reactions of a few neighboring countries to the events.

Key words:

Hungarian Border Patrol ; border crossing ; border barrier ; border zone ; 1968 Invasion of Czechoslovakia

*

Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító (ORCID) : <https://orcid.org/0000-0001-6019-3295>

Institutional attachments = Szerző intézményi kötődései :

- Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
- National University of Public Service Faculty of Law Enforcement = Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

@: drforizsdandor@invitel.hu

Date of registry = Regisztrálás dátuma : 2018. XI. 12.

Date of acceptance = elfogadás dátuma : 2019. II. 21.

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.49-58P

A Varsói Szerződés néhány tagállamának csapatai 1968. augusztusban katonai intervenciót hajtottak végre Csehszlovákiában.¹ Publikációmban a BM Határőrség ezen 1968-as csehszlovákiai bevonuláskor játszott szerepével, tevékenységével foglalkozom, alapvetően a Magyar Nemzeti Levéltár (a továbbiakban MNL) Határőrség Országos Parancsnokság fellelhető dokumentumai alapján. Az 1968-as év 9. és 10. számú dobozai tartalmazzák a kapcsolódó okmányokat „MNL HOP XIX-B-10 9. sz. doboz 1968 év” kódjelzésekkel. A 9. számú doboz 73. folyószáma húsz különböző, számunkra igen értékes dokumentumot tartalmaz, melyeket egymástól pusztán a címük különböztet meg, de azonos levéltári nyilvántartási számon szerepelnek. Ezért előfordulhat különböző anyagokra történő hivatkozás esetén az egybeeső levéltári megjelölés.

Az események idején a magyar állami és pártvezetés naponta úgynevezett „hangulatjelentések”-et kért a határőrség parancsnokságától, melyek az állomány viselkedésére, a polgári lakosságra és a határőrség tevékenységére vonatkozóan értékes információkat tartalmaznak. Az országos parancsnoksági intézkedések, parancsok; az érintett határőr kerületek jelentései; parancsnokaik elhatározásai; a balasagyarmati kerület folyamatosan vezetett hadműveleti naplója szintén fellelhetőek ezekben a dobozokban, egyedi adatokat szolgáltatva egy esetleges rendészeti jellegű határbiztosítás megszervezésére vonatkozóan. Bár a történelemben pontosan egyformán semmi sem ismétlődik meg, az ekkor szerzett tapasztalatok még hasznosak lehetnek egy elkövetkező esetben.

A csehszlovákiai válság kialakulásához, az ország belpolitikai helyzete mellett, egyebek közt jelentősen hozzájárultak a két rendszer közt dúló ideológiai háború egyik megnyilvánulásaként a Münchenben működő amerikai rádióállomások is. A Szabad Európa rádió például napi húsz órát Csehszlovákiába sugárzott. Az ideológiai konfrontáció és ezek belügyi sajtóban tükröződései három publikációban is feldolgozásra kerültek.²

A határőrség lehetőségei a bevonulás idején

A határőrség ezen események során játszott szerepét jelentősen befolyásolták képességei, melyeket megítélésem szerint az akkori politikai/katonai vezetés jól látott és ezeknek megfelelően határozták meg a testület feladatait.³

A szervezet ebben az időben jogszabályilag a fegyveres erők részét képezte — a szovjet indíttatású pártállami hagyományokat követve⁴ — 1953 óta a Belügyminisztérium szervezetébe tartozott, történelmileg korábbi kis megszakításokkal, (1945-1949. a Honvédelmi Minisztérium, 1950-1953. a Minisztertanács alárendeltségében).⁵

Álláspontom szerint a vizsgált időszak magyar határőrsége nem rendelkezett olyan képességekkel, amelyek alapján katonai-szakmai vonatkozásban ténylegesen fegyveres erőnek lehetne tekinteni.

A testületi struktúra elemei — országos parancsnokság; regionális szinten kerületek illetve az egy Győri Önálló Zászlóalj; az előzőeken belül őrsők és forgalomellenőrző pontok voltak, amelyek — lényegében nem tartalmaztak katonai kötelekeket. Rendelkeztek a kerületek századokkal (híradó-, törzs-, szállító-, vegyivédelmi század) de ezek kiszolgáló, logisztikai, szállítási tevékenységet végeztek, fegyveres harcra nem voltak képesek. A forgalomellenőrző pontok beosztottai akkor is lényegében idegenrendészeti tevékenységet láttak el ennek megfelelő felkészítéssel.

A fegyverzet a kézfegyverek szintjén maradt, a testület számára gépkarabélyt, géppuskát és páncéltörő gránátvetőt rendszeresítettek. Hiányzott minden olyan tűzérségi eszköz és páncélozott jármű mely egy harcászati szituációban az eredményes tevékenység esélyét biztosíthatta volna. Nem volt elegendő szállító jármű az alegységek létszámának egyidejű mozgatására és elegendő olyan felszerelés, amely lehetővé tette volna, hogy a szabadban huzamosabb ideig tartózkodjanak, különösen kedvezőtlen időjárási körülmények között és ott megfelelő ellátást kapjanak.

A sorállomány kiképzésében elhanyagolható részt képviselt a harcászati felkészítés, az is csak az egyes harcos és a raj szintjét érintette. A fő profilt a járőrszolgálat, a személyek igazoltatása, elfogása, kísérése alkotta, a szolgálatellátás alapja a járőr kötelék lett. A ténykedést szabad terepviszonyokra oktatták. Lakott területen történő védelmi vagy támadó eljárásokat, de még biztosítási jellegű tevékenységeket sem dolgoztak fel.

Hiányzott a felkészítésből a civil demonstrálókkal szembeni eljárás és nem rendelkezünk az ehhez szükséges felszereléssel, eszközökkel. Tömegosztatásra, tömegrendezvények kezelésére lényegében a határőrségnek nem volt lehetősége.

Nem létezett olyan állandó jellegű alegység, szakasz, század a rendszerben, amelyiknek kizárólag harcászati tevékenység lett volna az alaprendeltetése. De nem működött olyan állandó jellegű kötelék sem, mely, mint tartalék funkcionált volna akár valamilyen rendvédelmi tevékenység céljából is. Az egyetlen szervezet, amelyhez szükség esetén a vezetők fordulhattak — amennyiben hirtelen élőerő

alkalmazása vált szükségessé — a kerületek tisztos iskolái voltak. Ilyenkor természetesen félbe kellett szakítani az ott folyó kiképzést. Ezekre az esetekre alapvetően a nagyobb kiterjedésű razziák vezetése során került sor, amikor is a személyi állomány, felkészítésének megfelelően zárásban és kutatásban, terepen, nappali és éjszakai viszonyok között általában jól teljesített. Elvileg lehetett még erő és eszközöket az őrsökről biztosítani, összevonni. Mondjuk őrsönként öt-tíz főt a szükséges fegyverzettel, felszereléssel. Viszont ezek kötelékbe szervezése, kiegészítő felkészítése, összeszoktatása, összekovácsolása jelentős időt, energiát, helyet igényelt, miközben a folyó határőrizet esetleg meggyengítették, ami ellentétes volt a politikai vezetés elvárásaival. A magyar kormány a csehszlovákiai bevonulás idején legalább két további államhatáron – osztrák, jugoszláv – számolt feszültséggel és ez korlátozta az onnan elvonható határőr erők nagyságát.

A tisztek ugyan katonai főiskolát végeztek, de határőr szakon kaptak felkészítést, amelynek a tananyaga elsősorban a határőrizeti feladatok eredményes végzését szolgálta és csak másodlagos volt a harcászati teendőkre történő felkészítés.

Több olyan szervezeti elem – átkelőhelyek, felderítő szervek, a kerülettörzsekben osztályok és alosztályok funkcionáltak (pl. pénzügy) – amelyek mozgatása ilyen kritikus helyzetben problémát jelentett és hátra kellett volna hagyni azokat.⁶

A határőrség azonban a Magyar Néphadsereghez viszonyítottan kevésbé hatékony harcászati képességei ellenére is több területen jelentős segítséget tudott nyújtani a tervezett katonai művelethez. Olyan előnyös képességekkel, tulajdonságokkal rendelkezett melyeket mindenképpen igénybe kellett venni:

- A csehszlovák-magyar államhatáron, az átkelőhelyeken egymással együttműködve dolgoztak a két ország határforgalmat ellenőrző szervezetei. Jól ismerték egymást, napi munkakapcsolatban álltak. A Magyar Néphadsereg kijelölt csapatainak a tervezett határátlépése közutakon történt harc- és szállító járművekkel. Ennek zavartalan megvalósításához ki kellett kapcsolni a túloldali ellenőrző szerveket, eltávolítani a forgalmi sorompókat és leállítani mindkét irányból a polgári forgalmat. Ilyen feladatra a határőr erők voltak a legalkalmasabbak, akiknek már a személyes ismeretségük is bizonyos garanciát jelenthetett a csehszlovák szervek részéről esetleg jelentkező fizikai ellenállás elkerülésére. Ugyanez a szituáció vonatkozott a vasúti átkelőhelyekre és a zöldhatár őrizetét ellátó csendőr őrsök elfoglalására, a fegyverek ottani fegyverszobákban történő biztonságos elzárására.

- A túloldalra vonatkozó fontos, naprakész adatokkal rendelkeztek a határőr felderítő szervek. A kerületeknek lehetőségük nyílt összefüggő csapatfigyelési rendszer működtetésére, szükség esetén a főirányokban tisztítható pontok alkalmazására az inváziót megelőző utolsó napokban is.

- Az államhatár belső oldalán lehetőség nyílt ellenőrzött területsáv, határővezet létrehozására, amelynek segítségével a külföldieket, nemkívánatos érdeklődő személyeket az eseményektől távol lehetett tartani.

- A megerősített határőrségi járőrrendszer biztosíthatta azon személyek — alapvetően csehszlovák állampolgárok — elfogását, akik az események idejére létrehozott határzáron keresztül szándékoztak tiltott határátlépést elkövetni.

A határőrségi vezetés felkészülése

A határőrségi vezetés az országos parancsnokság és a kerület-parancsnokságok szintjén készült fel a várható határátlépésre. Az országos irányítás 1968. VII. 28-án parancsban határozta meg a teendőket.

A rejtett vezetés egyik módszere az úgynevezett „borítékos” megoldás volt. A fedőnévvel ellátott boríték, jelen esetben pl. „Bodrog”, tartalmazta írásban a végrehajtandó feladatokat. Az eseményeket megelőzően akár hónapokkal is ki lehetett adni, megpihent az illető vezető páncélszekrényében. Az ilyen jellegű okmányok többnyire sorszámozva tartalmazták a szükséges rendszabályokat. A helyzet aktivizálódása esetén távmondattal rendelték el felbontását és a feladatok végrehajtásának megkezdését. Amennyiben a boríték készítését követően hosszabb idő telt el és némileg változtak a tennivalók, úgy a távmondattal feltüntették, melyik számú rendszabályt nem kell végrehajtani, illetve konkrétan megadták az újonnan jelentkező kiegészítő feladatokat. A borítékos megoldást a Belügyminisztérium is alkalmazta a „lefelé” irányuló intézkedésekre, az őrsparancsnokok páncélszekrényére volt a legalsó szint, ahol még ilyen okmányok funkcionáltak. Nem csak a csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatban, a harcászati riasztásokra, magasabb harcászati fokozatba helyezéshez is léteztek borítékok. A Belügyminisztérium nem rendelkezett a határőrségre lebontva elektronikus kódoló és dekódoló eszközökkel, így kénytelen volt ehhez a megoldáshoz folyamodni, melynek azonban több lehetséges hibája is volt.

A katonai beavatkozásra történő felkészüléshez külön tervet dolgoztak ki mely a „»Bodrog« fedőnevű gyakorlattal kapcsolatos intézkedések” címet viselte.⁷ Kiadására 1968. VII. 28-án került sor. Az eseményt a határőrség törzsfőnökének, BÁGYI János határőr ezredesnek a jelentéséből ismerjük. „Az intézkedések gyors végrehajtásának segítésére bizottságokat jelöltem ki és részükre 28-án 19,00 órakor eligazítást tartottam. A »Bodrog« fedőnevű intézkedési tervet is magukhoz véve 28-án 20,00 – 20.30 közötti időben személygépkocsival (a kerületekhez).... útba indultak.”⁸ 23³⁰-ig beérkeztek Miskolcra, Balassagyarmatra, Győrbe három-három fővel. Az 1-8. és 11. kerületektől tisztí futárokat rendelték fel, a kerületek feladatait tartalmazó borítékokkal 1968. VII. 29-én 05⁴⁵- re visszaérkeztek szolgálati helyeikre. A jelentésből látható, hogy a határátlépés előkészítése már 1968. VII. 28-ára teljesen befejeződött, ezt követően már csak a szokásos pontosításokra volt szükség.

Az országos parancsnok parancsa

A legfőbb vezetési okmány az országos parancsnok parancsa⁹ lett melyet 1968. VII. 28-án adott ki az 1., 2., 3., 4., 5., 6. 7., 8., 9. 10., 11., kerületek részére. A határőrség összesen 11 kerülete úgynevezett hadrendi számozással rendelkezett. A csehszlovák államhatáron három határőr kerület (Csorna, Miskolc, Balassagyarmat és a Győri Önálló Zászlóalj helyezkedett el. A parancsot nem egyforma, hanem differenciált tartalommal küldték meg a címzeteknek, „Szigorúan titkos” „Különösen fontos” minősítéssel. Aláírta géppel SZABÓ Gusztáv vezérőrnagy országos parancsnok, kézzel „h”. jelzés hozzáírva, „Bágyi János ezds., BM Határőrség Törzsfőnöke”¹⁰. A parancsnok feltehetően távol volt.

Az okmányhoz kiegészítésül hozzáírták: „Korlátozás: A bevezetett intézkedésekről párt, állami és társadalmi szervek vezetőit tájékoztatni nem kell.”¹¹

Néhány feladat az okmányból:

- 1. kerület (Csorna): Hegyeshalomi Forgalmellenőrző Ponton a csehszlovák állampolgárok kiléptetését be kell szüntetni. Rajkán a határforgalmat teljesen megszüntetni, az 1-4 őrsőkön megerősített szolgálatot rendelnek el, a rajkai átkelőhely állományával megerősítik az őrsöket. A kerület határszakaszán határővezetést létesítenek Halászi „E” Bezenye „D” Hegyeshalom „K” vonalában.

- 2. kerület (Szombathely): „A Forgalom Ellenőrző Ponton azonnal szüntesse meg a csehszlovák állampolgárok kiléptetését, azokat irányítsa vissza. Számoljon azzal, hogy ennek következtében csehszlovák állampolgárok megkísérlik az államhatárt illegálisan átlépni, vagy azon gépjárművel erőszakosan áttörni. Az állományt készítse fel ezen cselekmények bekövetkezésének megakadályozására. Ha a helyzet megkívánja – aktivitás fokozódik – azonnal térjen át a kerület egész határszakaszán megerősített szolgálatra.”¹²

- 3. kerület (Zalaegerszeg): „akadályozza meg, hogy csehszlovák állampolgárok Jugoszláviába vagy Ausztriába tiltott módon kijussanak.”¹³

- 4. kerület (Nagykanizsa): „a tisztas iskolát tartsa készenlétben”¹⁴

- 5. kerület (Pécs): „A Dunán közlekedő csehszlovák személy és teherhajók kiléptetését szüntesse meg. A bejövőket be kell léptetni és fel kell tartóztatni.”¹⁵ „Megerősítem a 6. karhatalmi zászlóaljtól 100 fővel és 4 db tehergépkocsival.”¹⁶ Érdekes, hogy Pécsi Határőr Kerület nem engedheti ki a csehszlovák hajókat Jugoszláviába és mind a pécsi, mind pedig a 6. kiskunhalasi határőr kerület karhatalmi megerősítést kap. Nyilvánvalóan valamilyen jellegű nehézséggel számol a vezetés jugoszláv viszonylatban, esetleg a kifelé irányuló csehszlovák határsértési kísérletek növekedésével.

„A megerősítő erőket és a tisztas iskolát az „őrsök megerősítésére, zárási – kutatási és egyéb harci feladatok végrehajtására alkalmazza.”¹⁷

- 6. kerület (Kiskunhalas): megerősítik 100 fővel és négy tehergépkocsival a 3. karhatalmi zászlóaljtól.

- Győri Önálló Zászlóalj „július.29-én 08,00 órakor jelentkezzen Mamajlov vezérőrnagy elvtársnál abban a komáromi laktanyában, amelyben Guszev ezds. elvtárs a parancsnok. Munkatérképét vigye magával.”¹⁸ A Győri Önálló Zászlóalj speciális helyzetben van a Duna, mint vízi határszakasz miatt, melyen keresztül érintkezik Csehszlovákiával. Ez a parancs megerősítette azt, hogy az 5. karhatalmi zászlóaljtól 100 fővel, négy tehergépkocsival, a 4. karhatalmi zászlóaljtól pedig 50 fővel és két tehergépkocsival 50 fős tartalékot kellett felállítani. A csehszlovák hajók kiléptetését beszüntették és a vízi határszakasz tekintetében szintén határővezetést jelöltek ki.

- A Ferihegyi repülőtérnek a menetrend szerint induló, csehszlovák területen leszálló gépeket további parancsig indítani nem volt szabad, csehszlovák állampolgárokat kiléptetését pedig semmilyen irányba sem engedélyezték.

Szembevetendő, hogy a viszonylag jelentős sorállománnyal rendelkező határőrség erőit sem tartották elegendőnek, amennyiben a csehszlovák államhatáron komolyabb események következnek be, külö-

nösen, ha közben a nyugati és déli határszakaszokon is szigorítani kellett volna a határőrizetet, mert esetleg az országban tartózkodó csehszlovák állampolgárok kiszökést kísérelhettek volna meg. A Belügyminisztérium szerencséjére még rendelkezésre állt a karhatalom.

A miskolci és a balassagyarmati határőr kerületek részére meghatározott feladatok a parancsban szinte azonosak, nyilvánvalóan a hasonló helyzetük miatt. Ezért elegendőnek gondolom csupán a miskolci határőr kerület anyagát bemutatni, mivel az események fő teherviselője egyformán ez a két határőr kerület volt.

A miskolci kerület részére szabott feladatok

„A Magyar Néphadsereg és a Szovjet Hadsereg közös hadgyakorlatának biztosításával kapcsolatban az alábbiakra intézkedem:”¹⁹ (Visszatérő formula az okmányokban a „közös hadgyakorlat” megnevezés, bár az érintettek nagyon jól tudták, miről van szó.)

Rendszabályok:

- A teljes működési területen áttérés megerősített szolgálatra, vagyis a szolgálati idő megemlése. (Az 1968. VIII. 20-án elrendelt megerősített szolgálatot 1968. IX. 7-én vonták vissza.)

- Egy fős járőrözési rendszer megszüntetése.

- A kerületet „megerősíti”, azaz plusz erőt ad a rendelkezésére, az 1. és 2. karhatalmi zászlóaljtól, a 2. és 3. kerületek tisztis iskoláitól 100-100 fővel, 4-4 tehergépkocsival. A megerősítésre biztosított személyi állományból 22 fő tiszt, 48 fő tisztess, 330 fő pedig határőr illetve karhatalmista volt.

- „A megerősítésből hozzon létre 100 fős tartalékot 4 szakaszos század szervezésben 6 tiszttel, 12 tisztessel, 82 határőrrel illetve honvéddel 4 db. tehergépkocsival.

Készítse fel a megerősítést: egyes irányokban önállóan illetve együttműködésben a rendőr, honvéd, munkásőr, karhatalmi erőkkel harci feladat ellátására, razziára, zárásra, kutatásra, őrizetesek szállítására, biztosítására, őrsők megerősítésére.”²⁰ 11 őrs megerősítését rendelte el, ezekre biztosítani kellett egy-egy tehergépkocsit, minden őrsre vezényelni két fő tisztet (az 5., 8., 14. őrsökre három főt), a felderítő alosztályt három fő tiszttel és egy fő tiszthelyetttel erősítették meg.

- „A ker. működési területén határövezet létesítését rendelem el.”²¹ Az okmány felsorolta azokat a településeket, amelyeket az övezet érintett. Az övezetben bent lévő személyeket ki kellett engedni, utak, csomópontok ellenőrzését meg kellett szervezni. A mozgáskorlátozás magyar állampolgárokra nem vonatkozott.

- „A tisztis iskolán a kiképzést megszüntetem, a kiképző keretet vezényelje az alegységek megerősítésére.”²²

- Szabadságolásokat, szabadnapokat megszakították és a személyi állományt visszarendelték 24 órán belül.

- Mindennemű értekezletet, tanfolyamot és összevonást azonnal megszüntettek, a résztvevőket pedig visszaindították a szolgálati helyükre.

- „Határforgalmat azonnal szüntesse be valamennyi forgalomellenőrző ponton, a FEP-ek állományát az objektum őrizetére és a szomszédos őrsők megerősítésére alkalmazni.”

- „A helyzetnek megfelelően biztosítsa a szovjet, illetve magyar hadsereg alakulatainak a ki és belépését a lezárt FEP-eken.”²³

- „Anyagi vonatkozásban, a szerencsi kik. pont objektumát adja át az 1. kh zlj-nak, ruhacsere, étkezés, elhelyezés, tankolás a ker fea-a”.²⁴

- Külsősöket tájékoztatni nem lehetett.

- Az országos parancsnokság két óránként jelentést kért.

A kerületeknek „BODROG” időszakra, azaz a csehszlovákiai bevonulás idejére, 12 különböző vezetési okmány készítését rendelték el, ezek voltak:

- ellenőrzési terv;

- terv a „Cs” és a „B” időszakra (a „Cs” időszak a határátlépés konkrét idejét és az ahhoz kapcsolódó azonnali feladatokat tartalmazta, a „B” időszak pedig ezt követte);

- a kerület-parancsnok írásos elhatározása;

- erő-eszköz elosztás;

- előzetes intézkedések terve;

- kimutatás a forgalomellenőrző pontok munkájáról;

- hadműveleti napló;

- munkatérképek;

- együttműködési tervek;

- a híradás biztosításának terve;

- az anyagi-technikai biztosítás terve.

Természetesen a határőrség az akkor rá jellemző precizitással minden feladat végrehajtását részletes megtervezte, okmányokban kidolgozta és az érintettekkel megbeszélték.

A balassagyarmati határőr kerület parancsnokának elhatározásában szerepelt az is hogy, miként képzelte el a csehszlovák fegyveres szervek lefegyverzését: „*Minden alegység működési területével szemben levő csehszlovák FEP. és csendőrség állományát, az alegységtől kimenő erő alkalmazásával megnyugtatóra szólítom fel, magunk mellé állítom, ellenállás esetén lefegyvereztetem és a további intézkedésig ellenőrzés alatt tartom.*”²⁵

A kerület működési területen járőrcsoportokat alkalmazott és 8 km-es mélységű határövezetet hozott létre.

A balassagyarmati határőr kerület felkészülése annak hadműveleti naplója²⁶ alapján ismerhető meg, melyet kézzel vezettek. Az első bejegyzés 1968. VII. 28-án született.

Az eseményekre történő konkrét felkészülés már 1968. VII. 28-án megkezdődött. Ekkor a balassagyarmati határőr kerület parancsnoka és a Határőrség Országos Parancsnokság képviselői este Isaszegen találkoztak a Magyar Néphadsereg érintett hadosztályának a vezetésével a feladatok egyeztetése, megbeszélése céljából. Visszaérkezése után a balassagyarmati határőr kerület parancsnoka tájékoztatta a helyetteseit az elhangzottakról. Berendelték a forgalomellenőrző pontok parancsnokait és a vezető beosztású tiszteket még 1968. VII. 29-én hajnalban. Ugyanezen a napon már megérkezett a megerősítő állomány Csornáról és Sopronból, a tisztes iskolákból. Délutánra tisztí figyelő járőröket küldtek ki az államhatárra. A nagy sietség jelzi, mindenki arra számított, hogy már július végén sor fog kerülni a határátlépésre, órákon, esetleg néhány napon belül.

Ezzel szemben csak 1968. VIII. 19-én érkezett el a végső felkészülés, az utolsó intézkedések megtételének ideje. Az országos parancsnok 1968. VIII. 21-én kelt jelentéséből²⁷ tájékozódhatunk a történetekről.

- 1968. VIII. 19-én 08⁰⁰-ra az országos parancsnok berendelte a 9. és 10. (Miskolc, Balassagyarmat) kerületek valamint az önálló zászlóalj parancsnokait és az országos parancsnokság operatív bizottság tagjait, megtartották az eligazításokat.

- 1968. VIII. 20-án három vezető tiszteket küldött le a kerületekhez, a tisztek módosításokat vittek.

- 1968. VIII. 20-án 12⁰⁰ órakor az országos parancsnok felbontotta a „*Vadvirág*” fedőnevű borítékot, amely a belügyminiszter 0020/68. számú parancsát és a 011/68. számú utasítását tartalmazta. Ennek megfelelően intézkedett arra, hogy a kerületek (1, 9, 10, Csorna, Miskolc, Balassagyarmat és az önálló zászlóalj) 18⁰⁰-kor bontsák fel a „*Bodrog*” borítékot, majd az önálló zászlóaljnak 18⁵⁰-re, a 9. kerületnek 18⁵⁵-re, a 10. kerületnek 19⁰⁰-ra, az 1. kerületnek pedig 19³⁰-ra kellett jelentenie elhatározását, azaz minden vezetővel beszélt az országos parancsnok öt percet.

Megadta a „Cs” időt 1968. VIII. 20-án 24⁰⁰-ra. Ez az időpont a határátlépés ideje volt a Magyar Néphadsereg kijelölt alakulatai, valamint a szovjet haderő csapatai számára.

Meghatározta a lefegyverzés megkezdésének időpontját, „Cs”-15-re (határátlépés előtt tizenöt perccel) a határátlépések helyein, melyet a 10. kerület 1. és 2. őrsén „CS”-kor, a többi helyen pedig „CS” +30-kor kellett megkezdni.

A határőrségi feladatok menete, időpontok

A balassagyarmati határőr kerület parancsnoka 1968. VIII. 19-én az országos parancsnoktól és a Magyar Néphadsereg kijelölt hadosztályának parancsnokától kapott kiegészítő feladatokat, melyek már jelezték a határátlépésre vonatkozó végleges döntés megszületését. 1968. VIII. 20-án 18⁰⁰-kor kapott feladatot a „*Bodrog*” jelzésű boríték felbontására. A legnehezebb feladat talán a csehszlovák szervekkel történő kapcsolat felvétele és a tervezett intézkedések megértetése volt.

1968. VIII. 20-án csehszlovák rádiózavarást észleltek, 18¹⁰ kor a határőrség érintett alakulatainál harci riadó rendeltek el a megerősítő állomány részére és azok kiindultak az alegységek megerősítésére. „*23,45-órakor a Balassagyarmati, Parassapusztai, Szobi Forgalomellenőrző Pontokon, Letkési őrsön, Balassagyarmati őrsön, végrehajtották a csehszlovák FEP-ek és őrsők elfoglalását.*”²⁸

„*A Somosközfalui FEP-en Ipolytarnóci FEP-en és a többi őrsön 24,00-órakor végrehajtották a FEP-ek és őrsők elfoglalását, illetve megkezdtek a csendő őrsők elfoglalását.*”²⁹

„*24,00órakor a MNH alakulatai Balassagyarmat, Parassapuszta, Letkés irányában átlépték az államhatárt.*”³⁰

„*Határövezet létrehozása a ker. pk. elvárs utasítására.*”, „*20,00-órától az alegységeink megerősített szolgálattal őrzik a Magyar Népköztársaság államhatárát.*”³¹

1968. VIII. 21-én 16⁰⁰-tól megtörtént a határzár részleges feloldása a kint rekedt magyar állampolgárok csoportos beléptetése.

1968. VIII. 21-én 05⁰⁰-ig kivonták a határőr erőket csehszlovák területről, 1968. VIII. 21-én 00⁰⁰-tól szünetelt a határforgalom. A magyar területen rekedt csehszlovák, lengyel (Magyarnándor), NDK (Nógrádkövesd) állampolgárokat három különböző helyre tanácsokhoz irányították ahol segítséget kaptak a nem várt magyarországi tartózkodáshoz. Szintén ezen a napon, 1968. VIII. 21-én három időpontban 16⁰⁰, 18⁰⁰ és 20⁰⁰-kor Magyarországra csoportos beléptetések történtek az átkelőhelyeken.

1968. VIII. 22-én megszűnt a határővezet, megindult a forgalom a magyar, csehszlovák, NDK lengyel állampolgárok részére.

1968. VIII. 23-án megindult a vasúti személyforgalom a szobi vonalon, 1968. VIII. 29-én pedig a somoskőújfalui vonalon is megindult a teherforgalom a vasúton.

1968. VIII. 25-én a karhatalmi erők Párkányban [Sturovó] láttak el feladatot 1968. VIII. 27-ig, utána itthon a határőr őrsökre kerültek megerősítésül.

1968. IX. 08-án történt az utolsó bejegyzés a balassagyarmati hadművelleti naplóban. A megerősítő tisztes iskolák személyi állományát ekkor visszaindították a kiképzési helyükre.

Az 1968. IX. 21-én kelt országos parancsnoki jelentés³² kitekintést adott a bekövetkezett eseményekről.

A csehszlovák forgalomellenőrző pontok és csendőr őrsök ellenállást nem tanúsítottak, a Sztránai csendőr őrsön nem akarták átadni a fegyvereket.

A határon az átlépést a szovjet és magyar csapatok Rajkán 1968. VII. 20-án 23²⁰-kor, Komáromnál 1968. VII. 20-án 23²⁵-kor, Medvehídnál 1968. VII. 20-án 23⁴⁵-kor, Letkésnél – Balassagyarmatnál – Ipolyságnál [Sahy] 1968. VII. 20-án 24⁰⁰-kor megkezdték.

Ipolyhídvégnél egy magyar határőr a túloldali csendőr laktanyánál 1968. VII. 21. 01⁴⁰-kor szolgálati fegyverét használta, mivel a csendőr járőr nem akarta fegyverét átadni és szökni próbált. Ennek következtében egy fő csehszlovák csendőr könnyebben megsebesült. Oroszváron [Rusovce] a csendőr őrsön kilenc fő megtagadta a fegyvere átadását, őket őrizetbe vették, majd a parancsnokuknak adták át a magyar határőrök.

A nyugati és déli kerületek parancsnokait 1968. VII. 20-án 22⁰⁰-ra berendelték és elrendelték nekik a „Bakony” nevű boríték felbontását.

A Magyar Néphadsereg 1968. VII. 21-én 02⁰⁰ órakor teljes légtérzárást rendelt el.

A 10. határőr kerülettel szemben lévő valamennyi túloldali határőrizeti szervezeti egység személyi állományának, a 9. kerületnél pedig 11 csendőr őrs tagjainak visszaadták a szolgálati fegyvereiket.

Ezek az őrsök biztosították a határszakaszt, a Töketerebes járásban három őrs nem kapta vissza fegyvereit szovjetellenes magatartás miatt.

A magyar határőrség személyi állományának hangulata jó volt. Az intézkedések megkezdése óta egy befelé irányuló határsértés fordult elő az Aggteleki Határőr Őrsön.

Események a tevékenység folyamán

A kapcsolat a magyar és a csehszlovák határőrizeti szervezetek között még hosszabb ideig fagyos volt. A túloldali vámosok és útlevékezők sztrájkba léptek. 1968. VIII. 26-án Balassagyarmatról jelentették, hogy három-négy hely kivételével jó a kapcsolat, de nem javult Szob és Párkány [Sturovó] között. A határőrség írásos propaganda anyagot (rölapokat) terjesztett a túloldalon a csendőrségnél, útlevékezőknél, vasutasoknál, eleinte nem sok eredménnyel. Sokan nem voltak hajlandók átvenni azokat.

A belépő vonatokra a magyar és szovjet beavatkozást elítélő feliratokat és rajzokat helyeztek el. Ezeket továbbindulás előtt letisztították. A mozdonyok elején található szocialista állami címert átfestették a cseh polgári címerre, a határállomáson ezt lemosták, majd a Keleti pályaudvaron a mozdonyvezetők visszafestették, stb. Belépő vonatokon, tehervagonokon felfestett vörös csillagok és horogkeresztek egyenlőség jellel jelentek meg, valamint „*Lenin ébredj, megbolondult Brezsnyev*” mondatokat is felfestettek más szovjet és magyarellenos feliratok társaságában.³³

Bár a magyar határőrök határon túli alkalmazását a továbbiakban nem tervezték, Balassagyarmatról mégis 96 főt kellett átküldeni Párkányba [Sturovó], akik részt vettek egy laktanya biztosításában, rádióadó, és fegyver-lőszer raktár valamint a városi távbeszélő központ őrizetében.

Amikor megkezdődött a Magyar Néphadsereg és a szovjet haderő Csehszlovákia megszállásában résztvevő alakulatainak a visszavonása, az országos parancsnokság távmondattal³⁴ értesítette a határőr kerületeket a határon történő áthaladás menetrendjéről. A tervek szerint 1968. X. 21. és 1968. X. 23. között léptek be a magyar és szovjet csapatok visszafelé jövet a Magyar Népköztársaság területére. Szobnál 1968. X. 21-30 között 25-30 szovjet szerelvény érkezett. Megszervezték az ünnepélyes foga-

dás rendjét, az átkelőhelyeket feldíszítették vörös és nemzeti színű zászlókkal, a közutakon a civil forgalom szünetelt a belépés idejére.

A szomszédos országok reagálása

Jugoszlávia tekintetében néhány dokumentum erejéig rendelkezünk kitekintéssel a szomszédos országok reakciójára.³⁵

Jugoszláviában, Palicson több száz csehszlovák állampolgárt helyeztek el. Jugoszláv személyek agitálták őket, hogy Ausztrián keresztül utazzanak ki és Bécsben a csehszlovák nagykövetségen jelentkezzenek. Olyan anyagokat osztottak ki közöttük, amelyek elítélik a Csehszlovákiába történt bevonulást. Ezeket az anyagokat a magyar határőrök a magyar határátkelőhelyeken az utasoktól bevonulták.

A jugoszláv fél reagálását a csehszlovákiai bevonulásra egy belügyminiszter-helyettesnek küldött határőrség törzsfőnöki jelentés foglalta össze.³⁶

A jugoszláv szervek által foganatosított intézkedések:

- katonai mozgást lehetett észlelni az ország területén;
- elhalasztották a sorköteles szolgálatot teljesítő személyi állomány soron lévő leszerelését;
- tartalékosokat hívtak be;
- két fős járőrözést vezettek be a határőrségnél, járőr csoportokat alkalmaztak, megszállták az üres határőr őrsöket (karolákat);
- tábori körleteket és védelmi állásokat építettek ki 5-7 kilométerre az államhatártól;
- páncélozott járművek jelentek meg, a rendőrség megerősített járőrözést folytatott, hidakat aknáztak alá, a dunai flotta nyolc hajóját felvontatták Kiskőszeg térségébe;
- légi figyelmet végeztek;
- augusztus és szeptember hónapban a magyar-jugoszláv államhatáron a személyforgalom félmillióval, a járműforgalom pedig százezerrel csökkent;
- adatokat gyűjtöttek az utasoktól;
- nyugállományú belügyi tisztek gyakran utaztak be felderítési céllal Magyarországra;
- a egyes bizottságok tovább működtek (ezek a bizottságok a határrendet sértő események rendezéséért voltak felelősek);
- előzetesen már egyeztetett magyar-jugoszláv közös programokat lemondtak;
- a Jugoszláv Kommunista Szövetsége tagjait löfegyverrel szerelték fel;
- 200 000 embert hívtak be katonai szolgálatra.

Romániában a határőrizeti szervek megerősített szolgálatot vezettek be, melyet több fős járőrözéssel valósítottak meg. Megerősödött a magyarellenos propaganda. Ismeretlen személyek megrongálták a Romániába utazó magyar turisták gépjárműveit. Elhalasztották a román hadseregben sorkatonai szolgálatot teljesítő katonák leszerelését. Ebben az időben a román haderőben 16 hónapos katonai szolgálatot teljesített a sorozott állomány. Felerősödött a népi milícia védelmi feladatok teljesítésére irányuló kiképzése. A román hatóságok megerősítették a szovjet-román határ védelmét.

Ausztriában a csendőrségnél megerősített szolgálatot rendeltek el és a testület erőit átcsoportosították a csehszlovák államhatárra. Az osztrák sorkatonák szolgálati idejét hat héttel meghosszabbították.³⁷

Összességében megállapítható, hogy 1968-ban a magyar határőrség is részt vett a csehszlovákiai bevonulás biztosításában és annak során részfeladatokat látott el. Mivel a katonai intervenció szövetségi politikai döntés alapján történt az alól egyetlen hazai fegyveres szervezet sem vonhatta ki magát. A magyar határőrség struktúrája, felszerelése és felkészítése azonban nem tette lehetővé harcászati tevékenységben történő alkalmazását. Szerencsére erre a Magyar Néphadsereg csapatai esetében sem került sor.

A határőrségre kirótt feladatokat — amelyek lényegében nem harcászati jellegűek voltak — a határőr alegységek probléma nélkül ellátták. Képességeiket az igénybevételt elrendelő politikai/katonai vezetés jól mérte fel és ennek megfelelően teljesíthető feladatokat szabott meg a testület számára.

A határőrség erői nem bizonyultak elegendőnek a teljes magyar államhatár biztonságos őrzésére, mivel az osztrák és jugoszláv államhatárokon is megerősített szolgálatellátást kellett bevezetni. A határőr kerületek megerősítését ekkor még probléma nélkül lehetett megoldani a karhatalom zászlóaljaitól, illetve szoros együttműködést szerveztek a Magyar Néphadsereggel, a rendőrséggel, valamint a Vám- és Pénzügyőrséggel, egyes esetekben a munkásőrséggel.

A határátlépéshez és határbiztosításhoz kapcsolódó feladatokat már 1968 júliusában megszervezték, sőt az erők egy részét már 1968. VII. 27-én északra, Balassagyarmatra és Miskolcra csoportosították.

ták. Ez azt mutatja, hogy az akció felkészítése egy hónapot vett igénybe a politikai elhatározás megszületésétől számítva. Az országos parancsnok írásos parancsban szabályozta, a sajátosságoknak megfelelően eltérő tartalommal, valamennyi határőr kerület és a Győri Önálló Zászlóalj tennivalóit. A határőr kerületek parancsnokai ennek megfelelően elhatározást hoztak és széleskörű, aprólékos tervezést végeztek.

A hivatásos és sorállomány részére az agitációs és propaganda szervek hónapokkal megelőzően aktív kampányt folytattak, nagy számú „politikai foglalkozást” tartottak melyeken a beavatkozás szükségességét magyarázták. Kirívó fegyelmi probléma a tevékenység során nem fordult elő, haláleset nem következett be. A Magyar Néphadsereggel ellentétben a határőrség nem alkalmazott tartalékos állomány, a „bent lévő” katonákkal oldották meg a tennivalókat.

Jegyzetek:

¹ SALLAI: A BM és a határőrség feladatai Csehszlovákia 1968-as megszállásában.

² DEÁK: A Belügyi Szemle és az ideológiai háború a helsinki konferenciáig 1953-1975. 61.p. ; Idem: The state security articles of the Interior Ministry Review prospectus at the service of the current politics and the internal affairs propaganda (1963-1972). [Állambiztonsági ügyek a *Belügyi Szemlében* az aktuálpolitika és a belügyi propaganda szolgálatában.] ; Idem: A Belügyi Szemle Tájékoztatójában a médiával kapcsolatban megjelent anyagok (1963-1972).

³ SALLAI: The participation of the Hungarian Border Guards in the 1968 occupation of Czechoslovakia. [A Magyar Határőrség részvétele a Csehszlovákia 1968-as megszállásában.]

⁴ A határőrizeti teendőket megvalósító testület katonai jellegű szervezetként való működtetése nem feltétlenül szovjet indíttatású pártállami hagyomány, hiszen Magyarországon a trianoni békediktátum egyik következménye volt, hogy a határőrizeti testület a magyar haderő vonzáskörébe került kezdetben rejtetten, majd a fegyverkezési egyenjogúságot kimondó 1938. évi Bled-i egyezmény nyomán nyíltan is. A pártállami csavar „csupán” az volt, hogy nem a honvédelmi tárca, hanem az ÁVH, majd a belügyi tárca alárendeltségébe helyezték a határőrséget. (a szerk.)

⁵ HAUZINGER: 67.p.

⁶ Érdekes a szerző okfejtése, mely szerint a harcászati teendőkre való alkalmatlansága miatt a határőrség nem sorolható a fegyveres erők közé. A testületet azonban nem is kívánták felvértetni harcászati képességekkel, mivel azokra a határok eredményes őrzése érdekében nem volt szükség. A szervezet a fegyveres erőkhöz nem a harcászati képességei miatt tartozott, hanem azért mert a személyi állományának a tagjai katonák voltak. Őket a katonákra általában vonatkozó jogosultságok megillették, illetve kötelezettségek terhelték. A szervezeten belüli függelmi viszonyok pedig nem hivatalnokiak, hanem katonaiak voltak. Ezek voltak azok a döntő körülmények, amelyek alapján a határőrséget a fegyveres erők közé sorolták. (a szerk.)

⁷ MNL-OL. HOP. XIX-B-10. 9. sz.doboz 1968 év I/9. tárgykör 73. folyószám. Jelentés. „A „Bodrog” fedőnevű gyakorlat-tal kapcsolatos intézkedések kiadása”1968. július 29.

⁸ Loc.cit.

⁹ Loc.cit. „Parancs”

¹⁰ Loc.cit.

¹¹ Loc.cit.

¹² Loc.cit.

¹³ Loc.cit.

¹⁴ Loc.cit.

¹⁵ Loc.cit.

¹⁶ Loc.cit.

¹⁷ Loc.cit.

¹⁸ Loc.cit.

¹⁹ Loc.cit.

²⁰ Loc.cit.

²¹ Loc.cit.

²² Loc.cit.

²³ Loc.cit.

²⁴ Loc.cit.

²⁵ Loc.cit. A Balassagyarmati Határőr Kerület parancsnokának elhatározása.

²⁶ Loc.cit. Hadművelési Napló „Bodrog”.

²⁷ Loc.cit. 168. folyószám. Országos parancsnok 1968. VIII. 21-ei jelentése a miniszterhelyettesnek.

²⁸ Loc.cit. 73. folyószám. Hadművelési Napló „Bodrog”.

²⁹ Loc.cit.

³⁰ Loc.cit.

³¹ Loc.cit.

³² Loc.cit. 168. folyószám. Országos parancsnok 1968. VIII. 21-ei jelentése a miniszterhelyettesnek.

³³ Loc.cit. 101. folyószám. Napi jelentés.

³⁴ Loc.cit. 167. folyószám. Értesítés.

³⁵ Loc.cit. 172. folyószám. „Összefoglaló” a kerületparancsnokságok jelentéseiből” augusztus 27.

³⁶ Loc.cit. 175. folyószám. Jelentés. „Tárgy: Jugoszláv szervek és képviselők magatartása a csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatban” október. 15.

³⁷ Dr. NAGY József volt az első kutató, aki az 1968. évi csehszlovákiai bevonulásban a határőrség szerepét feltárta, tisztázta a testületnek az intervencióban betöltött helyét. Sajnálatos módon további levéltári kutatásaiban megakadályozta a 2005-ben bekövetkezett halálos kimenetlű autóbalesete. (a szerk.)

NAGY: 79-84.p.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):

TANULMÁNYOK

DEÁK József: A Belügyi Szemle Tájékoztatójában a médiával kapcsolatban megjelent anyagok (1963-1972). (2.;)

DEÁK: The state security articles of the Interior Ministry Review prospectus at the service of the current politics and the internal affairs propaganda (1963-1972). [Állambiztonsági ügyek a Belügyi Szemlében az aktuálpolitika és a belügyi propaganda szolgálatában. (1963-1972).] (2.;)

DEÁK: A Belügyi Szemle és az ideológiai háború a helsinki konferenciáig 1953-1975. (2.;)

HAUTZINGER (5.;)

NAGY (37.;)

SALLAI: The participation of the Hungarian Border Guards in the 1968 occupation of Czechoslovakia. [A Magyar Határőrség részvétele a Csehszlovákia 1968-as megszállásában.] (3.;)

SALLAI: A BM és a határőrség feladatai Csehszlovákia 1968-as megszállásában. (1.;)

DEÁK József: A Belügyi Szemle Tájékoztatójában a médiával kapcsolatban megjelent anyagok (1963-1972). *Magyar Rendészet*, XIV.évf. (2014) 2.sz. 127-137.p. HU-ISSN 1416-3845.

DEÁK József: The state security articles of the Interior Ministry Review prospectus at the service of the current politics and the internal affairs propaganda (1963-1972). [Állambiztonsági ügyek a Belügyi Szemlében az aktuálpolitika és a belügyi propaganda szolgálatában. (1963-1972).] *Central European Papers*, II.évf. (2014) 1.sz. 150-159.p. PL-ISSN 2336-369X.

DEÁK József: A Belügyi Szemle és az ideológiai háború a helsinki konferenciáig 1953-1975. 57-70.p. In: PARÁDI József et. al. (szerk.): *Ünnepi tanulmányok Gáspár László 65. születésnapja tiszteletére*. Budapest, 2015, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 154 p. HU-ISBN 978 615 80 3090 8. /Salutem, 1./ HU-ISSN 2416-2078.

HAUTZINGER Zoltán: A fegyveres szervek rendeltetésének alaptörvényi szabályozása. 65-75.p. In DRINÓCZI Tímea (szerk.): *Magyarország új alkotmányossága*. Pécs, 2011, Pécsi Tudományegyetem Állam- és jogtudományi Kar. 229 p. HU-ISBN 978 963 64 2437 4.

NAGY József: A magyar határőrség tevékenysége a csehszlovákiai beavatkozás időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI.évf. (2005) 14.sz. 79-84.p. HU-ISSN 1216-6774.

SALLAI János: The participation of the Hungarian Border Guards in the 1968 occupation of Czechoslovakia. [A Magyar Határőrség részvétele a Csehszlovákia 1968-as megszállásában.] *Prague Papers On The History Of International Relations*, XVII.évf. (2013) 2.sz. 184-197.p. CZ-ISSN 1803-7356.

SALLAI János: A BM és a határőrség feladatai Csehszlovákia 1968-as megszállásában. *Magyar Rendészet*, XIII.évf. (2014) 159-170.p. HU-ISSN 1416-3845.

LEVÉL-, IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRI GYŰJTEMÉNYEK

MNL-OL. HOP. (7.;8.;9.;10.;11.;12.;13.;14.;15.;16.;17.;18.;19.;20.;21.;22.;23.;24.;25.;26.;27.;28.;29.;30.;31.;32.;33.;34.;35.;36.;)

MNL (Magyar Nemzeti Levéltár) OL (Országos Levéltár) HOP (Határőrség Országos Parancsnoksága iratainak gyűjteménye)

Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása

(Provision of Maps in the Hungarian Contingent in the 1968 Invasion of Czechoslovakia)

Absztrakt

A Varsói Szerződés csapatai 1968 nyarán — hadgyakorlatnak álcázott felvonulás eredményeképpen — megszállták a Csehszlovák Szocialista Köztársaságot. Ebben az intervencióban a Magyar Népköztársaság Magyar Néphadseregének a kijelölt alakulatai is részt vettek. Feladatuk a Felvidék déli sávjának a megszállása volt. A tervezett cselekmények végrehajtása érdekében a Magyar Néphadsereg érintett csapatait az érintett területek különböző méretarányú térképeivel ellátták ugyan, ez az ellátmány azonban meglehetősen hiányos volt. A térképellátás nehézségei ellenére a magyar csapatok — a katonák önzetlen és magas szintű szolgálatellátásából fakadóan — a feladataikat eredményesen és minimális veszteségek árán valósították meg. Az 1968. évi megszállás tapasztalatai figyelembe vételével alakították újjá a Magyar Néphadsereg térképészeti szolgálatát.

Kulcsszavak

Magyar Néphadsereg térképészeti szolgálata ; 1968. évi csehszlovákiai bevonulás ;
Magyar Néphadsereg „Zala” hadgyakorlata ; a „Zala” hadgyakorlat térképészeti biztosítása ;
a Felvidék katonaföldrajza

Abstract

In summer 1968, the troops of the Warsaw Pact – disguised as a war gaming exercise – invaded the Czechoslovak Socialist Republic. Certain units of the Hungarian People's Army participated in this intervention; their responsibility was to occupy the southern area of Slovakia. In order to successfully accomplish the mission, the concerned units of the Hungarian People's Army were provided various topographical maps of the area, the supply of which was significantly lacking. Despite the difficulties caused by the lack of maps, Hungarian troops – as a result of their selflessness and high level of service – accomplished their mission efficiently and with minimal losses. Having taken into account the lessons learned from the 1968 invasion, the military mapping means of the Hungarian People's Army was reorganized.

Key words:

cartographic service in the Hungarian People's Army ; 1968 Invasion of Czechoslovakia ; “Zala” military exercise of the Hungarian People's Army ; cartographic provision of the “Zala” military exercise ;
military geography of Highland of historical Hungary

* Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító (ORCID) <https://orcid.org/0000-0002-2310-7746>

Institutional attachments = Szerző intézményi kötődései :

- Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
- Museum of Military History = Hadtörténeti Intézet és Múzeum
- Military History Review = Hadtörténelmi Közlemények

@: suba.janos@mail.militaria.hu

Date of registry = Regisztrálás dátuma : 2019. I. 20.

Date of acceptance = elfogadás dátuma : 2019. III. 13.

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.59-68P

A Csehszlovákiát megszálló intervenciós alakulatok térképellátását befolyásolta a magyar csapatoknak kiutalt működési terület és a harci feladat. A tervek minden variációra elkészültek. A határőr alakulatok legfontosabb feladata volt a csehszlovák határ őrsők kikapcsolása (személyi állományuk lefegyverzése), a hadosztályok felvezetése a határátkelőhelyekre, a dunai hajóforgalom ideiglenes leállítás a határsávban. A lefegyverzett csehszlovák határőröknek 1968. VIII. 21-én este a magyar határőrök már visszaadták a fegyvereiket, és együtt járőröztek.

A csehszlovák alakulatok parancsra nem tanúsítottak ellenállást, valamint első vonalbeli feltöltött csehszlovák alakulat nem volt a területen. A legfontosabb dolog a gyorsaság volt, ezért a hadtápot leválasztották a harcoló alakulatoktól, amelyek csak egy napi harctevékenységhez elegendő lőszert, élelmiszert, üzemanyagot és minimális egészségügyi anyagot vittek magukkal. A kora hajnali órákban a városokat blokkírozták, a csehszlovák alakulatokat lefegyverezték. A városok vezetőit összegyűjtötték, hogy megbeszéljék a további teendőket. Később az összeütközések elkerülése végett a fontosabb városokból kivonták a magyar alakulatokat, akik a közeli erdőkben táboroztak, de továbbra is fenntartották a városok blokádját. A hadosztály 10 helyőrséget hozott létre, majd a helyőrségekből kiindulva állandó járőrözéssel — a megszállás első és második napján — ellenőrzés alá vonták a vonzaskörzetükbe eső falvakat, településeket, szövetkezeteket, állami gazdaságokat. A magyar alakulatok október végéig katonai közigazgatási feladatokat láttak el.

A terület katonaföldrajzi értékelése

Minden háború konkrét térségben és konkrét időben, meghatározott és megkülönböztethető fizikai feltételek között folyik. Ha ezek a feltételek — amelyeket gyakran földrajzi tényezőknek neveznek — nem is döntenek el a háború sorsát, mégis lényegesen befolyásolják a mindenkori hadszíntérnek megfelelő harcéljárás és harcvezetés kialakítását, a haderőnemek és fegyvernemek, a szakcsapatok és szolgálati ágak alkalmazását, szervezését és kiképzését.

A Kisalföld Dunától északra eső részének katonaföldrajzi értékelését — amit a magyar csapatok szálltak meg — egyrészt nem lehet elszakítani a Felvidék értékelésétől, másrészt a hadműveleti területet ábrázoló térképektől.

A mai Szlovákia északi, északnyugati határa — a történelmi Magyarország határaként — a térség legállandóbb határa volt a történelem folyamán.

Szlovákia uralkodó felszíni formája a hegyvidék, ami az ország védelme szempontjából kedvező. A járható irányok lezárása egyben az ország védelmét is jelenti. A Duna dévényi áttörése és a Topla völgye között az Északnyugati-, és ettől keletre az Északkeleti-Kárpátok vonulatai húzódnak. A Kárpátok jelentős területei nehezen járhatók. Az észak-déli irányú völgyek kedvező védelmi lehetőségeket és ellátási feltételeket biztosítanak.

A határok zöme jól védhető, természetes határ. A határszakaszok a védelem szempontjából természetesen nem egyenértékűek. A magyar határszakasz 677,2 km-éből 310 km — a közös határ 46%-a — természetes vonalon vezet. Ez a természetes védelmi vonal nyugati és keleti szakaszra osztható.

A nyugati szakaszt 142 km hosszan a Duna képezi (az 1850. és 1709. fkm között). A Duna méreteinél és jellemzőinél fogva nehezen leküzdhető 250-600, néhol 600 méter feletti szélességű hadműveleti szintű akadályt képez, amelynek leküzdéséhez jelentős nagyságrendű átkelő eszköz szükséges.

A Duna szigetközi szakasza 1968-ban átkelésre kedvezőtlen. A sok ágra szakadó folyó és holtágai és a nagy vízsebesség jelentősen növelik az akadály jellegét.

Ezt tovább fokozza a főágtól 7-10 km távolságra fekvő Mosoni-Duna ág is. A két ág között elhelyezkedő Szigetköz a számtalan egymásba fonódó csatornával, a morotva hálózattal, vízenyős rétekekkel, kiterjedt ártéri erdeivel nehezen járható, vagy járhatatlan akadályt képez.

Ugyancsak természetes akadályt jelent még az Ipoly 110 km, a Hernád 6 km, a Ronyva 15 km, és a Tisza 37 km hosszan. A határ mentén végig alföldi terület található.

Az észak-déli irányú folyóvölgyek kedvező védelmi lehetőséget nyújthatnak.

Szlovákia Pozsony és Kassa városok által uralt kétközpontú ország, melyet a megszállás szempontjából is figyelembe kellett venni.

Fővárosa, Pozsony közvetlenül az osztrák-magyar-csehszlovák határ mentén fekszik, ezért fokozottan veszélyeztetett helyzetű. A Duna völgy irányában végrehajtott támadás Pozsony környéki ipartelepek elvesztését is jelentené. Azonban ez a gazdaság teljesítőképességét nem veszélyeztetné alapjaiban.

Pozsony és Kassa a határ közelében fekszik, ezért a védelem szempontjából kedvezőtlen helyzetben vannak.

Az ország kedvezőtlen alakja miatt egy észak-déli irányú harcászati méretű betörés már hadászati jelentőséggel bírhat.

A határtól számított 50 km-es sávon belül olyan nagyobb városok és járásközpontok találhatók, mint például Komárom, Párkány, Érsekújvár, Dunaszerdahely, Rimaszombat, Rozsnyó stb. Ezek elvesztése egyben a régió elvesztését is jelenti.

A Vág, Nyitra, Hernád és a Garam völgyében a járható irányok mentén városok alakultak ki. Ezért ezek a városok, — mivel járható irányokban fekszenek — az országba betört ellenség hadművelési vagy harcászati irányaiba esnek, és azok lehetséges célpontjai.

Földrajzi potenciálja miatt hosszú, elhúzódó konfliktusra nem alkalmas. Például domborzati viszonyai nem kedvezőek a mezőgazdaság számára, mert az alföldi területei a határ mentén 50 km-es sávon belül helyezkednek el. E területek elvesztése komoly ellátási zavarokat okozhat. Ezen kívül nyersanyagokból és energiahordozókból a régió jelentős behozatalra szorul.

Egy esetleges nagyméretű európai konfliktus esetén, a főirány határán fekszik.

A népesség jelentős része nem az államalkotó nemzethez tartozik.

Járhatalan, illetve igen nehezen járható szakaszok a Kárpátok középhegységi részein, továbbá a Vihorlát egyes tájain találhatók. Az észak-déli irányú folyók (Vág, Nyitra, Garam, Ipoly) akadály jellegét elsősorban az időszakonkénti nagy vízsebességük, meder- és partviszonyaik, változó vízállásuk, több hétig tartó tavaszi áradásuk (kivéve a Garamot, amely hirtelen árad, de gyorsan apad) jelenti.

Az alföldi területeken kedvezőek a mozgási lehetőségek, főként száraz időben. Esős időszakban — egyrészt a magas talajvízszint, másrészt a Duna magas vízállása miatt — romlanak a mozgás feltételei a folyók menti területeken. Ilyenkor csak a folyóktól távolabb fekvő részekben biztosított a megfelelő kelet-nyugat irányú mozgás.

Az álcázási feltételek e területen — a folyó mente kivételével — a mezőgazdasági művelés intenzitása miatt kedvezőtlenek.

Szlovákia déli részén a kelet-nyugat irányú mozgást elsősorban nem a folyók akadály jellege befolyásolja — eltekintve az áradásos időszakról — hanem a folyók egymástól való kis távolsága (Vág-Nyitra 10-30 km, Nyitra-Garam 30-40 km, Garam-Ipoly 10-20 km). E terület északi részén a folyók közötti hegységi részek, illetve azok úton és úton kívüli járhatóságának igen korlátozott volta jelentősen nehezíti kelet-nyugati irányú mozgást.

Megemlíthető még a jelentős területen előforduló agyagos talajt, amely esős időben nehezen járható.

Közúti és vasúthálózata általában egymással párhuzamosan halad. Ezért hasonló mértékben léphetnek fel működési zavarok mindkét szállítási ágban. A nagyszámú közúti- és vasúti híd, valamint az alagutak miatt könnyen zavarhatók a térségben a csapatmozgások. A védők szempontjából viszont kedvező lehetőséget biztosít a támadók megállítására. Az utak jellegzetesen észak-déli vonalvezetésűek, lényegesen kevesebb a kelet-nyugat irányú út, de ezek jellegük és az átmenő forgalom miatt nagyon fontosak.

A magyar határ közelében három, határhoz kifutó, jelentősebb út található. Az egyik Csallóköz területéről Szigetközön át Győr irányában halad, a másik ettől keletre, 40 km távolságra Komáromnál, ahol közúti-, és vasúti híd is van. Az Ipoly torkolatától keletre fekvő területeken 14 út vezet, amelyek minősége közepes és gyenge. A határon átmenő útsűrűség 34 km, ami közepes érték, bár minőségi szempontok sokat rontanak rajta. A határhoz közel, már 15-25 km-re és átlag 30-50 km-re jelentős út- és völgycsomópontok találhatók, ott, ahol az utak összefutnak.

Szlovákiában, nyugat-keleti irányban egymással párhuzamosan négy fő haránt irányú közlekedési útvonal (északi, középső és déli, és a déli határ mentén) halad, így bármelyik kiesése esetén az átcsoportosítás után nem szakad meg az összeköttetés.

Vasúthálózata széleskörű kapcsolatot teremt az összes nagy és kistelepülés között. A néhai Csehszlovákia földrajzi fekvése indokolta, hogy egy olyan irányú fővonalat építsenek ki, amely összeköti a Cseh-medencét és Szlovákiát. Ez a Prága-Kolin-Olmütz-Ostrava-Zsolna-Poprad-Kassa-Tiszacsernyő fővonal volt.

A közlekedési viszonyok tehát — a földrajzi helyzetét figyelembe véve — összességében jónak mondhatók.

Szlovákia déli irányból való megtámadásánál a Duna széles vízi akadályt jelent. Az esetleges támadó mélységben a zömmel észak-déli irányú folyóvölgyekre támaszkodó és fokozatosan kiszélesedő úthálózatot előrevonási, illetve után- és hátraszállítási vonalként használhatná fel. Egy sikeres Dunai átkelés és térnyerés estén a folyót haránt irányú összeköttetésre lehet felhasználni.

Szlovákia alföldi területe — kiterjedésénél fogva — több hadtest nagyságú erő befogadását és elhelyezését biztosítja a védekező számára. A Duna itteni szakasza a teljes hosszában széles akadályt képez.

A hadműveleti térségről — az ellenségnek és a valószínű tevékenységi körzetnek megfelelően — katonaföldrajzi leírások készültek. Ezek a haderő és a fegyvernemek célszerű alkalmazására vonatkozó útmutatásokat tartalmazzák. A katonaföldrajzi leírásokat a parancsnokoknak a tervezett harcbevételüknek megfelelően adták ki. Így a parancsnokok és a törzsek időben megismerkedhettek a valószínű tevékenységi körzet sajátosságaival.¹

A Magyar Néphadseregben rendszeresített térképek és azok biztosítását befolyásoló tényezők

A térképészeti biztosítás azon intézkedések összessége, amelyeket békében és háborúban a csapatok harctevékenységének előkészítésekor és annak folyamán végre kell hajtani. Vagyis ez a harctevékenység hadműveleti és harcászati biztosításának szerves része. Feladata: a harcfeladat megoldásához az ellenségről és a terepről szükséges adatokat tartalmazó topográfiai és különleges térképek, geodéziai pontjegyzékek, valamint egyéb térképészeti rajzolt harci okmányok készítése és a csapatok ezekkel történő ellátása.

A Magyar Néphadseregben a tárgyalt időszakban a térképészeti biztosítást a Vezérkar Hadműveleti Csoportfőnökségének térképész osztálya — fedőnevén az „F” osztály — (8 fő) irányította.²

A térképész osztály alárendeltségébe tartozott a Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézete és a Magyar Néphadsereg Központi Térképraktára. Az osztály vezetője az Magyar Néphadsereg valamennyi térképész beosztású katonájának, térképész szervének szakmai előjárója volt.

A hadműveleti csoportfőnökségnek való alárendelésnek voltak hátrányai és előnyei. A hátrány az volt, hogy a térképész szolgálat irányításához a vezetési hierarchiában kijelölt hely kisebb jog- és hatáskört biztosított. (Szükség volt a polgári térképészettel való együttműködésre, a szövetséges hadseregek térképész szolgálataival való dinamikus kapcsolattartásra, stb. A kapcsolatok szakmai jellegűek, de a szervezeti jellegből adódóan az ilyen kérdésekben is a hadműveleti csoportfőnöknek kellett állást foglalni. Ezek az ő rendeltetésszerű feladataihoz képest perifériusak voltak, bár kétségtelen, hogy a térképészeti feladatok végrehajtásánál döntésének súlya és tekintélye előnyösen hatott.)

A nemzetközi indíttatású katonai térképészeti feladatok végrehajtásának előkészítését és irányítását befolyásolták a Magyar Néphadsereg intenzív fejlesztésével összefüggő feladatok, lehetőségek és gondok. Az osztály tevékenységében jelentős arányban szerepeltek szervezési feladatok, a szakkaderek utánpótlásával, képzésével, kiképzésével, beosztásba való helyezésével összefüggő tennivalók és problémák, és napirendre kerültek a haditechnikai fejlesztési problémák is.³

Csehszlovákia megszállásának időszakára értek be a Magyar Néphadsereg alakulatai térképészeti biztosítottsága előkészítő munkáinak gyümölcsei. Ennek részeként korszerűsítették a térképellátást és a tereptan oktatási színvonalát is emelték. Az 1960-as években végrehajtott parancsnoki, törzsvezetési és harctyákorlatok során kiderült, hogy a törzsek és alegységek sok tisztjének tereptani felkészültsége nem kielégítő. (1956 óta nem volt gazdája a tereptan oktatásának és a kiképzésnek.) a térképész osztály kapta meg a tereptan kiképzés elvi irányítását. Ez az osztály 3-4 év alatt célirányos és aktív tevékenységgel jelentős változást és eredményt ért el a tisztek tereptani kiképzésében és továbbképzésében.

Az 1964. évi tereptani kiképzési értekezlet határozatainak megfelelően sikerült a tereptani kiképzés óraszámát a korábbi többszörösére emelték, a Magyar Néphadsereg Kiképzési Főcsoportfőnökség illetékes szerveivel való együttműködés kialakításának segítségével.

A kiképzési követelményeket és a programokat jobban a kiképzés céljához igazították.

A seregtest és magasabb egységek térképész szolgálati főnökei térképész tisztek mozgósítása útján törekedtek eredményt elérni a parancsnokságok tisztjeinek tereptani továbbképzésében. A Térképészeti Intézet tisztjeiből előadói csoportokat szerveztek, akik 1966-1967-ben több száz órában tartottak tereptani foglalkozásokat seregtest-, magasabbegység-, és egység-parancsnokságok hivatásos állományára számára.

Ezzel párhuzamosan jelentek meg a tereptani tankönyvek és segédletek, valamint a különböző méretarányú topográfiai térképek jelkulcsai.⁴

A hadműveleti követelmények változásával kapcsolatban a térképész szolgálat 1964-ben másodszor is végrehajtotta a csapatok mozgósítási (M) zárolt térképkészletekkel való ellátását. Ezzel elérte, hogy minden békében meglévő és minden M esetén felállítandó katonai szervezet a háború kezdeti időszakában szükséges térképkészletekkel a helyszínen, zárolt készletek formájában rendelkezzen.⁵ Ezt követte a csapatok térképeltató szervezeti korszerűsítésének előkészítése és végrehajtása, a számítógépes térképnilyántartás bevezetése. 1965-ben térképeltatási utasítás jelent meg.⁶

A katonai térképészet a vizsgált időszakot a Varsói Szerződés feladatai térképészeti biztosításának a kidolgozása és végrehajtása jellemezte. A katonai térképész szolgálatok vezetői 1966-ban, Moszkvában tanácskoztak az aktuális feladatokról. Többek között a Varsói Szerződés tagállamaiban kiadásra kerülő topográfiai és különleges térképek tartalmi egységének biztosításával kapcsolatos témákról tárgyaltak.

Ebben az időszakban a Varsói Szerződés tagállamai haderőinek térképész szolgálatai között kezdtek kiszélesedni — mindenekelőtt tapasztalatszerzés céljából — a kétoldalú kapcsolatok is. 1967 decemberében a Csehszlovák Néphadsereg térképész szolgálatának főnöke tárgyalt Budapesten.

Az 1: 25 000 méretarányú térkép a helyszíni felmérés teljes tartalmú másolata, minden más katonai térkép alapanyaga.⁷ Mint a magyar haderő legnagyobb méretarányú térképe a honvédség fő harcászati térképe volt. Az összefegyvernemi egységek (alegységek), különösen a vízi akadályok leküzdésénél, nagyobb városokért folytatott harctevékenységnél és a megerősített körletek elleni harc során használhatták.

Az 1: 50 000 méretarányú térkép — mint harcászati térkép — az alsóvezetés térképe volt.⁸ A csapatok számára szükséges adatokat kellő részletességgel ábrázolta, elég nagy területen. Különböző mérések és számvetések elvégzésére volt alkalmas. A szakasz- és század-parancsnokok térképe volt.

Az 1: 100 000 méretarányú térkép az általános és a gyors tájékozódás eszköze volt.⁹ Mint alapvető hadműveleti és harcászati térkép, a terep tanulmányozásának és a harc megtervezésének, megszerzésének, valamint a műszaki rendszabályok tervezésének, továbbá a szervezésekénél az előzetes számvetés elkészítésének a hathatós segédeszköze volt. Ha nagyobb méretarányú térkép nem állt rendelkezésre, a tüzérségi tűz előkészítésére is felhasználható volt. E méretarányú térképpel kellett ellátni minden tisztet, századparancsnokig bezárólag.

Az 1: 200 000 méretarányú térkép a katonailag fontos helyszínrajzi adatokat összefoglalva ábrázolta.¹⁰ A várható harctevékenység sávjában a terep általános tanulmányozására, értékelésére, a hadművelet tervezésére és szervezésére, a csapatok vezetésére és a csapatmozgások megvalósítására használhatták. A gépkocsizó lövész és harcokocsizó magasabbegységek elsősorban az ellenség üldözésénél alkalmazhatták. E méretarányú térképekkel kellett ellátni a földi és rakéta-, valamint a légvédelmi csapatokat, zászlóaljig (osztály) bezárólag. Közlekedési és katonaföldrajzi célokra ez a térkép volt a legmegfelelőbb, amely a katonai középvezetés térképének bizonyult. A repülőcsapatoknál tájékozódásra, felderítő repülőknél az ellenséges objektumok koordinátáinak meghatározására is használható volt.

Az 1: 500 000¹¹ és az 1: 1 000 000¹² méretarányú térkép a Magyar Néphadsereg hadműveleti-harcászati térképe volt. Elsősorban a vezérkar, a frontok és hadseregek törzseinek hadműveleti munkáihoz, a tervezéshez és a csapatok harctevékenységének biztosítására vonatkozó intézkedések kidolgozásához használhatták. Ezen kívül pedig a repülőcsapatok fő térképeként is szolgált.

A várostérképek az egyes nagyobb és fontosabb településekről általában 1: 10 000 és 1: 25 000 méretarányban készültek. A harctevékenység tervezésekor és szervezésekor az objektumok részletes tanulmányozására, a csapatok vezetésére, tájékozódásra és célfelderítésre voltak használhatók. Ezeket a térképeket, mint térképészeti alapot, rajzolt harci okmányok elkészítésénél is fel lehetett használni.

A geodéziai pontok koordinátáinak katalógusa,¹³ a tüzérpontjegyzék, arra szolgált, hogy biztosítsa a tüzérség számára a geodéziai kezelőadatokat, melyek a tüzérségi alappont hálózat kifejlesztéséhez, valamint a tüzérségi figyelőállások és figyelőpontok közvetlen bekötéséhez lehettek szükségesek. Ezek 1: 50 000, 1: 100 000 vagy 1: 200 000 méretarányú térképszelvényeként kerültek kiadásra. Ezekkel a tüzér-, légvédelmi tüzér-, és a különleges repülő egységeket látták el.

Ezen kívül a Magyar Néphadsereg különleges térképekkel is rendelkezett, amelyekkel azonban csupán speciális esetekben látták el a különleges alakulatokat.

Szlovákia — viszonylag kis területű, — mindössze 49 000 km² kiterjedésű ország. Ezért kevés térképszelvény fedi le. Az 1: 100 000 méretarányú térképekből 54 db, a kétszázazres méretarányúakból 20 db, a félmillió méretarányúakból 4 (1 teljes és 3 csonka) szelvény fedi le a szlovák területet.

Csehszlovákia térképműveinek jellemzői — vetület, méretarány, tartalom, stb. szempontjából — megegyeztek a magyar térképművek paramétereivel, hiszen, mint koalíciós partnerre, a Varsói Szerződésben ugyanazok az előírások vonatkoztak a csehszlovák térképekre és térképészeti előírásokra is.

A Varsói Szerződés tagállama lévén — a koalíciós előírásoknak megfelelően — Csehszlovákia területéről nem álltak rendelkezésre kis méretarányú térképek.

A 677 km közös határszakasznak köszönhetően elsősorban a határmenti területekről voltak térképek. A határmenti szelvények teljesek voltak minden méretarányban.

Csehszlovákia területéről csak 1: 200 000 méretarányban álltak rendelkezésre térképek. Az 1: 200 000 és az 1: 500 000 méretarányú térképek szovjet alapanyagokból készültek, a névrajz egy részének magyarosításával.¹⁴

A térképek alapvetően — a koalíciós együttműködésből fakadó feladatok miatt — hadsereg- és front-parancsnokságok, valamint törzsek számára készültek.

A térképek 1: 200 000 és a határmenti területeken 1: 100 000 méretarányúak voltak.

Az 1: 200 000 méretarányú Pozsonyt (M-33-XXXVI.) ábrázoló térképszelvény tervezése 1967-ben kezdődött el, az 1966-os kiadású százazres térkép alapján. A határon túli részt az 1963. évi kiadású 1: 200 000 méretarányú szovjet térkép alapján készítették, és 1968-ban sokszorosították, majd 1976-ban aktualizálással egybekötve újranyomtatták.

E térképszelvény elődje is megtalálható volt a raktári készletben. Ez a térkép az 1962-es kiadású csehszlovák térkép magyar szövegű másolata volt, amelyet 1963-ban adtak ki. Ez azt jelentette, hogy a névrajz egyes rövidítéseit az egyes jelkulcsi elemeknél, elsősorban a mezőgazdasági objektumoknál (állami gazdaság, major) magyarul írták ki, illetve rövidítették.

A Pozsony melletti Nyitra (M-34-XXXI.), és a Salgótarján (M-34-XXXII.) szelvények az 1: 200 000 méretarányú, 1955-ös kiadású csehszlovák térkép 1963. évi helyesbítése és 1964. évi kiadása voltak.

Az ettől a sávától északra lévő területet ábrázoló Zlín (1949-1989 Gottwaldov) (M-33-XXX.) az 1962. évi szovjet 1: 200 000 méretarányú szelvény 1963. évi helyesbítése és 1964. évi kiadása volt. A Zsolnai (M-34-XXV.) szelvény szovjet alapanyagát 1965-ben helyesbítették és 1966-ban adták ki először. A csatlakozó szelvények helyesbítési és kiadási éve egy-két év eltérést mutatnak.

Az 1: 200 000 méretarányú térképszelvényeken a térkép mellett a terep katonaföldrajzi leírása (a terep általános jellemzése: települések, úthálózat, domborzat és talaj, vízrajz, növényzet leírása és az időjárási viszonyok jellemzése) található.

Az 1:100 000 méretarányú térképek szintén a határmenti területről készültek. Alapanyagukat a rendelkezésünkre álló 1959-1961. évi kiadású csehszlovák térképek alkották. Például a Pozsony (M-33-143.) 1966, Galánta (M-33-144.) 1968, a Nyitrai (M-34-133.) szelvény 1968. évi kiadású volt.

Csehszlovákia megszállásában résztvevő magyar csapatok térképellátásának biztosítása

A magyar erőknél kiutalt 10 000 km²-es terület 1968. VIII. 25-től 1 500 km²-rel, azaz Nagyszombat körzetével nőtt. A 8. gépkocsizó lövész hadosztály körletét 9 db 1: 100 000 (ebből 4 határmenti szelvény), 3 darab (2 egész és 1 csonka) 1: 200 000 méretarányú szelvény fedte le.¹⁵

A magyar kontingens térképészeti biztosítását, a Magyar Néphadsereg harctevékenysége térképészeti biztosítására vonatkozó szabályzatban foglaltaknak megfelelően valósították meg.¹⁶

A 8. gépkocsizó lövész hadosztályt a vezérkar térképész szolgálata látta el térképekkel. A térképész szolgálat főnökségnek volt a feladata, hogy kellő időben térképkészletet képezzen a várható hadművelet teljes mélységére, továbbá idejében egészítse ki a térképkészletet a csapatok harctevékenysége irányának megváltozása esetén.

A 8. gépkocsizó lövész hadosztály a térképellátási normák szerint kapta meg a térképeket és a geodéziai pontjegyzékeket. 1968. VIII. 19-én a 95. gépkocsi szállító zászlóalj szállította ki a térképek mozgó készletét a 8. gépkocsizó lövész hadosztályhoz.¹⁷

A „Zala” feladattal kapcsolatos térképbiztosítási teendőket a Magyar Néphadsereg illetékes szervezetei a Honvédelmi Minisztérium operatív biztosítócsoportja által megszabott határidőre végrehajtották. A térképészeti biztosítást elsősorban a térképellátási teendők végrehajtása jelentette.¹⁸

A kijelölt csapatokat és törzseket honi területre az általuk igényelt méretarányú és mennyiségű térképpel látták el.

A honi területen kívüli feladatok végrehajtásához viszont csak 1: 200 000 méretarányú térképeket tudtak biztosítani. Ezzel kapcsolatban több észrevétel hangzott el a csapatok részéről.

A 8. gépkocsizó lövészadosztály azt jelentette, hogy „... a harc feladat megkezdése és végrehajtása során rendkívül kínosan érezte hatását a szükséges méretarányú (elsősorban nagy, 5-10-25- 50 00-es) térképek hiánya, mindenekelőtt a felderítők, a tüzérség, valamint egyes objektumok (pl.: városok) birtokbavételét tervező összefegyvernemi törzsek munkája szempontjából. Ez az igény annál is inkább előtérbe került, mert a feladat végrehajtásához, illetve a kijelölt objektumok gyors elfoglalásához szükséges megfelelő helyismerettel rendelkező személyek sem álltak rendelkezésünkre.”¹⁹

A hadosztály rakéta-tüzérfőnöke azt jelentette, hogy „... gátolta a részletek kidolgozását, hogy kis méretarányú térkép állt rendelkezésre. Az 1: 200 000 méretarányú térképek 6-7 évvel korábban lettek felvéve, s azok is csak igen kis mértékben álltak rendelkezésre”.²⁰

A hadosztály felderítőfőnök azt jelentette, hogy „Jelentős befolyással volt az is, hogy a felderítőszervek nem voltak ellátva megfelelő térképekkel.”²¹

A rendelkezésre álló kisméretarányú térképek pontatlanok voltak. A feladat előkészítése és végrehajtása folyamán térképellátási problémák is felvetődtek. Ez gátolta a felderítő szervek eredményes, gyors, pontos tevékenységét. Ezt erősíti meg a többi ezred- és osztály-parancsnok jelentései is.

A 1: 200 000 méretarányú térképek nem biztosítottak megfelelő alapot a kellő tájékozódáshoz, méretarányuknál fogva nem voltak alkalmasak a helységek tanulmányozására és az azokban való tájékozódásra. Az ilyen méretarányú térkép a menet megszervezéséhez és végrehajtáshoz megfelelő volt ugyan, azonban a kisebb alegységek harcadatainak megszervezésére már alkalmatlannak bizonyult.

A térképészeti osztály később javasolta, hogy a „Rába” feladat keretében vizsgálják meg nagy méretarányú térképek készítésének szükségességét a szocialista országok területére.

A honi területen kívüli feladatok térképészeti biztosítása során beigazolódott, hogy a magasabb harcászati fokozat elrendelése után a jelenlegi térképellátó szervezet (ezredenként egy-egy megbízott térképkezelő tiszt) nem tudja ellátni — egyéb szolgálati beosztással járó feladatai miatt — a csapatok és törzsek térképellátását.

A 63. gépkocsizó lövész ezred parancsnoka azt jelentette, hogy „Az egész feladat során állandó térképellátási problémákkal küszködtünk.” A 95. gépkocsi szállító zászlóalj is kevés térképpel rendelkezett, összesen három készlet volt biztosítva a számukra. Viszont a 42. felderítő zászlóaljnál a térképellátás folyamatos volt.²²

A felmerülő nehézségeken megkíséreltek úrrá lenni. A 6. gépkocsizó lövész ezred jelentette, hogy több esetben nagyításokat kellett végrehajtani az 1: 200 000 térképekről. Mivel ez a térkép nem volt elég részletes, a tereppel egyeztetni kellett és a hiányzó adatokat fel kellett szerkeszteni a térképre, amely igen sok időt vett igénybe.²³ A későbbiek folyamán az ezred 1: 50 000 méretarányú térképeket és légfotókat is kapott.

A 93. páncéltörő tüzérosztály jelentette, hogy az osztálytörzs a rendelkezésére bocsátott pontjegyzék 1: 100 000 méretarányú térképéről 1: 50 000 méretarányú oleáta-vázlatot készített birtokba veendő területekről.²⁴

A 8. gépkocsizó lövész hadosztály parancsnoka 1968. VIII. 25-én arra kérte az Országos Légvédelmi Parancsnokságot (OLP), hogy a magyarok által megszállt területéről légifilm sorozatot készítsenek. Az OLP intézkedésére felszállt repülőgépeket a hadsereg parancsnokság utasítására visszafordították a határról. 1968. VIII. 26-án ismét előkészítettek repülőgépeket légifényképezésre. Végül is 1968. VIII. 27-én került sor a légifényképezésre. A légi fényképezést a Térképészeti Intézet béke szervezetében működő repülő személyzetével és eszközeivel valósították meg.

A légifényképeket kiértékeltek és kirajzolták rajta a táborhelyeket, laktanyákat — gyakorlóterekkel együtt —, a raktárakat, a repülőtereket, a vízműveket és az egyéb fontos objektumokat. A kiértékelte légfotókat a csapatok rendelkezésére bocsátották.

Ezzel kapcsolatban merült fel, hogy a Térképészeti Intézet hátszági szervezet, ezért a mozgósítás után a légifényképezés és kiértékelés elvégzésére nem lehetett volna lehetősége, mert a háborús szervezetre való áttérés esetén a légifényképezéssel kapcsolatos feladatok végrehajtására csak az OLP-nek volt hatásköre. Ezért a térképészeti osztály vezetője a téma komplex felülvizsgálatát és az OLP-vel való együttműködés újra szabályozását javasolta.²⁵

A térképellátás problémái befolyásolták a felderítés és a műszaki biztosítás hatékonyságát is. A Magyar Néphadsereg műszaki főnöke megállapította, hogy szükségesnek látszik a jövőben a várható alkalmazási vagy előrevonási irány katonaföldrajzának részletes tanulmányozása, feldolgozása, a meglévő térképeink folyamatos pontosítása.²⁶ Ez a „Börzsöny” tervben megvalósult.

Összességében megállapítható, hogy a „Zala-gyakorlat” végrehajtása térképészeti biztosításának a nehézségei pozitív hatást gyakoroltak a Magyar Néphadsereg térképellátási rendszerének a fejlesztésére. 1968-ban kidolgozták az elgondolást a csapatok térképellátó szervezetének korszerűsítésére, amelynek alapján 1970. III. 1-jei hatállyal az egységeknél a térképellátás — hozzá a személyi feltételeket is biztosítva — a titkos iratok ügyviteli irodáinak a feladatkörébe került.

1968-ban a térképészeti osztálynak sikerült elérnie, hogy az 5. hadsereg és a 3. hadtest térképész szervezet „Térképész Szolgálat” megnevezést kapjon. Ez az előrelépés az OLP-nél és az alárendelt magasabb egységeinél, valamint a szárazföldi csapatok magasabb egységeinél 1969-ben valósult meg.

1968-ban került sor az eddig mozgósítási alakulatként funkcionáló 17. önálló térképező zászlóalj hivatásos állományának tartalékosokkal kiegészített gyakorlatára. E mozgósítási-összekovácsolási gyakorlat, és a júniusban, a Német Demokratikus Köztársaságban tett tanulmányút tapasztalatit vették figyelembe a szervezeti keretek kialakításánál, amikor csökkentett békeállománnyal megalakult 1969 őszén az 5. hadsereg-parancsnokság alárendeltségében a 17. önálló térképező zászlóalj.

Álláspontom szerint a csehszlovákiai magyar intervenció összességében egy jól szervezett — a hibákkal együtt — katonailag magas szinten megoldott hadművelet volt, amely könnyen véresen komollyá válhatott volna. Azonban nem így történt, amely nagyrészt a katonáknak volt köszönhető, akik erejük és tudásuk legjavát adták. Történelmi tény ugyan, hogy a Magyar Néphadsereg térképellátó rendszere ekkor még nem állt a helyzet magaslatán, azonban az is cáfolhatatlan tény, hogy a keletkezett tapasztalatok nyomán fejlesztették ki a Magyar Néphadsereg térképészeti szolgálatát.

Jegyzetek:

¹ Szlovákia katonaföldrajzi képének megrajzolásához, nagyon sok mű áll rendelkezésre, mind katonai, mind földrajzi. SOMOGYI ; SZÁNTÓ ; KOZMA — HÉJJA — STEFASNCSEK ; SIPOSNÉ — SZTERNÁK ; Térképszelvények M-33-XXXVI. , M-34-XXXI. , M-34-XXXII. , M-33-XXX. , M-34-XXV.

² HIM-HL. Pers. 241, Tanulmánygyűjtemény II. 1945-1991. 13,40.ifm. GADOS László: *A Magyar Néphadsereg vezérkara térképész szervének története (1947-1980).*

³ GADOS: A haditevékenységek térképészeti biztosításának nehéz feladata. ; EGRESSY

⁴ *Katonai tereptan tankönyv. I-III.köt. ; Katonai tereptan példatár.*

⁵ 04193/1964. MNVK. 1.Csf-ség. Utasítása a térképraktárak működésére.

⁶ *Utasítás a Magyar Néphadsereg alakulatai és katonai tanintézetek térképellátására.* 31.p.

⁷ HIM-HL. HT. B.XV.40.

⁸ Loc.cit. B.XV.41.

⁹ Loc.cit. B.XV.42.

¹⁰ Loc.cit. B.XV.43.

¹¹ Loc.cit. B.II.51.

¹² Loc.cit. B.I.46.

¹³ Loc.cit. IV.293.

¹⁴ Loc.cit. B XV a 43.

¹⁵ Északon Nagykürtös - Privigye - Vágújhely. Nyugaton a Vág folyótól keletre Vágújhely - Pöstyény - Nagyszombat - Bélaháza - Szered. Délről Érsekújvár - Duna - Párkány települések által közrefogott terület alkotta a Magyar Néphadsereg 8. gépkocsizó lövészhadosztályának a körletét.

PATAKY

¹⁶ *Utasítás a csapatok harctevékenységének térképészeti biztosítására.*

¹⁷ HIM-HL. op.cit. 5/12-11. csomag. A 8. gk. lho. összefoglaló jelentése.

¹⁸ SZÉKELY Tibor ezds. a térképészeti osztály vezetője foglalta össze a térképészeti biztosítás tapasztalatait. HIM-HL. op.cit. 5/12-8. csomag. A „Zala” feladat térképészeti biztosításának tapasztalatai.

¹⁹ HIM-HL. op.cit. 5/12-11. csomag. A 8. gk. lho. összefoglaló jelentése.

²⁰ HIM-HL. op.cit. 5/12-9. csomag. A 8. gk. lho. rakéta-tüzérfőnökének összefoglaló jelentése.

²¹ HIM-HL. op.cit. 5/12-11. csomag. A 42. felderítő zlj. harcállaspontról pk. jelentése.

²² Loc.cit.

²³ HIM-HL. op.cit. 5/12-11. csomag A 93. páncéltörő tüzérosztály jelentése.

²⁴ PATAKY: op.cit. 112.p. ; HIM-HL. op.cit. 5/12-19. csomag MNVK Hadműveleti Napló I.

²⁵ HIM-HL. op.cit. 5/12-8. csomag. A „Zala” feladat térképészeti biztosításának tapasztalatai.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):**MONOGRÁFIÁK KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK**

PATAKY — PATAKY Iván: *A vonakodó szövetséges.* Budapest, 1996, Zrínyi Katonai Kiadó. 171 p. HU-ISBN 963 32 7292 0.

SOMOGYI — SOMOGYI Endre: *Magyarország és a környék államainak katonai földrajza.* Budapest, 1928, SOMOGYI Endre. 434 p.

SZÁNTÓ — SZÁNTÓ Imre: *Az európai hadszínterek katonaföldrajza.* Budapest, 1964, Zrínyi Kiadó. 381 p. /Tisztek könyvtára, 18./

KÉZIKÖNYVEK

KOZMA — HÉJJA — STEFASNCSEK — KOZMA Endre — HÉJJA István — STEFASNCSEK Ferenc: *Katonaföldrajzi kézikönyv.* Budapest, 1993, Zrínyi Kiadó. 175 p. HU-ISBN 963 32 7208 4.

TANKÖNYVEK

Katonai tereptan tankönyv. I-III.köt. — *Katonai tereptan tankönyv.* Honvédelmi Minisztérium.
(4. ;) - I.köt. Budapest, 1966, 279 p. (A kiadvány szabályzat besorolása Ált/16.)
- II.köt. Budapest, 1966, 144 p. (A kiadvány szabályzat besorolása Ált/17.)
- III.köt. Budapest, 1967, 234 p. A kiadvány szabályzat besorolása Ált/33.)

Katonai tereptan példatár. — *Katonai tereptan példatár.* Budapest, 1967, Honvédelmi Minisztérium.
(4. ;) 268 p.(A kiadvány szabályzat besorolása Ált/32.).

FELSŐOKTATÁSI JEGYZETEK

SIPOSNÉ — SZTERNÁK — SIPOSNÉ Kecskeméthy Klára — SZTERNÁK György: *Szlovákia katonaföldrajzi értékelése.* Budapest, 1994, Zrínyi Miklós Katonai Akadémia. 93 p. (Jegyzet)

TANULMÁNYOK

- GADOS: A haditevékenységek térképészeti biztosításának nehéz feladata. (3.;) — GADOS László: A haditevékenységek térképészeti biztosításának nehéz feladata. *Honvédelem*, VIII.évf. (1964) 12.sz. 42-46.p.

SZABÁLYZATOK

- Utasítás a csapatok harctevékenységeinek térképészeti biztosítására.* (16.;) — *Utasítás a csapatok harctevékenységeinek térképészeti biztosítására.* Budapest, 1962, Honvédelmi Minisztérium. 83 p. (A kiadvány szabályzat besorolása Ált./84.)
- 04193/1964. MNVK. 1.Csf-ség. *Utasítása a térképraktárak működésére.* (5.;) — 04193/1964. MNVK. 1.Csf-ség. *Utasítása a térképraktárak működésére.* Budapest, 1964, Honvédelmi Minisztérium. 21 p.
- Utasítás a Magyar Néphadsereg alakulatai és katonai tanintézetek térkép-ellátására.* (6.;) — *Utasítás a Magyar Néphadsereg alakulatai és katonai tanintézetek térkép-ellátására.* Budapest, 1965, Honvédelmi Minisztérium. 31 p. (A kiadvány szabályzat besorolása Ált./68.)

TÉRKÉPEK

- M-33-XXXVI. (1.;) — M-33-XXXVI. (Pozsony) 1 : 200 000 méretarány
- M-34-XXXI. (1.;) — M-34-XXXI. (Nyitra) 1 : 200 000 méretarány
- M-34-XXXII. (1.;) — M-34-XXXII. (Salgótarján) 1 : 200 000 méretarány
- M-33-XXX. (1.;) — M-33-XXX. (Gottwaldov) 1 : 200 000 méretarány
- M-34-XXV. (1.;) — M-34-XXV. (Zlín) 1 : 200 000 méretarányú szelvény

KÉZIRATOK

- EGRESSY (3.;) — EGRESSY Zoltán: *A fototopográfiai alegység térképész-harcászati tevékenysége és jövőbeli feladatai.* Magyar Honvédség Térképészeti Intézet Könyvtára. (A kézirat másolata a szerző magángyűjteményében.)

LEVÉL-, IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRAK

- HIM-HL (17.;18.;19.;20.;21.;22.;23.;24.;25.;26.;) — HIM (Hadtörténeti Intézet és Múzeum) HL (Hadtörténelmi Levéltár) (A térképészeti biztosítással kapcsolatos iratokat a Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Levéltára külön 68 doboznyi egységként őrzi „Zala gyakorlat” elnevezéssel, mely iratanyag rendezésére még nem került sor.)
- HIM-HL. HT. (7.;8.;9.;10.;11.;12.;13.;14.;) — HIM (Hadtörténeti Intézet és Múzeum) HL (Hadtörténelmi Levéltár) HT (Hadtörténeti Térképtár)
- HIM-HL. Pers. (2.;) — HIM (Hadtörténeti Intézet és Múzeum) HL (Hadtörténelmi Levéltár) Pers. (Personáliák)

A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása
(WWI Heroic Dead of the Royal Hungarian Finance Guard and Memorials to their Memory)

Absztrakt

Az I. világháború során, a Magyar Királyi Pénzügyőrség határszéli szakaszainál szolgáló személyi állomány a kezdetektől részt vett a harcokban. Helyismeretük miatt előszeretettel vették igénybe őket a határmenti harcselekmények során. A pénzügyőrök részt vettek hadifoglyok bekísérésében, objektumok és vonatszerelvények őrzésében is. 1926-ban a Mátyás utca 16. szám alatti pénzügyőr laktanyában márvány emléktáblát állítottak a háború során katonai vagy pénzügyőri szolgálatteljesítés közben életüket vesztett, név szerint ismert 236 fő pénzügyőrnek. A *Pénzügyőrségi Szaklap* 1926. XI. 1-jei száma „Az emléktábla leleplezése” címmel részletes tudósítást tett közzé az eseményről. A Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum gyűjteménye őrzi ezt a korabeli lapot a testületi szaksajtó sok más példányával együtt. Ezekből a lapokból az is kiderül, hogy a testület nem hagyta magukra a hadiözvegyeket és hadiárvaikat, anyagi támogatással gondoskodott róluk.

Kulcsszavak

Magyar Királyi Pénzügyőrség ; hősi halottak ; *Pénzügyőrségi Szaklap* ; pénzügyőr hősi halott emléktábla ; Magyar Királyi Vámőrség

Abstract

From the beginning, personnel of the Royal Hungarian Finance Guard (RHFG) serving along the border fought in WWI. Because of their familiarity with the border area, they were relied upon during battles on the borderland. They were also used to chaperone POWs and watch over objects and trains. In 1926, a marble memorial plaque was unveiled in the finance guard barracks located on 16 Mátyás Street to the 236 finance guards who had lost their lives in WWI. The November 1st, 1926 issue of *Pénzügyőrségi Szaklap* provided a detailed report of the “Unveiling of the Memorial Plaque”. The Customs and Tax History Museum has the issue in its collection, along with many other related journal issues. From these we have also learned that the RHFG did not abandon the widows and orphans whose husbands and fathers fell in the war; the organization provided financial support to them.

Key words:

Royal Hungarian Finance Guard ; heroic dead ; *Pénzügyőrségi Szaklap* ; plaque commemorating the heroic dead of the Royal Hungarian Finance Guard ; Royal Hungarian Customs Guard

*

Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító (ORCID) : <https://orcid.org/0000-0002-8224-4089>

Institutional attachments = Szerző intézményi kötődései :

- Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
- National University of Public Service Faculty of Law Enforcement = Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

@: szabo.andrea_2nav@nav.gov.hu

Date of registry = Regisztrálás dátuma : 2019. IV. 5.

Date of acceptance = elfogadás dátuma : 2019. IV. 27.

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.69-84P

Az Osztrák-Magyar Monarchia trónörökösét és feleségét 1914. VI. 28-án¹ Szarajevóban a szerb egység eszméjét megtestesítő „Egység vagy Halál” elnevezésű titkos szervezet² terrorista tagja meggyilkolta Egy hónappal később 1914. VII. 28-án az Osztrák-Magyar Monarchia hadat üzent Szerbiának. A szövetségi szerződések értelmében egész Európa hadba lépett a század eleje óta jelen lévő hatalmi törekvésekből fakadóan.³

Kitört az I. világháború, amely jelentősen befolyásolta a pénzügyőrök életét is. Az ugyanis már 1914 előtt is nyilvánvaló volt, hogy a pénzügyőrök — mint a magyar állam polgári fegyveres őrtestülete — személyi állományának a tagjai, nem mentesülhettek a háborús feladatok terhei alól. A kivételes hatalomról szóló 1912. évi törvény alapján a magyar rendvédelemi szervezetekben megélénkült a felkészülés a háborús teendőkre.⁴ 1914 júliusában mozgósításra került sor, melynek során több pénzügyőr is harcoló alakulat állományába került.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapfeladata ugyan a háború kezdetén ugyanaz volt, mint az 1867-es megalapításakor azaz a pénzügyi ellenőrzések lefolytatása a jövedékek és egyedáruságok területén, valamint a csempészet megakadályozása. A háborús viszonyok miatt azonban ezen feladatkörökbe tartozó tevékenységek jelentősen kibővültek. A Magyar Királyi Pénzügyőrség mindenkor i szolgálati feladatainak teljesítési helyzetéről viszonylag hű képet adnak a korabeli pénzügyőr újságok.⁵

A háború előestéjén a pénzügyőrség létszáma⁶ mintegy 5 000 főt tett ki. A pénzügyőrök közül a sorkötelesek, a tartalékosok és az önkéntesek teljesítettek hadiszolgálatot. Ám az 1914 júliusi mozgósítás során több olyan pénzügyőr is a haderő állományába került, akikre a törvények mentességet állapítottak meg. **(I.sz. melléklet)** Ezt az ellentmondást egy rendelet oldotta fel, így a már bevonult pénzügyőrök egy része a harci alakulatoktól visszakerült belterületi szolgálatra. A testület tagjai közül sokan egy éves önkéntes szolgálatra jelentkeztek. A pénzügyőrség személyi állományának a hadiszolgálatot teljesítő tagjait a hadvezetés általában összetett feladatokkal bízta meg, különösen a vámhatárok menti pénzügyőr szakaszok pénzügyőreit, hiszen kiváló helyismerettel rendelkeztek.⁷

A vámhatárokon szolgálatot teljesítő pénzügyőr szakaszok **(II.sz. melléklet)** működése kiemelt fontosságú volt, mivel e szakaszok a személyi állománya külső határok (vámhatárok) hadműveleti területté nyilvánításától népfőlkelőnek minősült, így katonai irányítás alá került és részt vett a határmenti harcokban. A határszéli szakaszok személyi állományát ellátták csukaszürke egyenruhával és táborigszerezéssel is.⁸

A pénzügyőröket tehát igénybe vették a határmenti harcok eredményes megvalósítása érdekében. Felderítő tevékenységükkel a katonai hírszerzésnek is kiváló szolgálatot tettek. A hadműveleti területeken általában a pénzügyőrökre bízta a hadifoglyok bekísérését, objektumok és vonatszerelvények őrzését is. **(III.sz. melléklet)**

A hős pénzügyőrök

A I. világháború idején is rendszeresen – kéthetente – megjelenő *Pénzügyigazgatás* című szakközlöny⁹, folyamatosan beszámolt a harctéri eseményekről, főként azokról a harci cselekményekről, amelyeknek a megvalósításában valamilyen formában a pénzügyőrök is részt vettek. A kortársak által legjelentősebbnek ítélt hősi cselekedeteket végrehajtó pénzügyőrök nevét emléktábla formájában is megörökítették.

Az *Est* című napilap 1914. VIII. 14-én megjelent száma is tudósított az első fegyveres összecsapásról, amely során a Magyar Királyi Honvédség száz emberét 1914. VII. 30-án este egy honvéd főhadnagy vezetésével a Nándorfehérvárral (Belgrád) szemben levő borcsai¹⁰ határmenti pénzügyőr laktanyához vezényelték ki, feltehetően annak érdekében, hogy megakadályozza a szerb csapatok átkelését. A főhadnagy és száz honvédje a pénzügyőrség „János” nevű gőzösén¹¹ **(IV. sz. melléklet)** este nyolckor indult el világítás nélkül Pancsováról és szorosan a magyar part mellett haladva éjjel 11 órakor érte el rendeltetési helyét. Másnap délután három vontatógőzös haladt fel a Dunán, egy őrnaszád kíséretében a szerb part mentén. Amikor az első hajó a nándorfehérvári vár és a magyar őrség közé került, a szerb partról, erős puskatüzelés kezdődött, de nem okozott kárt a magyar csapatban, mely viszonzta a tüzet. A szerbek ágyúlövéssel feleltek és mikor a három hajónak a tüzelő őrnaszád fedezete mellett sikerült a zimonyi révbe jutni, a honvédek ellen irányította ágyúit és mintegy hat kartács robbant fel körülbelül ötven lépésre a magyar rajvonal mögött. Sebesülés nem történt.¹²

Az I. világháború valószínűleg első pénzügyőr halottja DEÁK Barabás pénzügyőr fővigyázó volt, aki 1914. IX. 11-én az orsovai vasútállomás csomagosztályán éppen jelentést tett a szolgálatban lévő vámtisztviselőnek, amikor egy szerb lövedék szilánkjára a hátába fúródott. Ennek következtében 1914. IX. 16-án elhunyt, mely eseményről a *Pénzügyigazgatás* címlapján számolt be.¹³

DEÁK Barabás 1913. I. 30-tól az orsova-szkeilai pénzügyőri szakasznál teljesített szolgálatot. Szemlést vizsgát 1914 májusában tett, majd 1914 június elsején Nagyszurdokra helyezték és ott értesült a mozgósításról. Elsők közt vonult be a Császári és Királyi Haditengerészethez Polába, ahol gyorstüzelő ágyúelörmester beosztásba helyezték. Mivel a pénzügyi hatóság intézkedett, hogy a bevonult tartalékos katonákat az ország vámhatárának szélére helyezték, ezért a katonai hatóság szabadságot adott 1914. VIII. 15-én, azonban csak 1914. IX. 7-én érkezett vissza Orsovára, mivel a csatahajó, amelyen szolgált a dalmát partok mellett teljesített szolgálatot és az ellenséges hajók miatt csak késve érkezett a polai kikötőbe. Az elhunytat 1914. IX. 17-én temették el, felesége és két fia gyászolta.¹⁴

A pénzügyőrök kivették a részüket az 1914. évben a Kárpátok hegyvonulatán keresztül betörő orosz csapatok visszaverésében is.¹⁵ A pénzügyőrök a hivatászerű munkájukon kívül – hasonlóan a csendőrökhöz – őrizték az utakat és a fontosabb műtárgyakat. A csendőrök és két pénzügyőr fővigyázó az ómoldovai Dunarészen három szerb hajót tartóztattak fel és foglaltak le. Ezzel a haditettrel a szerbek dunai hajóparkjának egyharmada magyar kézre jutott.¹⁶ A hadsereg főparancsnoka különös elismerését fejezte ki a két pénzügyőrnek.¹⁷

Az elismerések sem maradtak el.¹⁸

JANKY Dénes pénzügyőri főbiztos a győrvárosi biztosi kerület vezetője, az 1. népfelkelő gyalogos ezred főhadnagya 1914. XI. 23-án a jabuncjei (Szerbia) ütközetben hősi halált halt. Családja, rokonai és a győri pénzügyigazgatóság személyi állománya gyászolta.¹⁹

Az orosz haderő csapatai 1914. XII. 1-én megszállták Bártfát, az oroszokkal való küzdelemben a bártfai pénzügyőri biztosi kerület személyzete is részt vett, amelyet mint külön pénzügyőri osztag az egyik népfelkelő zászlóaljhoz osztottak be. A csapat vezetője a bártfai pénzügyőri biztos volt.²⁰ Ebben az ütközetben vesztette életét TAMÁS Béla pénzügyőr fővigyázó.²¹ TAMÁS Bélát a legfőbb hadvezetőség – az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásáért – vitézségi éremmel tüntette ki és felkérte az eperjesi pénzügyigazgatóságot, hogy az érmet az elhunyt édesapjának adja át.²²

BUSZEK László a pénzügyőr tisztviselői kar tagja, beszercei előadó főbiztos, állami szolgálatának 23. évében halt hősi halált a harcúterén.²³

Kisjenői WOLF B. Béla pénzügyőr szemlést a 62. gyalogos ezred zászlósa, zászlóalj segédtest az északi harcúterén srappellettől találva halt hősi halált.²⁴

A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium a háború okozta károk – elsősorban a költségvetést ért elmaradások és többletkiadások terén – összeírását, azokról nyilvántartás készítését rendelte el és meghatározta az egységes nyilvántartás vezetésének szabályait is. A pénzügyőrséget érintően egyrészt a pénzügyőr szakaszokat ért károsodásokat, fegyverzet, konyhaberendezés és egyéb felszerelések esetében keletkezett károkat kellett számba venni.

A bevételi visszamaradások és/vagy többlet bevételek nyilvántartásának rendjét is, a jövedéki ágazat és a főbb jövedelmi ágakra nézve, így az egyenesadók, fogyasztási- és italadók, határvám, bélyeg, jogilletékek, díjak szerinti csoportosításban számba kellett venni. A visszamaradást, vagy bevételt a korábbi év tárgyaváival összevetve állapították meg.

ZSOLNAI András pénzügyőr fővigyázót, az Orosz-Lengyelországban harcoló 2. hadsereg „távolra-író” osztagának tagját az uralkodó ezüst vitézségi éremmel tüntette ki. A kitüntetést egy az északi harcúterén váratlanul elrendelt visszavonulásban tanúsított hősiességének köszönhette. Társaival összegyűjtötte a járműveket, távolraíró készülékeket és felszerelést, továbbá felszedték a kábelt.²⁵

A pénzügyőröket – akik „tartós alkalmazásban” álltak – mentesítették a népfelkelői tényleges szolgálat alól. A tartós alkalmazás alatt, azokat kellett érteni, akiket szabályosan felvettek folyó év (1915) január 1-jéig és esküt tettek.

„*Hadbavonult pénzügyőrök*” címmel 2015 márciusában közölt képes tudósítást a *Tolnai Világlap*

„*A magyar pénzügyőrök is részt vesznek határaink védelmében és sokszor kitüntették már magukat hősiességükkel. Dicsőség árad e hősök tettei révén az egész pénzügyőri karra, mely mindvégig híven teljesítette hazája iránt való hazafias kötelességét. A határszéli pénzügyőrök most éppen úgy fel vannak fegyverezve, mint a rendes katonaság, s nem egyszer bízza meg őket a hadvezetőség nehéz feladatokkal, amelyeket azután derekasán és bátran oldanak meg. Többen kaptak már vitézségi kitüntetést a hadiszolgálatra rendelt pénzügyőrök közül és bizonyára sokan fognak kapni még ezután is.*”²⁶

1915. VII. 20-án elhunyt az északi harcúterén – a Bug folyó közelében, Dobrodwar mellett – EXNER László a *Pénzügyigazgatás* című szakközlöny kiadója. Édesapja a lapot 21 évvel korábban éppen az ő születésének évében vette át.²⁷ A hazáért áldozta életét, ezért 1918. III. 25-én nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.²⁸ DEÁK Barnabás nekrológiát még ő írta a *Pénzügyigazgatás* szakközlönyben. EXNER Kornél a *Pénzügyigazgatás* című szakközlöny főszerkesztője nem csak a fiát, hanem édesapját EXNER

Nándort is elveszítette a háborús években. A közigazgatási bíróság nyugalmazott ítélőbírja, életének 83. évében, Pozsonyban halt meg.²⁹

1915. IX. 25-én elhunyt CSICS István pénzügyőr fővigyázó, aki 13 hónapon át harcolt a szerb majd az olasz fronton, mint a 66. gyalogos ezred őrzővezetője. Az egyik laibachi tartalékkórházban tifusz következtében halt meg. Édesapja pénzügyi számtanácsosként az ungvári pénzügyi számvevőség főnöke volt, aki egyetlen fiát gyászolta.³⁰

1915 októberében az osztrák-magyar, német és bolgár erők együttesen megszállták Szerbiát. A szerb pénzügyigazgatás közös irányításában később a magyar pénzügyőrök is részt vettek.

1916. VIII. 27-én Románia hadat üzent az Osztrák-Magyar Monarchiának és még aznap éjjel megtámadta Erdélyt,³¹ ahol az első csapatokat a határszéli pénzügyőrök és csendőrök próbálták feltartóztatni, a román hadsereg első áldozatai éppen a szolgálatukat teljesítő pénzügyőrök voltak.

A román betörés veszteségeiről tudósított a *Pénzügyőrségi Szaklap*. Megtudható belőle, hogy kik sebesültek meg, kik estek román fogságba, kik tűntek el. Valamint azt a szomorú tény, hogy a brassói pénzügyigazgatóság hatósági területén az oláh betörés következtében és azt követő harcokban hősi halált haltak BABOS Károly és SZAKÁCS Rezső pénzügyőr fővigyázók.³² A predeáli pénzügyőr szakasz 1917. I. 30-án megkezdte az újbóli működését.³³

A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium elismerve a pénzügyőrök sikeres szolgálatellátását és tekintettel a nehézzé vált megélhetésre és ruházkodásra a háború folyamán a Magyar Királyi Pénzügyőrség személyi állományának a tagjait különféle kedvezményekben és anyagi támogatásban részesítette. A tisztviselők és altisztek³⁴ a háború első felében a harctereken állták meg a helyüket, a személyi állomány egy másik jelentős része pedig a határőrizetben és határvédelemben teljesítette példamutatóan szolgálati feladatait, de nem különben volt fontos az állami bevételek szempontjából a hátszágban a pénzügyi ellenőrző szolgálat ellátása, valamint a terménykészletek rekvirálása sem. A pénzügyőrség tagjainak nyújtott kedvezmények voltak az élelmezési pótlék, a háborús családi pótlék, a háborús segély, a beszerzési előleg, a ruházkodási segély, az olcsó egyenruha posztó és ingyenes bakancs, valamint a vámhatármenti területeken szolgálatot teljesítő pénzügyőrök esetében az ingyen katonai ruha és felszerelés, valamint a hadi illetmények folyósítása.³⁵

A hősök emlékének ápolása

A forrásokat olvasva ismerős nevekkkel találkozhatunk, akik a testületnél már a nagy háború alatt is szolgálatot teljesítettek. Például: BAHUNEK Bélával, aki az önképzőkör létrehozásában játszott jelentős szerepet, BITTERMANN Bélával, aki később megalapította a Magyar Királyi Pénzügyőrségi Múzeumot, **(V.sz. melléklet)** vagy éppen KERÉKFFY Gilberttel, aki a későbbi hévízi gyógyház építésnek egyik kezdeményezője volt.

A mozgósítások során BITTERMANN Béla császári és királyi főhadnagyot is tényleges katonai szolgálatra rendelték be.³⁶ A *Pénzügyőrségi Szaklap* 1915-ben arról írt, hogy főbiztossá nevezték ki.³⁷ A *Budapesti Hírlap* arról számolt be az „Adakozás” című rovatában, hogy BITTERMANN Béla — akinek tartózkodási helye Újvidék volt — több helyre adakozott.³⁸ A világháború alatt szolgálton kívüli századossá léptették elő,³⁹ elnyerte az uralkodó bizalmát, kitüntették a „Signum Laudis” bronz fokozatával,⁴⁰ Állomáshelye ekkor a 3. hadsereg parancsnoksága volt.

BITTERMANN Bélát 1916 áprilisában, 21 hónapi szolgálat után mentették fel a katonai szolgálat alól, ezt követően újra átvette az erzsébetfalvai biztosi kerület vezetését.⁴¹

Nem sokáig lehetett Erzsébetfalván, hiszen 1916 júniusában a megszállt szerb területek pénzügyi közigazgatási teendőinek ellátása céljából a pénzügyminisztérium Szerbiába rendelte.⁴² A világháború után 1918-ban az Erzsébetfalván lévő biztosi kerülethez került vissza, itt kezdte újra a szolgálatot, vette át főbiztosként a kerület vezetését. Az 1926-os Szolnoki és Szolnokmegyei Alamanachban megyei főparancsnokként szerepelt.⁴³

1926-ban visszakerült Budapestre, a Budapest Székesfővárosi Pénzügyigazgatóság, pénzügyőr előadója és parancsnoka lett, I. osztályú pénzügyőr felügyelőként.⁴⁴

A háború elvesztése, a forradalmak időszaka és a trianoni sokk megrázkódtatásként érte az országot. A testület tagjai a nehéz idők és a Magyar Királyi Pénzügyőrség újjászervezése után sem feledkeztek meg a nagy háborúban hősi halált halt társaikról.

1926. X. 17-én a Mátyás-utcai pénzügyőr laktanyában (építésének befejezése 1906) avatták fel a világháborúban hősi halált halt 236 pénzügyőrnek emléket állító emléktáblát.⁴⁵ Az ünnepség kezdetekor, azaz 11 órakor a laktanya elé vonult a Magyar Királyi Pénzügyőrség díszszázada.⁴⁶ Az ünnepségen megjelentek az állami vezetés képviselői, valamint a testület szakmai vezetésének kiválóságai, továbbá az önkormányzat képviselői és a római katolikus egyház, illetve a református egyház küldöttjei, akik

kegyelettel emlékeztek meg az elesettekről. A személyi állomány nevében egy főbiztosi rangban lévő pénzügyőr mondott beszédet. Az emléktáblát a főváros polgármestere és a laktanya parancsnoka közösen vette át.⁴⁷ **(VI. + VII. + VIII.sz. melléklet)**

A *Pénzügyőrségi Szaklap* 1927 júliusi számában tette közzé felhívását BITTERMANN Béla felügyelő, egy állandó Pénzügyőr Múzeum alapítására,⁴⁸ amely szerint a múzeum alapításának célja, hogy összegyűjtsön a pénzügyőrséggel és szolgálatával kapcsolatos minden tárgyat, amelyet a pénzügyőrség használt, vagy amelyeket a pénzügyőrség kijátszására használtak pl. csempészet céljából.

1928. II. 27-én a Magyar Királyi Pénzügyminisztériumnak írt levelében kérte a pénzügyőrségi múzeum létrehozásának engedélyezését, amelyben célként jelölte meg a testületi múlt ápolását, történetének bemutatását, valamint, hogy a kiállított tárgyak, eszközök, a pénzügyőri altisztek számára oktatási célokat is szolgálhatnának.⁴⁹

A főfelügyelő mindehhez anyagi támogatást nem kért, csak a fiumei pénzügyőri laktanya harmadik emeletén lévő tanterem biztosítását, ezért az engedélyt megadták.⁵⁰

1930. X. 4-én BITTERMANN Béla álma valóra vált, hiszen Budapesten a Fiumei út 6. szám alatt lévő pénzügyőr laktanyában megnyílt a Magyar Királyi Pénzügyőrségi Múzeum.

Az eseményről több újság is beszámolt. A *Pesti Hírlap* „A Pénzügyőrségi Múzeum felavatása” címmel, fényképes tudósítást jelentetett meg⁵¹ és természetesen a *Pénzügyőrségi Szaklap* 1930. X. 15-én megjelent száma is cikket közölt az eseményről.⁵² A cikk részletesen beszámolt az eseményről és bemutatta a megjelenteket.⁵³ **(IX.sz. melléklet)**

A pénzügyőrség 75 éves jubileumi ünnepsorozata részeként sajtótájékoztatót tartottak a Fiumei úti épületben. A *Nemzeti Újság* is tudósított az eseményről, beszámolt a múzeumban látottakról.⁵⁴

Összességében megállapítható, hogy az I. világháború idején — részlegesen és időszakosan, a hadiállapottól függően — katonai felügyelet alá kerültek a Magyar Királyság külső határai, azaz a magyar-román és a magyar-szerb határok, amelyek egyben az Osztrák-Magyar Monarchia Magyarországra eső vámhatárait is alkották. E határszakaszokon határőrizeti szolgálatot ellátó magyar rendvédelmi testületek alakulatai pedig — a kivételes hatalomról szóló törvény alapján — az Osztrák-Magyar Monarchia hadereje területileg illetékes parancsnokságai alárendeltségébe kerültek, mivel a határmenti térséget hadműveletei területté nyilvánították.⁵⁵

E rendszer keretében kerültek át a pénzügyi tárca kompetenciájából a haderő alárendeltségébe a Magyar Királyi Pénzügyőrség vámhatár menti szakaszainak a személyi állománya népfelkelői státuszban, akik — a pénzügyőri alapfeladataik mellett — békeidőszakban is ellátták a vámhatárvonalak őrzését a Magyar Királyi Csendőrség határszéli őrszeivel közösen.⁵⁶

A Magyar Királyságban a háború során a kivételes hatalomról szóló 1912. évi törvényben foglaltak szerint a rendvédelmi testületek nem a véderő főparancsnoksága alá kerültek, hanem a polgári kormány irányítása alatt maradtak a hadműveleti területek kivételével.⁵⁷ A rendvédelmi testületek személyi állománya azonban jelentős mértékben csökkent részben a behívások, főként azonban az önkéntes katonai szolgálatra jelentkezések nyomán. Egyben pedig megszűnt e testületek személyi állományának az utánpótlása. A haderő ugyan igyekezett biztosítani a tartalékos állományból — döntően a frontszolgálatra alkalmatlan — katonákat a rendvédelmi testületek számára, ez a személyi állomány azonban a rendvédelmi feladatok ellátása tekintetében képzetlen volt. Ugyanakkor valamennyi rendvédelmi testület esetében gyarapodtak a rend fenntartásával kapcsolatos teendők. A létszámproblémák nyomán valamennyi rendvédelmi testület — ennek részeként a Magyar Királyi Pénzügyőrség is — nehéz helyzetbe került.⁵⁸

A háborús szükségletekről való gondoskodás, többféle hadikölcsön, hitelműveletek sora, valamint a hadisegély-ügyek intézése jelentős mértékben igénybe vették a pénzügyi közigazgatás minden szervezeti egységét. Az I. világháború hadszíntereire kikerült pénzügyőrök miatt megfogyatkozott a szolgálati helyeken a munkaerő, egyre több és több feladat hárult egyes személyekre, nemkülönben a határszéli vámhivatalok szolgálatára. A világháború eseményei alatt a katonai szolgálatban álló pénzügyőrök közül 236 fő⁵⁹ vesztette életét, a harctereiken tanúsított hősieis helytállásért számos pénzügyőr kapott különböző kitüntetést.

Az I. világháborút a Magyar Királyság gazdasági katasztrófája és az állami-társadalmi összeomlás, az ország megcsonkítása, valamint az idegen megszállás követte. Az őszirózsás forradalom Magyar Népköztársasága után a magyarországi tanácsköztársaság idején a Magyar Királyi Pénzügyőrség lefegyverzésre került. A harminc éven aluli pénzügyőröket beosztották a Vörös Őrség állományába, negyven éven felüli tagjait pedig minden ellenszolgáltatás nélkül elbocsátották a testület kötelékéből. A fegyvertelenné vált testület tagjai a Vörös Őrségben ugyanolyan feladatokat láttak el, mint amelyet a korábbi szolgálati helyeiken. A pénzügyőrök közül csak azok kaptak fegyvert, akik a Vörös Hadsereg tagjaival részt vettek a határőrizetben. A magyarországi tanácsköztársaság megdöntésével az új hatalmi rendszer

visszaállította a Magyar Királyság közigazgatását. A „béketárgyalások” befejezéséig a Magyar Királyság ideiglenes határainak őrizetét és biztosítását a nemzeti hadsereg, a Magyar Királyi Állami Rendőrség, a Magyar Királyi Határrendőrség maradványai és a Magyar Királyi Csendőrség kijelölt alakulatai végezték.

A trianoni békediktátum szerint a történelmi Magyarország határai megszűntek, a magyar állam területe kétharmaddal csökkent, lakosságának pedig mintegy a fele idegen uralom alá került.⁶⁰ Az új vámterület szempontjából kiemelkedő jelentősége volt az 1924. évi vámtörvénynek.⁶¹ A gazdaság helyreállítása, az államháztartás egyensúlyának helyreállítása érdekében takarékosági és racionalizálási intézkedéseket fogantatosítottak. Ehhez szükségessé vált a közszolgáltatások rendszerének teljes megreformálása, s mindezek mellett új bevételi forrásokról is gondoskodni kellett (pl. forgalmi adó, vagyonváltás).

A békediktátum nyomán újjászerveződő magyar államban a pénzügyőrség reorganizálására is sor került, melynek során az eredeti feladatrendszeréből fakadó teendőit alakították át az új körülményeknek megfelelően.⁶²

A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium látszólag egy önálló katonailag szervezett fegyveres őrtestülettel⁶³, a Magyar Királyi Vámőrséggel is gyarapodott.⁶⁴ Ennek a szervezetnek azonban nem voltak valódi vámfeladatai, hiszen a vámeljárásokat továbbra is a vámhivatalok végezték. A Magyar Királyi Vámőrség nyílt feladatát a határőrizeti teendők alkották. A testületnek azonban volt egy rejtett feladata is, nevezetsen a magyar állam határait érő támadás első csapásainak a felfogása, az ellenséges előrenyomulás ütemének a lassítása. Ebből a célból a nyílt feladatai végrehajtása érdekében létrehozott nyílt szervezetnek a rejtésében katonai alakulatokat működtettek. Így jöhetett létre az a helyzet, hogy a Magyar Királyi Honvédség minden harmadik ezrede — rejtett alakulatként — a Magyar Királyi Vámőrség fedésében működött. Ebből a helyzetből fakadóan pedig a vámőrség rejtetten a Magyar Királyi Honvédség katonai felügyelete alatt állt.⁶⁶

A két világháború közötti megváltozott körülményekhez kellett igazítani a Magyar Királyi Pénzügyőrség szolgálatellátását is. Ebből fakadóan pedig elengedhetetlen volt a pénzügyőrségi szakképzés megreformálása is.⁶⁶

A polgári magyar állam időszakában a magyar rendvédelem integráns részeként működött a Magyar Királyi Pénzügyőrség a határokon szorosan együttműködve a magyar határőrizeti szervekkel, illetve háború idején a magyar haderő csapataival.⁶⁷

1945 után — a magyarországi pártállam kiépítésének a részeként — a pénzügyőrség és a határőrizet szervezete is átalakításra került, ám a határok menti rendvédelmi feladatok ellátásában továbbra is együttműködtek a magyar határőrség rendőrségbe történő integrálásáig.⁶⁸

Jegyzetek:

¹ Az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének 1914-es nyári hadgyakorlatát Bosznia-Hercegovinában rendezték meg, ide érkezett a trónörökös 1914. VI. 25-én. A hadgyakorlatot követően 1914. VI. 28-án feleségével Szarajevóba utazott hivatalos teendői miatt. Szerencsétlen volt ez a dátum választás, hiszen 1914. VI. 28. az 1389-es Szerbia töröktől elszenvedett vereségének évfordulója volt. Az elnyomó szerepét ebben az időszakban a szerb sovínisták számára a HABSBURGOK jelentették. KEEGAN: 76.p.

² GALÁNTAI: 83-85.p.

³ Loc.cit. 44.p.

⁴ 1912/LXIII.tc. ; PARÁDI József: *A magyar rendvédelem története*. 99.p.

⁵ DEÁK: A polgári magyar állam rendvédelmi sajtója 1867-1944. 80.p. ; PARÁDI József: A dualizmus kori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok.

⁶ PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. 185.p.

⁷ PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. 50.p.

⁸ SZAKÁCS: 1.p.

⁹ *Pénzügyigazgatás* a pénzügyminisztérium, a pénzügyigazgatóságok, a pénzügyi számvevőségek, az állampénztárak, a kir. adóhivatalok, a pénzügyőrség, a kir. sóhivatalok és a kir. vámhivatalok szakközlőnye.

¹⁰ Borcsa egykor önálló község a Duna partján, ma Nándorféhevár (szerb nevén Belgrád) külvárosa Szerbiában.

¹¹ A János gőzöst 1913. V. 27-én vette át a hajóra kinevezett pénzügyőrségi személyzet BÖHM Dezső felügyelő vezetésével a DGT (Duna –Gőzhajózási Társaság) Óbudai Hajógyárban. Innen indultak le az aldunai szolgálatra Pancsovára. Az I. világháború után is a pénzügyőrség tulajdonában maradt ismeretlen ideig.

Az aldunai gőzhajó.

¹² Hol volt tűzben az első honvéd.

¹³ A kötelességteljesítés halottja. 289-291.p.

¹⁴ Loc.cit. 291.p.

¹⁵ 1914. X. 2-án a beregszászi pénzügyigazgatóság azt a parancsot kapta, hogy négy pénzügyőrt hadiszolgálatra rendeljen ki. MAGDINECZ János volóci szakaszvezető szemlést, POPOVITS Mirón, Zsigmond Lajos és KONDOR Bertalan pénzügyőri vigyázó ilyen módon került szolgálatba és felderítő csapatokat vezettek a katonaság előtt ismeretlen terepen. Pénzügyőreink a háborúban.

¹⁶ a két pénzügyőr SZABÓ Pál és OROSZ Dénes volt. A *Sumadia* személyszállító, 51 férfi szerb férfiutassal, a *Beligrad* személyszállító 150 szerb férfiutassal, a *Krajna* vontatógőzös 21 utassal és 11 uszályal.

A magyar pénzügyőrség és a háború.

¹⁷ A pénzügyőrség köréből. (1915)

¹⁸ MAJOR János pénzügyőri fővigyázó a csornai pénzügyőri szakasztól, mint tartalékos tizedes vonult be, és az orosz harctéren tanúsított hősiess, vitézi magatartásáért október hónapban szakaszvezetővé léptették elő, novemberben pedig a vitézségi ezüst érdemrenddel tüntették ki.

A magyar pénzügyőrség a háborúban. (1914)

¹⁹ Halálozások. (1914)

²⁰ A pénzügyőr osztag vezetője MIES Károly bártfai pénzügyőr biztos volt.

SZAKÁCS: op.cit.

²¹ A magyar pénzügyőrség a háborúban. (1915)

²² Kitüntetett pénzügyőrök.

²³ A magyar pénzügyőrség a háborúban. (1915) op.cit.

²⁴ Loc.cit.

²⁵ Loc.cit.

²⁶ Hadbavonult pénzügyőrök.

²⁷ A mi gyászunk.

²⁸ Kitüntetés a hősi halál után.

²⁹ EXNER Kornél (Beregszász, 1867. VII. 3. - Bp., 1938. XI. 16.) Jogász hazai és külföldi jogi tanulmányok után 1891-ben pénzügyminisztériumi szolgálatba lépett. 1889-től a budapesti egyetem magántanára, 1913-tól néhány évig a közigazgatási bíróság bírójak, majd újból a pénzügyminisztériumban teljesített szolgálatot, 1920-ban mint államtitkár nyugalomba vonult. 1895-től 1920-ig, a *Pénzügyigazgatás* című lap szerkesztője volt. Főbb művei voltak: 1. Dolgozatok a pénzügyi jog köréből (Bp., 1904), 2. Az egyenes adók reformja (Bp., 1907), 3. Magyar pénzügyi jog (Bp., Adóügyi politikánk Bp., 1918), 4. Az új magyar adórendszer (Bp., 1920), 5. Az államháztartás egyensúlya (Bp., 1926). Szépirodalmi munkája: Színész és kritikus (vígjáték, Pozsony, 1890).

³⁰ Halálozások. (1915)

³¹ GALÁNTAI: op.cit. 298.p.

³² A pénzügyőrség köréből. (1917)

³³ Román betörés.

³⁴ MAGASVÁRI: 82-90.p.

³⁵ KLESZKY: 222.p.

³⁶ A pénzügyőrség köréből. (1916/10-11)

³⁷ Főbiztosi kinevezések és áthelyezések.

³⁸ BITTERRMANN Béla több helyre adakozott: a háborúban világtalaná lett hőseink részére, a háborúban lévő katonáink karcsonyára, a háborúban elesett hőseink özvegyei és árvái részére, a Szent Antal szegényeinek, a tüdővész katonáknak. Adakozás.

³⁹ Az előléptetés időpontja 1915. VII. 1.

Hivatalos rész.

⁴⁰ Signum Laudis: I. Ferenc József (Schönbrunn, Bécs – 1830, augusztus 18. – Schönbrunn, Bécs – 1916. november 21.) Magyar Király (1867. VI. 8. - 1916. XI. 21. között) által 1890. III. 12-én alapított katonai érdemérem. Bronz Katonai Érdemérem a katonai érdemkereszt szalagján, melynek felterjesztése 1915. december 27-én történt, adományozása: 1916. március.

⁴¹ A pénzügyőrség köréből. (1916/10-11)

⁴² A pénzügyőrség köréből. (1916/12)

⁴³ SZABÓ Barna: *Szolnoki és Szolnokmegyei Almanach* 1926. 29.p.

⁴⁴ Áthelyezések és megbízások.

⁴⁵ A művészi emléktábla alkotója ISTÓK János szobrászművész volt.

⁴⁶ A díszszázad parancsnoka RAUSCHMANN József tartalékos százados volt.

⁴⁷ Az ünnepségen megjelent FÁBRY Dániel őrgy. szárnysegéd kíséretében József királyi herceg, a hadügyminisztérium nevében ovács BÉLA tábornok, a Magyar Királyi Honvédség főparancsnoksága képviselőjében JÁNKY Kocsárd és KISS Ferenc tábornok, a kormányzó és a pénzügyminiszter közös képviselője, továbbá SIPÓCZ Jenő a főváros polgármestere, a római katolikus egyház nevében dr. SZABÓ P. Piusz, a református egyház képviselőjében pedig dr. GÖDE Lajos. A testület személyi állománya nevében BARDÓCZ János pénzügyőr főbiztos mondott beszédet. A laktanya parancsnoka BITTERMANN Béla pénzügyőr felügyelő volt.

236 hősi halált halt pénzügyőr emléke. ; Az emléktábla leleplezése.

⁴⁸ Felhívás az összes tényleges és nyugdíjas pénzügyőri tisztviselőkhöz és altisztekhez.

⁴⁹ A Pénzügyőrségi Múzeum öröndetes gyarapodása.

⁵⁰ NAV-PAM. Ad./51-2015. Múzeumalapítására és muzeális emlékek gyűjtésére vonatkozó iratok.

⁵¹ A Pénzügyőrségi Múzeum felavatása.

⁵² Megnyílt a pénzügyőrségi múzeum.

⁵³ A rendezvényen megjelentek: dr. BALÁSY Antal államtitkárt, dr. JANKOVICH Antal miniszteri tanácsost a Pénzügyminisztériumból, dr. KERÉKFFY Gilbert, LAHNER Kálmán I. oszt. pénzügyőri felügyelő, a székesfővárosi pénzügyigazgatóság részéről dr. SZABÓ László és FORGÓ István miniszteri tanácsos pénzügyigazgató helyettesek.

⁵⁴ Hetvenöt éves a magyar pénzügyőrség. (Dicsőséges és derűs emlékek a pesti pénzügyőr múzeumban).

⁵⁵ PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt.

⁵⁶ Idem: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. ; Idem: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. op.cit.

⁵⁷ 1912/LXIII.tc. op.cit.

⁵⁸ PARÁDI József: A hátszág rendvédelme 1914-1918. 108-124.p.

⁵⁹ 1926. X. 17.-én a Mátyás-utcai pénzügyőri laktanyában avatták fel ISTÓK János szobrászművész által készített emléktáblát, amely a világháborúban hősi halált halt 236 pénzügyőrnek állított emléket.

⁶⁰ SUBA: 59-60.p.

⁶¹ 1924/XXI.tc. ; ZSÁMBOKINÉ: 176-183p.

⁶² SZABÓ: A pénzügyi igazgatás szervezeti keretei egykor és most a rendészeti feladatok tükrében.

⁶³ A „katonailag szervezett fegyveres őrtestület” és a „polgári fegyveres őrtestület” a polgári magyar állam időszakában használt terminológia volt. A fegyveres testületek szolgálati szabályzatainak általában az elején szerepelt az a mondat, hogy a szervezet polgári fegyveres őrtestület, vagy katonailag szervezett fegyveres őrtestület.

A „katonailag szervezett fegyveres őrtestületek” személyi állományai körében a függelmi viszonyok katonaiak voltak. A testületi tagok katonai rendfokozati rendszer szerinti rangokat viseltek, személyükben katonának minősültek. Személyükben a honvédelmi tárca kompetenciájába tartoztak függetlenül attól, hogy a testületüket mely tárca irányította. A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek személyi állományainak a tagjait a katonákra általában vonatkozó jogosultságok megillették, a kötelezettségek pedig terhelték.

Ezzel szemben a „polgári fegyveres őrtestületek” személyi állományai körében a függelmi viszonyok hivatalnokiak voltak. A testületi tagok nem a katonai rendfokozati rendszer, hanem a testületek rendfokozati rendszerei szerinti rangokat viselték. A személyükben nem minősültek katonának, így nem a honvédelmi tárca, hanem a szervezetüket irányító minisztérium kompetenciájába tartoztak. A polgári fegyveres őrtestületek személyi állományainak a tagjait nem a katonákra, hanem a hivatalnokokra általában vonatkozó jogosultságok illették meg, illetve kötelezettségek terhelték. (a szerk.)

PARÁDI József: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület.

⁶⁴ 6 200/1921. (VIII. 25.) ME.r.

⁶⁵ PARÁDI József: A magyar állam határőrizete 1920-1941. 73-76.p. ; Idem: A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete. 81-91.p.

⁶⁶ SZABÓ: A magyar pénzügyőri képzés intézményi kereteinek fejlődése. 118.p.

⁶⁷ PARÁDI József: A magyar határőrizet a kiegyezéstől a II. világháború kitöréséig 1867-1939.

⁶⁸ FÓRIZS ; ZSIGOVITS: 109-123.p.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):**MONOGRÁFIÁK KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK**

- GALÁNTAI (2.;3.;31.;) — GALÁNTAI József: *Az I. világháború*. Budapest, 2000², Korona Kiadó. 543 p. HU-ISBN 978 963 91 9181 7.
- KEEGAN (1.;) — KEEGAN, John: *Az első világháború*. [The First World War.] Ford.: MOLNÁR György. Budapest, 2014, Akadémia Kiadó. 657 p. HU-ISBN 978 963 05 9503 2. /Hadiakadémia./ HU-ISSN 2062-8498.
- PARÁDI József: *A magyar rendvédelem története*. (4.;) — PARÁDI József et al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, 1996², Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.
- SUBA (60.;) — SUBA János: *Magyarország államhatárának változásai 1867-1947 között*. Budapest, 2003. Tipico Design Kft. 229 p. HU-ISBN 963 76 2329 9.

TANULMÁNYOK

- DEÁK: A polgári magyar állam rendvédelmi sajtója 1867-1944. (5.;) — DEÁK József: A polgári magyar állam rendvédelmi sajtója 1867-1944. 65-88.p. In PARÁDI Ákos (szerk.): *Ünnepi tanulmányok Parádi József 65. születésnapja tiszteletére*. Budapest, 2015, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. HU-ISBN 978 963 89 8289 6. /Salutem, 2./ HU-ISSN 2416-2078
- FÓRIZS (68.;) — FÓRIZS Sándor: A határőrség megszervezése és működése 1945-1956. 555-607.p. In BODA József — ISASZEGI János — PÓSÁN László — VESZPRÉMY László (szerk.): *Őrök vigyázatok a határra! Határvédelem, határőrizet, határvadászok a középkortól napjainkig*. Budapest, 2017, Zrínyi Kiadó. 910 p. HU-ISBN 978 963 32 7560 3.
- MAGASVÁRI (34.,) — MAGASVÁRI Adrienn: Kivonat a pénzügyőrség személyi állományának történetéből (1867-1919). 82-91.p. In ZSÁMBOKINÉ Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Válogatott tanulmányok a Vám- és Pénzügyőri Tanszék fennállásának 25. évfordulója alkalmából*. Budapest, 2016, NKE Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszék. 196 p. HU-ISBN 978 615 50 5772 4.
- PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. (7.;) — PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-59.p. HU-ISSN 1216-6774.
- PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. (56.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. *Hadtörténelmi Közlemények*, CI.évf. (1988) 1.sz. 56-92.p. HU-ISSN 0017-6540.
- PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. (6.;56.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. *Hadtörténelmi Közlemények*, CIV.évf. (1989) 2.sz. 177-196.p. HU-ISSN 0017-6540.
- PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. (55.;) — PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV.évf. (1994) 5.sz. 13-17.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a „*Háború, forradalom, trianon*” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI József: A dualizmus kori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok. (5.;) — PARÁDI József: A dualizmus kori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VIII.évf. (1998) 9.sz. 82-85.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 23-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Gazdasági rendvédelemünk a XIX-XX. században*.” című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
- PARÁDI József: A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete. (65.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 81-98.p. HU-ISSN 1216-6774.
- PARÁDI József: A hátsó ország rendvédelme 1914-1918. (58.;) — PARÁDI József: A hátsó ország rendvédelme 1914-1918. 108-124.p. In SZIDIRÓPULOSZ Archimédész (szerk.): *Trianoni Szemle Évkönyv*. VII. évfolyam. Budapest, 2015, Trianoni Kutatóintézet Közhasznú Alapítvány. 311 p. HU-ISSN 2060-2502.

- PARÁDI József: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. (63.;) — PARÁDI József: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 77-85.p. HU-ISSN 1216-6774.
- PARÁDI József: A magyar határőrizet a kiegyezéstől a II. világháború kitöréséig 1867-1939. (67.;) — PARÁDI József: A magyar határőrizet a kiegyezéstől a II. világháború kitöréséig 1867-1939. 481-510.p. In BODA József — ISASZEGI János — PÓSÁN László — VESZPRÉMY László (szerk.): *Őrzők vigyázzatok a határra! Határvédelem, határőrizet, határvasdások a középkortól napjainkig*. Budapest, 2017, Zrínyi Kiadó. 910 p. HU-ISBN 978 963 32 7560 3.
- SZABÓ: A magyar pénzügyőri képzés intézményi kereteinek fejlődése. (66.;) — SZABÓ Andrea: A magyar pénzügyőri képzés intézményi kereteinek fejlődése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 117-126.p. HU-ISSN 1216-6774.
- SZABÓ: A pénzügyi igazgatás szervezeti keretei egykor és most a rendészeti feladatok tükrében. (62.;) — SZABÓ Andrea: A pénzügyi igazgatás szervezeti keretei egykor és most a rendészeti feladatok tükrében. 351-356.p. In GAÁL Gyula — HAUZINGER Zoltán (szerk.): *Szent Lászlótól a modernkori magyar rendészettudományig*. Pécs, 2017, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja. 397 p. HU-ISBN — /Pécsi Határőr Tudományos közlemények, XIX./ HU-ISSN 1589-1674.
- ZSÁMBOKINÉ (61.;) — ZSÁMBOKINÉ FICSKOVSKY Ágnes: Az 1924-es Autonóm és Szerződéses Magyar Vámtarifa a korabeli hírek tükrében. 176-195.p. In ZSÁMBOKINÉ Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Válogatott tanulmányok a Vám- és Pénzügyőri Tanszék fennállásának 25. évfordulója alkalmából*. Budapest, 2016, NKE Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszék. 196 p. HU-ISBN 978 615 50 5772 4.
- ZSIGOVITS (68.;) — ZSIGOVITS László: Vámosok és határőrök a határforgalom ellenőrzésében 1945-2007. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVI.évf. (2016) 51.sz. 109-137.p. HU-ISSN 1216-6774.
- CIKKEK**
- Adakozás. (38.;) — Adakozás. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXV.évf. (1915) 310.sz. 12.p.
- Az aldunai gőzhajó. (11.;) — Az aldunai gőzhajó. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, VI.évf. (1913) 11.sz. 172-173.p.
- Áthelyezések és megbízások. (44.;) — Áthelyezések és megbízások. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVI.évf. (1926) 9.sz. 136.p.
- Az emléktábla leleplezése. (47.;) — Az emléktábla leleplezése. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVI.évf. (1926) 21.sz. 334-337.p.
- Felhívás az összes tényleges és nyugdíjas pénzügyőri tisztviselőkhöz és altisztekhez. (48.;) — Felhívás az összes tényleges és nyugdíjas pénzügyőri tisztviselőkhöz és altisztekhez. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVII.évf. (1927) 13-14.sz. 223.p.
- Főbiztosi kinevezések és áthelyezések. (37.;) — Főbiztosi kinevezések és áthelyezések. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, VIII.évf. (1915) 16-17.sz. 200.p.
- Hadbavonult pénzügyőrök. (26.;) — Hadbavonult pénzügyőrök. (Szerkesztőségi közlemény) *Tolnai Világlapja*, XV.évf. (1915) 11.sz. 14.p.
- Halálozások. (1914) (19.;) — Halálozások. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 24.sz. 381.p.
- Halálozások. (1915) (30.;) — Halálozások. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXV.évf. (1915) 21.sz. 336.p.
- Hetvenöt éves a magyar pénzügyőrség. (Dicsőséges és derűs emlékek a pesti pénzügyőr múzeumban). (55.;) — Hetvenöt éves a magyar pénzügyőrség. (Dicsőséges és derűs emlékek a pesti pénzügyőr múzeumban). (Szerkesztőségi közlemény) *Nemzeti Újság*, XXIV.évf. (1942) 225.sz. 11.p.
- Hivatalos rész. (39.;) — Hivatalos rész. *Budapesti Közlöny*, XLIX.évf. (1915) 176.sz. 2.p.
- Hol volt tűzben az első honvéd. (12.;) — Hol volt tűzben az első honvéd. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Est*, V.évf. (1914) 201.sz. 3.p.
- 236 hősi halált halt pénzügyőr emléke. (47.;) — 236 hősi halált halt pénzügyőr emléke. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXXVII.évf. (1926) 237.sz. 6.p.
- Kitüntetett pénzügyőrök. (22.;) — Kitüntetett pénzügyőrök. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXV.évf. (1915) 10.sz. 162.p.
- Kitüntetés a hősi halál után. (28.;) — Kitüntetés a hősi halál után. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXVIII.évf. (1918) 11.sz. 137.p.
- KLESZKY (35.;) — KLESZKY Gyula: A pénzügyőrségnek a háborúban nyújtott kedvezmények. *Pénzügyigazgatás*, XXVII.évf. (2017) 16.sz. 222.p.

- A kötelességteljesítés halottja. (13.;14.;) — A kötelességteljesítés halottja. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 19.sz. 289-291.p.
- A magyar pénzügyőrség és a háború. (16.;) — A magyar pénzügyőrség és a háború. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 17.sz. 268.p.
- A magyar pénzügyőrség a háborúban. (1914) (18.;) — A magyar pénzügyőrség a háborúban. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 24.sz. 382.p.
- A magyar pénzügyőrség a háborúban. (1915) (21.;23.;24.;25.;) — A magyar pénzügyőrség a háborúban. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXV.évf. (1915) 1.sz. 12.p.
- Megnyílt a pénzügyőrségi múzeum. (52.;) — Megnyílt a pénzügyőrségi múzeum. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, XX.évf. (1930) 20.sz. 9-10.p.
- A mi gyászunk. (27.;) — A mi gyászunk. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXV.évf. (1915) 17.sz. 242. p.
- Pénzügyőreink a háborúban. (15.;) — Pénzügyőreink a háborúban. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf.(1914) 20.sz. 316-317.p.
- A pénzügyőrség köréből. (1914) (17.;) — A pénzügyőrség köréből. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 23.sz. 364.p.
- A pénzügyőrség köréből. (1916/10-11) (36.;41.;) — A pénzügyőrség köréből. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXVI.évf. (1916) 10-11.sz. 163-164.p.
- A pénzügyőrség köréből. (1916/12) (42.;) — A pénzügyőrség köréből. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXVI.évf. (1916) 12.sz. 180.p.
- A pénzügyőrség köréből. (1917) (32.;) — A pénzügyőrség köréből. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXVII.évf. (1917) 5.sz. 76.p.
- A Pénzügyőrségi Múzeum felavatása. (51.;) — A Pénzügyőrségi Múzeum felavatása. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Hírlap*, LII.évf. (1930) 226.sz. 4.p.
- A Pénzügyőrségi Múzeum örvendetes gyarapodása. (49.;) — A Pénzügyőrségi Múzeum örvendetes gyarapodása. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXIII.évf. (1938) 11-13.sz. 4.p.
- A román betörés. (33.;) — A román betörés. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, X.évf. (1917) 4.sz. 41.p.
- SZAKÁCS (8.;20.;) — SZAKÁCS Tamás: A Magyar Királyi Pénzügyőrség az I. világháborúban. *A Mi lapunk*, (A *Pénzügyőr* melléklete) XIX.évf. (2016) 3.sz. 1-2.p.
- ALMANACHOK**
- SZABÓ Barna: *Szolnoki és Szolnokmegyei Almanach* 1926. (43.;) — SZABÓ Barna (szerk.): *Szolnoki és Szolnokmegyei Almanach* 1926. Szolnok, 1926, Friedmann Sándor. 191 p.
- KÉZIRATOK**
- PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941*. (65.;) — PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941*. Kandidátusi értekezés (MTA). Kézirat. Budapest, 1990. I.köt. 264 p. + II.köt. 265-567 p. melléklet. 73-76.p.
- LEVÉL- IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRI GYŰJTEMÉNYEK**
- NAV-PAM (50.;) — NAV (Nemzeti Adó- és Vámhivatal) PAM (Pénzügyőr-és Adózástörténeti Múzeum) iratainak gyűjteménye
- JOGSZABÁLYOK**
- 1912/LXIII.tc. (4.;57.;) — 1912/LXIII.tc. a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről.
- 1924/XXI.tc. (61.;) — 1924/XXI.tc. a vámtarifáról.
- 6 200/1921. (VIII. 25.) ME.r. (64.;) — 6 200/1921. (VIII. 25.) ME.r. a vámőrség létesítéséről. *Magyarországi Rendeletek Tára*, LV.évf. (1922) I.füzet. 223-232.p.

Mellékletek jegyzéke:

I. sz. melléklet

Hadiszolgálatba vonult pénzügyőr-csapat tábori felszereléssel. (1915)

II. sz. melléklet

Határszéli pénzügyőrök őrzárata az első világháború alatt

III. sz. melléklet

Határszéli lovas pénzügyőrök hírszerző szolgálatban (1916)

IV.sz. melléklet

A „János” nevű csavaros gőzhajó az óbudai hajógyári öböl bejáratánál, háttérben a Margitsziget, feltehetőleg az elkészülte után. (1901)

V. sz. melléklet

Bittermann Béla 1879-

VI. sz. melléklet

József főherceget a pénzügyőrök vasárnapi ünnepén Bittermann Béla felügyelő fogadja a Mátyás-utcai laktanya előtt

VII. sz. melléklet

József főherceg elvonul a pénzügyőrök sorfala előtt, mögötte Bittermann Béla pénzügyőri felügyelő, tőle balra Dr. Kerékffy Gilbert pénzügyőri felügyelő

VIII. sz. melléklet

Az ünnepség pillanatai a Mátyás-utcai laktanyában. A kép elején hosszú kabátban József főherceg, szemben középen Bittermann Béla pénzügyőri felügyelő, hátul Dr. Kerékffy Gilbert pénzügyőri felügyelő

IX. sz. melléklet

A Magyar Királyi Pénzügyőrségi Múzeum megnyitása (jobbról a negyedik Bittermann Béla pénzügyőri főfelügyelő) 1930. október 4.

I. sz. melléklet

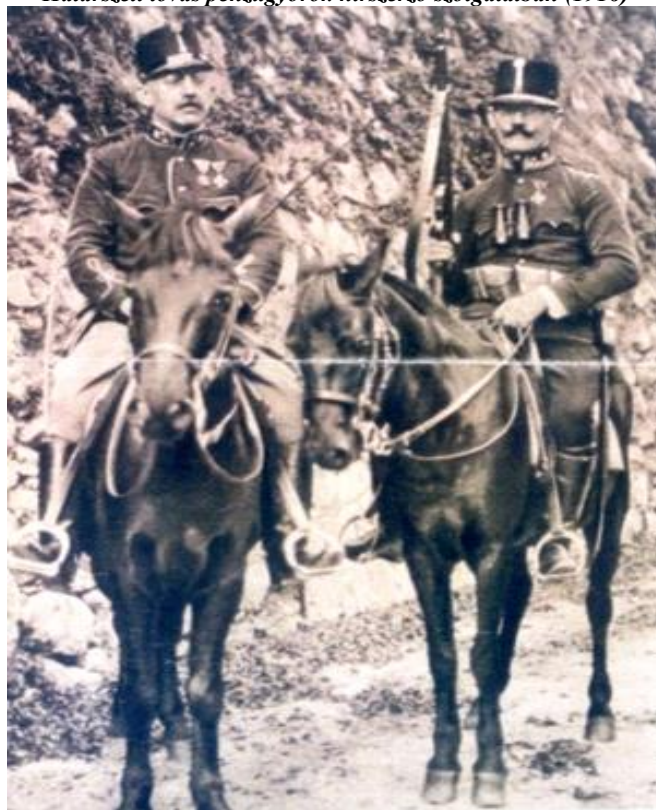
Hadiszolgálatba vonult pénzügyőr-csapat tábori felszereléssel. (1915)**Forrás!** *Hadbavonult pénzügyőrök.* Tolnai Világlapja 1915. évf. 11. szám 14. p.

Határszéli pénzügyőrök őrzárata az első világháború alatt

Forrás! A NAV KEKI Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum gyűjteményéből, Schodits Adolf felvétele

Határszéli lovas pénzügyőrök hírszerző szolgálatban (1916)

Forrás! A NAV KEKI Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum gyűjteményéből, Érdekes Újság

IV.sz. melléklet

A „János” nevű csavaros gőzhajó az óbudai hajógyári öböl bejáratánál, háttérben a Margitsziget, feltehetőleg az elkészülte után. (1901)

Forrás! Turi Zsolt: *Bittermann Béla a Magyar Királyi Pénzügyőrségi Múzeum alapítója*. Megjelent születésének 140. évfordulójára. /kézirat/ 100. p.

V. sz. melléklet

Bittermann Béla 1879-

Forrás! A NAV KEKI Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum gyűjteményéből

József főherceget a pénzügyőrök vasárnapi ünnepén Bittermann Béla felügyelő fogadja a Mátyás-utcai laktanya előtt

Forrás! Pesti Napló, 77. évf.(1926. október 19.) 237. sz., 6. p.

József főherceg elvonul a pénzügyőrök sorfala előtt, mögötte Bittermann Béla pénzügyőri felügyelő, tőle balra Dr. Kerékffy Gilbert pénzügyőri felügyelő

Forrás! A NAV KEKI Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum gyűjteményéből

Az ünnepség pillanatai a Mátyás-utcai laktanyában. A kép elején hosszú kabátban József főherceg, szemben középen Bittermann Béla pénzügyőri felügyelő, hátul Dr. Kerékffy Gilbert pénzügyőri felügyelő

Forrás! A NAV KEKI Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum gyűjteményéből

A Magyar Királyi Pénzügyőrségi Múzeum megnyitása (jobbról a negyedik Bittermann Béla pénzügyőri főfelügyelő) 1930. október 4.

A m. kir. pénzügyőrségi múzeum megnyitása 1930. október 4.

Forrás! A NAV KEKI Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum gyűjteményéből

A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye

(Controversy Surrounding the Soviet Heroes Memorial on Freedom Square)

Absztrakt

A budapesti Szabadság tér és közvetlen környezete évszázadok óta a magyarságot elnyomó, illetve a magyar szabadságot idéző jelképeknek az elhelyezési területe. Kezdetben a Neugebäude épülete az osztrák elnyomás jelképeként vonult be a magyar köztudatba. Ennek a műtárgynak az elbontása nyomán azonban a magyar nemzet új értelmet adott a térségnek azáltal, hogy a nemzeti függetlenség és szabadság eszméjét hordozó elnevezésekkel és jelképekkel gyarapította a területet. Ennek az egységnek volt része az úgynevezett trianoni emlékmű. Ezen emlékmű közelében, az úgynevezett trianoni virágágyás helyén — amelyet a XIX. század utolsó harmadától egy „Szabadságharc szobor” emlékmű számára tartottak szabadon — hozták létre 1945-ben a fővárost elfoglaló szovjet haderő elhatározásával és felügyeletével, a győztes nagyhatalom dicsőségét hirdető emlékművet. A tanulmány a hatályos nemzetközi jog figyelembevételével megoldást javasol arra az égető kérdésre, hogy az ország szívében lévő Szabadság teret hogyan lehet visszaadni eredeti történelmi rendeltetésének, és a nemlétező szovjet birodalom katonai emlékművét hogyan lehet felváltani — az orosz féllel lehetőleg egyetértésben — egy másik, a főváros más helyszínén felállítandó, az orosz kulturális és vallási hagyományoknak megfelelő emlékművel. A szovjet emlékmű helyén indokolt és szükséges egy Szabadság és Függetlenség emlékmű felállítása, alapkövének letétele a történelmi múlt és a jelen magyar társadalma közötti szerves kapcsolat, az éltető történelmi hagyomány jegyében.

Kulcsszavak

„Neugebäude” ; trianoni emlékmű ; szovjet hősi emlékmű ; szabadság téri emlékhely ; magyar-orosz hadisír egyezmény

Abstract

Freedom Square and its surrounding area in Budapest have been the space where representations of bygone repression and expression of Hungarian freedom have been erected. The *Neugebäude* (New Building), which symbolized Austrian repression, was the first such representation to be widely known. In the wake of its demolition, the space where it had stood gained new meaning for the Hungarian people, as a place where the principles of national independence and liberty could be expressed. As a result of consensus thinking, the so-called Treaty of Trianon Memorial was erected. In the spot of the so-called Trianon flowerbed near the Treaty of Trianon Memorial, a space which had been formerly reserved for the last third of the 19th century for a statue commemorating the Fight for Freedom, a memorial to the victorious Great Power, the occupying Soviet forces, was erected instead. This memorial carried political connotations as it represented victory over the Hungarian-German defense forces while also providing support to the leftwing interpretation of history in Hungary, according to which the country had been a slave state prior to 1945, and that the era of freedom had been ushered in by the Soviet Red Army. (The same Soviet Red Army which propagated the principles of Bolshevik authoritarianism.) Thus Freedom Square today conveys an incomprehensible and unacceptable commemorative message by simultaneously hosting memorials dedicated to the 1944 invasion of Hungary by the German Empire and to the Soviet Empire that subjugated the country following 1944-45.

Key words:

Neugebäude (New Building) ; Treaty of Trianon Memorial ; Soviet Heroes Memorial ; Freedom Square place of remembrance ; Hungarian-Russian agreement on military gravesites

*

Open Researcher and Contributor ID = Nyílt Kutató és Közreműködő Azonosító (ORCID) : <https://orcid.org/0000-0002-5522-1375>

Institutional attachments

= Szerző intézményi kötődései :

- Bertalan Szemere Scientific Society of History of Hungarian Law Enforcement = Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

@: zezso@t-online.hu

Date of registry = Regisztrálás dátuma : 2019. IV. 15.

Date of acceptance = elfogadás dátuma : 2019. IV. 30.

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.85-111P

A magyarországi rendszerváltozás kezdete óta ismétlődő igényként és követelésként jelentkezik társadalmi szervezetek, egyesületek, a közvélemény jelentős erkölcsi súlyú részét kifejező állampolgári csoportok részéről: a szabadság téri szovjet hősi emlékművet, mint egy elmúlt önkényuralmi politikai, gazdasági és erkölcsi rend nemzetközileg is megbukott nagyhatalmi képviselőjének, a magyar nemzet megalázottságának jelképét, le kell bontani vagy át kell helyezni máshová. E követelésekkel szemben áll egy uralkodónak mondható „reálpolitikai” érvelés, amely szerint az emlékmű nemzetközi jogi és politikai okokból érinthetetlen, s az eltávolítást követelők legjobb esetben is a valóságérzék súlyos zavarával jellemezhetők.

Mit mondanak a tények?

A szovjet hősi emlékmű a budapesti V. kerületi Szabadság téren, a kormányzati és banknegyed közepén az országgyűlés épülete, az Országháza, a Földművelésügyi Minisztérium és a Magyar Nemzeti Bank között a Magyar Televízió épülete és az Amerikai Egyesült Államok nagykövetsége által közrefogottan, magyar szabadságharcosok nevét viselő utcák betorkollásában lévő téren, a magyar történelem nevezetes helyén emelkedik a magasba. Az 1945. V. 1-jén felavatott emlékmű leírása szerint „Kb. 2000 cm széles 1500 cm magas kőépítmény, két darab 300X150 cm-es félköríves bronz domborművel. A délin 8 szovjet harcos zászlóval és tank; a háttérben a Klotild paloták és az Erzsébet híd látszik; az északon 4 szovjet harcos, 1 sebesült és 1 ápoló látszik, a háttérben az Országház épülete. Elöl és hátul címer, fent ötágú csillag, 10 tábla az elesettek nevével.”¹ A szobrász: ANTAL Károly, a felállítás éveként 1946, a restaurálása 1972 szerepel a nyilvántartásban. Más forrásokból tudjuk, hogy az emlékmű már 1945-ben állt, az 1946-os esztendőben a domborművek készültek el.

Az emlékmű felirata: elöl és hátul „1945”, „Dicsőség a felszabadító szovjet hősöknek” és ugyanaz cirill betűkkel.²

Az emlékmű előzményei, helyének története

A szovjet hősi emlékmű a Szabadság térén áll. A Szabadság tér helyén a XVI-XVIII. században beépítetlen terület volt, hiszen ettől délre kezdődtek Pest városának falai. A XVIII. század végén 1786-ban kezdték meg II. József soha meg nem koronázott uralkodó regnálása idején az Újépület, németül Neugebäude építését. Az épület Isidore Marcellus Amandus CANEVALE bécsi építész tervei szerint, HILD János építész vezetésével zajlott. Az erődnak ható épület megjelenése különböző találgatásokat váltott ki a lakosságban. 1789-ben a 3. számú pavilont már használták, 1793-1796 között a francia háborúban fogságba esett tisztek börtöne, később tüzérlaktanya, majd a közös hadsereg katonai akadémiájának épülete volt. Az európai méretekben példaértékűen kiemelkedő, Magyarország történelmében is máig az alkotmányvédő függetlenségi- és szabadságharcok hosszú sorának legnagyobb hatású eseményeként számontartott 1848-1849. évi magyar forradalomnak és szabadságharcnak a cári birodalom seregei által való leverése után szabadságharcosok százainak börtöne és vesztőhelye lett az Újépület.

A Neugebäude kerekén száz évig állt régi helyén, árnyékával jelképesen és valóságosan rátelepedve a város életére. Ismert tény, hogy a XVIII. század végéig nem engedték beépíteni a városfaltól északra eső területet, majd egy épülő új városrész közepén elképesztő méretű kaszárnya-együttest építettek fel. Az 1848-1849-es magyar szabadságharc tekintetében hasonló jellege volt az épületnek, mint a párizsi Bastille épületének, köveihez, kivégző udvaraihoz száz meg száz magyar hazafi vére tapad a szabadságharc leverése utáni megtorlás idején. A leghíresebb, örökéző mécsessel, emlékművel megörökített kivégzés gróf BATTHYÁNY Lajosnak az első felelős magyar minisztérium elnökének agyonlövetése volt. Jelképesen itt, az Újépület területén akasztották fel 1851-ben KOSSUTH Lajost, STÁNCICS [TÁNCICS] Mihályt, HALBSCHUH [IRÁNYI] Dánielt és még számos társukat, akiket idegen ország területén nem érhetett el a HABSBURG-hatalom megtorló hóhér keze. Az osztrák HABSBURG-ház és az orosz cári birodalom önkényuralmával egyaránt végzetszerűen egybekapcsolódó sorsú épület lebontása 1898-ban történt meg, ekkor nevezték el a területet Szabadság térnek, emlékezve a rabságot jelképező épületre, s ekkor nevezték el az itt kiágazó épülő mellékutcákat a magyar szabadság hőseiről és vértanúiról.

Megjegyzendő, hogy a mintegy 43 000 négyzetméter területű Szabadság tér kisebb mint az egykori Újépület volt, hiszen annak egy részét beépítették. Mindazonáltal a Szabadság tér a legfiatalabb s egyben a legújabb kori városrendezés erényeit kifejező, különleges jelentőségű nagy terünk.

Az 1890-ben az Újépületet a katonai kormányzat kezéből kiveendőnek és értékesítendőnek jelentette ki a törvényhozás,³ s ezen teendők foganatosítását WEKERLE Sándor miniszterelnök a Főváros Közmunkák Tanácsára ruházta.⁴

„A Szabadságharc soha fel nem állított emlékművének története ma már kevésbé ismert, érdemes ezt is felidézni.

Amikor komolyan fölmerült egy nagyszabású Szabadságharc-emlékmű gondolata, 1882-ben a székesfőváros megalakította a szoborbizottságot, elsősorban a gyűjtés megindítására. 1889-ben végre kiírták a pályázatot, a beérkezett pályaműveket 1891 áprilisában értékelték, de pályadíjat nem adtak ki. Nagy sokára, 1903 szeptemberében írták ki a következő pályázatot, de ekkor már együtt az országház előtt felállítandó Kossuth-szoborra vonatkozóval.

A Szabadságharc-szobor pályázata — az 1905 áprilisában kelt Zala György-féle értékelés nyomán — ismét eredménytelenül zárult, de hamarosan újabb pályázatkülrás következett, immáron a harmadik. Az 1907 májusában kelt Hauszmann Alajos-féle albizottság jelentése 22 pályaművet értékelt. Az első öt helyezettet hirdették ki, a nyertes, két húszas éveit közepén járó fiatalember: Szamovolszky Ödön és Gách István, megkapta a megbízást is. A mű főgondolata a magyar nemzet örökös küzdelme a szabadságért, melyet maga Hadúr vezérel a dicsőséges győzelem felé, a művet az ő alakja koronázza. Hadúr a magyarok ősi istene epikus költőinknél, először Aranyosrákosi Székely Sándornál (A székelyek Erdélyben, 1822). Nyomában Vörösmarty Mihály már úgy írt róla (Zalán futása, 1825), mint aki mindig is létezett. A szobormű középrészén a vajdó nemzet szimbolikus csoportjai, jobbról Kossuth, balról Petőfi vezetésével. Az előterében holtesteken át vágató paripák vontatta harci szekér, biga, mely kompozíció bronzból kiöntött kismintája a Hadtörténeti Múzeum állományában van, jelenleg Kecelen tekinthető meg a Pintér Művek kebelén működő Haditechnikai Park szabadtéri tárlatán. Az emlékmű talpazatának hátsó oldalára a vérszerződés domborművét tervezték.

A kész emlékmű közepén, egy obeliszk tetején, négy oszlopon álló Hadúr 9 méteres alakja 25 méterre magasodott volna, az oldalcsoportok 3 méteres figurái elé; a harci szekér kétszeres életnagyságban volt elképzelve. Az I. világháború kitöréséig csupán gipszminták készültek, melyekből válogatva a Műcsarnok 1913/14 téli tárlatán az alkotók aranyérmét nyertek. Szamovolszky Ödön nem sokkal ezután, még 1914-ben meghalt, Gách István pedig orosz hadifogságba esett, s csak 1920-ban tért haza. Új megbízás alapján már egyedül formázta meg a még hiányzó harci szekér és dombormű gipszmintáját, de a szoboralap elértéktelenedése miatt nem volt mód a végleges kivitelre. A gipszminták a Szent István-bazilika pincéjébe kerültek, további sorsuk azonban kérdéses.”⁵

A fővárosi középítési bizottmány ülése 1903 V. 1-én így foglal állást: „Tárgyaltatott még a mérnöki hivatal javaslata a Szabadságharc-szobornak elhelyezése tárgyában, és annak értelmében a bizottmány javasolja, hogy a Szabadságharc szobor a Szabadság-tér északi részén állíttassék föl.”⁶

A képzőművészeti bizottság a fővárosi tanács elé azzal a javaslattal járult 1903. V. 26-án, hogy: „Hivatkozással a t. tanácsnak folyó évi május hónap 14-én kelt 107406. és 107407. számú fölhívására, van szerencsénk a szabadságharcz emlék, valamint a Kossuth szobor helyének kijelölése tárgyában javaslatunkat a következőkben előterjeszteni: A szabadságharcz-szobor bizottságnak, valamint a középítési bizottságnak abbéli előterjesztéséhez, hogy a szabadságharcz emlék a Szabadság-tér északi részét lezáró félkör középpontján helyeztessék el: a magunk részéről minden észrevétel nélkül hozzájárulunk....”⁷

A századforduló építészeti elvei szerint, igen nagy költséggel, a kor gazdagságát és virágzását kifejező bemutató tér épületeinek pompája és igényessége gazdagságban is elragadja a szemlélőt. Különösen szép a tér északi, félkör alakú részlete, amely hatásos, egységes építészeti megoldása miatt már régebben műemléki védelem alatt áll. A tér déli keskeny szakaszát gróf SZÉCHENYI István, a reformkor, a XIX. század első kétharmada egyik legjelentősebb alakjának, nemzetpolitikusának emlékére Széchenyi ligetnek nevezték el. Az itteni sétátér az Újépület lebontása előtt parkosított formát kapott, s a rajta 1930-ban felállított díszkút domborműve azt a jelenetet ábrázolja, amikor SZÉCHENYI felesége 1846-ban a sétátér első platánfáját elülteti. A tér nyugati felén, a volt tözsdepalota épülete előtti parkban találjuk DÓZSA Farkas András alkotását, az 1849-es újépületi vértanúk emlékét, amelyet 1934-ben állítottak fel. Eredetileg bronz férfialak állt a talpazaton, amely azonos magasságú az átellenben felállított, majd elvitt Magyar fájdalom szobraéval, de 1940-ben Kassára szállították és a szobor helyére a most is ott álló bronzedényt terveztették a művésszel.

A Magyar fájdalom szobra, talpzatán „... az elrabolt gyermekeit sirató Magyarország fájdalmát” megörökítő mondatokkal a tér, túlsó, déli oldalán állott, ahol 1932-ben állítottak fel a szép női aktszobrot – Émile Oscar GUILLEAUME francia szobrász alkotását, a magyar revíziós törekvések angol patrónusának, Lord Sidney Harold Harmsworth ROTHERMERE-nek ajándékát, – míg másodpéldánya Debrecenbe, eredetije 1948-1967-ig a margitszigeti Palatinus strand főbejáratához, majd onnan Balf fürdőhelyre került az eredeti posztamens nélkül.

Keletről és nyugatról két hatalmas épülettömb szegélyezi a teret, a keleti 8-9-es számú barokk-szeccessziós épület ALPÁR Ignác műve (1905, a Magyar Nemzeti Bank székháza). Vele szemben, a tér csaknem teljes hosszát lefoglaló szeccessziós épülettömbben, melyet szintén ALPÁR Ignác tervezett

1905-ben, volt a Tőzsdepalota, egy ideig a Magyar Televízió épülete. A tér félkörívében sorakozó épületek: az Amerikai Egyesült Államok nagykövetsége, a Nemzeti Banktól északra, a követségtől délre Postatakarékpénztár épületének, LECHNER Ödön magyaros szecessziós alkotásának egyik homlokzata látszik. A teret dél felől két hatalmas, üvegből és betonból készült banképület zárja le. Észak felől a teret késői eklektikával fogant iroda és bérházak íve veszi körül. A 15. számú épület homlokzatán (timpannonján) 1901-óta KOSSUTH Lajosnak, az 1848-1949-évi szabadságküzdelen, s egyben az évezredes magyar szabadságharcok nagy alakjának egészalakos szobra, a főváros első köztéri KOSSUTH-szobra, FLEISCHEL Károly alkotása áll.

Az Újépület említett emlékműve a televízió volt székháza előtt áll, míg a „Virulj” díszkút a tér déli részén helyezkedik el. A tér déli oldalán áll a Szabadság téri református templom bérházzal egybeépült, GYÖRI Sándor és HALÁSZ Géza tervei alapján kialakított építmény. 1940. IX. 15-én, a kolozsvári bevonulás napján szentelték fel, ezért a „Hazatérés temploma” nevet is viselte. Ez a templom tehát Magyarországnak az első világháború után történt nagyhatalmi akarattal való megcsönkítése, az ország kétharmad részének idegen országokhoz csatolása igazságtalanságának enyhítésére meghozott úgynevezett II. bécsi döntőbírói határozat emlékére, Észak-Erdélynek Magyarországhoz való visszacsatolásáról való megemlékezés jeleként kapta nevét. A versaillesi Nagy Trianon palotában az 1920-ban hazánkkal elfogadott békediktátum következtében az ország elveszítette területének kétharmadát, lakosságának több mint a felét és több mint hárommillió magyar került idegen uralom alá. A trianoni békediktátum elnevezéssel elhíresült — Magyarország és a Szövetséges és Társult Hatalmak között 1920. VI. 4-én megkötött és 1921. VII. 16-án megerősített — „békeszerződés”⁸ a legkegyetlenebb volt az első világháborút befejező diktátumok között. A területi rendelkezéseket tartalmazó II. rész Magyarország 282 870 km² területéből csak 92 963 km²-t, 18 264 533 főnyi lakosságából 7 611 117 főt hagyott meg. A területváltozásokkal kapcsolatban a versaillesi békeszerződések kérésünk ellenére sehol sem érvényesítették Magyarország tekintetében a népszavazás elvét. A Trianoni szerződés részleges revíziója az 1838. XI. 2-ai⁹ és az 1940. VIII. 30-ai¹⁰ bécsi döntőbírói határozatokkal, illetve Csehszlovákia felbomlásával kapcsolatban Kárpátalja (1939)¹¹, majd Jugoszlávia felbomlásával kapcsolatban a Délvidék (1941)¹² visszavételével következett be.

Ezt megelőzően azonban már 1921-ben felállították a Szabadság téren az úgynevezett irredenta szobrokat, az Észak (KISFALUDI-STROBL Zsigmond alkotása), Dél (SZENTGYÖRGYI István alkotása), Kelet (PÁSZTOR János alkotása) és Nyugat (SIDLÓ Ferenc alkotása) elnevezésű szobrok az elszakított országrészekre emlékeztettek. Az emlékműegyüttes szívében az 1928-ban felállított ereklyés országzászló jelentette, amelyen félárbocra eresztve lengett a magyar lobogó. A húszméteres zászlórúd mészaköböl faragott talapzatának előlapja északi irányba mutatott, homlokzatát a magyar címer díszítette, két oldalán egy-egy idézet volt olvasható a magyar revíziós igények fő támogatóitól. A zászlórúd tövében kiterjesztett szárnyú bronz turulmadár zárta a kompozíciót. Mögé sisakos, buzogányos gyermek aktját mintázta a szobrász. A zászlórúd csúcscsúszul egy jelképes, esküre emelt kéz szolgált, amelyet vitéz nagybányai HORTHY Miklós, Magyarország kormányzója kezéről mintázott a szobrászati elemeket készítő FÜREDI Richárd. Az építészeti részt KISMARTY-LECHNER Jenő tervezte.

A négy szobrot és az országzászlót 1945-ben lebontották. Az eltávolított szobor-együttes által közrezárt területen 1945. V. 1-én felavatták a szovjet hősi emlékművet. Téves azonban az a vélekedés, amelyet a „Szoborsorsok” című könyvben olvashatunk, miszerint a szovjet emlékmű az ereklyés országzászló helyére került, mert az V. kerületi önkormányzat dokumentációjában és a valóságban is az ereklyés országzászló helye a szovjet hősi emlékmű jelen felállítási helyétől délre a tér képzeletbeli felezővonalán található, mintegy a tér középpontja és az emlékmű közötti távolság felének megfelelő távolságban.¹³

A tér keleti felére, a követségen húsz évig menedéket kapott MINDSZENTY József [PEHM József] hercegprímás emléktábláját viselő Amerikai Nagykövetség és a Nemzeti Bank közé 1990-ben helyezték vissza Harry Hill BANDHOLTZ amerikai tábornok szobrát, LIGETI Miklós alkotását. E szobrot a tábornok 1919 augusztusában a Nemzeti Múzeum kincseinek a román megszálló hadseregtől való megmentése érdekében tanúsított magatartása emlékére állították 1936-ban a tér nyugati oldalára, és 1948-ban távolították el onnan, jellemző módon a szovjet hősi emlékművet felállító politikai irányzat szándékai szerint.

A tér további plasztika díszé MEDGYESSY Ferenc sokalakos, népviseletes, szüreti ünnepséget ábrázoló domborműve a tér déli részén a volt Pénzügyi Központ, a Magyar Hitelbank épületén. (1940).

A „Hogyan épült Budapest? A Fővárosi Közmunkák Tanácsa története 1870-1930.” című könyvben olvasható, hogy „Az Újépülettel eltűnt szemünk elől az abszolutizmus és az elfojtottság szimbóluma. A kötetem tömlőcből Szabadság tér lett, mintegy kiéptése a Széchenyi térnek. A tanács eltávolította a

fejlődés gátját. Megnyílt észak felé a város. Modern városrendezésünk ebbe a negyedbe, amelyben a száz év előtti katonás szellem a forschritt mássig adagolt levegővel kívánta boldogítani a polgárt, olyan térrendszert vitt be, amely bármely korban becsületünkre válhat. A Szabadság tér, kapcsolatban az Országház terével (Kossuth Lajos térrel) és a Duna parttal, teljesen megváltoztatta Lipótváros karakterét. E monumentális levegőraktárak kettéosztják ezt a városrészt, amelynek régi negyedébe most már minden oldalról kinyílik a levegő; az egykori zsúfolt részek ma már eltörpülnek a téresekkel szemben."¹⁴

A német megszállás áldozatainak emlékműve (a médiában német megszállási emlékmű)

A budapesti Szabadság tér déli oldalán felállított szoborkompozíció azoknak az embereknek állít emléket, akiknek halála vagy meghurcoltatása Magyarország 1944-es német megszállásához köthető. Általánosabb értelemben az emlékmű „...arra hivatott, hogy kifejezze azt a fájdalmat és megpróbáltatást, amelyet szabadsága elvesztése miatt a magyar nemzet érzett és elszenvedett. Mindannyiunkat arra emlékeztet, hogy hazánk függetlenségének elvesztése tragikus következményekkel járt. Sok százezer ember életét követelte, és további millióknak okozott tengernyi szenvedést.”¹⁵

PÁRKÁNYI-RAAB Péter alkotása 2014. VII. 20-ra virradó éjjel állították fel. A kompozíció központjában *Gábor arkangyal*, Magyarország patrónusa áll egy kannelúrák oszlop csomóján, behunyt szemmel, széttárt karokkal. Az egyik szárnya hiányzik, azt a testére csavarodó drapéria ellebbenő vége helyettesíti. Az angyal jobb kezében az országalma van, illetve éppen kihull a kezéből, amire a náci Németországot jelképező sas készül lecsapni. A sas jobb lábán „1944” feliratú gyűrű van. Az alakok egy tizenhárom, részben csomók oszlopából álló, hét méter magas, timpanonos kapuzatban állnak, amelyen „A német megszállás áldozatainak emlékműve” felirat olvasható, az egyik oszloptorzó felirata pedig „Az áldozatok emlékére”.

Nem árt néhány gondolat és néhány tény erejéig visszatérnünk a trianoni békeszerződéshez, azért is, mert ez a békeparancs összefüggést mutat azzal a történelmi és városi környezettel, amelyben tanulmányunk tárgya elhelyezkedik, nem különben a magyar lakosság történelmi élményével, az annak alapján kialakult közvélekedéssel, végső soron a szovjet hősi emlékműhöz és az általa képviselt történelmi tényekhez fűződő viszonyával

Nem lehet elégszer hangoztatni, hogy a világháborús vezető I. világháborús és azt megelőző történelmi-gazdasági folyamatok alakításában, s különösen a világháború kirobbantásában Magyarországnak nem volt értékelhető szerepe és érdeke, miniszterelnöke kezdetben a lehetőségek szerint, sőt némileg azokat meghaladóan is ellenezte a világháborút, Magyarországnak területi követelései nem voltak más államokkal szemben, s ehhez képest a legsúlyosabban kellett bűnhődnie, sokkal súlyosabban, mint az összehasonlíthatatlanul más helyzetű Németországnak. Trianon kérdésköréhez hozzá tehetjük, hogy Horvát- Szlovénország társországgént, de tagja, belső része volt a Magyar Királyságnak, ezért a vele elcsatolt területek 233 000 km²-re emelkedtek, vagyis az ország teljes földterületének 325 000 km²-nek jóval több mint kétharmada került szomszédjainkhoz. Igaz a megállapítás, hogy az ország területének több mint kétharmada, lakosságának csaknem kétharmada veszett el.

Azt kell tudnunk, hogy az ismert területi veszteségből a legnagyobb zsákmány Romániának jutott, Magyarországtól 103 000 km²-t ítéltek meg, így más nyereségekkel együtt az 1914-es 137 903 km²-es Románia 1920-ra 294 967 km²-re növekedett. A 103 000 km² a régi Magyarország területének 36,2 %-át tette ki. A területi nyereségek sorrendjében Romániát Csehszlovákia követi, amelyhez 63 000 km²-t, a régi Magyarország területének 22,2 %-át csatolták. A délszláv állam 21 000 km²-t kapott, ami a történelmi Magyarország 7,4 %-a tette ki, Ausztriához pedig 4 000 km²-et csatoltak, 1,5 %-ot. A népmozgalmi, népesedési lakosság számadatokon túl fontos annak megjegyzése, hogy Magyarországot és annak népét, lakosságát gazdasági és kulturális tekintetben is egyenesen lehetetlen helyzetbe hozta a békeparancs. A mezőgazdasági termelés nagyobb része került határon túli területekre, ezt meghaladóan azonban az ipari termelőüzemek 52,2 %-a, vasutak 57,8 %-a az utak 60,3 %-a került a határon túlra. Hihetetlen kulturális veszteségeket is elszenvedett az ország. A 17 000 elemi iskolából 6 402 maradt a határokon belül, a középiskolákból 121 került határon kívülre, míg 100 maradt az ország területén. Elveszítette az ország a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemet, melyet Szegedre, a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetemet, melyet Pécsre helyeztek ideiglenesen.

E tényekből is, s a könyvtárnyi irodalomban és elemzésben egyértelműen felismerhető, az a tapasztalati tény, hogy a trianoni katasztrófa miatt mérhetetlen felháborodás és elkeseredés lett úrrá az országon, milliók életfeltételei változtak meg gyökeresen, az ország a szellemi és anyagi meghiúsítás, kifosztottság állapotába került. Ebben a helyzetben történt meg a budapesti Szabadság téren a trianoni tragédiát kifejező, arra figyelmeztető szobrok és az ereklés országzászló felállítása.¹⁶ Tárgyunk szempontjából nem bír döntő jelentőséggel, a teljesség kedvéért mégis hivatkozom arra a tényre, amelyet a

magyar történeti irodalom jelentős része képvisel és felmutat: a sok nemzetiségű osztrák-magyar birodalom helyére több sok nemzetiségű államot hoztak létre, s ezzel mintegy többszörözték a nemzeti-etnikai összeütközések és feszültségek veszélyét és lehetőségét.

Magyarország azonban halálos megcsonkítása ellenére talpra állt és megszólalt benne az a közösségi tudattalan mélyén munkáló erő, amelyet Elzász-Lotharingia elvesztése Párizs és az ország megalázása után 1871-ben a francia Léon Michel GAMBETTA azzal a franciák körében elterjedt mondattal fejezett ki: „... *sohasem beszélni róla, de mindig rá gondolni...*”

Így robbant ki a II. világháború, amelynek tragikus sodrásában Magyarország a tengelyhatalmak oldalán lépett be a világháborúba, a történeti irodalom igen jelentős hányada szerint történelmi, geopolitikai kényszernek engedve. A II. világháború Magyarország számára teljes összeomlást, idegen megszállást jelentett. Amennyiben a zsidóság és cigányság halottjainak számát 450 000 - 500 000 főre, a katonai (hősi) halottak, bombázások áldozatait és más közvetlenül hadicselekmények folytán elpusztultak számát 250 000-350 000 főre, a fogolytáborokban elpusztultak számát 150 000 - 200 000 főre, a menekülések, internálások, elhurcolások során meghaltak számát 100 000 - 120 000 főre, a magyar kisebbségek ellen elkövetett népiirtások (vérengzések) áldozatainak számát 50 000 - 80 000 főre becsüljük, akkor összesen 1 000 000 - 1 250 000 fő áldozatot kell figyelembe vennünk, megjegyezve, hogy megközelítőleg sem ismerjük a Szovjetunió büntető táboraiba hurcolt 500 000 - 900 000 fő honfitársunk sorsát, s az itt elpusztultak pontos számát. Természetesen ez egy 15 milliós ország veszteségeit jelenti a világháború elején bekövetkezett visszacsatolások figyelembevételével. A visszacsatolások után ezt az emberveszteséget a trianoni Magyarországra vetítjük át, akkor a 9,3 milliós népességű ország veszteségét mintegy 660 000 - 800 000 főre tehetjük.

Abban az esetben, ha a háborús emberveszteség számait figyelembe véve sorrendet kívánnánk felállítani a II. világháborús emberveszteség súlyosságának trendjében, az első helyre a Szovjetunió kerülne 20 000 000 halottal (figyelembe véve, hogy ebben az adatban bizonyos források szerint benne van a büntetőtáborokban és egyéb módon elpusztított, nem az ellenség áldozatául esett népesség is.)

A második helyre Németországot tehetjük 10 000 000 áldozattal, a harmadik helyet Lengyelország foglalja el 6 000 000 (ebből 3 000 000 zsidó) áldozat figyelembevételével, míg a negyedik helyen 1 700 000 fő veszteséggel Jugoszlávia szerepel, ellenben ez utóbbi adatnál megjegyzést érdemel, hogy 1 200 000 - 1 300 000 fő a délszlávok belső harcainak áldozata. Végül a sor ötödik helyére Magyarország kerülhet, 1 000 000 - 1 250 000 áldozattal. Súlyosabb a helyzet Magyarország szempontjából akkor, hogyha az áldozatok számát a lakosság számához mérjük. Ebben az esetben ugyanis a Lengyelország után következő Magyarország szinte egy vonalba kerülne a Szovjetunióval, Németországgal és Lengyelországgal.¹⁷

Átlépve a világháborúk korszakán, a következő vérveszteség az 1956-os magyarországi szabadságharc. A magyar forradalom és szabadságharc céljait, jellegét illetően nem ítéltető meg helyesen az általunk említett előzmények ismerete nélkül. A feltűnően és aránytalanul súlyos veszteségeket okozó világháborúk után ugyanis az ország egy idegen nagyhatalmi elnyomás és megszállás által súlyosított kommunista önkényuralom állapotába került. Ennek során a megmaradt gazdasági javakat tönkretették, a társadalmi osztályok közötti gyűlöletet felszították. Az ország értelmiségét és hadvezetésre alkalmas rétegét szétverték, menekülésre kényszerítették. Összességében mind kulturálisan, mind gazdaságilag, mind politikailag a teljes megsemmisülés határára sodorták az idegen országban iskolázott, idegen érdekeket kiszolgáló kommunista vezetők. Biztonsággal megállapítható, hogy az 1956-os szabadságharc válasz volt, nemcsak a megelőző esztendő önkényuralmi államvezetésének tragédiát hozó ténykedésére, hanem a második világháború után, illetve végén elkövetett idegen nagyhatalmi jogtiprásokra, a százezres nagyságrendet megközelítő nemi erőszakra, 800 000 - 900 000 férfi és nő fogságba vetésére, az ország kirablására, teljes lelki, erkölcsi, gazdasági megnyomorítására.

Ilyen helyzetben, nemzetközi és belpolitikai tekintetben teljesen megalázott, cselekvőképtelen ország letiprásának és legyőzöttségének jelképére állították fel a Szabadság téri szovjet hősi emlékművet 1945. V. 1-re, majd a teljes, befejezett emlékművet egy év múlva, immár domborművekkel is ellátva adták át a városnak. 1945. V. 1-én a budapesti Szabadság téren a szovjet hősi emlékmű leleplezésén Rogyion Jakovlevics MALINOVSKIJ marsall a II. ukrán hadsereg parancsnoka beszédében arról tájékoztatta a jelenlevőket, hogy a fasizmust örök időkre ki akarják irtani és addig nem teszik le a fegyvert, míg ezt a céljukat el nem érik.

A szovjet tudósító iroda Budapest elestekor úgy fogalmazott, hogy 1945. II. 13-án „*Elfoglalták Magyarországot fővárosát*”.

A Budapest elfoglalásában résztvevő kötelékeket és csapatrészeket „*Budapesti*” elnevezésre és rendjelekkel való kitüntetésre terjesztették fel.

Magyarország szívében a Honvéd utca torkolatában 1948-1849-es magyar forradalom és szabadságharcban hőiesen harcolt, mártírhalált halt AULICH Flórián Lajos és VÉCSEY Károly tábornokról elnevezett utcáktól közrefogva, az ország házából láthatóan az 1919-es kommün áldozatairól Vértanúk terének nevezett a Vértanúk napjainkban visszaállított emlékművét hordozó tér szomszédságában, a magyar szabadságért el nem múló történelmi érdemeket szerzett II. RÁKÓCZI Ferenc és tőle nem messze álló KOSSUTH Lajos emlékműve közelében egy olyan emlékművet állítottak fel, amely tartósan is Magyarország legújabb kori megalázottságának, legyőzetésének, a magyar nép megtizedelésének és kirablásának jelképe lehetett, megengedve, hogy voltak a társadalom egészéhez képest törpe kisebbségek, amelyek ezt a helyzetet másképp ítélték meg, nem változtatva annak lényegén.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a Szabadság téri hősi(önkéntes) emlékművet a magyar nemzet szabadságharcos függetlenségi hagyományaira emlékeztető környezetbe, az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharcban való részvétel miatt bebörtönzött, elítélt, kivégzett áldozatokra emlékezés jeleként „Szabadság”-ról elnevezett tér és épületegyüttes közepébe a Szabadságharc emlékmű tervezett helyére helyezték 1945-ben. Ebben a szabadságharcos, történelmi környezetben fölláttak egy olyan emlékművet, amely alkalmas lehetett egy kis ország elfoglalásának és legyőzésének jelképezésére, de nem volt alkalmas a valódi kegyelet érzésének felkeltésére és megőrzésére, még kevésbé Magyarország megtiport népe és a Szovjetunió népei közötti megbecsülés, közeledés szolgálatára. A szabadságharcos környezetben elhelyezett, legyőzetést jelképező emlékmű sorsa éppen emiatt a kitüntetett elhelyezési mód miatt sem kerülhetett nyugvópontra, napjainkig.

A téma politikai és jogi indokoltsága

Az 1989-1990-es rendszerváltozás óta számos javaslat érkezett az állami vezetőkhez a nemzet méltóságára valamit is adó politikai erők köréből abból a célból, hogy a szovjet emlékművet a Szabadság térről távolítsák el, bontsák le, illetve, hogy helyezték azt át valamelyik temetőbe, vagy más közterületre. A kérdés jellegzetesen vetődött fel 1990-1994 között amikor az ország felszabadult lelkülettel közelített a trianoni békeparancs ügyéhez, s vetődött fel a trianoni tragédia megörökítésének igénye. A nehéz múlt semmiképpen nem volt az elfeledhető dolgok sorába utalható, sem akkor, sem napjainkban. Ezért vetődött fel a trianoni emlékművek, az Észak, Dél, Kelet Nyugat emlékmű és a történelmi ország területeiről összehordott földhalom fölött emelkedő trianoni országzászló visszaállításának igénye. Ez a követelés, amelyet az első szabadon választott kormány honvédelmi államtitkára dr. RAFFAY Ernő is képviselt magánvéleményként, abban az időben, nem járt sikerrel.

A Magyar Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság 1991. XII. 6-án egyezményt ír alá, a baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló szerződést, melyet egy levélváltással léptetnek életbe. Ez utóbbi szerint meghaladják a totalitarizmus örökségét és elítélik a magyar nép demokratikus törekvését eltipró 1956. évi beavatkozást Magyarországon.

A felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy óvják és ápolják a másik félnek a saját területükön található kulturális értékeit és történelmi emlékeit, majd a 16. cikk szerint a felek — az európai hagyományok szellemében — vállalták, hogy megőrzik és méltóan gondoskodnak a Magyar Köztársaság területén eltemetett oroszországi állampolgárok és az Oroszország területén eltemetett magyar állampolgárok sírjairól, illetve a temetkezési helyeken lévő emlékművekről. Törvényeiknek megfelelően mindkét fél biztosítja ezek akadálytalan megközelíthetőségét.

A szerződés hatályba lépése 1995. III. 6-án történt meg, amikor a szerződést megerősítő okiratait Moszkvában kicserélték.

A baráti kapcsolatokról szóló alapszerződésből következő jelentős fejlemény a Magyar Köztársaság kormánya és az Oroszországi Föderáció kormánya között a háborúban elesett katonák és polgári áldozatok emlékének megörökítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában, 1995. III. 6-án aláírt megállapodás, amelyet egy 1996. VII. 4-én történt diplomáciai jegyzékváltással léptettek hatályba.

A köznyelvben hadisír-egyezménynek is nevezett megállapodás, amely 1996-ban kormányrendelettel nyert kihirdetést¹⁸, mint nemzetközi szerződés, szabályozza a két országban létező hadisírok jogi helyzetét, többek között fogalom-meghatározást ad az elesett orosz katonák és polgári áldozatok, az orosz katonák és polgári áldozatok temetkezési helyei kérdéskörben.

A szerződés megállapítja, hogy „... a felek tiszteletben tartják Magyarország és Oroszország népeinek nemzeti, vallási és egyéb hagyományait, beleértve a sírokat, az emlékművek és kegyeleti létesítmények feliratozását.”¹⁹

A szerződés szerint „... az orosz katonák a Magyar Köztársaság területén lévő és a magyar katonák az Oroszországi Föderáció területén lévő földi maradványainak, temetkezési helyének áthelyezése,

csak kivételes esetben, annak a félnek a döntése alapján történhet, amely országának a területén az adott temetkezési hely van. Ez esetben a másik felet a temetkezési hely tervezett áthelyezéséről a megfelelő időben tájékoztatni kell.”²⁰

A szerződés rögzíti továbbá, hogy: „Mindegyik fél saját költségére biztosítsa az országa területén található, a másik fél részére felállított, katonai temetkezési helyet, beleértve az emlékművek és más kegyeleti létesítmények fenntartását és ápolását.”²¹

Tárgyunk szempontjából a szerződés lényeges rendelkezésének tekinthető annak 3. cikke szerint, hogy: „I. pont. A felek térítésmentesen egymás használatára bocsátják a katonai temetkezési helyet és kegyeleti létesítmények által elfoglalt földterületeket, arra az időre, amíg azok ilyen célt szolgálnak.”²²

A szerződés fontos eleme a Szabadság téri emlékhely tekintetében az egyezmény 3.cikk 2. pontja: „Amennyiben a jelen cikk első pontjában rendelkezésre bocsátott földterületet fontos állami érdek miatt más célra kívánják hasznosítani, úgy az érdekelt fél új – a jelen cikk első pontja feltételeinek megfelelő – helyet biztosít a másik fél számára, és vállalja az elesett katonák földi maradványainak a kegyeleti létesítmények áthelyezésével és az új katonai temetkezési helyek kialakításával járó költségeket.”²³

A szerződésben rögzítették továbbá, hogy „Az új földterület kiválasztását és az újratemetést a felek kölcsönös megegyezése alapján kell megvalósítani. Ilyen megegyezés hiányában az érdekelt fél a másik fél megkeresésétől számított két év elteltével a katonai temetkezési helyek áthelyezésére saját törvényeinek és rendelkezéseinek megfelelő intézkedéseket hozhat.”²⁴

Lényeges annak megállapítása, hogy a szerződés szerint a megállapodás addig marad érvényben, amíg 6 hónap el nem telik attól az időponttól kezdődve, amikor az egyik fél írásban értesíti a másik felet, a megállapodás felmondásának szándékáról.²⁵

Hasonló megállapodást kötött a Magyar Köztársaság Ukrajnával. A Magyar Köztársaság kormánya és Ukrajna kormánya között a háborúban elesett katonák és a polgári áldozatok emlékhelyének megőrzéséről és megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló 1996. XI. 16-án Kijevben aláírt megállapodás hatálybalépéséről szóló diplomáciai jegyzékváltás napján, 1998. IX. 25-én hatályba lépett.²⁶ Ez a megállapodás hasonló rendelkezéseket tartalmaz, mint a magyar-országi hadisír-megállapodás, ennek rendelkezéseit azonban nem lehet és nem kell alkalmazni a Szabadság téri szovjet hősi emlékmű tekintetében, figyelemmel arra, hogy ezen emlékművel kapcsolatos valamennyi kérdésben az Oroszországi Föderáció kormánya és nagykövetsége járt el mindmáig, figyelemmel arra a gyakorlatra is, amely szerint általában, ellentétes rendelkezés hiányában az Oroszországi Föderáció jár el a volt Szovjetunió jogutódlásával kapcsolatos kérdésekben.

Megállapítható, hogy a Szabadság tér kifejezi a Magyarország történelmében legjelentősebb folyamatokat, a szabadságharcokat, háborúkat, szenvedéseket és a XX. századi magyarországi történelmet meghatározó békeszerződések okozta állapotot.

Az ország és nemzetpusztító békeparancs okozta kortárs lelkiületet jól mutatják FÜR Lajos történész szavai: „A hitelesen mérlegelő kortársak és az utókor okkal-joggal vélte és gondolja ma is úgy, hogy Trianon a magyarság második Mohácsa volt. A békekötés óta eltelt idő mind nyomasztóbb következményeit látva, szorongva írjuk le a csapás, hatása és mérete, úgy tűnik, felülmúlja a mohácsi tragédia hatását és méretét is.

Szinte nyomban szembeötlik az a különbség, hogy a középkori Magyarországot akkor (Buda eleste után) három részre szakította szét az ország testébe ékként benyomuló török nagyhatalom közel 150 esztendőre. A három részre szakadt országból azonban kettő: a királyi Magyarország és az erdélyi fejedelemség, noha az előbbi magyar királyokként is regnáló HABSBURG uralkodók fősége alatt állt) területe, vagyis az országnak mintegy kétharmada, magyar maradt. Annak tekintették Bécsből és Isztambulból éppen úgy, mint a szétszakított Magyarország bármelyik pontjáról, bármelyik tájáról, bármelyik településéből. Trianon utána azonban öt felé, majd 1945 után hat, az 1990-es évek elején kirobbant nagy rengések nyomán pedig ma már nyolc felé darabolódott szét ugyanennyi darabra csoportra, mondhatni népiségi csonkokra a magyarok nemzeti közössége. A szétszaggatottság idejéről pedig annyit mondhatunk csak: az egy-két éves (háború alatti) megszakítottságtól eltekintve, eddig (2000-ig) nyolc évtized telt el. A törökkori félidőn túljutottunk már... S ha van, hol a vég? Meddig? S ha lesz vég, az netán a végleges vég lesz? A végzetes vég?

A legmegrázóbb különbség azonban az akkor és a mai idők között alighanem a legbensőkben, a legbensőkben keletkezett. Abban, amit röviden úgy lehetne kimondani (ha kimondható, ha fogalmakba önthető bármi is a szétroncsoltság irgalmatlan állapotából), hogy: lelki szellemi politikai Trianon. Akkor, a török világ idején ugyanis soha senki a magyarok közül egyetlen percre sem gondolta, hogy a dolgok mindörökké úgy maradnak. Soha senki egyetlen percre sem felejtette el, hogy a királyi, fejedelmi és a hódoltsági magyarok ugyanegy és oszthatatlan közösségét alkotják a világnak. Soha senkinek

eszébe nem jutott volna valami más, minthogy a Kárpát medencét átfogó Szent István országa egy és oszthatatlan. Soha senki, aki felelősen gondolkodott, politizált, fegyvert fogott vagy földet művelt, gyermeket nemzett és szolgálta Istenét katolikus vagy protestáns módon, nem adta fel egyetlen percre sem a hitét. Azt a hitet, hogy egyszer eljön majd, hogy egyszer el kell jönnie, bármennyi szenvedés árán is, az »igazság órájának«.

Ma azonban nem így van, ma egyáltalán nincs így. A lelki, szellemi, politikai Trianon azt akarná jelezni, mintha földadtuk volna.»²⁷

Ezen trianoni országromlás elleni tiltakozást és közakaratot szólaltatta meg a Szabadság tér emlékműveinek jelentése a két világháború között, szervesen ráépülve az 1848-1849-es szabadságharcos hagyományra. Megállapíthatjuk, hogy a Szabadság téri szovjet hősi emlékmű (a továbbiakban Emlékmű) keletkezését, jelentését és jelentőségét tekintve gyökeres ellentétben áll a Szabadság tér által kifejezett kulturális, történelmi hagyománnyal. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy az Emlékmű nem alkalmas az elesett katonák iránti tisztelet felkeltésére, ápolására illetve erősítésére, éppen azért, mert annyira nyilvánvalóan és kihívóan ellentétes a magyar szabadságtörekvésekkel és az ország szuverenitásával, hogy az emlékmű céljával ellentétesen rontja az elesett katonák iránt található kegyeletérzést. Annál inkább így van ez, mert az Emlékmű nem elsősorban kegyeleti célokat szolgál, hanem a Szovjetunió nagyhatalmi háborús erőfeszítéseinek és ezzel szorosan összefüggésben Magyarország teljes, világháborús vereségének megörökítését. A vereség, ezzel a megtiportatás és a szuverenitásvesztés jellemző lehet egy bizonyos történelmi időszakra, semmiképpen nem lehet azonban ismérve egy olyan Emlékműnek, amelyet politikai rendszerektől és történelmi helyzetektől függetlenül állandó jelleggel fenn kíván tartani az érdekelt állam, azaz a Szovjetunió jogutód Oroszországi Föderáció. Az Emlékmű tehát a II. világháború utáni katonai, politikai, gazdasági helyzet kifejezésére és rögzítésére alkalmas, de nem alkalmas időtlenül ugyanezen helyzet kifejezésére egy fél évszázaddal később. Ugyanakkor nem fosztható meg ettől a jelentésétől, nem állítható, hogy az Emlékmű kizárólag kegyeleti célokat szolgál, egyebek mellett azért sem, mert az általunk jellemzett jelentéstartalom elszakíthatatlanul és megmásíthatatlanul kapcsolódik az Emlékműhöz, amint az adott városrészhez kapcsolódik az a másik jelentéstartalom is, amely a magyar szabadságharcok, szabadságküzdelmek értékét, szabadságért rabságot, szenvedést, halált elszenvedő hazafiak áldozatát mutatja meg.

A szovjet hősi emlékmű jogi háttere

Ahhoz hogy a téma felvetésének, jelentőségét, indokoltságát, különböző vonatkozásait világosan lássuk, meg kell vizsgálnunk a máig befejezetlen rendszerváltozás 1989. esztendővel kezdődő időszakának az Emlékművel kapcsolatos eseményeit és jogalkotását.

A téma belső jogi háttérnek a jogi kiindulási alapjaként a „Budapest főváros felszabadításánál elesett szovjet katonák emlékének megörökítéséről” szóló 1945. évi jogszabály tekinthető: „A magyar nemzet felismerve a Vörös Hadsereg sorsszerű küldetését, a Budapest székesfőváros felszabadításánál elesett szovjet hősök emlékét hálája és kegyelete jeléül törvénybe iktatja. A nemzetgyűlés Budapest székesfőváros felszabadításánál elesett szovjet hősök emlékét emlékmű felállításával örökíti meg.”²⁸

Amihez hozzátehető, hogy más jogszabályok is születtek ebben a körben, így a például az „... a szovjet-orosz katonai emlékművek és hősi temetők kegyeleti gondozása tárgyában” című 1947. évi törvény.²⁹

A törvény szövege szerint: „A magyar törvényhozás eltelve a kegyelet érzéseivel azoknak a szovjet-orosz katonáknak hősi emléke iránt, akik a demokratikus Magyar Köztársaság kivívásáért magyar földön életüket áldozták, a hősiességüket hirdető katonai emlékművek és a részükre örök nyugvóhelyül kijelölt hősi temetők kegyeleti gondozásának biztosítása érdekében a következő törvénycikket alkotta:

1. § (1) A szovjet-orosz katonai emlékművek elhelyezésére és hősi temetők céljaira szolgáló területeket - amennyiben azok nem közterületek - a község (város) köteles tulajdonul megszerezni. E végből kisajátításnak is helye van. Az ingatlan kisajátítását a belügyminiszter rendeli el, határozata alapján az ingatlan nyomban birtokba vehető. Egyebekben az 1881. XLI. törvénycikk rendelkezései irányadók.

(2) A megszerzéssel kapcsolatban felmerülő költségek azt a községet (várost) terhelik, amelynek területén a szovjet-orosz emlékmű áll vagy a hősi temető fekszik.

2. § Minden község (város) köteles a területén lévő szovjet-orosz katonai emlékművet, hősi temetőt és sírokat költségvetésének terhére gondozott állapotban tartani.”³⁰

Ebbe a körbe tartozik „a szovjet katonai emlékművek és hősi temetők céljára szolgáló ingatlanoknak községi (városi) tulajdonba vételéről” című 1949. évi törvényi szabályozás is.³¹

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről 1991-ben külön törvény rendelkezett, mely szerint:

„Művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről, át-helyezéséről, lebontásáról a település önkormányzatának képviselőtestülete;

- Budapesten a fővárosi önkormányzat közgyűlése dönt, és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról.

A döntéshez a műalkotás művészi értékére vonatkozóan szakvéleményt kell beszerezni.

- A fővárosban szobor, illetve emlékmű elhelyezéséhez, áthelyezéséhez vagy lebontásához az érintett kerületi önkormányzat egyetértése szükséges.”³²

A téma nemzetközi jogi háttérrel is rendelkezik. Magyarország és Oroszország között 1995-ben a témakörben megállapodás is született. A megállapodás hatálybalépéséről szóló diplomáciai jegyzékváltás nyomán a megállapodás kormányrendelettel került be a magyar jogrendszerbe. **(II.sz. melléklet)** A megállapodás fontos fogalmakat és eljárási módokat tisztáz.

„1. Cikk. A jelen Megállapodás alkalmazásában az alábbi fogalmak jelentése a következő:

a) »elesett orosz katonák és polgári áldozatok« (a továbbiakban: »elesett orosz katonák«):

Oroszország és a volt Szovjetunió állampolgárai, akik az orosz és a volt szovjet Fegyveres Erők állományába tartoztak és a Magyar Köztársaság területén a háborúk következtében és a háború utáni időszakban elesetek, vagy meghaltak;

Oroszország és a volt Szovjetunió állampolgárai, akik hadifogságban vagy annak következtében a Magyar Köztársaság területén meghaltak;

a volt Szovjetunió állampolgárai, akiket 1941. és 1945. között erőszakkal kényszermunkára a Magyar Köztársaság területére hurcoltak, vagy akaratuk ellenére ott tartózkodtak, és ez idő alatt meghaltak;

b) »orosz katonák és polgári áldozatok temetkezési helyei« (a továbbiakban: »orosz katonák temetkezési helyei«):

az elesett orosz katonák Magyar Köztársaság területén található temetkezési helyei, beleértve a temetőket, temetőparcellákat, valamint emlékműveket és más kegyeleti létesítményeket;”³³

„... 3. Cikk 1. A Felek térítésmentesen egymás használatára bocsátják a katonai temetkezési helyek és kegyeleti létesítmények által elfoglalt földterületeket arra az időre, amíg azok ilyen célt szolgálnak.

2. Amennyiben a jelen Cikk 1. pontjának megfelelően rendelkezésre bocsátott földterületet fontos állami érdek miatt más célra kívánják hasznosítani, úgy az érdekelt Fél új - a jelen Cikk 1. pontja feltételeinek megfelelő - helyet biztosít a másik Fél számára, és vállalja az elesett katonák földi maradványainak a kegyeleti létesítmények áthelyezésével és az új katonai temetkezési helyek kialakításával járó költségeket.

3. Az új földterület kiválasztását és az újratemetést a Felek kölcsönös megegyezése alapján kell megvalósítani.

Ilyen megegyezés hiányában az érdekelt Fél, a másik Fél hivatalos megkeresésétől számított 2 év elteltével, a katonai temetkezési helyek áthelyezésére saját törvényeinek és rendelkezéseinek megfelelő intézkedéseket hozhat.”³⁴

1997-ben iktatták a magyar törvények közé a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság között Moszkvában, 1991. XII. 6-án aláírt a baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló Szerződést, melynek szerves részét képezi az 1992. I. 29-ei és 1992. II. 5-ei külügyminiszteri levélváltás, amelynek a tartalmát „... a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság között a baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló ...” című 1997. évi törvényi szabályozás tartalmazta.³⁵

A magyar és az orosz külügyminiszter levelében egyaránt olvasható, hogy „... abból a közös törekvésből kiindulva, hogy meghaladják a totalitarizmus örökségét és különösképpen elítélve a magyar nép demokratikus törekvéseit eltipró 1956. évi beavatkozást Magyarországon, ...”³⁶

A Magyarország és Oroszország közötti baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló szerződés a vizsgált téma szempontjából releváns része tartalmazza, hogy: „16. Cikk A Felek az európai hagyományok szellemében vállalják, hogy megőrzik és méltóan gondoskodnak a Magyar Köztársaság területén eltemetett oroszországi állampolgárok és az Oroszország területén eltemetett magyar állampolgárok sírjairól, illetve a temetkezési helyeken lévő emlékművekről. Törvényeiknek megfelelően mindkét Fél biztosítja ezek akadálytalan megközelíthetőségét.”³⁷

A hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegek helyzetének javítására vonatkozóan Genfben, 1949. VIII. 12-én kelt Egyezmény is tartalmaz a témánk szempontjából elvi útmutatásoknak minősülő elemeket: „Az összeütköző Felek ezenkívül ügyelnek arra, hogy a halottakat tisztességesen temessék el; hacsak lehetséges, annak a vallásnak szertartása szerint, amelyhez tartoztak; hogy sírjaik tiszteletben

tartassanak; hacsak lehetséges az elhunytak nemzetisége szerint csoportosíttassanak; megfelelően karban tartassanak és úgy legyenek megjelölve, hogy azokat mindenkor meg lehessen találni.”³⁸

A szovjet hősi emlékmű kontra trianoni emlékmű ügye a magyar közéletben

Rendelkezésünkre álló levéltári anyag szerint a Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet a Szabadság téren épülő orosz emlékmű sírboltjába való eltemetés céljából köteles volt a város különböző pontjairól exhumálni és átszállítani orosz tisztek földi maradványait 1945. V. 1. előtt, még márciusban. Sajtóadatok szerint 1945. V. 1-jén az emlékmű előtt mondott beszédet Rogyion Jakovlevics MALINOVSKIJ marsall a Szabadság téren. Az emlékmű története szerint a dombormű alkotás tekintetében 1946-ot jelölik meg keletkezési időpontként.

Rendelkezésünkre áll a tér fenntartási térképe és rajza, amelyben a szovjet hősi emlékmű és az eltávolított ereklyés orszá zászló egymáshoz való pontos térbeli viszonya is megállapítható az előbbiekben leírtak szerint. Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc idejéből rendelkezésünkre áll a *Magyar Függetlenség* folyóirat 1956. XI. 1-ei száma, amely szerint „*A Szabadság tér szovjet emlékművet lángpisztollyal bontják, a Molotov térit (vajon meddig hívják még annak?) már lebontották.*” Van utalás arra is, hogy az emlékművet 1972-ben felújították.³⁹

1990-től számos társadalmi szervezet kezdeményezte a Szabadság téri trianoni emlékmű helyreállítását, azonban eredménytelenül. **(I.sz. melléklet)**

A helyzet úgy summázható, hogy a konzervatív politikai erők a trianoni emlékmű visszaállítását igényelték, míg a magyar baloldal számára inkább a szovjet emlékmű fennmaradása volt elfogadható. Az egymásnak feszülő nézeteket végül is az orosz álláspont érvényesülése döntötte el. Nevezetesen — mivel a hadisírok gondozása és tiszteletben tartása az orosz és a magyar fél közötti kölcsönösségen alapult — nem volt figyelmen kívül hagyható az orosz fél álláspontja. Oroszország területén ugyanis számos magyar katonai temető található, ahol tetemes számú magyar katona sírja domborul. Ezért a mindenkori magyar kormányok számára lényegében vállalhatatlan volt olyan döntés, amely esetleg az orosz félnek a magyar katonai temetők elhanyagolására irányuló magatartását eredményezhette volna.

Az orosz álláspontot Oroszország budapesti nagykövete 2001. I. 11-én közölte a *Népszabadság* tudósítójának adott interjújában, melynek során elmondta, hogy „*A megállapodásoknak megfelelően az emlékműnek változatlanul a helyén kell maradnia. A Szovjetunió az antifasiszta koalíció tagjaként hatalmas áldozatokat hozott. Berlinben, Bécsben és Nyugat-Európában másutt is van szovjet hősi emlékmű. Ide most mélygarázst terveznek. Mi a magyar kormánytól garanciát kértünk, hogy az emlékműnek nem esik baja. Azt is tudjuk, hogy egyes politikai erők eltávolítanák a szovjet hősi emlékművet. Azt javasolják, hogy állítsák helyre a trianoni emlékművet. Mit lehet erre mondani? Ha meg akarják mérgezni a kapcsolatokat Oroszországgal, a Független Államok Közösségének más országaival és persze a szomszédos államokkal, természetesen a következményekre is gondolni kell.*”⁴⁰

A kért garanciát SZABÓ János honvédelmi miniszter, majd MARTONYI János külügyminiszter meg is adta, melynek következtében visszaállították a szovjet obeliszket.

Végül szemelvényyszerűen summázhatók a szovjet emlékmű eltávolításáért, az ország becsületéért folytatott iratváltások legfontosabb tanulságai és irányai.⁴¹

1. Mind Oroszország mind Magyarország ápolja a másik ország temetkezési helyeit és emlékműveit. Ez olyan kötelezettséget hárít a magyar kormányra — figyelemmel a vonatkozó kormányrendeletre — amittől nem lehet eltérni.⁴²

2. A Don kanyarnál hősi halált halt magyar katonák emlékműveit ápolja az oroszországi kormányzat annak ellenére, hogy Magyarország támadta meg a Szovjetuniót.⁴³ Az érvelés kiegészül azzal a nyomós indokkal, amely szerint az ORBÁN Viktor vezette kormány honvédelmi minisztere és külügyminisztere 2002 márciusában írásos garanciát adott arra, hogy a Szabadság téri mélygarázs építésekor elbontott emlékmű eredeti állapotában, az eredeti felirattal visszaállításra kerül.

3. MÁDL Ferenc köztársasági elnök levele szerint⁴⁴ a címzett egyetért az emlékmű eltávolításával kapcsolatos szándékok méltánylandó voltával, de „*az irányadó jogi keretekre*” hivatkozik, ezt a hivatkozást kiegészítve tényközléssel, amely szerint az orosz fél abban az esetben járult hozzá az emlékmű lebontásához, ha a magyar kormány garanciát vállalt az emlékmű visszaállításáért, majd közli, hogy ez a garanciavállalás megtörtént. A válasz előnye az előzőekhez képest az, hogy ismeri az emlékművek más helyre történő áthelyezésének lehetőségét, a többször hivatkozott kormányrendelet szabályát.

Javasolta a tényleges hatáskörrel rendelkező kormányzati szereplők, azaz értelemszerűen a honvédelmi és a külügyminiszter megkeresését.

4. DEMSZKY Gábor főpolgármester levele szerint újra napirendre kerülhet a téma.⁴⁵ a levélben közölt állásfoglalásban rögzítésre került, hogy a rendszerváltást követően 1991-ben a Fővárosi Közgűlés

a kerületek véleményét kikérve, már döntött a megelőző korszakban állított egyes köztéri alkotások lebontásáról, illetve a szoborparkba való áthelyezéséről. Hivatkozik arra, hogy a Szabadság téri szovjet emlékmű áthelyezését a terület tulajdonosa, az V. kerületi önkormányzat nem kezdeményezte, hivatkozik a kormányközi megállapodásra, és megállapítja, hogy a kormányközi megállapodásból következően a Fővárosi Közgyűlés nem illetékes. Megengedi, hogy amennyiben a magyar-orosz kapcsolatokban a témát érintően új megegyezés születik.

5. KARSAI Károly V. kerületi polgármester levele⁴⁶ sok tekintetben egyetértést fejez ki a kezdeményezők szándékával. Mindazonáltal megállapítja, hogy Belváros-Lipótváros önkormányzatának nincs hatásköre, utal arra, hogy a szovjet emlékmű ideiglenes lebontása kérdésével a Magyar-Orosz Kormányközi Hadisírgondozó Vegyesbizottság foglalkozik, de érintett a Külügyminisztérium, a Belügyminisztérium, a Pénzügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium is, nem különben az ÁPV Rt, a Budapest Galéria és a Fővárosi Közgyűlés. Ebből a levélből is egyértelmű az akkori politikai osztálynak az emlékmű üggyhez való viszonya, amelyet az a mondat fejez ki: „a vissza nem állítás lehetősége fel sem merült” tudniillik a mélygarázs építésekor történt ideiglenes lebontás idején. Ugyanakkor érdekes az adott levélben az ereklés országzászló visszahelyezésének kilátásba helyezése, ami azért is érdekes mert ennek helye nem a jelenlegi szovjet hősi emlékmű helyén van, ennek a be nem épített területre való visszaállítása technikai szakmai nehézséggel nem, de politikai akadállyal járhat.

A kérdés az, hogy a történelem, a jelenidejű magyarországi politika, a nemzetközi politikai, politológiai összefüggések figyelembevételével mennyire indokolt, egy olyan emlékmű megtartása Budapest történelmi jelentőségű szívében amelyen már nem létező önkényuralmi állam címere látható, s jelkép-rendszere, domborművei az ország világháborús legyőzetésén túl annak teljes megalázását, történelmének, kultúrájának feladását jelenti.

Mi szól az emlékmű fenntartása, jelen felállítási helyén való meghagyása mellett?

Az emlékmű ilyen státuszában való meghagyása egy sajátos nagyhatalmi jellegű igénynek való megfelelés. Az emlékmű a második világháború egyik győztese, a Szovjetunió hadseregének, s magának a szovjet világhatalomnak, közvetve e hatalom magyarországi totális önkényuralmát gyakorló pártállamnak a jelképe. Kifejezheti Oroszország azon nagyhatalmi igényét, amely szerint a jogelőd Szovjetunió világháborús győzelme Oroszország és az orosz nép dicsőségének külföldön, a történelmi győzelmek helyén időtlen időig valóságos megörökítését követeli meg. Ugyanakkor megállapítható az is, hogy az elhunytak kegyeleti jogai, a hadisírok azon fő rendeltetése, hogy az elesett katonák emlékét őrizzék, az adott helyzetben nem teljesül. Az emlékműhöz fűződő megalázó, alávető és romboló jelentéstartalmak szinte kizárólag arra alkalmasak, hogy az emlékmű hatalmi jellegét őrizzék meg, tehát a nagyhatalmi katonai győzelem demonstrálását. Magyarország részéről egyedül a nemzetközi feszültség elkerülése, Oroszország és Magyarország kapcsolatainak egy terhelő vitától való megóvása szól a változatlanlanság mellett. Az emlékmű alkalmatlan bármilyen érzelmi viszony fenntartására vagy erősítésére Magyarország lakossága és az elesett szovjet katonák között, azért is, mert az adott helyen már nem nyugszanak katonák, amely tény a kegyeleti szempontok alapján kifejezetten előnyösnek kell tekinteni, hiszen így módon az emlékművel összekapcsolódó negatív jelentések nem árnyékolják be a (már ott nem nyugvó) halottak emlékét. Az ide temetett szovjet katonák maradványait a mélygarázs építésének idején, 2002-ben történt exhumálás után a Rákoskeresztúri Új köztemető területére helyezték át méltó körülmények közé, megfelelő emlékművel jelölt helyen.

Az emlékmű a magyar társadalom egészséges önvédelmének és a magyarországi politikai hatalom legitimitásának próbaköve, sorsának nem megfelelő intézése az államhatalom (további) súlyos hitelvesztéséhez vezet.

A Magyarország fővárosában Budapesten a történelmi pesti városmagban a két világháború között véglegesen kialakult nemzeti emlékhelyen emelt Szabadság téri hősi emlékmű helyzetének és jövőjének jogi szempontú megítéléséhez elsősorban a nemzetközi humanitárius jogot, mint legmagasabb rendű, legáltalánosabban ismert és elismert szabályrendszert, mindenekelőtt a háború áldozatainak védelméről szóló 1949. VIII. 12-én kelt genfi egyezményeket kell figyelembe venni. A genfi humanitárius jog legfőbb követelménye a halottak tekintetében az, hogy sírjaik tiszteletben tartassanak; karbantartassanak; és úgy legyenek megjelölve, hogy azokat mindenkor meg lehessen találni. A genfi jog pozitív szabályának ismeretében az is megállapítható, hogy a nemzetközi humanitárius jog nem részesíti védelemben azokat az emlékműveket, amelyek nem minősülnek hadisírnak. Ezek így módon teljesen kívül esnek a nemzetközi humanitárius jog által védett körön. Az ilyen emlékművek tekintetében követendő eljárás egyoldalú állami gyakorlaton vagy nemzetközi szerződésen alapulhat. Ez a szerződés általános jelleggel a Magyar Köztársaság *Oroszországi Szovjet* és az Szövetségi Szocialista Köztársaság között Moszkvában, 1991. XII. 6-án aláírt, a baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló Szerződés. A Szerződés

szerves részét képező 1992. I. 29-ei és 1992. II. 5-ei külügyminiszeri levélváltás kihirdetésére az 1997. évi törvényi szabályozás kapcsán került sor.⁴⁷

A szerződés már idézett preambuluma egyértelműen utal arra, hogy a felek: „... meghaladják a totalitarizmus örökségét, különösképpen elítélve a magyar nép demokratikus törekvéseit eltipró 1956. évi beavatkozást Magyarországon.”⁴⁸

Mindezek alapján megállapítható, hogy Magyarország és Oroszország kapcsolatainak alapjait szabályozó szerződés fontosnak tartja a totalitarizmus örökségének meghaladását és az 1956-os forradalom leverésének elítélését, amely követelmény semmiképpen nem az önkényuralmi emlékművek helyzetének megerősítését, hanem ellenkezőleg: az egyeduralmi rendszer hagyatékának felülvizsgálatát követeli meg.

Tény az, hogy a szerződés a temetkezési helyek tekintetében egyértelműen a másik állam polgárainak sírjairól illetve a temetkezési helyeken lévő emlékművekről és nem más helyeken lévő emlékművekről rendelkezik, állapít meg kötelezettséget.

A szerződés 14. cikkében azonban bővebben állapítja meg a védendő kört: „... a felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy óvják és ápolják a másik félnek a saját területükön található kulturális értékeit és történelmi emlékeit.”⁴⁹ A szöveg nyelvtani elemzéséből egyértelműen az a következtetés adódik, hogy az óvás és ápolás kötelezettsége a másik fél, adott esetben az Oroszországi Föderáció kulturális értékeinek és történelmi emlékeinek megóvását jelenti. Nem írja elő azonban olyan emlékművek megóvását, amelyek mindenekelőtt Magyarország tekintetében állítanak emléket az ország területén elesett katonáknak. Az ilyen emlékmű (mint a Szabadság téri) tehát elsődlegesen a magyar építészeti kultúra része, még akkor is hogyha környezetével erősen diszharmonikus viszonyban van és csak másodlagosan lehet orosz kulturális összefüggést feltételezni. A mű alkotója magyar szobrászművész, a művön található domborművek Magyarországot, budapesti képeket jelenítenek meg.

Az emlékmű a magyar építészeti kultúra hadisírnak nem minősülő része, tekintettel arra, hogy az ott lévő, a város különböző részeiből összegyűjtött katonák maradványait 2002-ben a Rákoskeresztúri Újköztemetőben helyezték el, megfelelő módon megadva a nekik járó tisztességet.

Összefoglalóan tényként rögzíthető, hogy az emlékműnek hadisír jellege nincs, sírul olyan összefüggésben szolgált, hogy más helyeken elesett katonákat temettek oda, így az sem állítható, hogy egy helyi harci eseményt örökít meg, vagy hogy az eltemetés helyén elesett katonáknak állítana emléket. Ennek megállapítása azért fontos, mert az emlékműnek nem a megsemmisítését, hanem az áthelyezését kívánjuk javasolni, az áthelyezés pedig azért is indokolt, mert az emlékmű semmilyen tekintetben nem köthető a fővárosnak egy adott pontjához, különösen pedig nem egy történelmileg jellegzetesen fontos, függetlenségi harcainkra emlékeztető részéhez.

A következtetéseket megerősíti a magyar-orosz hadisír egyezmény tartalmának elemzése. A kormányrendelettel kihirdetett magyar-orosz hadisír-egyezmény 1. cikke fogalom-meghatározásokat ad. „... az egyezmény hatálya alá tartoznak az orosz katonák és polgári áldozatok temetkezési helyei és ennek kapcsán megállapítja, hogy ide, ebbe a körbe sorolandók „az elesett orosz katonák Magyar Köztársaság területén található temetkezési helyei, beleértve a temetőket, temetőparcellákat, valamint emlékműveket és más kegyeleti létesítményeket.”⁵⁰ Ezen fogalom-meghatározás elemzése alapján megállapítható, hogy a temetkezési hely valamilyen módon feltételezi halottak jelenlétét, amint ez kegyeleti létesítményeknél hagyományosan tudott és elfogadott. A fogalom-meghatározásban szereplő emlékművek nem bármilyen emlékművet, hanem megítélésünk szerint a temetkezési helyekkel összefüggésbe hozható, azaz eltemetett katonák fölött vagy közelében lévő emlékműveket jelentenek. Hiszen ellenkező esetben a hadisír-egyezmény hatálya alá kerülne a szovjet hadsereg haditetteinek emléket állító bármiféle emlékmű, miáltal lényegesen eltérnénk a nemzetközi humanitárius jog elveitől és céljaitól. Ezen elvek és célok ugyanis – amint a genfi egyezmények tüzetes elemzéséből is megállapítható – a háborúban elesett katonák és polgári áldozatok méltó eltemetését és temetkezési helyeik megbecsülését szolgálják. Ezért idéztük a genfi egyezmények e tekintetben figyelembe vehető részét, mely szerint a feladat és kötelezettség az, hogy „... a halottakat tisztességesen temessék el; hacsak lehetséges annak a vallásnak szertartása szerint, amelyhez tartoztak; hogy sírjaik tiszteletben tartassanak; ... hogy azokat mindenkor meg lehessen találni.”⁵¹ A humanitárius jognak nincsen olyan értelmezése, miszerint úgynevezett hála emlékművek, amelyek a hódító bizantinikus hatalmi igényét voltak hivatva kielégíteni a humanitárius jog körébe lennének sorolhatók. Ez az értelmezés valóban ellentétes lenne ezen jog elveivel és céljával, amennyiben nemzetközi humanitárius jog nem ismer győztes és vesztes országokat, nem különböztet ebből a szempontból, s amint ez a nemzetközi gyakorlatban is meggyökeresedett, nem tesz különbséget az elesett katonák között sem abból a szempontból, hogy milyen hadsereghez tartoztak. Ebből következőleg a győztes és vesztes fél közötti viszonyt kifejező olyan emlékművek és egyéb ábrázolások amelyek nem elsődlegesen az elesettek kegyeleti jogait szolgálják, hanem a háború mintegy békebeli igazolását,

azaz a háborús eredmények, győzelem megörökítését, a győztesek vagy legyőzöttek által, az ilyen emlékművek mind nyelvtani, mind történelmi vagy logikai értelmezés szerint kívül esnek a nemzetközi hadisíregyezménynek jogi háttérrel adó nemzetközi humanitárius jog fogalmán. Ebben az összefüggésben tehát lényeges annak megállapítása, hogy a szó tényleges, az egyezmény meghatározásának értelme szerint vett tartalma alapján a Szabadság téri szovjet hősi emlékmű nem temetkezési hely, mivel eredetileg máshova temetett katonák holttesteit szállították ide, ám az ide átszállított katonák holtteste sincsenek az emlékmű alatt. Márpedig a szerződés szövege „... orosz katonák és polgári áldozatok temetkezési helyei...” védelméről rendelkezik.

Figyelmet érdemel a magyar-orosz hadisírgondozó egyezmény, amely szerint „... a felek tiszteltben tartják Magyarországot és Oroszországot népeinek nemzeti és vallási és egyéb hagyományait...”⁵² A Szabadság téri hősi emlékmű esetén ugyanis már eredetileg, az emlékmű helyének kiválasztásakor Magyarország nemzeti, vallási, történelmi hagyományának határozott tudatos elutasításáról beszélhetünk, arról, hogy tudva helyezték el az emlékművet a magyar nemzeti emlékhelyen, mintegy megkövetelve azt, hogy Magyarország saját nemzeti emlékeinek megbecsülését meghaladóan megbecsülést adjon a szovjet hősi emlékműnek mintegy ezen magyar nemzeti emlékeknek terhére és rovására is, azokra tekintet nélkül. Az emlékmű állítás ezért nemcsak az emlékmű jellegét illetően, hanem felállításának helyét-módját tekintve is kétségtelenül diktatórikus, önkényuralmi jelleget tükrözött, kifejezte az ország feltétel nélküli megadásának tényét. Az emlékmű jelen helyén és állapotában ellentétes a hadisíregyezménynek és a magyar-orosz államközi egyezménynek hivatkozott rendelkezéseivel, azért mert ez az állapot figyelmen kívül hagyja az önkényuralmi múlt elutasításának követelményét, a totalitarizmus öröksége meghaladásának, a magyar nép demokratikus törekvéseit eltipró szovjet támadás elítélésének követelményét, amely a baráti kapcsolatokról szóló egyezmény preambuluma részét képezi, nem különben sérti ugyanezen egyezmény, a magyar-orosz alapszerződést, amely szerint „A Felek megerősítik, hogy minden népnek és államnak joga van szabadon, külső beavatkozástól mentesen meghatározni saját sorsát, és kívánsága szerint alakítani politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődését.”⁵³ Sérti továbbá a hadisíregyezményt ez utóbbit azért, mert Magyarország nemzeti és történelmi hagyományaival ellentétes. Az egyezmény bekezdéseit az említett elemzés alapjául szolgáló rendelkezések, a hadisíregyezmény 1. cikkében foglalt fogalom meghatározások figyelembevételével nem kell alkalmazni, mert az Emlékmű temetkezési helynek nem tekinthető.

Abban az esetben, hogyha az emlékműnek elsődlegesen magyar építészeti jellegét és eredetét elismerve másodlagosan orosz kulturális jelleget tulajdonítunk, alkalmazásra kerülhet az alapszerződésnek az orosz kulturális értékeket védő 14. cikke, s ez azt jelentheti legszigorúbb esetben is, hogy az emlékmű más helyen felállítható, tekintettel arra, hogy az adott felállítási helyhez az emlékmű tartalma nem köthető. Mindezt megjegyezve azonban utalunk arra, hogy ez az értelmezés, tudniillik, hogy a szovjet hősi emlékmű orosz kulturális emlék lenne, jogi és logikai megközelítéssel nem feltétlenül fogadható el, csupán egy különösen udvariassági diplomáciai gyakorlatot feltételezve írtunk erről az elintézési módokról.⁵⁴

Ha a halottak nélküli emlékművet, amelyre bizonyosan nem vonatkoznak a nemzetközi humanitárius jogszabályok és a hadisíregyezmény erre irányuló hatálya is vitatható, valamilyen oknál fogva temetkezési helynek tekintenénk, különösen, ha az orosz fél ragaszkodna ehhez az értelmezéshez, s ezt a magyar fél elfogadná, abban az esetben a magyar kormány számára még mindig adódik az ismertett elfogadható lehetőség a hatályos jog alapján. Ezt a lehetőséget azért is komolyan kell vennünk, mert az orosz fél nyilatkozatai legalábbis utalnak arra, hogy az emlékművet a hadisíregyezmény hatálya alá tartozónak tekintik.

A hadisíregyezmény értelmében Magyarország és Oroszország térítésmentesen egymás használatára bocsátják a katonai temetkezési helyek és kegyeleti létesítmények által elfoglalt földterületeket arra az időre, amíg azok ilyen célt szolgálnak. Az emlékmű áthelyezésének kérdése ezért nagyjából a felajánlandó másik földterület megfelelőségének kérdése. Ezért rendelkezik a hadisíregyezmény arról, hogy amennyiben a rendelkezésre bocsátott földterületet fontos állami érdek miatt más célra kívánják hasznosítani, úgy az érdekelt fél új — megfelelő — helyet biztosít a másik fél számára, és vállalja az ezzel járó költségeket.

A kegyeleti létesítmény áthelyezésének az előbbiekből szerint három feltétele van:

1. A rendelkezésre bocsátott, tehát kegyeleti létesítménnyel elfoglalt területet fontos állami érdek miatt más célra kívánják hasznosítani.
2. A kegyeleti létesítmény elhelyezésére más alkalmas helyet biztosítanak.
3. Vállalják a létesítmény áthelyezésével járó költségeket.⁵⁵

Mindhárom feltételt azon ország — esetünkben Magyarország — köteles teljesíteni, amelynek területén a létesítmény van.

A hősi emlékmű kegyeleti jellege vitatható, ezt nemzetközi tárgyalásokon szóba lehet hozni, mint az egyezmény hatályával kapcsolatos kérdést, különösen akkor, ha a megegyezés nem jön létre. Ha azonban az orosz tárgyalófél ragaszkodik az emlékmű kegyeleti létesítmény jellegéhez, a tárgyalások ennek értelmében folytathatók. Az új hely megfelelősége kegyeleti szempontból vizsgálható, azaz nem lehet kegyeletstértő a környezet, az azonban nem igényelhető (mivel a kegyeleti jelleggel és céllal nem függ össze) hogy az emlékmű államigazgatási központban vagy történelmi épületegyüttesben kapjon elhelyezést.

„Az új földterület kiválasztását és az újratemetést a Felek kölcsönös megegyezése alapján kell megvalósítani.”⁵⁶ Minden lehetséges érvelést fel kell használni a megegyezés érdekében azért is, mert megegyezés esetén jelentősen lerövidülhet az emlékmű által elfoglalt terület igénybevételéhez szükséges időtartam. A megegyezést segíti, ha az emlékműnek nem végleges lebontását kéri a magyar fél, ami nemzetközi feszültséghez is vezethet, hanem az emlékmű áthelyezését, s ami ennél is jobb: új, az orosz vallási-kulturális hagyománynak megfelelő emlékmű létesítését javasolja a főváros területére ugyanúgy a pesti oldalra, a Dunától ugyanakkora távolságra, mint ami a Szabadság téren van. A magyar fél ajánlata nemcsak jogszerű kell legyen, hanem a másik fél számára tekintélyvesztés nélkül elfogadhatónak is kell lennie. A másik, tehát az orosz fél számára kevésbé elfogadható javaslat esetén romolhat a két ország kapcsolatrendszere a gazdasági kapcsolatokról az oroszországi magyar hadisírgondozás megnehezítéséig.

Felvethető a kérdés: nem jár-e nagyobb hátrányokkal Magyarország számára az emlékműügy, mint amekkora előnyökkel? Ez a kérdés a külpolitika és diplomácia kényszerpályáira, a nemzetközi realitásokra és a kis országok nagyhatalmakkal szemben történő érdekérvényesítésének eleve reménytelenségére hivatkozással tehető fel. Mielőtt válaszolnék a kérdésre, hivatkoznom kell a hadisír egyezmény vonatkozó részére, amely szerint „... **megegyezés hiányában az érdekelt Fél, a másik Fél hivatalos megkeresésétől számított 2 év elteltével, a katonai temetkezési helyek áthelyezésére saját törvényeinek és rendelkezéseinek megfelelő intézkedéseket hozhat.**”⁵⁷ Az orosz tárgyalófél ugyanis ennek alapján tudja, hogy a döntést, s annak végrehajtását az egyezményre hivatkozva nem hiusíthatja meg, s éppen a tekintélyvesztés elkerülése végett kerülnie kell olyan helyzet kialakulását, amelyben a magyar fél egyoldalú lépésre kényszerül, mert az egyoldalú döntés azt juttatja kifejezésre, hogy a másik fél ellenzése sikertelen maradt, a döntést nélküle, ellenére hozták meg. Olyan döntést kell tehát javasolni, amely megfelel az orosz fél (tényleges helyzethez igazodó) „presztizs” szempontjainak. Ezen szempontoknak az adott helyzetben megfelel az a javaslat, amely szerint az emlékmű a főváros területén, a folyóhoz az eredeti helyhez hasonló távolságban kerül elhelyezésre. Az eredeti helyszínhez, a történelmi városrészhez és építészeti környezethez való ragaszkodás akkor lenne némileg elfogadható, ha nem lenne komoly és alapos indoka az eltávolításnak és a terület új célra való igénybevételének, ha nem lenne komoly és fontos államérdek az, ami miatt a földterületet más célra kívánják hasznosítani. Az orosz fél csak azzal érvelhetne, hogy az emlékmű eredeti felállítási helyén hagyásához kegyeleti érdek fűződik, s ez a kegyeleti érdek nyomósabb, mint a magyar fél által állított államérdek. Márpedig nincsen olyan szempont, amely szerint a kegyeleti érdek csak és kizárólag az adott helyen érvényesülhet, ennek megfelelően nincsen olyan érdek, amelyet egy fontos államérdeknek állított okkal sikeresen szembe lehetne helyezni. Indokolás nélküli ellenzésnek, mintegy vétőjog gyakorlásának az egyezmény alapján nincsen helye. Nehezen képzelhető el egy olyan orosz magatartás, amely indokolatlan kifogásolással meghiusítja a tárgyalásokat, s ezzel a magyar fél — a másik fél számára kétségtelen tekintélyvesztést okozó — egyoldalú lépését, az emlékmű egyoldalú döntéssel történő eltávolítását megalapozza ahelyett, hogy a tárgyalások eredményeként létrejött kétoldalú megegyezésben érvényesítené saját kegyeleti szempontjait arra hivatkozva, hogy az eredmény az ő érdekérvényesítését tükrözi.

Ezért nem foglalkozom az egyoldalú magyar döntés következményeivel, mindazonáltal úgy vélem, hogy a kiegyensúlyozott kapcsolatok megromlásáért aligha lehetne a magyar félre hárítani a felelősséget akkor, ha az mértéktartó módon, a másik fél kegyeleti szempontjait elfogadva és deklarálva, alapos indokkal hivatkozik államérdekre egy olyan emlékművel kapcsolatban, amely alatt nem nyugszanak elesett katonák, amely nem tekinthető hadisírnak a nemzetközi humanitárius jog szabályai szerint. Ebben a helyzetben, nemzetközi, belpolitikai és jogi környezetben nagy esélye van egy jó diplomáciai kezdeményezés sikerének államfői és miniszterelnöki szintű elvi döntés elérésének mindkét fél tekintélyének megóvásával.

Összefoglalás.

Tanulmányom legfontosabb gondolatai, következtetései és javaslatai alapján — a lényeges megállapításokat a nyomatékositás végett megismételve — az alábbiak állapíthatók meg:

A szovjet katonai emlékmű a budapesti V. kerületi Szabadság téren, a kormányzati- és bank negyed közepén az Országgyűlés épülete, az Országháza, a Földművelésügyi Minisztérium és a Magyar Nemzeti Bank között, az Amerikai Egyesült Államok nagykövetsége által közrefogottan, magyar szabadságharcosok nevét viselő utcák betorkollásában, a magyar történelem nevezetes helyszínén, a XIX. század végéig itt emelkedő, szabadságharcosok börtönül és siralomházaként szolgáló Újépület (Neugebäude) helyén lévő, nevében a szabadságért szenvedettek emlékét őrző téren emelkedik a magasba. Az 1945. V. 1-jén felavatott emlékmű leírása szerint „Kb. 2000 cm széles 1500 cm magas kőépítmény, két darab 300X150 cm-es félköríves bronz domborművel. A délin 8 szovjet harcos zászlóval és tank; a háttérben a Klotild paloták és az Erzsébet híd látszik; az északon 4 szovjet harcos, 1 sebesült és 1 ápoló látszik, a háttérben az Országház épülete. Elöl és hátul címer, fent ötágú csillag, 10 tábla az elesettek nevével.”⁵⁸ A szobrász ANTAL Károly, a felállítás éveként 1946, a restaurálása 1972 szerepel a nyilvántartásban. Más forrásokból tudjuk, hogy az emlékmű már 1945-ben állt, az 1946-os esztendőben a domborművek készültek el. Az emlékművet 1972-ben felújították.

Az emlékmű felirata: elöl és hátul „1945”, „Dicsőség a felszabadító szovjet hősöknek” és ugyanaz cirill betűkkel.⁵⁹

Nem helytálló az a vélekedés, miszerint a szovjet emlékmű az 1920-ban aláírt trianoni békediktátumra emlékeztető ereklyés országzászló helyére került, mert az V. kerületi önkormányzat dokumentációjában és a valóságban is az ereklyés országzászló helye a szovjet katonai emlékmű jelen felállítási helyétől délre a tér képzeletbeli, hosszanti felezővonalán található, mintegy a tér középpontja és az emlékmű közötti távolság felének megfelelő távolságban. Az ereklyés országzászló és a szovjet hősi emlékmű sorsa között ezért áttételes a kapcsolat.

A magyarországi rendszerváltozás kezdete, 1989-óta ismétlődő igényként és követelésként jelentkezik társadalmi szervezetek, egyesületek, a közvélemény jelentős erkölcsi súlyú részét kifejező állampolgári csoportok részéről az, hogy a szabadság téri szovjet hősi emlékművet, mint egy elmúlt önkényuralmi politikai, gazdasági és erkölcsi rend nemzetközileg is megbukott nagyhatalmi képviselőjének, a magyar nemzet megalázottságának jelképét le kell bontani, helyette pedig másutt megfelelő emlékművet kell felállítani vagy a meglévőt át kell helyezni máshová. Az emlékmű eltávolításának követelése összekapcsolódik egy nemzeti emlékhely kialakításának igényével, egy szabadság emlékmű felállításával, s végül kapcsolódhat, bár nem szükségképpen a trianoni szoboregyüttes visszaállításával. E követelésekkel szemben áll egy uralkodónak mondható „reálpolitikai” érvelés, amely szerint az emlékmű nemzetközi jogi és politikai okokból érinthetetlen, s az eltávolítást követelők legjobb esetben is a valóságérzés súlyos zavarával jellemezhetők.

Milyen szempontok szólnak az emlékműnek az adott helyen való megtartása ellen?

1. A Szabadság tér olyan történelmi emlékhelye Magyarországnak és a magyar nemzetnek, amely minden szobrával, jelképével és épületével a magyar történelem jelentős személyeire és eseményeire emlékeztet, beleértve az utca elnevezéseket is (az aradi vértanúk nevei). A szabadság tér környezete, a magyarországi történelmi előzmények és a Szabadság tér által megjelenített történelmi múlt egyfelől, az emlékmű köztudomású magyarországi jelentése másfelől olyan feloldhatatlan ellentmondást hordoz, ami önmagában indokolja az emlékmű eltávolítását.

A magyar történelemben gyökerező, a történelmi folyamatosságot a régmúlttól a napjainkig szervesen kifejező tér jellegével és szellemével teljesen ellentétes egy olyan katonai emlékmű, amely a magyar állam önállósága, szuverenitása legsúlyosabb sérelmét örökíti meg. Köztudomású ismeretként szükséges rögzíteni, hogy az ország legyőzetését egyértelműen megjelenítő idegen nagyhatalmi emlékmű és az ország szabadságharcok sorozatából láncolatot alkotó történelme között szembetűnő ellentmondás, feloldhatatlan ellentét, ütközés van.

Megállapítható, hogy maga az emlékmű építészeti diszharmóniát is kifejező állapotot jelent, hiszen környéke megfelelően nem építhető be emlékművekkel és szobrokkal sem. Eltávolítása tehát pontosan megfelelne annak az igénynek, amely a tér harmóniájának helyreállítását kívánja meg, annak a nemzeti emlékhelynek visszaállítását, amely a két világháború között alakult ki.

A tér nemcsak épített történelmi környezet, hanem egyúttal egy államigazgatási, államhatalmi központnak egyik része, hiszen a Magyar Nemzeti Bank, a Magyar Televízió, a Pénzügyi Központ és egy nemzetközi bankközpont egyfelől, Magyarország országgyűlésének helyet adó Országháza másfelől, alkot térbelileg is szinte egybefüggő területet, oly módon, hogy a nemzeti szuverenitást kifejező Országház képviselőházi folyosójáról látható az Amerikai Egyesült Államok nagykövetségétől néhány méterre lévő önkényuralmi emlékmű, az idegen nagyhatalmi hódítást megörökítő építészeti alkotás, mintegy emlékeztetve a szuverenitás korlátaira.

Az emlékmű 1945-1946-os felépítése egyúttal a Szabadság tér részleges átrendezését is jelentette, különös tekintettel az I. világháború után békeparancs folytán bekövetkezett ország és nemzetcsontítás tényeire emlékeztető Észak, Kelet, Dél és Nyugat szobrok és az ereklés országzászló eltávolítására. Az így mesterségesen létrehozott építészeti rendezetlenséget, összehangolatlanságot és feszültséget fel kell oldani. Mindazonáltal az emlékmű eltávolítása a megbomlott történelmi és kulturális egység érdekében, az államhatalmi központ jellegét sértő megjelenés és jelentéstartalom miatt, és a főhatalomhoz méltó emlékmű-együttes harmonikus, nemzeti emlékhelyet méltó módon reprezentáló jellegének helyreállítása végett szükséges.

2. Az emlékmű ezen elkerített állapotban, idegen elemként állandó rendőri őrizetben van, az esti órákban kivilágítatlanul (ami természetesen jobb, mintha ki lenne világítva) baljós időkre emlékeztető árnyalakként magasodik a tér északi felén.

3. A kormány feladata a közrend és a köznyugalom fenntartása. Az emlékműnek jelenlegi helyén való megtartása folyamatos társadalmi feszültségek forrása, amit esetenként elkövetett és ismétlődő atrocitások, festékekkel való leszórás, leöntés, kommunista önkényuralom elleni tüntetés esetei jellemeznek, s van példa az önkényuralom iránt való rokonszenv nyilvánítására is a posztkommunista erő részéről. A köznyugalom és a társadalmi béke fenntartásának érdeke számottevő figyelmet érdemel önmagában és azért is, mert társadalmi szervezetek széles köre követelte immár a rendszerváltozás kezdete óta az emlékmű áthelyezését. Ezek a követelések a mai napig nem gyengültek és nem szűntek meg annak ellenére, hogy komoly biztatást nem kaptak a politikától.

Alaposan kell azonban tartanunk attól, hogy ezen emlékmű eltávolítási követelések sorozatos elutasítása vagy elhallgatása nemcsak a törekvések időleges sikertelenségét jelenti, hanem a hatalom legitimitásának, elfogadottságának és megbecsültségének komoly fogyatékosságát is.

4. **Az emlékmű ügyének tényleges megoldását**, az önkényuralmi mementónak egy igazi, méltó szabadság emlékműre való felcserélését, a nemzeti megalázottság jelképének megszüntetését (amivel egyenértékű az emlékmű áthelyezése Budapest történelmileg kevésbé érzékeny helyére) a nemzeti önérték és méltóság emlékművének létrehívását **egyetlen nyomós ok is teljesen megindokolja**, jóllehet több ok is van. Ez az egyetlen ok, amelyre már többször utaltunk: **Magyarország vívta meg a huszadik század legnagyobb alkotmányhelyreállító függetlenségi harcát a kommunista önkényuralom és világhatalmi megtestesítője, a legerősebb katonai nagyhatalom, a Szovjetunió ellen. 1956 kötelezi Magyarországot, nem tűr megalkuvást, az ötvenéves ünnepi évforduló soha vissza nem térő alkalom és lehetőség volt nemzeti méltóságunk megerősítésére. Történelmi hiba volt ennek elmulasztása, ám az állami és nemzeti függetlenség soha el nem évülő kincsünk, amelyről nem csupán tudni kell, hanem kifejezésre is kell juttatni minden lehetséges, törvényes eszközzel, mint az önkényuralmi emlékek elutasítása, megtagadása és eltávolítása.**

Az emlékmű helyén indokolt és szükséges egy Szabadság és Függetlenség emlékmű felállítása a történelmi múlt és a jelen magyar társadalma közötti szerves kapcsolat és folyamatosság jegyében, különös tekintettel az 1956. évi magyarországi forradalom és szabadságharcra, s általában is: szabadságharcos, függetlenségi hagyományaink megbecsülésére. Az emlékmű mindazon küzdelmeknek-köztük szabadságharcainknak - emléket állítana, amelyeket az ország és a nemzet megmaradásáért folytattak, s emléket állítana mindazoknak, akik az ország és a nemzet megmaradásáért folytatott harcokban esetek el vagy a magyar nemzethez tartozásuk miatt szenvedtek vértanú halált.

Az emlékmű a magyar társadalom egészséges önvédelmének és a magyarországi politikai hatalom legitimitásának próbaköve, sorsának nem megfelelő intézése az államhatalom (további) súlyos hitelvesztéséhez vezet.

Mindezek alapján levonható a határozott következtetés: a Szabadság téri szovjet hősi emlékművet el kell távolítani.

A Magyar Köztársaság diplomáciai úton azt kell közölje az Oroszországi Föderációval, hogy fontos állami érdekből szüksége van a Szovjet emlékmű által elfoglalt területre azért, mert az emlékmű helyén a magyar szabadság és függetlenség emlékművét kívánja elhelyezni oly módon, hogy a függetlenségi emlékmű felavatása legkésőbb az 1956. évi magyarországi forradalom és szabadságharc hetvenedik évfordulóján megtörténhessék.

A magyar fél az emlékmű áthelyezését, s ami ennél is jobb: megegyezés esetére új, az orosz vallási-kulturális hagyománynak megfelelő emlékmű létesítését javasolja egy olyan budapesti helyszínre, amely a főváros közigazgatási területén van, a Szabadság téri helyhez hasonló távolságban a Dunától.

Mi lehet az a fontos államérdek, ami indokolja az emlékműnek más fővárosi területre való áthelyezését?

Fontos állami érdekként jelölhető meg:

1. Lehetővé váljék a budapesti Szabadság téren a kiegyensúlyozott, a környezet történelmi, kulturális állapotának, hagyományainak megfelelő beépítés, különösen, hogy a követelő társadalmi igény alapján felállítandó, a magyar függetlenségi harcok emlékét megőrkítő emlékmű felállításának akadálya megszűnjön azért, mert a Szovjet hősi emlékmű jelenlegi felállítási helyén a Magyar Szabadság és Függetlenség Emlékművét kívánják elhelyezni a területnek nemzeti emlékhellyé alakítása keretében.

2. Fontos állami érdek azon helyzet megszüntetése, hogy az emlékmű ellentét az épített környezet történelmi és kulturális jellegével, hogy az emlékmű folyamatos tiltakozásoknak ad alapot a totalitarizmus öröksége és az 1956. évi magyar forradalom és szabadságharc leverése elleni megnyilatkozások jegyében, s hogy az emlékmű ilyen körülmények között alkalmatlan az elesett katonák emlékének ápolására, a kegyeleti érzés szolgálatára.

3. A Szovjet hősi emlékmű áthelyezése megfelel azon megfontolásnak, amely határozott tartalmat kapott az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság és a Magyar Köztársaság közötti baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló, 1991. XII. 6-án, Moszkvában aláírt szerződés preambuluma külügyminiszteri levélváltással megállapított azon szövegében, amely szerint a felek „... *abból a közös törekvésből kiindulva, hogy meghaladják a totalitarizmus örökségét és különösképpen elítélve a magyar nép demokratikus törekvéseit eltipró 1956. évi beavatkozást Magyarországon, ...*”⁶⁰ kötötték meg szerződésüket. Fontos állami érdek ezen értékek tényleges érvényesítése.

A tárgyalások valódi témája a kijelölt terület megfelelősége lehet, de az áthelyezés indokolt és szükséges volta sikeresen nem lesz vitatható. A megjelölt cél alapján bízhatunk az orosz fél megértésében, különösen abban, hogy tudatosan nem fog szembehelyezkedni egy olyan emlékmű áthelyezéssel, amely indokolt és szükséges, ugyanakkor az elesett orosz, ukrán és más nemzetiségű katonák kegyeleti érdekeinek hatékonyabb szolgálatát szolgálja, megszüntetve a számukra is méltatlan helyzetet.

A tárgyalásokat a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúkban elesett katonák és polgári áldozatok emlékének megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló — Moszkvában, 1995. III. 6-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről szóló kormányrendelet mellékleteként szereplő — szerződés módosítását fontos állami érdekre hivatkozással indokolt kezdeményezni és lefolytatni, figyelemmel a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság között Moszkvában, 1991. XII. 6-án aláírt, a baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló szerződésre, különös figyelemmel annak a szerves részét képező 1992. I. 29-ei és 1992. II. 5-ei külügyminiszteri levélváltás tartalmára és a kihirdetéséről szóló 1997. évi törvényre.⁶¹ Az önkormányzati hatásköri szabályok idézett rendelkezései szerint a fővárosi közgyűlés döntése és az V. kerületi önkormányzat közgyűlésének egyetértése szükséges az állami döntések meghozatala után. A döntés súlya és jellege folytán, a nemzetközi szerződésből következően azonban a kormányt terheli a döntés és végrehajtás elsőrendű kötelessége.

Magyarországnak fontos államérdeke, szuverenitását érintő, rendezésre váró ügye és kormányzati feladata az ország szívében lévő Szabadság tér felszabadítása. Ennek megvannak a jogi és diplomáciai lehetőségei az ország nemzetközi kapcsolatainak teljes mértékű megóvásával. Állam és kormányfői elvi megegyezés a kérdés megoldásának a kulcsa.

A tét: Magyarország független alkotmányos állami létének jelképes kifejezésre juttatása, a magyar történelem szabadságharcos örökségének vállalása jegyében.

Jegyzetek:¹ RAJNA: 3431 sorszám.² PROHÁSZKA: „Ahol a Neugebäude állott” című fejezet.³ 1890/XX.tc.⁴ A Szabadság tér építészeti megjelenítésével, így a mostani szovjet katonai emlékmű által elfoglalt helyre eredetileg tervezett Szabadság emlékművel, s a most ott lévő műtárgyakkal foglalkozó publikáció jelent meg a 2000-es évek közepén.

HAJÓS

⁵ (GÁCS István teljes neve: GÁCS István Lipót *a szerk.*)

BARCZA

⁶ A középítési bizottmány ülése folyó év május hó 1-jén.⁷ A Szabadságharcz-emlék és Kossuthszobor.⁸ 1921/XXXIII.tc.⁹ 1938/XXXIV.tc.¹⁰ 1940/XXVI.tc.¹¹ 1939/VI.tc.¹² 1941/XX.tc.¹³ PROHÁSZKA: op.cit.¹⁴ SIKLÓSSY: 277.p.¹⁵ ORBÁN¹⁶ RAFFAY¹⁷ FÜR¹⁸ 104/1996 (VII. 16) Korm.r.¹⁹ Loc.cit. 2.cikk 2. bekezdés.²⁰ Loc.cit. 5.cikk 2. pont.²¹ Loc.cit. 6.cikk 1. pont.²² Loc.cit. 3.cikk 1. pont.²³ Loc.cit. 3.cikk 2. pont.²⁴ Loc.cit. 3.cikk 3. pont.²⁵ Loc.cit. 12.cikk 2. pont.²⁶ 1995/XLV.tv. ; 216/1998. (XII. 30.) Korm.r.²⁷ FÜR: op.cit.²⁸ 1945/IX.tv.²⁹ 1947/XIX.tv.³⁰ Loc.cit.³¹ 1949/I.tv.³² 1991/XX.tv. 109. § 1. bekezdés³³ 104/1996 (VII. 16) Korm.r. op.cit. 1.cikk³⁴ Loc.cit. 3. cikk³⁵ 1997/XLII.tv.³⁶ Loc.cit. JESZENSZKY Géza magyar külügyminiszter és KOZIRJEV orosz külügyminiszter levele.³⁷ Loc.cit.³⁸ 1954/32.tvr.³⁹ A Szabadság tér szovjet emlékművet lángpisztollyal bontják, a Molotov térit (vajon meddig hívják még annak?) már lebontották.⁴⁰ Apró szúrásokat kapunk.⁴¹ A részletes, időrendbe sorolt iraváltásoknak csak töredékét tudom megmutatni. A részletes adatok a mellékletben és szerző birtokában, illetve tanulmányában.

ZÉTÉNYI

⁴² 104/1996 (VII. 16) Korm.r. op.cit.⁴³ Dr. VERESS János kabinetfőnök levele 2004.(A korabeli magyar kormány nem üzent hadat a Szovjetuniónak, hanem megállapította — Kassa bombázása nyomán — , hogy „A hadállapot beállott.” *a szerk.*)

SZAKÁLY

⁴⁴ A levél 2002. XI. 28-án kelt.⁴⁵ A levél 2002 szeptemberében kelt.⁴⁶ A levél 2001 II. 28-án kelt.⁴⁷ 1997/XLII.tv. op.cit.⁴⁸ Loc.cit.⁴⁹ Loc.cit.⁵⁰ 104/1996 (VII. 16) Korm.r. op.cit. 1. cikk b) pontja⁵¹ Loc.cit. 2.cikk 1.pontjának 2.bekezdése⁵² Loc.cit.⁵³ 1997/XLII.tv. op.cit. 1.cikk 2.bekezdése⁵⁴ 104/1996 (VII. 16) Korm.r. op.cit. 1. cikk + 14.cikk⁵⁵ Loc.cit. 1. és 2. pontja.⁵⁶ Loc.cit. 3. cikk 3. pontja.⁵⁷ Loc.cit.⁵⁸ RAJNA: op.cit. 3431 sorszám.⁵⁹ Loc.cit.⁶⁰ 1997/XLII.tv. op.cit.⁶¹ Loc.cit.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):**MONOGRÁFIÁK KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK**

- FÜR
(17.;27.;) — FÜR Lajos: *Magyar sors a Kárpát-medencében. Népesedésünk évszázadai 896-2000.* Budapest, 2012, Kairosz. 472 p. HU-ISBN 978 963 94 0620 9.
- HAJÓS
(4.;) — HAJÓS György: *A Szabadság tér.* Budapest, 2004, Építésügyi Tájékoztatási Központ Kft. 88 p. HU-ISBN 963 51 3173 9.
- PROHÁSZKA
(2.;13.;) — PROHÁSZKA László: *Szoborsorsok.* Budapest, 1994, Kornétás Kiadó. 183 p. HU-ISBN 963 78 4315 9.
- RAFFAY
(16.;) — RAFFAY Ernő: *Trianon titkai, avagy hogyan bántak el országunkkal . . .* Budapest, 1990, Tornado Damenija Kft. 191 p. HU-ISBN 963 02 7639 9.
- SIKLÓSSY
(14.;) — SIKLÓSSY László: *Hogyan épült Budapest? A Fővárosi Közmunkák Tanácsa története 1870-1930.* Budapest, 1931, Fővárosi Közmunkák Tanácsa. 623 p.
- ZÉTÉNYI
(41.;) — ZÉTÉNYI Zsolt: *Milyen emlékmű álljon a Szabadság téren? A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye 2006-ban.* Budapest, 2006, Masszi Lap- és Könyvkiadó Kft. 103 p. HU-ISBN 963 94 5474 5.

TANULMÁNYOK

- SZAKÁLY
(43.;) — SZAKÁLY Sándor: A hadüzenet? Egy minisztertanácsi jegyzőkönyv margójára. 1941. június 25. *História*, XIV.évf. (1992) 2.sz. 12-14.p. HU-ISSN 0139-2409.

CIKKEK

- Apró szúrásokat kapunk.
(40.;) — Apró szúrásokat kapunk. (Interjú Oroszország budapesti nagykövétével.) *Népszabadság*, LIX.évf. (2001) 85.sz. 7.p. HU-ISSN 0133-1752.
- BARCZA
(5.;) — BARCZA Tibor: Szabadság tér: áthidaló megoldás. *Alaprajz*, X.évf. (2003) 2.sz. 8-9.p. HU-ISSN 1417-6939.
- A középítési bizottmány ülése folyó év május hó 1-jén.
(6.;) — A középítési bizottmány ülése folyó év május hó 1-jén. (Szerkesztőségi közlemény.) *Építő Ipar*, XXVII.évf. (1903) 21.sz. 137-138.p.
- ORBÁN
(15.;) — ORBÁN Viktor nyilatkozata. In Orbán megszólalt emlékműügyben. (Szerkesztőségi közlemény.) *Magyar Nemzet*, LXXVII.évf. (2014) 197.sz. 1-2.p. HU-ISSN 0133-185X.
- A Szabadságharcz-emlék és Kossuthszobor.
(7.;) — A Szabadságharcz-emlék és Kossuthszobor. (Szerkesztőségi közlemény.) *Magyar Székesfőváros*, VI.évf. (1903) 23.sz. 3-5.p.
- A Szabadság tér szovjet emlékművet lángpisztollyal bontják, a Molotov térit (vajon meddig hívják még annak?) már lebontották.
(34.;) — A Szabadság tér szovjet emlékművet lángpisztollyal bontják, a Molotov térit (vajon meddig hívják még annak?) már lebontották. *Magyar Függetlenség*, (Szerkesztőségi közlemény) I.évf. (1956) november 1. 4.sz. 3.p.

KATALÓGUSOK

- RAJNA
(1.;58.;59.;) — RAJNA György: *Budapest Köztéri Szobrainak Katalógusa.* Budapest, 1989, Budapesti Városszépítő Egyesület. 653 p. HU-ISBN 963 04 0092 8.

JOGSZABÁLYOK

- 1890/XX.tc.
(3.;) — 1890/XX.tc. az osztrák-magyar banknak adandó felhatalmazásról, hogy közraktárak által kiállított zálogjegyeket (warrant) leszámítolhasson.
- 1921/XXXIII.tc.
(8.;) — 1921/XXXIII.tc. az Észak Amerikai Egyesült Államokkal, a Brit Birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Belgiummal, Kínával, Kubával, Görögországgal, Nikaraguával, Panamával, Lengyelországgal, Portugáliával, Romániával, a Szerb-Horvát-Szlovén Állammal, Sziámmal és Cseh-Szlovákországgal 1920. évi június hó 4. napján a Trianonban kötött békeszerződés becikkelyezéséről.
- 1938/XXXIV.tc.
(9.;) — 1938/XXXIV.tc. a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeknek az országgal egyesítése tárgyában.
- 1939/VI.tc.
(11.;) — 1939/VI.tc. a Magyar Szent Koronához visszacsatolt kárpátaljai területeknek az országgal egyesítéséről.
- 1940/XXVI.tc.
(10.;) — 1940/XXVI.tc. a román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi ország-részek a Magyar Szent Koronához visszacsatolásáról és az országgal egyesítéséről.
- 1941/XX.tc.
(12.;) — 1941/XX.tc. a visszafoglalt délvidéki területeknek a Magyar Szent Koronához visszacsatolásáról és az országgal egyesítéséről.

1945/IX.tv. (28.;	—	1945/IX.tv. Budapest Főváros felszabadításánál elesett szovjet katonák emlékének megőrkítéséről.
1947/XIX.tv. (29.;30.;	—	1947/XIX.tv. a szovjet-országi katonai emlékművek és hősi temetők kegyeleti gondozása tárgyában.
1949/I.tv. (31.;	—	1949/I.tv. a szovjet katonai emlékművek és hősi temetők céljára szolgáló ingatlanoknak közszéki (városi) tulajdonba vételéről.
1991/XX.tv. (32.;	—	1991/XX.tv. a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről.
1995/XLV.tv. (26.;	—	1995/XLV.tv. a Magyar Köztársaság és Ukrajna között a jószomszédság és az együttműködés alapjairól Kijevben, az 1991. évi december hó 6. napján aláírt Szerződés kihirdetéséről.
1997/XLII.tv. (35.;36.;37.;48.; 49.; 53.;60.; 61.;	—	1997/XLII.tv. a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság között Moszkvában, 1991. december 6-án aláírt, a baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló Szerződés és a Szerződés szerkesztéséről szóló 1992. január 29-i és 1992. február 5-i külügyminiszteri levélváltás kihirdetéséről.
1954/32.tvr. (38.;	—	1954/32.tvr. a háború áldozatainak védelmére vonatkozóan Genfben, az 1949. évi augusztus hó 12. napján kelt nemzetközi egyezményeknek a Magyar Népköztársaságban való törvényerejéről.
104/1996 (VII. 16) Korm.r. (18.;19.;20.;21.;22.;23.;24.;25.; 33.;34.; 42.; 50.; 51.;52.;54.;55.; 56.;57.;	—	104/1996 (VII. 16) Korm.r. a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúban elesett katonák és polgári áldozatok emlékének megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában, 1995. március 6-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről. <i>Magyar Közlöny</i> , LII.évf. (1996) 59.sz. 3766-3768.p. HU-ISSN 2063-0379.
216/1998. (XII. 30.) Korm.r. (26.;	—	216/1998. (XII. 30.) Korm.r. a Magyar Köztársaság kormánya és Ukrajna kormánya között a háborúban elesett katonák és a polgári áldozatok emlékhelyeinek megőrzéséről és megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló 1996 november 16-án, Kijevben aláírt Megállapodás kihirdetéséről. <i>Magyar Közlöny</i> , LIV.évf. (1998) 121.sz. 8286-8288.p. HU-ISSN 2063-0379.

Mellékletek jegyzéke:

I.sz. melléklet

Társadalmi szervezetek kezdeményezései a Szabadság téri trianoni emlékmű helyreállítás érdekében 1990-2005.

II.sz. melléklet

104/1996. (VII. 16.) Korm.r. a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúban elesett katonák és polgári alkalmazottak emlékének megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában 1995. III. 6-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről.

Társadalmi szervezetek kezdeményezései a Szabadság téri trianoni emlékmű helyreállítása érdekében 1990-2005

1. 1990. VI. 4-én, a trianoni békeparancs évfordulóján megjelent *Pesti Hírlap* arról írt, hogy a Magyar Szentkorona Szövetség katonai tagozata nevében BARTOS Imre honv.alez. a nemzet minden tagjához felhívással fordult az elszakított területeket jelképező trianoni szoborcsoport visszaállítása és értelemszerűen a szovjet emlékmű eltávolítása ügyében.
2. 1992. XI. 2-án a Magyar Hírlapban DEMSZKY Gábor visszautasította PONGRÁTZ Gergelynek, a 1956-os Corvin közti felkelők főparancsnokának ultimátumát a szovjet emlékmű eltávolítására. Az 1992. XI. 12-ei Magyar Fórum közölte PONGRÁTZ Gergely nyílt levelét a főpolgármesterhez a szovjet emlékmű eltávolításáról.
3. 1999. XI. 1-én a Magyar Hírlap közölte, hogy „*temetőbe költöztetnék a Szabadság téri emlékművet*” a magyar nemzeti ellenállási szövetség javaslata alapján.
4. 1999. X. 28-án a Magyar Fórum – „Égre meredő gyalázat” címmel interjút közöl ERDŐS László honv. ezds. és ZÉTÉNYI Zsolt ügyvéddel.
5. 2000. III. 30-i kelettel FÓNAY Jenő elnök aláírásával „Előterjesztés” készül. a Pofosz részéről KARSAI Károly Budapest V. kerület polgármestere számára: „*nyomatékosan javasoljuk az illetékeseknek, hogy a Főváros V. ker. Szabadság téren álló szovjet emlékművet bontsák le!*” A határozat megállapítja „*az 1945-ben Magyarországot megszálló, később 1956-ban a magyar szabadságharcot letipró, szovjeteket dicsőítő emlékmű, mint jelenség is cinizmus. Helyére az államalapítás évfordulójára épülő emlékmű utaljon a magyar szabadságharcokra, 1703-ra, 1848-ra, 1956-ra, így lesz összhangban a tér neve és a téren álló emlékmű!*”
6. 2000. júliusában az Összmagyar Testület elnöke BARTIS Ferenc és SZATMÁRI József elnökségi tag levélben fordult KARSAI Károly V. kerületi polgármesterhez, kezdeményezve a Szabadság téri szovjet emlékmű áthelyezését és az ereklyés országzászló visszaállítását.
7. 2000. VIII. 9-én dr. SZÁJER József a Fidesz Magyar Polgári Párt frakcióvezetője megköszöni a tájékoztató levelet, megállapítja hogy „*A fővárosi emlékművek elhelyezésének kérdése teljes mértékben a kerület és a fővárosi képviselőtestületeket, mint szuverén szerveket érinti, s ruházza fel döntési jogkörrel az önkormányzatok függetlenségének értelmében. Mindemellett természetesen üdvözlők minden civil kezdeményezést, amely úgy Budapest, mint az ország történelmi emlékhelyeinek megőrzését szolgálják*”
8. 2000. augusztusában az Összmagyar Testület megküldi a főpolgármesterhez és az V. kerületi polgármesterhez írott levelét dr. MÁDL Ferenc köztársasági elnöknek, ORBÁN Viktor miniszterelnöknek, dr. BALSZAI István, országgyűlési képviselőnek, MDF frakcióvezetőnek, dr. BÁNK Attila országgyűlési képviselőnek, FKGP frakcióvezetőnek, a CSURKA István országgyűlési képviselőnek a Magyar Igazság és Élet Pártja, SZÁJER József országgyűlési képviselőnek a Fidesz Magyar Polgári Párt frakcióvezetőjének, KOVÁCS László országgyűlési képviselőnek a Magyar Szocialista Párt frakcióvezetőjének, KUNCZE Gábor országgyűlési képviselőnek a Szabad Demokraták Szövetsége frakcióvezetőjének. Ebben az időben már valóságos mozgalom szerveződik a Szabadság tér visszaszerzésére nagyszámú társadalmi szervezet és magánszemély részvételével. Ennek fő mozgatója és szervezője SZATMÁRI József. Ekkor készült röplap a következő címmel: „*Mozgalom a budapesti Szabadság téri magyar nemzeti történelmi emlékhely visszaállításáért.*” A mozgalom híre a világban szétszóródott magyarsághoz is eljut. Követeli „*A Szabadság-tér magyar nemzeti emlékhellyé visszaállítását*” az Ausztriai Magyar Szent Korona Társaság 2002. II. 24-én tartott rendezvényén. 2000. VIII. 28-án a Miniszterelnöki Kabinetiroda, TIMÁR Ferenc főtanácsos aláírásával, megköszöni a levelet.
9. 2000. VIII. 30-án az Fkgy. frakcióvezető helyettesének titkársága Garajszki Mária személyi titkár aláírásával, Várhelyi András frakcióvezető-helyettes elvi és politikai támogatásáról biztosítja a kezdeményezőket.
10. 2000. IX. 22. a Magyar Nemzet hírt ad arról, hogy „*épülhet a mélygarázs a Szabadság téren. A szovjet emlékmű speciális őrzése.*”
11. 2000. X. 11-én a köztársasági elnök hivatala, titkárságvezetője SZENTGYÖRGYI András tájékoztatja BARTIS Ferencet az Összmagyar Testület elnökét arról, hogy a köztársaság elnöke megkapta a levelet.
12. 2000. XI. 9-én dr. BALSZAI István az MDF frakcióvezetője, támogatásáról biztosítja a kezdeményezőket. KARSAI Károly V. kerületi polgármester 2001. február 28-án válaszol Bartis Ferenc levelére, hivatkozik a hadisír egyezményre és arra, hogy az ideiglenes lebontás ügyével magyar-orosz kormányközi hadisírgondozó vegyes bizottság foglalkozik, ebben érintett szinte valamennyi minisztérium, az ÁPV Rt., Budapest Galéria és a Fővárosi Közgyűlés. Szól a levél az emlékmű vissza nem állítás lehetőségéről s egyúttal arról, hogy az ideiglenes elbontáshoz is szükséges az orosz fél beleegyezése, majd utal az emlékmű visszaállítás jogi kérdéseinek bonyolult voltára.
13. 2001. III. 6-án a Történelmi Igazságtétel Bizottság DALMADI Jenő alelnök, VANEK Béla etikai bizottság, REGÉCZY Nagy László alelnök levéllel fordult DEMSZKY Gábor főpolgármesterhez, amelyben javasolják, hivatkozva többszöri korábbi javaslatukra, hogy a Szabadság téri szovjet emlékművet helyezzék át máshová. Megállapítják egyebek mellett: „*A magyar nemzetet kétszer meggyalázó és folyamatosan rettegésben tartó szovjet hadsereg dicsőítésére emelt emlékmű semmiképp sem érdemli meg, hogy az ország egyik legszebb terén álljon.*”
14. 2001. júniusi dátummal, 2001. VI. 5-ei kézbesítéssel tizenhét szervezet levelet intéz ORBÁN Viktor miniszterelnökhez SZATMÁRI József szervező aláírással a Budapest, V. kerület Szabadság téri magyar nemzeti történelmi emlékhely visszaállítása tárgyában.
15. 2001. júliusi dátummal, 2001. VII. 25-ei átvétel elismerésével, beadványt intéz KARSAI Károly V. kerületi polgármesterhez SZATMÁRI József az Összmagyar Testület alelnöke, a Trianon Társaság elnökségi tagja a következő egyesületeknek és szervezeteknek megjelölésével: Erdély Művészetéért Alapítvány, Gödöllői Lovasport és Hagyományörző Közhasznú Egyesület és Alapítvány, Kis- és Középvállalkozók Szövetsége, a Nemzetörök Országos Szövetsége, a Magyar Nemzeti Lobogó Társaság, a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége, az Összmagyar Testület, Politikai Foglyok Szövetsége, Szabadság téri Református Egyházközség, Szent György lovagrend, Szent István lovagrend, Szentkorona Társaság, Társadalmi Szervezetek Konföderációja, Történelmi Családok Egyesülete, Trianon Társaság, Vidék 56-os Szövetség, Vitézi rend. Ez az igen részletes, szakmailag megalapozott, a jogi lehetőségekre is kiterő beadvány a szobrok visszaállítását, értelemszerűen a szovjet emlékmű áthelyezését indítványozza, rámutatva, hogy a tér nevét a magyar szabadságharc hőseiről és vértanúiról kapta.

16. 2001. VI. 6-án dr. KUPA Mihály országgyűlési képviselő válaszol SZATMÁRI Józsefnek, mint az Összmagyar Testület elnökségi tagjának, közli, hogy az ereklés országzászló visszaállítását támogatja és javasolja a szovjet emlékműnek más helyen történő méltó elhelyezését.

17. 2001. XI. 11-én MUSZATOV Oroszország budapesti nagykövete, elmondja a Népszabadság tudósítójának, hogy az országban mintegy kétszáz magyar katonai temető kialakítása folyik, többek között Voronyezsnél, a helyzetet a kölcsönhatásokat is figyelembe véve kell szemlélni. A Budapest belvárosában megmaradt utolsó Szabadság téri emlékművel kapcsolatos álláspontunk egyértelmű, mondja: „A megállapodásoknak megfelelően az emlékműnek változatlanul állapotban a helyén kell maradnia. A Szovjetunió az antifasiszta koalíció tagjaként hatalmas áldozatokat hozott. Berlinben, Bécsben és Nyugat-Európában másutt is van szovjet hősi emlékmű. Ide most mélygarázst terveznek. Mi a magyar kormánytól garanciát kérünk, hogy az emlékműnek nem esik baja. Azt is tudjuk, hogy egyes politikai erők eltávolítanák a szovjet hősi emlékművet. Azt javasolják, hogy állítsák helyre a Trianon emlékművet. Mit lehet erre mondani? Ha meg akarják mérgezni a kapcsolatokat Oroszországgal, a Független Államok Közösségének más országaival és persze a szomszédos államokkal, természetesen a következményekre is gondolni kell.”

18. A miniszterelnökhöz írott 2001. VI. 5-én kézbesített levélre, NAGY Andor, a miniszterelnök kabinetfőnöke válaszol, közölve: „A fővárosi emlékművek kérdése az illetékes kerületi és a fővárosi önkormányzat hatáskörébe tartozik, illetve, hogy a téren álló 1945-ben felállított emlékmű érinti a Magyar Köztársaság nemzetközi kötelezettségeit is, ezért a történelmi emlékhely visszaállítása nem egyszerű feladat. A kormány nem tervezi, hogy még ebben a választási ciklusban meg tudja oldani ezt a problémát, de nagyon bízunk benne, hogyha a választópolgárok jóvoltából 2002-ben újra a polgári koalíció alakíthat kormányt, jelentős eredményeket fogunk elérni ezen a téren is.” A levél 2001. VIII. 8-án kelt.

19. 2001 szeptemberében válaszol dr. DEMSZKY Gábor BARTIS Ferencnek, az Összmagyar Testület elnökének hozzáintéztett levelére. Közli, hogy „A rendszerváltást követően 1991-ben a Fővárosi Közgyűlés a kerületek véleményét kikérve döntött a megelőző korszakban felállított egyes köztéri alkotások lebontásáról ill. a szoborparkba való áthelyezéséről”, illetve a Szabadság téri szovjet emlékmű lebontását a terület tulajdonosa nem kezdeményezte, „az emlékmű helyzetét illetően az 1995-ben aláírt magyar-orosz kormányközi megállapodásban foglaltak irányadóak. Ennek értelmében a II. világháborús katonai sírok és emlékművek elmozdítása csak a felek közös megegyezésével történhet. Ezen megállapodás a kölcsönösség alapján biztosítja a II. világháborús oroszországi magyar katonai emlékhelyek megőrzését is. A kormányközi megállapodásból következően az V. kerület Szabadság téri szovjet emlékmű elmozdítása ügyében a Fővárosi Közgyűlés a jelen körülmények között nem illetékes. Amennyiben a magyar-orosz kapcsolatokban a témát érintően új megegyezés születik, annak szellemében a Fővárosi Közgyűlés napirendre fogja tűzni a Szabadság téri szovjet emlékmű helyzetét.” A főpolgármesteri levélből tehát megállapítható a következő: 1) A főpolgármester hiányolja, hogy az V. kerületi önkormányzat nem kezdeményezte a szovjet emlékmű lebontását, úgyis mint a terület tulajdonosa. 2) Azt állítja – tévesen – hogy a II. világháborús katonai sírok és emlékművek elmozdítása csak a felek közös megegyezésével történhet. 3) A Fővárosi Közgyűlés illetékességét a közös, nemzetközi megegyezéshez kötött vitátja, jöllehet az illetékesség nem függ az általa hivatkozott magyar-orosz egyezménytől vagy eseti megegyezéstől. 4) Ígéretet tesz arra, hogy a feltételek megléte esetén, ha „új megegyezés születik” a Fővárosi Közgyűlés napirendre fogja tűzni a Szabadság téri szovjet emlékmű helyzetét: „2001. október 31-én dr. Szabó János a Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere ITF-272/124/2001. számon iktatott levelében a következőket közli Valerij Muszatov úrral, az Orosz Föderáció budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagyköveteivel: „A Magyar Köztársaság kormánya és az Orosz Föderáció kormánya között a háborúban elesett katonák V. kerület Szabadság téren lévő szovjet katonai emlékmű – a tér rekonstrukcióját követően – felújítva eredeti állapotában korábbi helyére visszakerül. Szükségesnek tartom, hogy az emlékművet érintő munkálatokkal összefüggésben a nagykövetség részt vegyen abban a vegyes bizottságban, amelyik az újjáépítést figyelemmel kíséri, és az eredeti állapot visszaállításának tényét igazolja, kérem ezért megbízottjának kijelölését.”

20. 2001. XI. 12-én történelmi (KOSSUTH, BATTHYÁNY, GÖRGEY, BÁNFFY, BETHLEN, KAZINCZY, ZICHY) családok tagjai tiltakoztak „A nemzeti emlékhelyeinket érintő kegyelestérségek miatt.” Tényként állapítható meg, hogy a mélygarázs építés miatt az emlékművet teljesen lebontották, majd a lebontás évében 2002-ben felújítva újraépítették. 2002 december 17-én Budapest főváros képviselőtében újra avatták A lebontás és az újraépítés között időszakban exhumálták az oda temetett szovjet katonák földi maradványait a Rákoskeresztúri temetőben helyezték el.

21. A Miniszterelnöki Hivatal a parlamenti pártok frakcióvezetőit által kézhez vett levélre válaszolt, a miniszterelnöki kabinetből dr. Tímár Ferenc főtanácsos közli 2002. I. 12-én, hogy a miniszterelnöknek írott levelet és mellékleteit továbbította a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához, a választ közvetlenül a minisztériumtól kapják meg.

22. 2002. I. 18. Magyar Hírlap – cikket közölt: „Vita robbant ki a Szabadság téri szovjet emlékmű felirata miatt.” Eltűnik egy időre a Szabadság térről a szovjet katonai emlékmű a mélygarázs építése miatt.

23. 2002. I. 30. A Magyar Nemzet híre : „Bonthatják a szovjet hősi emlékművet” A Szabadság-tér felszíni rendezésének kezdete. „Pest-Buda” melléklet.

24. 2002. II. 4. Magyar Nemzet – olvasói levelet közöl, a „Kereszténydemokrata Szövetség társelnöke a Szabadság téri szovjet emlékmű feliratszeréről.” címmel. „Pest-Buda” melléklet.

25. 2002. II. 2. Népszava : „Útban van a szovjet emlékmű” (Szabadság téri mélygarázs építésénél csak orosz kormány engedélyével bontható el.)

26. 2002. III. 9. Magyar Nemzet — cikket közölt „Vizsgálják a szovjet emlékmű alatti halottakat.” „Pest-Buda” melléklet.

27. 2002. III. 16. A Magyar Hírlap – cikkösszeállítást közölt, melynek lényege, hogy elbontható a Szabadság téri emlékmű.

28. 2002. III. 16.-án a Magyar Nemzet híre szerint : „Döntöttek a szovjet emlékműről”

29. 2002. III. 18. „Nem lesz zöld a Városháza udvar” címmel cikket közöl a Magyar Nemzet, amely foglalkozik a Fővárosi Közgyűlésnek a Szabadság téri szovjet emlékmű ideiglenes elbontásáról szóló döntésével.

30. 2002. III. 19. A Magyar Hírlap cikkösszeállítást közölt arról, hogy moszkvai engedélyt adtak a Szabadság téri szovjet katonai emlékmű ideiglenes elbontásához.

31. 2002. III. 19. A Népszabadság hírt adott: Költözhet a szovjet emlékmű (az orosz külügyminisztérium a szovjet hősi emlékmű ideiglenes elbontásáról).

32. 2002. V. 8. Népszabadság: „Magyar katonák feküdtek a Szabadság téri tömegsírbán?”

33. 2002. V. 17. A Magyar Nemzet – „Ragaszkodnak a Szabadság térhez” címmel cikket közölt, szovjet katonák földi maradványainak exhumálásáról.
34. 2002. VII. 2. A Magyar Nemzet – „Szovjet katonákat temettek újra” „Pest-Buda” melléklet, címmel cikket közölt.
35. 2002. VII. 2. A Népszabadság – „Közös koporsóban a katonák” (a Szabadság téri szovjet hősi emlékmű alól kihantolt szovjet katonák földi maradványainak eltemetése a Rákoskeresztúri Újköztető 215-es parcellájában) címmel cikket közölt.
36. 2002. X. 3. A Magyar Nemzet – „Országzászló helyett obelisz” címmel foglalkozott a Szabadság téri szovjet emlékmű visszaállítása körül folyó vitával. („Pest-Buda” melléklet)
37. 2002. X. 8. A Magyar Nemzet – „Petíció az országgyűlésnek” címmel – foglalkozott a Szabadság téri szovjet emlékmű visszaállítása elleni tüntetéssel.
38. 2002. X. 8. A Magyar Hírlap – összeállítást közölt, mely szerint jobboldali szervezetek tiltakozott a Szabadság téri szovjet emlékmű visszaállítását ellen.
39. 2002. X. 9-ei kelettel, október 14-i aláírással, több szervezet, nevezetesen a Jobboldali Ifjúsági Község elnöke, a Jobbik Magyarországért Mozgalom elnöke és a Trianon Társaság elnöke nyílt levelet intézett a köztársasági elnökhöz, a miniszterelnökhöz, a frakcióvezetőkhöz. A nyílt levél nyomtatékosan kifogásolta, hogy a szovjet emlékművet visszahelyezik az V. kerület Szabadság térre, ez ellen határozottan tiltakozott, emlékeztet az országnak a szovjet birodalmi hadsereg által történt leigázására, a szovjet hadsereg által okozott szenvedésekre, valamint az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésére. Megállapította, hogy nem építhető vissza ilyen emlékmű a magyar nemzet szabadság terére, „de az ország bármely helyére sem.” Határozottan tiltakozott az emlékmű visszaállítása ellen és kérte a hatályos egyezményt kihirdető 104/1996 (VII. 16.) kormányrendelet megfelelő alkalmazását a helyzet megoldására. A Magyar Köztársaság elnöke, 2002. XI. 28-án válaszolt a levélíróknak, ebben helyeselve szempontjaik megalapozottságát, másrésztben viszont utalva a kérdés történetére és a jogi keretekre megállapította, hogy a 104/1996 (VII. 16.) kormányrendelet 3. paragrafusa alapján annak végrehajtásáról a honvédelmi miniszter gondoskodik, közölte, hogy a felhatalmazásnak megfelelően SZABÓ János volt honvédelmi miniszter garanciát vállalt az emlékmű visszaállítására, tekintettel arra is, hogy az orosz fél abban az esetben járult hozzá az emlékmű lebontásához, ha a magyar kormány garanciát vállalt annak visszaállítására. Utal a levél arra is, hogy az orosz fél ezt nem találta kielégítőnek, újabb garanciát kért, amit MARTONYI János külügyminiszter adott meg. Megállapítja, hogy a garancia a vállalásról szóló levelek a tárcaközi bizottságoknál találhatók. Közölte továbbá: „A kormányrendelet végrehajtása érdekében felállított vegyes bizottságnál sem merült fel a szobor más helyre való áttétele.” Fenti előzményeken túlmenően, megfontolandó, hogy a kormányrendelet 3. paragrafusa ugyan lehetőséget ad az emlékműnek más helyre történő áthelyezésére, azonban „új földterület kiválasztását és az újratemetést a felek kölcsönös megegyezése alapján kell megvalósítani. A honvédelmi minisztérium tájékoztatása alapján elmondható, hogy a hadisírok gondozása és tiszteletben tartása az orosz és a magyar fél között a kölcsönösségen alapul. Az Orosz Föderáció területén található rudkinói magyar katonai temető (ahol a Don kanyarban elesett magyar katonák vannak eltemetve) munkálatainak befejezésére, az orosz fél pénzügyi nehézségekre hivatkozva még nem került sor. Valószínűsíthető azonban, hogy a rudkinói temető befejezése, valamint a Szabadság téri szovjet emlékmű visszaállítása között kölcsönös kapcsolat áll fenn.” Végül javasolja az ügyben tényleges hatáskörrel rendelkező kormányzati szereplők megkeresését.
40. A Fidesz Magyar Polgári Párt frakció vezető kabinet titkára BARTA Géza 2002. XII. 2-án nyugtázza a „Nyílt Levél” átvételét, közölve hogy a „kezdeményezéseknek csakis az alkotmány, és a magyar jogrendben rögzített törvények betűi és szelleme szabhatnak határt.”
41. 2002. XII. 18. A Népszabadság – „Megújult a Szabadság téri szovjet katonai emlékmű” címmel cikket közöl az emlékmű eredeti helyére visszaállításáról, a mélygarázs építéséről.
42. Budapest főváros V. kerület polgármestere címére, 2004. I. 9-ei átvétel igazolással levelet intéz a Jobbik Magyarországért Mozgalom elnöke, a Trianon Társaság elnöke és alelnöke. Ebben a levélben hivatkoznak a hadisír egyezményre, annak azon klauzulájára, amely szerint a felek tiszteletben tartják Magyarország és az Orosz Föderáció népeinek nemzeti és egyéb hagyományait, beleértve a nemzeti emlékhelyeket. „Meggyőződésünk, hogy a magyar társadalom a rendszerváltást követő több, mint egy évtized elteltével jogosan igényelheti az eleink által ránk hagyott Nemzeti Emlékhelyünk méltó helyreállítását.” A területhez fűződő történelmi eseményekből megállapítható, hogy a magyar bel- és külpolitika a nemzeti mozgalmak és a szabadságért való küzdelem központi helyéről van szó. A tér nevét a magyar szabadságharc hőseiről és vértanúiról kapta. A trianoni diktátum után a nemzet és kormányok a Szabadság téren nemzeti emlékhelyet alakítottak ki... „Szorgalmazzák a tér eredeti nemzeti emlékhely jellegének helyreállítását „2002-ben ismételt szovjet obelisz eltávolítását hasonló helyre, mint ahol az amerikai, angol, francia II. világháborús katonai emlékművek állnak.” Utaltak arra, hogy a két ország között érvényben lévő rendelkezések jogi lehetőséget adnak az obelisz eltávolítására. A levél tárgya szerint „Az ereklés országzászló visszaállítása Budapest V. kerület Szabadság tér a magyar nemzet történelmi emlékhely méltó helyreállítása” céljából íródott. Összefoglalóan tapasztalhatjuk, hogy a tiltakozó beadványok alaposan hivatkoznak egy igen lényeges körülményre, nevezetesen arra a tényre, hogy a Szabadság téren két emberöltőnél régebben nemzeti emlékhely alakult ki arra méltó épületekkel és emlékművekkel, amelyek között kiemelkedő jelentőségű, de korántsem egyetlen az említett szoborcsoport, amelynek helyreállítását egy elkészítendő ütemterv részévé kell tenni. A leendő ütemterv ajánlott és szükséges első pontja azonban a szovjet katonai emlékmű lebontása, eltávolítása, s helyére a magyar szabadság és függetlenség emlékművének felállítása, a felépülés pedig egy alapkö elhelyezése az emlékmű előtt ezzel a felirattal: „A magyar szabadság és függetlenség emlékművének alapköve. Az emlékmű a szovjet katonai emlékmű helyén hirdeti majd a magyar nemzet szabadságküzdelmeinek dicsőségét.” A Köztársasági Elnöki Hivatal Társadalompolitikai Főosztálya VÉGH Miklós vezető főtanácsos aláírásával 2004. II. 16-án levelet írt SZATMÁRI József a Trianon Társaság alelnökének, amelyben igazolta az V. kerületi polgármesterhez intézett levél másolatának kézhezvételét, megköszönve, tudomásul véve a beadványban foglalt követelést, közli, hogy „Érdeklődéssel várjuk a döntésben illetékes fővárosi és az érintett kerületi önkormányzat azzal kapcsolatos állásfoglalását.”
43. 2004. III. 29. A Magyar Nemzet – „Előállított tüntetők” címmel cikket közölt, mely a Szabadság téri szovjet emlékműnél a Lelkiismeret 88 csoport demonstrációjával foglalkozott.
44. 2004. IV. 5. A Magyar Nemzet hírt adott: „Összecsapás a Szabadság téren” címmel. (Összetűztek a szovjet emlékmű visszaállítása elleni tiltakozás során.)
45. 2004. IV. 5. A Népszava híre volt: „Gyerekek és tojások a tüntetésen. Jobboldali tüntetések a Szabadság téri szovjet hősi emlékműnél.”
46. 2004. IV. 5. A Magyar Hírlap szerint: „Összetűztek a budapesti Szabadság téri szovjet emlékmű lerombolásáért demonstrálók a rendőrökkel tegnap (azaz április 4-én).”

47. 2004. X. 4. A *Népszabadság* híre volt, hogy: „*Elcsúfítottak egy emlékművet*”. (A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű leöntése, rendőrségi vizsgálat.)

48. 2004. októberében SZATMÁRI József a Trianon Társaság alelnöke levelet intézett a köztársasági elnökhöz, hivatkozással a korábbi levelezésre, utalt arra, hogy mellékelte GYURCSÁNY Ferenc miniszterelnöknek írt azon levelet, amelyben a szovjet katonai emlékmű méltó elhelyezését javasolta több civil és társadalmi szervezet nevében a Trianon Társaság elnöke és alelnöke. A GYURCSÁNY Ferenc miniszterelnöknek ugyanekkor írott 2004. X. 21-én kézbesített levél hangsúlyozta a nemzeti emlékhelyeinket érintő kegyeletsértések elleni tiltakozást. A levélhez mellékelte a különböző tájékoztató levelek másolatát és a szerzők által aláírt nyílt levelet és a köztársasági elnöknek írt levelet. Erre a levélre a miniszterelnök kabinetfőnöke VERESS János válaszolt. Közölte: a 104/1996 (VII: 16) kormányrendelet szerint a szerződő felek kötelessége a világháborúban elesetteknek méltó sírhelyet biztosítani, az állítja, hogy „*a fent említett kétoldalú szerződés illetve kormányrendelet Magyarországot kötelezi az építmény megtartására, hivatkozik a Szabó János honvédelmi és a külügyminiszter garanciájára, amelyet 2000-ben adtak az emlékmű visszaállítására.*” Végül megjegyezte: „*. . . nem feledkezhetünk el azokról, akik harcoltak Magyarország szabadságáért, még ha az csak pár évig élte a II. világháború utáni demokráciát.*” A köztársasági elnöknek írt levélre 2004. XI. 10-én válaszolt VÉGH Miklós vezető főtanácsos a Köztársasági Elnöki Hivatal Társadalompolitikai Főosztálya jelöléssel. Közölte, hogy „*Érdeklődéssel várjuk a hatás és jogkörét tekintve a döntésben illetékes fővárosi és az érintett kerületi önkormányzatok azzal kapcsolatos állásfoglalását.*” Megjegyezte, hogy az alkotmány és vonatkozó törvények nem tették lehetővé, hogy a köztársasági elnök egyedi ügyekben eljárjon, nem vonhatta magához a törvényhozói és önkormányzati végrehajtó hatalom döntési jogait. Megjegyezzük, hogy a nemzet egységét alkotmányosan megtestesítő köztársasági elnöknek döntési jogköre ugyan nincs, véleménynyilvánítási és javaslattevési joga van, össznemzeti kérdésekben jogosult, erkölcsileg adott esetben köteles véleményt nyilvánítani.

49. 2005. szeptemberében MASSZI Péter, a Fórum a Belvárosért Egyesület elnöke és SZATMÁRI József, a Trianon Társaság alelnöke dr. SÓLYOM László köztársasági elnöknek írott levelében összefoglalta az ügyben folytatott terjedelmes tiltakozási levelezést, több levelet másolatban mellékelve. Megismételve a korábbi követeléseket, kérték a Szabadság tér eredeti állapotának helyreállítását. Az ügy egyik legújabb fejleménye szerint MASSZI Péter, a Fórum a Belvárosért Egyesület elnöke és SZATMÁRI József a Trianon Társaság alelnöke 2005 szeptemberében levelet intézett a köztársasági elnökhöz. Ebben a levélben emlékeztettek a Szabadság téri hősi emlékművel kapcsolatos korábbi követelésekre, kérték a köztársasági elnök támogatását, „*hogy az V. kerület Szabadság térről az oda nem illő létesítményt távolítsák el.*” Kérték a katonai emlékmű méltó, tisztességes áthelyezését a hadisír egyezmény rendelkezésére hivatkozással.

50. Erre a levélre 2005. IX. 19-én dr. PACZOLAY Péter a Köztársasági Elnöki Hivatal hivatalt vezetője válaszolt. Egyebek mellett azt írta felelősségelhárító levelében, hogy „*. . . sajnálattal tájékoztatom, hogy a köztársasági elnök Úrnak nincs alkotmányos hatásköre a kormány által rendeletben szabályozott kérdések felülvizsgálatára, így nem áll módjában az emlékmű áthelyezését javaslatának megfelelően kezdeményezni.*” Jogosan feltehető és felteendő kérdés az, hogy ha nincs is hatásköre a köztársasági elnöknek egy jogszabályban szabályozott kérdés felülvizsgálatára, ebből mennyiben következik, hogy abban a nemzet egészét érintő fontos kérdésben ne lehessen véleménye és ezt a véleményt ne közölhesse?

51. A DEPORT-'56, az '56-os Deportálások Tényfeltáró Bizottsága Budapest, 2005. XI. 3-án kelt, dr. SZERDAHELYI Szabolcs elnök által aláírt közleménye az alábbiakat közölte: „*Az 56-os Deportálások Tényfeltáró Bizottsága (DEPORT-'56) az Országos Választási Bizottsághoz fordulva népszavazást kezdeményezett annak érdekében, hogy az Országgyűlés helyezze hatályon kívül az 1945. évi IX. törvényt, amelynek első §-a szerint: »A magyar nemzet felismerve a Vörös Hadsereg sorsszerű küldetését, a Budapest főváros felszabadításánál elesett szovjet hősök emlékét hálája és kegyelele jeléül törvénybe iktatja«. A DEPORT-'56 úgy véli a magyar nemzet időközben megtapasztalta, hogy a Vörös Hadsereg sorsszerű küldetése valójában hazánk katonai megszállása volt, amely a nép részéről rengeteg szenvedéssel járt és 45 évig tartott. A Budapest ostrománál elesett szovjet katonákat méltó módon eltemettük és sírjaik gondozását a Magyar Állam biztosította és biztosítja jelenleg is. Ezen felül nincs olyan nemzetközi kötelezettségünk, hogy emléküket, hálánk és kegyeletünk jeléül törvénybe is iktassuk, és a megszállást felszabadításként ünnepeljük.*”

104/1996. (VII. 16.) Korm.r. a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúkban elesett katonák és polgári alkalmazottak emlékének megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában 1995. III. 6-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről.

Melléklet.

104/1996. (VII. 16.) Korm. rendelet

a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúkban elesett katonák és polgári áldozatok emlékének megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában, 1995. március 6-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről

(A Megállapodás hatálybalépéséről szóló diplomáciai jegyzékváltás 1996. évi július hó 4. napján megtörtént.)

1. § A Kormány e rendelettel a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúkban elesett katonák és polgári áldozatok emlékének megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában, 1995. március 6-án aláírt Megállapodást kihirdeti.

2. § A Megállapodás magyar nyelvű szövege a következő:

„Megállapodás

a Magyar Köztársaság Kormánya

és az Oroszországi Föderáció Kormánya között

a háborúkban elesett katonák és polgári áldozatok

emlékének megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről

A Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya (a továbbiakban: Felek)

attól az elvtől vezérelve, miszerint a katonáknak, a hadifoglyoknak és más személyeknek, akik az I. és II. világháborúban, valamint a háborút követő időszakban estek, vagy meghaltak, joguk van méltó sírhelyre, amelyek kialakítását és gondozását - a háború áldozatainak védelmére vonatkozó, Genfben, 1949. augusztus 12-én kötött Egyezmények és azok 1977. évi kiegészítő Jegyzőkönyvei alapján, valamint más nemzetközi emberi jogi normák szerint - megfelelő módon kell biztosítani, az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

A jelen Megállapodás alkalmazásában az alábbi fogalmak jelentése a következő:

a) „elesett orosz katonák és polgári áldozatok” (a továbbiakban: „elesett orosz katonák”):

Oroszország és a volt Szovjetunió állampolgárai, akik az orosz és a volt szovjet Fegyveres Erők állományába tartoztak és a Magyar Köztársaság területén a háborúk következtében és a háború utáni időszakban estek, vagy meghaltak;

Oroszország és a volt Szovjetunió állampolgárai, akik hadifogságban vagy annak következtében a Magyar Köztársaság területén meghaltak;

a volt Szovjetunió állampolgárai, akiket 1941. és 1945. között erőszakkal kényszermunkára a Magyar Köztársaság területére hurcoltak, vagy akaratuk ellenére ott tartózkodtak, és ez idő alatt meghaltak;

b) „orosz katonák és polgári áldozatok temetkezési helyei” (a továbbiakban: „orosz katonák temetkezési helyei”):

az elesett orosz katonák Magyar Köztársaság területén található temetkezési helyei, beleértve a temetőket, temetőparcellákat, valamint emlékműveket és más kegyeleti létesítményeket;

c) „elesett magyar katonák és polgári áldozatok” (a továbbiakban: „elesett magyar katonák”):

azok a magyar állampolgárok, akik a magyar Fegyveres Erők állományába tartoztak és a háborúk következtében, valamint a háborúkat követő időszakban az Oroszországi Föderáció területén estek, vagy meghaltak;

azok a magyar állampolgárok, akik hadifogságban vagy annak következtében az Oroszországi Föderáció területén meghaltak;

azok a magyar állampolgárok, akiket 1944. és 1947. között erőszakkal kényszermunkára az Oroszországi Föderáció területére hurcoltak, vagy akaratuk ellenére ott tartózkodtak, és ez idő alatt meghaltak;

d) „magyar katonák és polgári áldozatok temetkezési helyei” (a továbbiakban: „magyar katonák temetkezési helyei”):

az elesett magyar katonáknak az Oroszországi Föderáció területén található temetkezési helyei, beleértve a temetőket, temetőparcellákat, valamint emlékműveket és más kegyeleti létesítményeket;

e) „az a), b), c) és d) pontokban megfogalmazott személyek temetkezési helyeinek fenntartása és ápolása” (a továbbiakban: „katonai temetkezési helyek fenntartása és ápolása”):

a katonai temetkezési helyek megőrzésének biztosítása, megfelelő állapotban való fenntartása és zölddel történő ellátása;

f) „a katonai temetkezési helyek létesítése”:

a katonai temetkezési helyek határainak kijelölése, emléktáblák, sírkövek, emlékművek vagy más kegyeleti létesítmények felállítása és egyéb szükséges intézkedések megtétele.

2. Cikk

1. A Felek a Magyar Köztársaság területén található orosz katonai temetkezési helyek és az Oroszországi Föderáció területén található magyar katonai temetkezési helyek feltárásával, nyilvántartásával, létesítésével és fenntartásával, valamint az elesett katonák földi maradványainak exhumálásával, illetve újratemetésével kapcsolatos kérdések rendezése során a jelen Megállapodást, valamint azon ország jogrendjét tartják irányadónak, amely területén a temetkezési helyek fellelhetők.

A Felek tiszteletben tartják Magyarország és Oroszország népeinek nemzeti, vallási és egyéb hagyományait, beleértve a sírokat, az emlékműveket és a kegyeleti létesítmények feliratozását.

2. A Felek az általuk felhatalmazott szervek útján értesítik egymást a Magyar Köztársaság területén levő orosz katonai temetkezési helyek és az Oroszországi Föderáció területén található magyar katonai temetkezési helyek meglétéről, helyéről és diplomáciai úton kicserélik azok jegyzékét.

Az újonnan feltárt temetkezési helyeknek a fent említett jegyzékbe történő felvételét a Felek közösen egyeztetve végzik el.

3. A Felek kicserélik adataikat a harcokban elesett, a hadifogságban elhalálozott katonákról, valamint az erőszakkal kényszermunkára elhurcolt személyekről, illetve országaik területén található elhantolási helyeikről.

4. A Felek biztosítják a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Föderáció területén levő, orosz, illetve magyar katonai temetkezési helyek, beleértve az emlékművek és más kegyeleti létesítmények védelmét és korlátlan időre szóló megőrzésük jogát.

5. Mindegyik Fél biztosítja a diplomáciai testület tagjainak, az elesett orosz és magyar katonák rokonainak, valamint más egyéneknek és szervezett csoportoknak a katonai temetkezési helyek meglátogatásának lehetőségét, a kegyelet lerovásának céljából.

3. Cikk

1. A Felek térítésmentesen egymás használatára bocsátják a katonai temetkezési helyek és kegyeleti létesítmények által elfoglalt földterületeket arra az időre, amíg azok ilyen célt szolgálnak.

2. Amennyiben a jelen Cikk 1. pontjának megfelelően rendelkezésre bocsátott földterületet fontos állami érdek miatt más célra kívánják hasznosítani, úgy az érdekelt Fél új - a jelen Cikk 1. pontja feltételeinek megfelelő - helyet biztosít a másik Fél számára, és vállalja az elesett katonák földi maradványainak a kegyeleti létesítmények áthelyezésével és az új katonai temetkezési helyek kialakításával járó költségeket.

3. Az új földterület kiválasztását és az újratemetést a Felek kölcsönös megegyezése alapján kell megvalósítani.

Ilyen megegyezés hiányában az érdekelt Fél, a másik Fél hivatalos megkeresésétől számított 2 év elteltével, a katonai temetkezési helyek áthelyezésére saját törvényeinek és rendelkezéseinek megfelelő intézkedéseket hozhat.

4. Cikk

Az Oroszországi Föderáció területén található magyar és a Magyar Köztársaság területén lévő orosz katonai temetkezési helyek lakott területen kívül, az elesettek emlékének méltó helyen létesítendő. A Felek az ezzel kapcsolatos kérdések megoldása érdekében kiegészítő jegyzőkönyveket készítenek.

5. Cikk

1. Az elesett katonák földi maradványainak a szülőhelyen való újratemetés céljából történő exhumálása kizárólag az érdekelt Fél kérésére és a másik Fél beleegyezésével történik.

2. Az orosz katonák a Magyar Köztársaság területén lévő és a magyar katonák az Oroszországi Föderáció területén lévő földi maradványai temetkezési helyének áthelyezése csak kivételes esetben, annak a Félnek a döntése alapján történhet, amely országának a területén az adott temetkezési hely van. Ez esetben a másik Felet a temetkezési hely tervezett áthelyezéséről megfelelő időben tájékoztatni kell.

3. A földi maradványok áthelyezése és újratemetése céljából elvégzendő exhumáláson jelen lehet azon ország képviselője, amely katonáinak földi maradványait kihantolják.

6. Cikk

1. Mindegyik Fél saját költségére biztosítja az országa területén található, a másik Fél részére felállított, katonai temetkezési helyek, beleértve az emlékművek és más kegyeleti létesítmények fenntartását és ápolását.

2. Az elesett katonák földi maradványainak exhumálási, áthelyezési és katonai temetkezési helyek, többek között az újonnan feltártak kialakítási költségei azt a Felet terhelik, amelynek kérésére vagy döntése alapján ezekre a munkálatokra sor kerül.

3. A katonai temetkezési helyek létesítésének módját, valamint a Felek közötti ezzel kapcsolatos kölcsönös elszámolásokat külön jegyzőkönyvekben határozzák meg.

7. Cikk

A Felek elősegítik az elesettek emlékének megőrzésén munkálkodó magyarországi és oroszországi egyesületek, alapítványok és társadalmi szervezetek erőfeszítéseit és együttműködését, beleértve a konkrét intézkedések megvalósítását szolgáló megállapodásokat a jelen Megállapodás keretén belül.

8. Cikk

1. A katonai temetkezési helyek kialakítására és a temetők és emlékművek gondozására szolgáló berendezések és szállító eszközök, illetve anyagok és kellékek a Magyar Köztársaság, illetve az Oroszországi Föderáció területére történő bevitelük során mentesülnek a kölcsönös vámkötelezettség alól.

2. Az 1. pontban jelzett berendezések, szállító eszközök, anyagok és kellékek határokon keresztül történő áthaladását a vámstervek a Felek vámszabályai szerint ellenőrzik.

9. Cikk

A Felek a jelen Megállapodás megvalósítása, valamint a közös döntést igénylő kérdések és problémák rendezése érdekében kormányközi vegyes bizottságot hoznak létre.

10. Cikk

Mindegyik Fél kijelöli a jelen Megállapodásban foglaltak végrehajtásáért felelős meghatalmazott szervet, és erről diplomáciai úton tájékoztatja a másik Felet.

A jelen Megállapodás nem érinti a Feleknek azon egyéb nemzetközi szerződésekben vállalt jogait és kötelezettségeit, melynek a Felek részesei.

12. Cikk

1. Jelen Megállapodás azon a napon lép hatályba, amikor a Felek kölcsönösen értesítik egymást, hogy eleget tettek a Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges, a belső törvényhozásuk által előírt követelményeknek.

2. Jelen Megállapodás addig marad érvényben, amíg hat hónap el nem telik attól az időponttól kezdve, amikor az egyik Fél írásban értesíti a másik Felet a Megállapodás felmondásának szándékáról.

Készült Moszkvában, 1995. március 6-án, két eredeti példányban, mindkettő magyar és orosz nyelven, mindkét szöveg azonos érvényű.

(Aláírások)"

3. § E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1996. július 4-től kell alkalmazni. Végrehajtásáról a honvédelmi miniszter gondoskodik.

**A tanulmányok jegyzeteiben
egységesen alkalmazott rövidítések jegyzéke.**

AB.	=	Alkotmánybíróság(i)
BM.	=	belügyminisztérium(i), belügyminiszteri
Eadem	=	ugyanő (nőnem)
et al. (et alii)	=	és mások
évf.	=	évfolyam
hat.	=	határozat
HM.	=	honvédelmi minisztérium(i), honvédelmi miniszteri
HT.	=	Helytartótanács
Idem	=	ugyanő (hímnem)
IM.	=	igazságügyi minisztérium(i), igazságügyminiszteri
In	=	innen
int.	=	intézkedés
Loc.cit. (loco citato)	=	ugyanott
ME.	=	miniszterelnök(i)
nr. (numer)	=	szám
op.cit. (opus citatum)	=	idézett mű
p. (pagina)	=	oldal
pcs.	=	parancs
r.	=	rendelet
s.a. (sine anno)	=	kiadás éve nélkül
s.l. (sine loco)	=	kiadás helye nélkül
s.n. (sine nomine)	=	kiadó nélkül
sz.	=	szám
szerk.	=	szerkesztő(k)
tc.	=	törvénycikk (törvény)
tv.	=	törvény
tvr.	=	törvényerejű rendelet
ut.	=	utasítás

ZEIDLER Sándor
A XIX-XX. századi magyar katonai rendfokozati rendszer rangjainak rövidítései.

Tisztelt Olvasó!

A jegyzékünkben az egyenruhán viselhető rangok és azokhoz közvetlenül kapcsolódó, az állománykategóriát jelölő írásos rövidítések kerültek feltüntetésre. A jegyzékben foglaltak nem terjednek ki a címekre, amelyek látható formában a ruházaton nem jelentek meg, továbbá a végzettség tartalmát tükröző és a szakszolgálati ágakhoz tartozást jelölő írásos rövidítésekre sem.

A magyar rendvédelmi testületek közül a polgári magyar állam időszakában a katonailag szervezett fegyveres őrtestületek személyi állományának a tagjai, később pedig a pártállam kiépítéséhez kapcsolódóan valamennyi rendvédelmi testületi tag a szárazföldi haderőnem katonai rendfokozati rendszernek a rangjait viselte, ezért ezen rendfokozati rendszerbe tartozók alkották a legnagyobb létszámú állománykategóriát a XIX-XX. századi magyar rendvédelemben. Ebből fakadóan fontos ezen rangrendszer pontos írásbeli jelöléseit feltüntetni.

A rendfokozatok rövidítésének a témáját bonyolítja, hogy egyes rangok — csupán a XIX-XX. századot figyelembe véve, amely korszakból kerül ki a periodikánkban közölt tanulmányok döntő többsége — egyes időszakokban nem is léteztek, illetve a rangrendszeren belül máshol helyezkedtek el, bár az írásbeli rövidítésük azonos vagy hasonló volt.

A polgári magyar állam idejében sem volt azonban egységes minden rang rövidítése. Különböző szabályzatokban, sematizmusokban, útmutatókban stb. egyes rövidítéseket eltérően rögzítettek. Az alternatív rövidítéseket zárójelben közli a jegyzék, amely a magyar katonai rangokon belül a szárazföldi és a vízi haderőnem katonai rangjaira terjed ki. Nem foglalja magába a haderőben foglalkoztatott katonai tisztviselők és tisztviselők egyenruhán viselhető rangjainak írásos rövidítéseit, továbbá a trianoni békediktátum tiltó szabályainak enyhítésére irányuló különféle rangrendszerek rendfokozatainak írásbeli rövidítéseit sem. A magyar légi haderőnem rangjainak írásbeli rövidítésére sem terjed ki a jegyzék.

Tervezzük, hogy a magyar szárazföldi és vízi haderőnem katonai rangjai mellett a légi haderőnem, továbbá a katonai tisztviselők és tisztviselők, illetve a rejtéssel összefüggésben kialakított rendfokozati rendszerek, valamint a polgári fegyveres rendvédelmi őrtestületek testületi rendfokozati rendszere rangjainak az írásbeli rövidítésével is gyarapítjuk jegyzékünket a későbbi számainkban.

A szárazföldi haderőnem katonai rendfokozatainak rövidítései a polgári magyar állam időszakában

Tábornokok (tbk.)

tbgy. (tbngy.)	=	tábornagy
vezds.	=	vezérezredes (1915-1919)(1941-)
l.tbk.*	}	lovassági tábornok (1941-ig)
gyal.tbk.*		gyalogosági tábornok (1909-1941)
tbszgy. (tbszngy.)*		táborszernagy (1941-ig)
altbgy. (altb.)	=	altábornagy
vörgy.(vömg, tbk)	=	vezérőrnagy (tábornok 1941-ig)

Tisztek (ti.)

ezds.	=	ezredes
alez. (alezds.)	=	alezredes
örgy. (örn.) ¹	=	őrnagy
szds. ¹	=	százados
fhdgy. ¹	=	főhadnagy
hdgy. ¹	=	hadnagy
alhdgy.	=	alhadnagy (mint tiszt 1925-ig)

zls. ¹	=	zászlós (1909-1919)(1931-1945)
hdp.thts	=	hadapród tiszthelyettes 1909-ig, majd zászlós.

Altisztek (alti., vagy alt.)

alhdgy.	=	alhadnagy (1925-1945)
thts.	=	tiszthelyettes (1915 - 1941)
ftörm.	=	főtörzsőrmester (előtte tiszt-helyettes elnevezéssel 1941-)
törm.	=	törzsőrmester (1913-
örm.	=	őrmester

Tisztesek (ts.)

szkv.	=	szakaszvezető (1856 -)
tzds. (tiz.)	=	tizedes
örv.	=	örvezető

A szárazföldi haderőnem katonai rendfokozatainak rövidítései a pártállam időszakában és a rendszerváltást követően

Tábornokok (tbk.)

—		
hdstbk.	=	hadsereg-tábornok
}	vezds.	= vezérezredes
altbgy.	=	altábornagy
vörgy.	=	vezérőrnagy
dd.tbk.	=	dandártábornok (1991 -)

Tisztek (ti.)

ezds.	=	ezredes
alez.	=	alezredes
örgy.	=	őrnagy
szds.	=	százados
fhdgy.	=	főhadnagy
hdgy.	=	hadnagy
alhdgy.	=	alhadnagy (1945 - 1990)

Zászlósok (zls.)²

fr.zls.	=	főtörzszászlós (1971 -)
---------	---	--------------------------

tör.zls.	=	törzszászlós (1971-)
zls.	=	zászlós (1971-)

Tiszthelyettesek (thts.)³

ftörm.	=	főtörzsőrmester
--------	---	-----------------

törm.	=	törzsőrmester
örm.	=	őrmester

Tisztesek (ts.)

szv.	=	szakaszvezető
tiz.	=	tizedes
örv.	=	örvezető

¹ 1944 tavaszától 1944 őszéig vezették be a zászlós helyettes, hadnagy helyettes, főhadnagy helyettes, százados helyettes és őrnagy helyettes rangokat, a dualizmus alatt pedig I. osztályú és II. osztályú századosi kategóriát is létrehoztak, mivel ennek a rendfokozatnak rendkívül hosszú volt a kihordási ideje.

² A zászlósi rangcsoportot a tisztí és altisztí rangcsoport közötti átmenetnek szánták a korábbi időszak legalsóbb tisztí és altisztí rangjait váltotta ki.

³ A haderőben e rangcsoportot ismét altisztíként nevezték meg, a rendvédelmi testületeknél azonban továbbra is tisztí helyettesnek nevezik őket.

* A l.tbk., gyal.tbk., tbszgy. azonos szintű rangok voltak a haderő eltérő részeire kiterjedően.

**A XIX-XX. századi magyar szárazföldi haderő, valamint a tengerészeti, majd folyamőrségi
rendfokozati rendszer rangjainak rövidítései. (1867-1944)**

	SZÁRAZFÖLDI	TENGERÉSZETI	MAGYAR KIRÁLYI FOLYAMŐRSÉGI
TÁBORNOKOK	tábornagy = tbngy.	—	—
	vezérezredes = vezds. (1915-1919 és 1941.VI.25-től) gyalogsági tábornok = gy.tbk.** (1909-1941) lovassági tábornok = l.tbk.** (- 1941) táborszernagy = tbszgy.** (- 1941)	vezértengernagy = vtngy.* (1915-től)	—
	altábornagy = altbgy.	altengernagy = altngy.*	vezérfőkapitány = vfkap.
	vezérőrnagy = vörgy.	ellentengernagy = eltngy.*	vezérkapitány = vkap.
		tengernagy = tngy.*	—
TISZTEK	ezredes = ezds	sorhajókapitány = srkap.*	főkapitány = főkap. (1939-től főtörzskapitány = ftkap.)
	alezredes = alez.	fregattkapitány = frkap.*	I.o. törzskapitány = I.o.tkap. (1939-től törzskapitány = tkap.)
	őrnagy = örgy.	korvettkapitány = krkap.*	II.o. törzskapitány = II.o.tkap. (1939-től törzsalkapitány = talkap.)
	százados = szds.	sorhajóhadnagy = srhdgy.*	kapitány = kap.
	főhadnagy = fhdgy.	sorhajózászlós = srzls.* (1909.VII.23-tól fregatthadnagy = frhdgy.*)	főhajónagy = fhngy.
	hadnagy = hdgy.	— (1909.VIII.23-tól korvettheadnagy = krhdgy.*)	hajónagy = hngy.
ZÁSZLÓSOK	hadapród tiszthelyettes = hdp.tth. (1909-ig) zászlós = zls. (1909-1919 és 1931-1945) alhadnagy = alhdgy. (1919-1925)	I.o. tengeréskadét = I.o.tkad.* (1909.VIII.23-tól tengerész zászlós = t.zls.*)	hajógyakornok = hgyk. (1939-től zászlós)
	—	II.o. tengeréskadét = II.o.tkad.* (1909.VII.23-tól tengeréskadét = tkad.*)	—
	—	—	—
ALTISZTEK	alhadnagy = alhdgy. (1925-1945)	tengeréskadét jelölt = tkadj.*	alhajónagy = alhngy.
	tiszthelyettes tth. (1915-1941, 1920-tól 1925-ig I.o. II.o. és III.o. tiszthelyettes is létezett) (1941-től főtörzsofőrmester = főörm.)	törzsfőhajómester = tfhm.*	tiszthelyettes = tth. (1939-től főtörzshajómester = tfhm.)
	törzsofőrmester = törm (1913-tól törzsben szolgálatot teljesítő őrmesterek megne- vezése, 1919-től önálló rang.)	törzshajómester = thm.*	törzshajómester = thm.
	őrmester = örm.	alhajómester = alhm.*	hajómester = hm.
TISZTESEK	szakaszvezető = szkv. (1856-tól)	hajómestersegéd = hms.*	negyedmester = nm. (1939-től szakaszvezető = szkv.)
	tizedes = tiz.	negyedmester = nm.*	rajos = rj. (1939-től tizedes = tiz.)
	örvezető = örv.	árbócos = árb.*	I.o. folyamőr = I.o. fő. (1939-től örvezető = örv.)
LEGÉNYSÉG	honvéd = honv.	I.o. matróz = I.o.mtz.* II.o. matróz = II.o.mtz.* III.o. matróz = III.o.mtz. IV.o. matróz = IV.o.mtz.*	II.o. folyamőr = II.o.fő. (1939-től honvéd = honv.)

A HABSBURG-birodalom haderejében a rendfokozati rendszert a XIX. század közepén vezették be. Értelemszerűen ezt a rangrendszert használták az Osztrák-Magyar Monarchia véderejében, majd a két világháború közötti Magyar Királyság haderejében is módosításokkal. A folyamőrségi rangok 1921-től 1944. VII. 1-éig voltak érvényben, ezt követően a folyamőrség átvette a honvédség szárazföldi haderejének a rendfokozati rendszerét.

* Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerészetében a hivatalos szolgálati nyelv a német volt. Ezért a tengerészeti rangok elnevezéseinek és rövidítéseinak a magyar változatai hivatalosan nem léteztek. A táblázatban jelölt rangok fordítások, a rövidítéseket pedig a szerkesztőség értelemszerűen hozta létre annak érdekében, hogy magyar nyelvű szövegekben magyarul is ki lehessen fejezni a német nyelvű rangokat.

** A gy.tbk., az l.tbk. és a tbszgy. azonos szintű (három csillagos) tábornoki rang volt más-más fegyvernemi szakterületre kiterjedően.

A rendvédelmi testületi hovatartozást
feltüntető rövidítések

áv.	=	államvédelmi
bv.	=	büntetés-végrehajtási
cső.	=	csendőr
foe.	=	flyamerő
fő.	=	flyamőr
feő.	=	fegyőr
hadpeng.	=	haditengerész
hő. (hő.)	=	határőr
honv.	=	honvéd
hr.	=	határrendőr
hvad.	=	határvasadás
kő.	=	koronaőr
keő.	=	képviselőházi ő
koő.	=	kormányőr
nb.	=	nemzetbiztonsági
pü.	=	pénzügyőr
r.	=	rendőr
tsőr.	=	testőr
tű.	=	tűzoltó
vő.	=	vámőr

Az állományviszonyt kifejező rövidítések

c.	=	címzetes
gyak.	=	gyakornok
nyá. (ny.áll.)	=	nyugállományú
szb.	=	szolgálattételre beosztva
szkv.	=	szolgálton kívüli
tart.	=	tartalékos
tb.	=	tiszteletbeli
td.	=	tisztelettdíjas

Állománycsoportot kifejező rövidítések

karp.	=	karpaszományos
legs.	=	legénység
vk.	=	vezérkari
vkszt.	=	vezérkari szolgálton teljesítő

A rendvédelmi testületeknél a legénységi állomány — amely hivatásos szolgálton teljesítőkből állt — tisztesi, illetve altiszti rangokat viselt. Ezen állománykategória a honvédség altiszti karának a jellegével bírt.

A rendvédelmi testületek személyi állományába
tartozást feltüntető rövidítések

áv.	=	államvédelmi
bv.	=	büntetés-végrehajtási
cső.	=	csendőr
foe.	=	flyamerő
fő.	=	flyamőr
feő.	=	fegyőr
hadpeng.	=	haditengerész
hő. (hő.)	=	határőr
honv.	=	honvéd
hr.	=	határrendőr
hvad.	=	határvasadás
kő.	=	koronaőr
keő.	=	képviselőházi ő
koő.	=	kormányőr
nb.	=	nemzetbiztonsági
pü.	=	pénzügyőr
r.	=	rendőr
tsőr.	=	testőr
tű.	=	tűzoltó
vő.	=	vámőr

Az állományviszonyt kifejező rövidítések

c.	=	címzetes
gyak.	=	gyakornok
nyá. (ny.áll.)	=	nyugállományú
szb.	=	szolgálattételre beosztva
szkv.	=	szolgálton kívüli
tart.	=	tartalékos
tb.	=	tiszteletbeli
td.	=	tisztelettdíjas

Állománycsoportot kifejező rövidítések

karp.	=	karpaszományos
legs.	=	legénység
vk.	=	vezérkari
vkszt.	=	vezérkari szolgálton teljesítő

A rendvédelmi testületeknél a legénységi állomány — amely hivatásos szolgálton teljesítőkből állt — tisztesi, illetve altiszti rangokat viselt. Ezen állománykategória a honvédség altiszti karának a jellegével bírt.

REZÜMÉK

0494

ANDROVICZ Gábor

ORCID: 0000-0002-3760-9712

A hivatás áldozatai.

A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában

(15-26.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.15-26P

A fővárosi rendőrség volt a kiegyezést követően az első államosított rendőrség a Magyar Szent Korona alá tartozó területen. Az 1872-ben ideiglenesen, majd 1881-ben törvény által véglegesen államosított budapesti rendőrség volt az ország legnagyobb létszámú rendőri szervezete. Az elhelyezkedéséből és a Magyar Királyság rendvédelmében betöltött szerepénél fogva a figyelem középpontjában is állt. Ezért a működésével kapcsolatban már a dualizmus időszakában is keletkeztek feldolgozások, illetve hírlapi tudósítások. E dokumentáltság tette lehetővé a téma feldolgozását.

Kulcsszavak

budapesti rendőrség ; rendőr árvák és özvegyek ; rendőr halálesetek ; rendőr hősök az I. világháborúban ; rendőr hősök temetése és emlékhelyei

0495

BERKI Imre

ORCID: 0000-0001-8144-4751

A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása

(27-38.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.27-38P

A tanulmány nem csupán a magyar tűzoltóság mint a katasztrófavédelem egyik elődszervezete, hanem a másik elődszervezet a polgári védelem személyi állományai hősi halottjaival is foglalkozik. A XIX. és a XX. században Magyarország két világháborúban is részt vett, melynek kapcsán a vizsgált szervezetek személyi állományának a tagjai közül többen életüket veszítették. A feldolgozás azonban ezekre a hősökre nem terjed ki, hanem a testületi feladatok teljesítése során elhunyt személyekkel foglalkozik. A mintegy 150 év alatt szolgálatteljesítés közben hősi halált halt személyek száma 124 fő volt 1861-től 2013-ig bezárólag.

Kulcsszavak

Katasztrófavédelem ; tűzoltóság ; polgári védelem ; tűzserészek ; tartós légoltalmi szolgálatos

0496

DEÁK József

ORCID: 0000-0002-7661-4485

(39-48.p.)

Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja

DOI : 10.31627/RTFXXIX.2019.57N.39-48P

1968-ban a Varsói Szerződés csapatai megszállták a szövetség egyik tagállamát a Csehszlovák Szocialista Köztársaságot. Ezzel a szokatlan eseménnyel foglalkozniuk kellett a magyar újságoknak is. A korabeli belügyi tárca vonzáskörébe tartozó folyóiratok esetében azt is figyelembe kellett venni, hogy a magyar rendvédelmi testületek valamilyen formában részt vettek az intervencióban. Emellett a vizsgált időszak teljes magyar sajtójának, a belügyi szaksajtónak pedig különösen igazodnia kellett a Szovjetunió elvárásaihoz. Az elvi alapoktól, az események közlésén át, a terminológiával bezárólag vizsgálja az írás a csehszlovákiai intervenciónak a korabeli magyar belügyi sajtóban való tükröződését.

Kulcsszavak

Belügyi Szemle folyóirat ; Határőrség ; Hazáért folyóirat ; Karhatalom ; Magyar Rendőr folyóirat

0497

FÓRIZS Sándor

ORCID: 0000-0001-6019-3295

A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás
(49-58.p.)

DOI : 10.31627/RTFXXIX.2019.57N.49-58P

1968. augusztusban a Varsói Szerződés több tagállama katonai intervenciót hajtott végre Csehszlovákiában. Jelen publikáció a magyar határőrség szerepét, tevékenységét vizsgálja ezen események során a Magyar Nemzeti Levéltárban fellelhető dokumentumok elemzése útján. A szerző bemutatja a határőrség vezetésének felkészülését a határátlépés biztosítására, az alkalmazott vezetési és szolgálat ellátási módszereket, az erők csoportosításának rendjét, a bekövetkezett eseményeket. Szó esik az ország belsejében foganatosított intézkedésekről és néhány szomszédos ország reagálásáról a történetekre.

Kulcsszavak

határőrség ; határátlépés ; határzár ; határővezet ; bevonulás Csehszlovákiába 1968

0498

SUBA János

ORCID: 0000-0002-2310-7746

Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása
(59-68.p.)

DOI : 10.31627/RTFXXIX.2019.57N.59-68P

A Varsói Szerződés csapatai 1968 nyarán — hadgyakorlatnak álcázott felvonulás eredményeképpen — megszállták a Csehszlovák Szocialista Köztársaságot. Ebben az intervencióban a Magyar Népköztársaság Magyar Néphadseregének a kijelölt alakulatai is részt vettek. Feladatuk a Felvidék déli sávjának a megszállása volt. A tervezett cselekmények végrehajtása érdekében a Magyar Néphadsereg érintett csapatait az érintett területek különböző méretarányú térképeivel ellátták ugyan, ez az ellátmány azonban meglehetősen hiányos volt. A térképeltatás nehézségei ellenére a magyar csapatok — a katonák önzetlen és magas szintű szolgálatellátásából fakadóan — a feladataikat eredményesen és minimális veszteségek árán valósították meg. Az 1968. évi megszállás tapasztalatai figyelembe vételével alakították újjá a Magyar Néphadsereg térképészeti szolgálatát.

Kulcsszavak

Magyar Néphadsereg térképészeti szolgálata ; 1968. évi csehszlovákiai bevonulás ; Magyar Néphadsereg „Zala” hadgyakorlata ; a „Zala” hadgyakorlat térképészeti biztosítása ; a Felvidék katonaföldrajza

0499

SZABÓ Andrea

ORCID: 0000-0002-8224-4089

A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása
(69-84.p.)

DOI : 10.31627/RTFXXIX.2019.57N.69-84P

Az I. világháború során, a Magyar Királyi Pénzügyőrség határszéli szakaszainál szolgáló személyi állomány a kezdetektől részt vett a harcokban. Helyismeretük miatt előszeretettel vették igénybe őket a határmenti harccselekmények során. A pénzügyőrök részt vettek hadifoglyok bekísérésében, objektumok és vonatszerelvények őrzésében is. 1926-ban a Mátyás utca 16. szám alatti pénzügyőr lakóházában márvány emléktáblát állítottak a háború során katonai vagy pénzügyőri szolgálattaljesítés közben életüket vesztett, név szerint ismert 236 fő pénzügyőrnek. A *Pénzügyőrségi Szaklap* 1926. XI. 1-jei száma „Az emléktábla leleplezése” címmel részletes tudósítást tett közzé az eseményről. A Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum gyűjteménye őrzi ezt a korabeli lapot a testületi szaksajtó sok más példányával együtt. Ezekből a lapokból az is kiderül, hogy a testület nem hagyta magukra a hadiözvegyeket és hadiárvaikat, anyagi támogatással gondoskodott róluk.

Kulcsszavak

Magyar Királyi Pénzügyőrség ; hősi halottak ; *Pénzügyőrségi Szaklap* ; pénzügyőr hősi halott emléktábla ; Magyar Királyi Vámőrség

0500

ZÉTÉNYI Zsolt

ORCID: 0000-0002-5522-1375

A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye

(85-111.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.85-111P

A budapesti Szabadság tér és közvetlen környezete évszázadok óta a magyarságot elnyomó, illetve a magyar szabadságot idéző jelképeknek az elhelyezési területe. Kezdetben a „Neugebäude” épülete az osztrák elnyomás jelképeként vonult be a magyar köztudatba. Ennek a műtárgynak az elbontása nyomán azonban a magyar nemzet új értelmet adott a térségnek azáltal, hogy a nemzeti függetlenség és szabadság eszméjét hordozó elnevezésekkel és jelképekkel gyarapította a területet. Ennek az egységnek volt része az úgynevezett trianoni emlékmű. Ezen emlékmű közelében, az úgynevezett trianoni virágágyás helyén – amelyet a XIX. század utolsó harmadától egy „Szabadságharc szobor” emlékmű számára tartottak szabadon - hozták létre 1945-ben a fővárost elfoglaló szovjet haderő elhatározásával és felügyeletével, a győztes nagyhatalom dicsőségét hirdető emlékművet. Ennek az emlékműnek politikai vonzata is van, mivel a magyar-német véderőkön aratott győzelem mellett egyben a magyarországi baloldal történelemszemléletét is alátámasztja, mely szerint az 1945 előtti időkben az ország rabságban élt, a szabadság korszaka a bolsevik önkényuralmi eszméket is képviselő szovjet hadsereg bevonulása által jött el. Így a téren ma értelmetlen és elfogadhatatlan emlékezetpolitikai helyzetet mutat a német birodalmi 1944-es megszállást megbélyegző és a szovjet birodalmi 1944-45 évi leigázást dicsőítő emlékmű egyidejű létezése.

Kulcsszavak

„Neugebäude” ; trianoni emlékmű ; szovjet hősi emlékmű ; szabadság téri emlékhely ; magyar-orosz hadisír egyezmény

RESÜMEE

0494

Gábor ANDROVICZ

ORCID: 0000-0002-3760-9712

Opfer des Berufs. Heldentoten der Königlich Ungarischen Haupt- und Residenzstädtischen, das heißt Budapester Staatspolizei in der Zeit des Dualismus
(15-26.p.)

10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.15-26P

Die Haupt- und Residenzstädtische Polizei war die erste Staatspolizei auf dem Gebiet der Heiligen Ungarischen Krone. Die im Jahre 1872 zeitweilig, dann im Jahre 1881 endgültig ins Leben gerufene Budapester Polizei war die größte Polizeiorganisation des Königreichs Ungarn. Wegen ihrer Lage und Rolle stand sie im Mittelpunkt der Aufmerksamkeit und deshalb entstanden zahlreiche Studien und Zeitungsartikel, die die Bearbeitung des Gegenstandes ermöglichen.

Schlüsselwörter

Budapester Polizei ; Polizistenwaisen und Polizistenwitwen ; ; Polizistentodesfälle ;
Polizistenhelden im I. Weltkrieg ; Begräbnis und Gedenkstätten von Polizistenhelden

0495

Imre BERKI

ORCID: 0000-0001-8144-4751

Heldentoten der Feuerwehr und Gedenken über sie
(27-38.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.27-38P

In Ungarn wurden Bürgerschutz und Feuerwehr unter Nennung Katastrophenschutz zusammengeschlossen. Deshalb beschäftigt sich die Studie mit den Heldentoten der beiden Institutionen. Während der XIX. und XX. Jahrhunderte und der beiden Weltkriege, vom 1861 bis 2013 insgesamt in 150 Jahren, fielen 124 Personen in Ungarn zum Opfer des Berufs.

Schlüsselwörter

Katastrophenschutz ; Feuerwehr ; Bürgerschutz ; Feuerwerker ; Luftschutzdienstler

0496

József DEÁK

ORCID: 0000-0002-7661-4485

Echo von Besetzung der Tschechoslowakei in der Presse des Innenministeriums
(39-48.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.39-48P

Im Jahre 1968 besetzten die Truppen des Warschauer Vertrages die Tschechoslowakei. Mit diesem ungewöhnlichen Ereignis mußten auch die ungarischen Zeitungen sich beschäftigen. Im Falle der zum Anziehungskreis des Innenministeriums gehörenden Zeitschriften muß man in Betracht nehmen, daß die ungarischen Ordnungsorgane in irgendwelcher Form an der Intervention teilnahmen. Dabei mußte die ganze ungarische Presse im allgemeinen, der Fachpresse des Innenministeriums im besonderen nach den Erwartungen der Sowjetunion, das heißt Rußlands sich richten. Von den prinzipiellen Grundlagen über die Mitteilung der Ereignisse, mit der Terminologie schließend untersucht die Schrift die Widerspiegelung dieser Intervention in der Presse des Innenministeriums.

Schlüsselwörter

Zeitschrift *Belügyi Szemle* ; Grenzwache ; Zeitschrift *Hazáért* ; Brachialgewalt ; Zeitschrift *Magyar Rendőr*

0497

Sándor FÓRIZS

ORCID: 0000-0001-6019-3295

Ungarische Grenzwache und der Einmarsch in Tschechoslowakei vom Jahre 1968
(49-58.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.49-58P

Im August 1968 vollbrachten mehrere Mitgliedstaaten des Warschauer Vertrages eine Militärintervention in der Tschechoslowakei. Gegenwärtige Veröffentlichung untersucht die Rolle und Tätigkeit während dieser Ereignisse auf dem Wege der Analyse der im Ungarischen Nationalarchiv auffindbaren Dokumenten. Verfasser stellt die Vorbereitung der Führung der Grenzwache zur Sicherung des Grenzübertretes, die verwendeten Führungs- und Dienstvollführungsmethoden, die Ordnung der Gruppierung der Kräfte, die stattgefundenen Ereignisse dar. Wort fällt über die im Innern des Landes vorgenommenen Maßnahmen und die Reagierung einiger Nachbarstaaten auf die Geschehenen.

Schlüsselwörter

Grenzwache ; Grenzübertritt ; Grenzsperr ; Grenzzone ; Einmarsch nach Tschechoslowakei 1968

0498

János Suba

ORCID: 0000-0002-2310-7746

Kartenversorgung der ungarischen Division der in die Tschechoslowakei einmarschierten Interventionsarmee
(59-68.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.49-58P

Die Truppen des Warschauer Vertrages besetzten – als Ergebnis eines zum Manöver maskierten Aufmarsches – Tschechoslowakei. Darin nahmen auch die dazu bestimmten Formationen der Ungarischen Volksarmee. Ihre Aufgabe war die Besetzung des südlichen Streifens des Oberlandes. Im Interesse der Vollführung wurden die betroffene Truppenteile der Ungarischen Volksarmee mit Karten von verschiedenem Maßstabe zwar versorgt, war aber diese Versorgung ziemlich mangelhaft. Der Schwierigkeiten der Kartenverpflegung zum Trotz – infolge der selbstlosen Dienstvollführung von hohem Niveau der Soldaten – führten ihre Aufgaben um einen Preis minimaler Verluste aus. Der Kartographische Dienst der Ungarischen Volksarmee wurde unter Beachtung der Erfahrungen der Besetzung vom Jahre 1968 neugebildet.

Schlüsselwörter

Kartographischer Dienst der Ungarischen Volksarmee ; Einmarsch nach Tschechoslowakei vom Jahre 1968 ; „Zala“ Militärübung von Ungarischen Volksarmee ; Kartenversorgung des Manövers „Zala“ ; Militärgeographie des Oberlandes

0499

Andrea SZABÓ

ORCID: 0000-0002-8224-4089

Heldentoten vom I. Weltkrieg der Königlich Ungarischen Finanzwache und Gedenken über sie
(69-84.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.69-84P

Während des I. Weltkrieges nahm der bei den Grenzabteilungen Dienst leistende Personalbestand vom Anfang an teil. Wegen ihrer Ortskenntnis nahm man sie im Laufe der Grenzkampfhandlungen mit Vorliebe in Anspruch. Die Finanzwachmänner nahmen an der Begleitung von Kriegsgefangenen, Bewachung von Anlagen und Zuggarnituren. In der Finanzwachkaserne unter Mathiasgasse 16 wurde ein Marmorgedenktafel dem Andenken von 236 im Militär- oder Finanzwachdienst gefallenen Finanzwachmänner errichtet. Die Nummer vom 1. November 1926 des *Pénzügyőrségi Szaklap* veröffentlichte einen ausführlichen Bericht über das Ereignis mit dem Titel „Enthüllung des Gedenktafels“. Die Sammlung des Museums für Geschichte der Finanzwache und Steuerung verwahrt dieses zeitgenössisches Blatt, mit zahlreichen anderen Blättern der Fachpresse unserer Körperschaft. Von diesen Blättern stellt sich heraus, daß die Körperschaft die Kriegswitwen und Kriegswaisen nicht alleine ließ, sondern mit finanzieller Unterstützung für sie Sorge trug.

*Schlüsselwörter*Königlich Ungarische Finanzwache ; Heldentoten ; *Pénzügyőrségi Szaklap* ; Gedenktafel der Heldentoten der Finanzwache ; Königlich Ungarische Zollwache

0500

Zsolt ZÉTÉNYI

ORCID: 0000-0002-5522-1375

Die Angelegenheit des sowjetischen (russischen) Heldendenkmals vom Freiheitsplatz
(85-111.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.85-111P

Der Budapester Freiheitsplatz und seine unmittelbare Umgebung ist Plazierungsort der an Unterdrückung und Freiheit erinnernden Symbole des Ungarntums seit dem XIX. Jahrhundert. Anfänglich wurde das „Neugebäude“ als Sinnbild der österreichischen Unterdrückung im ungarischen Allgemeinbewußtsein betrachtet. Nach dem Abbruch dieses Kunstbaus gab aber die ungarische Nation dem Raum neuen Sinn dadurch, daß sie das Gelände mit die Idee der nationalen Unabhängigkeit und Freiheit tragenden Bezeichnungen und Sinnbildern bereicherte. Einer der Teile dieser Einheit war das sogenannte Trianondenkmal. In der Nähe dieses Denkmals, an der Stelle des sogenannten Trianonblumenbeetes – das seit dem letzten Drittel des XIX. Jahrhunderts für ein „Freiheitskampfdenkmal“ freigehalten war – brachte man im Jahre mit dem Entschluß und Aufsicht der die Hauptstadt erobernden sowjetischen (russischen) Streitmacht das den Ruhm der siegreichen Großmacht verkündende Denkmal. Dieses Denkmal hat auch einen politischen Sinn, weil es neben dem über deutsch-ungarischen Wehrmächte davongetragenen Sieg zugleich auch die Geschichtsbetrachtung der ungarländischen Linke unterstützt. Die verkündet nämlich, daß das Land in den Zeiten vor 1945 in Knechtschaft lebte, und das Zeitalter der Freiheit kam durch den Einmarsch der auch die bolschewistische Willkürherrschaftsideen vertretende sowjetische (russische) Armee. So zeigt es am Platze heute eine sinnlose und unannehmliche erinnerungspolitische Lage das gleichzeitige Bestehen des die Besetzung vom Deutschen Reich des Jahres 1944 brandmarkenden Denkmals und die Unterjochung vom Sowjetischen (Russischen) Reich von den Jahren 1944–1945 rühmenden Monuments.

Schlüsselwörter

„Neugebäude“ ; Trianondenkmal ; sowjetisches (russisches) Heldendenkmal ;
Gedenkstätte vom Heldenplatz ; russisch-ungarisches Kriegsgräberabkommen

0494

Gábor ANDROVICZ

ORCID: 0000-0002-3760-9712

Victims of the Profession:**Heroic Dead of the Budapest Royal Hungarian State Police in the Era of the Dual Monarchy**
(15-26.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.15-26P

Following the Austro-Hungarian Compromise of 1867, the Budapest Police were the first nationalized police organization on the territory under the authority of the Hungarian Holy Crown. The Budapest Police, temporarily nationalized in 1872 and then permanently by law in 1881, was the largest police organization on a headcount basis in the country. As a result of its prime location and function within the law enforcement framework of the Kingdom of Hungary, the Budapest Police also received the brunt of media attention. Thus, the organization was being reported on and covered by the press already in the Era of the Dual Monarchy. This historical reporting has made it possible to write this work.

Key words:

Budapest Police ; police orphans and widows ; police deaths ; police heroes in WWI ;
funerals of and memorials to police heroes

0495

Imre BERKI

ORCID: 0000-0001-8144-4751

Heroic Dead of the Fire Department and Memorials to their Memory
(27-38.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.27-38P

The work focuses not only on Hungarian firefighters as one of the first organizations in Disaster Management, but also on those among them who died providing civil defense for the nation. Hungary participated in two world wars in the 19th and 20th centuries, over the course of which many men in the examined organizations lost their lives. The work, however, does not cover these heroes; rather it looks at the 124 men who gave their lives in the line of duty over the 152-year period from 1861 to 2013.

Key words:

Disaster Management ; Fire Protection System ; civil defense ; fire fighters ; permanent air defense personnel

0496

József DEÁK

ORCID: 0000-0002-7661-4485

(39-48.p.)

Domestic Press Coverage of the Occupation of Czechoslovakia

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.39-48P

In 1968, Warsaw Pact troops invaded the Czechoslovak Socialist Republic, a member state of the alliance. The Hungarian press of course covered this unusual event. The journals, which were under the influence of the Ministry of Domestic Affairs, had to report on Hungarian forces participating in the intervention. Moreover, all Hungarian media organs, especially the ones under the auspice of Domestic Affairs, had to toe the Soviet line. Our work examines Hungarian domestic press coverage of the Czechoslovak intervention from theoretical basics to the actual reporting of events.

Key words:

Belügyi Szemle Journal ; Hungarian Border Patrol ; *Hazáért* Journal ; police force ; *Magyar Rendőr* Journal

0497

Sándor FÓRIZS

ORCID: 0000-0001-6019-3295

Hungarian Border Patrol and the 1968 Invasion of Czechoslovakia

(49-58.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.49-58P

In August 1968, several member states of the Warsaw Pact participated in a military intervention against Czechoslovakia. Using documents stored at the National Archives of Hungary, the work looks at the role and endeavors of the Hungarian Border Patrol (HBP) in this military action. The author introduces the preparatory work undertaken by HBP leadership to secure border crossings, the applied methods of commanding and service, the grouping of forces and the actual events as they played out. Also covered in the work are the measures undertaken within the country and the reactions of a few neighboring countries to the events.

Key words:

Hungarian Border Patrol ; border crossing ; border barrier ; border zone ; 1968 Invasion of Czechoslovakia

0498

János SUBA

ORCID: 0000-0002-2310-7746

Provision of Maps in the Hungarian Contingent in the 1968 Invasion of Czechoslovakia

(59-68.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.59-68P

In summer 1968, the troops of the Warsaw Pact – disguised as a war gaming exercise – invaded the Czechoslovak Socialist Republic. Certain units of the Hungarian People's Army participated in this intervention; their responsibility was to occupy the southern area of Slovakia. In order to successfully accomplish the mission, the concerned units of the Hungarian People's Army were provided various topographical maps of the area, the supply of which was significantly lacking. Despite the difficulties caused by the lack of maps, Hungarian troops – as a result of their selflessness and high level of service – accomplished their mission efficiently and with minimal losses. Having taken into account the lessons learned from the 1968 invasion, the military mapping means of the Hungarian People's Army was reorganized.

Key words:

cartographic service in the Hungarian People's Army ; 1968 Invasion of Czechoslovakia ; “Zala” military exercise of the Hungarian People's Army ; cartographic provision of the “Zala” military exercise ; military geography of Highland of historical Hungary

0499

Andrea SZABÓ

ORCID: 0000-0002-8224-4089

WWI Heroic Dead of the Royal Hungarian Finance Guard and Memorials to their Memory

(69-84.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.69-84P

From the beginning, personnel of the Royal Hungarian Finance Guard (RHFG) serving along the border fought in WWI. Because of their familiarity with the border area, they were relied upon during battles on the borderland. They were also used to chaperone POWs and watch over objects and trains. In 1926, a marble memorial plaque was unveiled in the finance guard barracks located on 16 Mátyás Street to the 236 finance guards who had lost their lives in WWI. The November 1st, 1926 issue of *Pénzügyőrségi Szaklap* provided a detailed report of the “Unveiling of the Memorial Plaque”. The Customs and Tax History Museum has the issue in its collection, along with many other related journal issues. From these we have also learned that the RHFG did not abandon the widows and orphans whose husbands and fathers fell in the war; the organization provided financial support to them.

Key words:

Royal Hungarian Finance Guard ; heroic dead ; *Pénzügyőrségi Szaklap* ; plaque commemorating the heroic dead of the Royal Hungarian Finance Guard ; Royal Hungarian Customs Guard

0500

Zsolt ZÉTÉNYI

ORCID: 0000-0002-5522-1375

Controversy Surrounding the Soviet Heroes Memorial on Freedom Square

(85-111.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.85-111P

Freedom Square and its surrounding area in Budapest have been the space where representations of bygone repression and expression of Hungarian freedom have been erected. The *Neugebäude* (New Building), which symbolized Austrian repression, was the first such representation to be widely known. In the wake of its demolition, the space where it had stood gained new meaning for the Hungarian people, as a place where the principles of national independence and liberty could be expressed. As a result of consensus thinking, the so-called Treaty of Trianon Memorial was erected. In the spot of the so-called Trianon flowerbed near the Treaty of Trianon Memorial, a space which had been formerly reserved for the last third of the 19th century for a statue commemorating the Fight for Freedom, a memorial to the victorious Great Power, the occupying Soviet forces, was erected instead. This memorial carried political connotations as it represented victory over the Hungarian-German defense forces while also providing support to the leftwing interpretation of history in Hungary, according to which the country had been a slave state prior to 1945, and that the era of freedom had been ushered in by the Soviet Red Army. (The same Soviet Red Army which propagated the principles of Bolshevik authoritarianism.) Thus Freedom Square today conveys an incomprehensible and unacceptable commemorative message by simultaneously hosting memorials dedicated to the 1944 invasion of Hungary by the German Empire and to the Soviet Empire that subjugated the country following 1944-45.

Key words:

Neugebäude (New Building) ; Treaty of Trianon Memorial ; Soviet Heroes Memorial ; Freedom Square place of remembrance ; Hungarian-Russian agreement on military gravesites

CITÁCIÓS INDEX
PUBLIKÁCIÓK ÉS KÉZIRATOK

A-Á

Az 1659-es temetése. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XVII.évf. (1897) 195.sz. 6.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 41.sz.jegyzet.

Adakozás. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXV.évf. (1915) 310.sz. 12.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 38.sz.jegyzet.

Adakozások. *Világ*, III.évf. (1912) 124.sz. 7.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 48.sz.jegyzet.

Agyonlőtt rendőrelőőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXV.évf. (1914) 268.sz. 8.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 27.sz.jegyzet.

Agyonszúrt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, XLVIII.évf. (1897) 194.sz. 6.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 22.sz.jegyzet.

Az aldunai gőzhajó. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, VI.évf. (1913) 11.sz. 172-173.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 11.sz.jegyzet.

Alexander Dubcek szavai 1968. augusztus 20-án éjjel, a CSKP KB elnökségének ülésén. In Petr PITHART (szerk.): *Hatvannyolc*. Pozsony, 1993, Kalligram. 320 p. SK-ISBN 807 14 9013 X.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 64.sz.jegyzet.

Ambrus rendőrkapitány temetése. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XIV.évf. (1894) 184.sz. 4-5.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 40.sz.jegyzet.

B

BABAI József: Helytállni becsülettel. *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 36.sz. 10-11.p. HU-ISSN 1419-0052.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 44.sz.jegyzet + 45.sz.jegyzet + 46.sz.jegyzet + 48.sz.jegyzet.

BAKSA János (szerk.): *Rendőrségi almanach 1923*. Budapest, 1922, Stephaneum Nyomda és Könyvkiadó. 544 p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 15.sz.jegyzet.

BANGHA Béla et al. (szerk.): *Katolikus Lexikon*. Budapest, Magyar Kultúra. I.köt. 1931, 528 p. II.köt. 1931, 532 p. III.köt. 1932, 532 p. IV.köt. 1933, 544 p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 3.sz.jegyzet.

BARTAL Ferenc: Szőgi Lajos rendőr őrmester, szegedi mozgóőrszemhez a késő éjszakai órákban panasszal fordul Matók Erzsébet. *Magyar Rendőr*, XXII.évf. (1968) 35.sz. 2.p. HU-ISSN 0230-192X.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 8.sz.jegyzet.

BARCZA Tibor: Szabadság tér: áthidaló megoldás. *Alaprajz*, X.évf. (2003) 2.sz. 8-9.p. HU-ISSN 1417-6939.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 5.sz.jegyzet.

BÁRCZY Géza — ORSZÁGH László: *A magyar nyelv értelmező szótára*. Budapest, Akadémia Kiadó. HU-ISBN — I.köt. A-D. 1959, 1091 p. II.köt. E-Gy. 1960, 1137 p. III.köt. H-K. 1960, 939 p. IV.köt. Ki-Mi. 1961, 1347 p. V.köt. Mo-S. 1961, 1315 p. VI.köt. Sz-Ty. 1962, 883 p. VII.köt. U-Zs. 1962, 671 p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 4.sz.jegyzet.

BENJÁMIN Róbert — SAS Ferenc — GRONDZSÁKNÉ Nemeshegyi Beatrix: *A Budapesti Rendőr-főkapitányság mártírjai és hősi halottjai*. Budapest, 1982, Belügyminisztérium Könyvkiadó. 53 p. HU-ISBN 963 03 1370 7.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 5.sz.jegyzet.

BERKI Imre — PETERMAN Attila: *Hőseink. A katasztrófavédelem és jogelőd szervezeteinek hősi halottjai*. Budapest, 2014, Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság. 46 p. HU-ISBN 978 963 87 8374 5.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bő-

vített és átdolgozott változata. 33.p. 1.sz.jegyzet + 3.sz.jegyzet + 4.sz.jegyzet + 5.sz.jegyzet + 6.sz.jegyzet + 7.sz.jegyzet + 8.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet + 16.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet.

BORBÉLY Zoltán – KAPY Rezső (szerk.): *A 60 éves magyar rendőrség 1881-1941.* Budapest, 1942, Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat. I.köt. 1-299 p. II.köt. 300-600 p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 30.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet.

Zbigniew BRZEZINSKI: *Stratégiai vízió, Amerika és a globális hatalom válsága.* [Strategic vision America and the Global Power.] Ford.: MAGYARICS Tamás. Budapest, 2013. Antall József Tudásközpont. 300 p. HU-ISBN 978 963 87 4862 1.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 1.sz.jegyzet.

D

DEÁK József: Az állambiztonsági propaganda, annak kialakulása és fejlődése - nemzetbiztonság és civil kapcsolatok. *Társadalom és honvédelem*, XVII.évf. (2013) 3-4.sz. 408-417.p. HU-ISSN 1417-7293.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 56.sz.jegyzet.

DEÁK József: A Belügyi Szemle Tájékoztatójában a médiával kapcsolatban megjelent anyagok (1963-1972). *Magyar Rendészet* XIV.évf. (2014) 2.sz. 127-137.p. HU-ISSN 1586-2895.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 2.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 54.sz.jegyzet.

DEÁK József: The state security articles of the Interior Ministry Review prospectus at the service of the current politics and the internal affairs propaganda (1963-1972). [A Belügyminisztérium felülvizsgálati tájékoztatójának állambiztonsági cikkei az aktuálpolitika és a belbiztonság szolgálatában.] *Central European Papers*, II.évf. (2014) 1.sz. 150-159.p. CZ-ISSN 2336-369X.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 2.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 52.sz.jegyzet.

DEÁK József: A polgári magyar állam rendvédelmi sajtója 1867-1944. 65-88.p. In PARÁDI Ákos (szerk.): *Ünnepi tanulmányok Parádi József 65. születésnapja tiszteletére.* Budapest, 2015, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. HU-ISBN 978 963 89 8289 6. /Salutem, 2./ HU-ISSN 2416-2078

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti

Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 5.sz.jegyzet.

DEÁK József: A Belügyi Szemle és az ideológiai háború a helsinki konferenciáig 1953-1975. 57-70.p. In PARÁDI József et al. (szerk.): *Ünnepi tanulmányok Gáspár László 65. születésnapja tiszteletére*. Budapest, 2015, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 154 p. HU-ISBN:9786158030908 /Salutem, 1./ HU-ISSN 2416-2078.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 2.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 50.sz.jegyzet.

DEÁK József: The Psychological Struggle between East and West as Reflected in the Interior Review up to the European Safety and Cooperation Conference (1953–1975). [A Kelet és a Nyugat lélektani hadviselés kivételése a *Belügyi Szemle* folyóiratban az Európai Biztonsági és Együttműködési Konferencia szemszögéből (1953-1975). *Prague Papers on the History of International Relations*, XI.évf. (2015) 1.sz. 102-113.p. CZ-ISSN 2336-7105.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 53.sz.jegyzet.

DEÁK József: A Belügyi Szemle a közpolitika szolgálatában (1953–1990). *Hadtudományi Szemle*. X.évf. (2017) 1.sz. 375-390.p. HU-ISSN 2060-0437.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 6.sz.jegyzet.

DEÁK József: A Belügyi Szemle közpolitikai, rendszertelméleti és szerkezeti fejlődése a rendszerváltásig. *Hadtudományi Szemle*, X.évf. (2017) 2.sz. 339-355.p. HU-ISSN 2060-0437

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 5.sz.jegyzet.

DEÁK József: A Belügyi Szemle a pártfórumok értékeléseiben (1973-1987). *Belügyi Szemle - Ordinem Facere*, I.évf. (2018) 1.sz. 16-26.p. HU-ISSN 2062-9494.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 7.sz.jegyzet.

Detektív és zsebtolvaj élet-halál harca. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXVI.évf. (1915) 36.sz. 8-9.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 39.sz.jegyzet.

A detektív halála. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXVI.évf. (1915) 45.sz. 19.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 39.sz.jegyzet.

A detektív hős márványemléke. (Szerkesztőségi közlemény) *Magyar Rendőr*, V.évf. (1930) 23. sz. 3-4.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 43.sz.jegyzet.

DORNING Henrik: A budapesti rendőrség vázlatos története 1848-tól 1928-ig. *Rendőr*, III.évf. (1929) jubileumi szám 9-27.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 16.sz.jegyzet.

DORNING Henrik: A pillantás viszonzása. *Jogtudományi Közlöny*, LII.évf. (1917) 4.sz. 37-38.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 19.sz.jegyzet.

E-É

EGRESSY Zoltán: *A fototopográfiai alegység térképész-harcászati tevékenysége és jövőbeli feladatai.* Magyar Honvédség Térképészeti Intézet Könyvtára. (A kézirat másolata a szerző magángyűjteményében.)

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 3.sz.jegyzet.

Egy lovasrendőr halálos balesete. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Est*, IX.évf. (1918) 216.sz. 8.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 31.sz.jegyzet.

Egy elfelejtett sír. (Szerkesztőségi közlemény) *Fővárosi Lapok*, XXXII.évf. (1895) 307.sz. 2868.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 43.sz.jegyzet.

Egy hivatás ünnepére. (Szerkesztőségi közlemény.) *Katasztrófavédelem*, LVI.évf. (2014) 5.sz. 1.p. HU-ISSN 1586-2305.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 26.sz.jegyzet.

Elgázolta a vonat. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Ujság*, XIII.évf. (1915) 72.sz. 15.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 35.sz.jegyzet.

Emlékezzünk. (Szerkesztőségi közlemény) *Magyar Rendőr*, IV.évf. (1937) 22.sz. 515-516.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 18.sz.jegyzet.

Az emléktábla leleplezése. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVI.évf. (1926) 21.sz. 334-337.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 47.sz.jegyzet.

Élet-halálharc az utcán. (Szerkesztőségi közlemény) *Népszava*, XLIII.évf. (1915) 68.sz. 7.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 39.sz.jegyzet.

F

Felhívás az összes tényleges és nyugdíjas pénzügyőri tisztviselőkhöz és altisztekhez. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVII.évf. (1927) 13-14.sz. 223.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 48.sz.jegyzet.

FISCHER Ferenc: *A kétpólusú világ (1945–1989)*. Budapest – Pécs, 2014, Dialóg Campus. 398 p. HU-ISBN 978 963 95 4285 3.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 4.sz.jegyzet.

FÓRISZ Sándor: *A határőrség megszervezése és működése, 1945-1956.* 555-608.p. In PÓSÁN László — VESZPRÉMY László — BODA József — ISASZEGI János: *Őrők, vigyázatok a határra! Határvédelem, határőrizet, határavadások a középkortól napjainkig.* Budapest, 2017, Zrínyi Kiadó. 910 p. HU-ISBN 978 963 32 7560 3.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 68.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 38.sz.jegyzet.

Főbiztosi kinevezések és áthelyezések. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, VIII.évf. (1915) 16-17.sz. 200.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 37.sz.jegyzet.

FÜR Lajos: *Magyar sors a Kárpát-medencében. Népesedésünk évszázadai 896-2000.* Budapest, 2012, Kairosz. 472 p. HU-ISBN 978 963 94 0620 9.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 17.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet.

G-Gy

GADOS László: A haditevékenységek térképészeti biztosításának nehéz feladata. *Honvédelem*, VIII.évf. (1964) 12.sz. 42-46.p.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 3.sz.jegyzet.

GALÁNTAI József: *Az I. világháború.* Budapest, 2000², Korona Kiadó. 543 p. HU-ISBN 978 963 91 9181 7.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 2.sz.jegyzet + 3.sz.jegyzet + 31.sz.jegyzet.

Gargyi Bálint árvái. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Est*, VIII.évf. (1917) 287.sz. 5.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 49.sz.jegyzet.

Gargyi Bálint temetése. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXVII.évf. (1917) 283.sz. 6.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 42.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet.

Gyászrovat. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LVIII.évf. (1907) 256.sz. 11.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 24.sz.jegyzet.

H

Hadbavonult pénzügyőrök. (Szerkesztőségi közlemény) *Tolnai Világlapja*, XV.évf. (1915) 11.sz. 14.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 26.sz.jegyzet.

HAJÓS György: *A Szabadság tér.* Budapest, 2004, Építészeti Tájékoztatási Központ Kft. 88 p. HU-ISBN 963 51 3173 9.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 4.sz.jegyzet.

Halálozások. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 24.sz. 381.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 19.sz.jegyzet.

Halálozások. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXV.évf. (1915) 21.sz. 336.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 30.sz.jegyzet.

Halálozások. (Szerkesztőségi közlemény) *Vasárnapi Ujság*, XLI.évf. (1894) 27.sz. 453.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 38.sz.jegyzet.

HALÁSZ Kálmán: Csehszlovákiai titkos adók és a lélektani hadviselés. *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 37.sz. 10-11.p. HU-ISSN 1419-0052.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 49.sz.jegyzet.

HAUTZINGER Zoltán: A fegyveres szervek rendeltetésének alaptörvényi szabályozása. 65-75.p. In DRINÓCZI Tímea (szerk.): *Magyarország új alkotmányossága.* Pécs, 2011, Pécsi Tudományegyetem Állam- és jogtudományi Kar. 229 p. HU-ISBN 978 963 64 2437 4.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 5.sz.jegyzet.

A házmester agyonszúrt egy rendőrt. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXVIII.évf. (1918) 151.sz. 15.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 29.sz.jegyzet.

Hetvenöt éves a magyar pénzügyőrség. (Dicsőséges és derűs emlékek a pesti pénzügyőr múzeumban). (Szerkesztőségi közlemény) *Nemzeti Újság*, XXIV.évf. (1942) 225.sz. 11.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 55.sz.jegyzet.

Hivatalos rész. Budapesti Közlöny, XLIX.évf. (1915) 176.sz. 2.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 39.sz.jegyzet.

Hol volt tűzben az első honvéd. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Est*, V.évf. (1914) 201.sz. 3.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 12.sz.jegyzet.

236 hősi halált halt pénzügyőr emléke. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXXVII.évf. (1926) 237.sz. 6.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 47.sz.jegyzet.

J

Jelentés a budapesti állami rendőrség 1906. évi működéséről. Budapest, 1907, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-társaság. 277 p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 20.sz.jegyzet.

Jelentés a budapesti állami rendőrség 1910. évi működéséről. Budapest, 1911, Radó Izor Nyomdai Müintézete. 272 p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 8.sz.jegyzet.

K

Katonai tereptan tankönyv. Honvédelmi Minisztérium. I.köt. Budapest, 1966, 279 p. (A kiadvány szabályzat besorolása Ált/16.); II.köt. Budapest, 1966, 144 p. (A kiadvány szabályzat besorolása Ált/17.); III.köt. Budapest, 1967, 234 p. A kiadvány szabályzat besorolása Ált/33.).

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 4.sz.jegyzet.

Katonai tereptan példatár. Budapest, 1967, Honvédelmi Minisztérium. 268 p.(A kiadvány szabályzat besorolása Ált/32.).

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 4.sz.jegyzet.

KEEGAN, John: *Az első világháború.* [The First World War.] Ford.: MOLNÁR György. Budapest, 2014, Akadémia Kiadó. 657 p. HU-ISBN 978 963 05 9503 2. /Hadiakadémia./ HU-ISSN 2062-8498.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 1.sz.jegyzet.

A kegyelet virágai. (Szerkesztőségi közlemény) *Magyar Rendőr*, V.évf. (1938) 21.sz. 491-492.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 18.sz.jegyzet.

Két kis gyermek a Dunába fult. (Szerkesztőségi közlemény) *Népszava*, XLVI.évf. (1918) 145.sz. 9.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 50.sz.jegyzet.

Kitüntetett pénzügyőrök. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXV.év. (1915) 10.sz. 162.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 22.sz.jegyzet.

Kitüntetés a hősi halál után. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXVIII.évf. (1918) 11.sz. 137.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 28.sz.jegyzet.

Kézigránátmerénylet két halottal. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXVIII.évf. (1918) 302.sz. 10.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 32.sz.jegyzet.

Kibővített pártbizottsági ülés a BM Határőrségnél és a BM karhatalomnál. (Szerkesztőségi közlemény.) *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 35.sz. 2.p. HU-ISSN 1419-0052.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviasszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 40.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet + 43.sz.jegyzet.

Ki lötte le a lovasrendőrt? (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXII.évf. (1912) I.rész. 177.sz. 16.p. II.rész. 178.sz. 9-10.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 26.sz.jegyzet.

Henry KISSINGER: Világrend. [World Order.] Ford.: KÁLLAI Tibor — PATAKY Éva. Budapest, 2015, Antall József Tudásközpont. 432 p. HU-ISBN 978 615 55 5907 5.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviasszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 3.sz.jegyzet.

KLESZKY Gyula: A pénzügyőrségnek a háborúban nyújtott kedvezmények. *Pénzügyigazgatás*, XXVII.évf. (2017) 16.sz. 222.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 35.sz.jegyzet.

KOZMA Endre — HÉJJA István — STEFANCSIK Ferenc: *Katonaföldrajzi kézikönyv*. Budapest, 1993, Zrínyi Kiadó. 175 p. HU-ISBN 963 327 208 4.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 1.sz.jegyzet.

A kötelességteljesítés halottja. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 19.sz. 289-291.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet.

A középítési bizottmány ülése folyó év május hó 1-jén. (Szerkesztőségi közlemény.) *Építő Ipar*, XXVII.évf. (1903) 21.sz. 137-138.p.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 6.sz.jegyzet.

A közigazgatási bizottság ülése. (Szerkesztőségi közlemény) *Fővárosi Közlöny*, XXIII.évf. (1912) 47.sz. 2179-2184.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 26.sz.jegyzet.

Közlemény a szovjet-csehszlovák tárgyalásokról. (Szerkesztőségi közlemény.) *Magyar Rendőr*, XXII.évf. (1968) 35.sz.2-3.p. HU-ISSN 0230-192X.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviszszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 8.sz.jegyzet + 10.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet + 16.sz.jegyzet + 17.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet + 19.sz.jegyzet + 20.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet + 31.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet + 34.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet.

L-Ly

Leleplezték a lovasrendőr síremlékét. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXIV.évf. (1913) 259.sz. 11.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 43.sz.jegyzet.

A lovasrendőr halálos balesete. (Szerkesztőségi közlemény) *Népszava*, XLVI.évf. (1918) 216.sz. 10.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag*

szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 31.sz.jegyzet.

A lovasrendőr síremlékének fölvatása. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXIII.évf. (1913) 259.sz. 11.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 26.sz.jegyzet.

M

MAGASVÁRI Adrienn: Kivonat a pénzügyőrség személyi állományának történetéből (1867-1919). 82-91.p. In ZSÁMBOKINÉ Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Válogatott tanulmányok a Vám- és Pénzügyőri Tanszék fennállásának 25. évfordulója alkalmából*. Budapest, 2016, NKE Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszék. 196 p. HU-ISBN 978 615 50 5772 4.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 34.sz.jegyzet.

A Magyar Királyi Állami Számvevőszék jelentése az 1908. évi zárszámadásáról, valamint az államháztartás, államvagyyon és állami adóságok kezelése körül az 1908. évben szerzett tapasztalatairól. Budapest, 1909, Magyar Királyi Állami Nyomda. 158 p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 46.sz.jegyzet.

A magyar pénzügyőrség és a háború. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 17.sz. 268.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 16.sz.jegyzet.

A magyar pénzügyőrség a háborúban. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 24.sz. 382.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 18.sz.jegyzet.

A magyar pénzügyőrség a háborúban. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXV.évf. (1915) 1.sz. 12.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 21.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet.

Meggyilkolt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Fővárosi Lapok*, XXXIII.évf. (1896) 145.sz. 7.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 21.sz.jegyzet.

Meggyilkolt lovasrendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, XLVII.évf. (1896) 144.sz. 2.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 23.sz.jegyzet.

Meggyilkolt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXV.évf. (1905) 130.sz. 8.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 25.sz.jegyzet.

Meggyilkolt rendőr. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LIX.évf. (1908) 136.sz. 11.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 25.sz.jegyzet.

Meghalt az őrzáraton. *Budapesti Hírlap*, XVI.évf. (1896) 312.sz. 6-7.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 34.sz.jegyzet.

Megnyílt a pénzügyőrségi múzeum. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, XX.évf. (1930) 20.sz. 9-10.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 52.sz.jegyzet.

Merénylet egy rendőr ellen. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXVIII.évf. (1918) 136.sz. 8.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 28.sz.jegyzet.

A mi gyászunk. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXV.évf. (1915) 17.sz. 242. p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 27.sz.jegyzet.

Műemlékek tűzvédelme. (Szerkesztőségi közlemény.) *Tűzvédelem*, XLIII.évf. (1991) 5.sz. 8.p. HU-ISSN 0230-1415.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 17.sz.jegyzet.

N-Ny

NAGY József: A magyar határőrség tevékenysége a csehszlovákiai beavatkozás időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XI.évf. (2005) 14.sz. 79-84.p. HU-ISSN 1216-6774.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szerve-

zett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 37.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 2.sz.jegyzet.

Nagy tűzvész Újpesten. *Fővárosi Lapok*, XXXI.évf. (1894) 181.sz. 1558-1559.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 37.sz.jegyzet.

O-Ó

OLASZ Lajos: A magyar légőltalom megszervezése az 1930-as években. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIV.évf. (2014) 35-36-37-38.sz. 75-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2013. október 29-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett „A tűzoltóság története” című katasztrófavédelem-történeti szimpozionján.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 13.sz.jegyzet.

ORBÁN Viktor nyilatkozata. In Orbán megszólalt emlékműügyben. (Szerkesztőségi közlemény.) *Magyar Nemzet*, XXVIII.évf. (2014) 197.sz. 2-3.p. cikk kezdő és záró oldala? HU-ISSN 0133-185X.

ZÉTENYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 15.sz.jegyzet.

Az Ó-utcai kézibombamerénylet. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Hírlap*, XL.évf. (1918) 303.sz. 8.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 32.sz.jegyzet.

Az örült házmeister rémtette. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XLII.évf. (1918) 151.sz. 7.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 29.sz.jegyzet.

P

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-59.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 7.sz.jegyzet.

PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* Kandidátusi értekezés (MTA). Kézirat. Budapest, 1990. I.köt. 264 p. + II.köt. 265-567 p. melléklet.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti

Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 65.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. *Haditörténelmi Közlemények*, CI.évf. (1988) 1.sz. 56-92.p. HU-ISSN 0017-6540.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 56.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. *Haditörténelmi Közlemények*, CIV.évf. (1989) 2.sz. 177-196.p. HU-ISSN 0017-6540.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 6.sz.jegyzet ; 76.p. 56.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV.évf. (1994) 5.sz. 13-17.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a „*Háború, forradalom, trianon*” című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 55.sz.jegyzet.

PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, 1996², Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 4.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A dualizmus kori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, VIII.évf. (1998) 9.sz. 82-85.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 23-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században*.” című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 5.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 81-98.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 65.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A hátorország rendvédelme 1914-1918. 108-124.p. In SZIDIROPULOSZ Archimédész (szerk.): *Trianoni Szemle Évkönyv*. VII. évfolyam. Budapest, 2015, Trianoni Kutatóintézet Közhasznú Alapítvány. 311 p. HU-ISSN 2060-2502.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 58.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 77-84.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 63.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar határőrizet a kiegyezéstől a II. világháború kitöréséig 1867-1939. 481-510.p. In BODA József — ISASZEGI János — PÓSÁN László — VESZPRÉMY László (szerk.): *Őrzők vigyázzatok a határra! Határvédelem, határ-őrízet, határavadások a középkortól napjainkig*. Budapest, 2017, Zrínyi Kiadó. 910 p. HU-ISBN 978 963 32 7560 3.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 67.sz.jegyzet.

PATAKY István: *A vonakodó szövetséges: a Magyar Népköztársaság és a Magyar Néphadsereg közreműködése Csehszlovákia 1968. évi megszállásában*. Budapest, 1996, Zrínyi Kiadó. 171 p. HU-ISBN 963 327 292 0.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 15.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet.

PÁLFY József: Csehszlovákiai helyzetkép. *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 37.sz. 3.p. HU-ISSN 1419-0052.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 60.sz.jegyzet.

PINCZESI Pál: A csehszlovákiai eseményekről. Budapest, 1968, Kossuth Kiadó. 176 p. HU-ISBN —

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 59.sz.jegyzet.

Petr PITHART (szerk.): *Hatvannyolc*. Pozsony, 1993, Kalligram. 320 p. SK-ISBN 807 14 9013 X.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 66.sz.jegyzet.

Pénzügyőreink a háborúban. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf.(1914) 20.sz. 316-317.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 15.sz.jegyzet.

A pénzügyőrség köréből. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXIV.évf. (1914) 23.sz. 364.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 17.sz.jegyzet.

A pénzügyőrség köréből. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXVI.évf. (1916) 10-11.sz. 163-164.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 36.sz.jegyzet ; 76.p. 41.sz.jegyzet.

A pénzügyőrség köréből. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXVI.évf. (1916) 12.sz. 180.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 42.sz.jegyzet.

A pénzügyőrség köréből. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyigazgatás*, XXVII.évf. (1917) 5.sz. 76.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 32.sz.jegyzet.

A Pénzügyőrségi Múzeum felavatása. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Hírlap*, LII.évf. (1930) 226.sz. 4.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 51.sz.jegyzet.

A Pénzügyőrségi Múzeum örvendetes gyarapodása. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXIII.évf. (1938) 11-13.sz. 4.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 49.sz.jegyzet.

PROHÁSZKA László: *Szoborsorsok*. Budapest, 1994, Kornétás Kiadó. 183 p. HU-ISBN 963 78 4315 9.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 2.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet.

R

RAFFAY Ernő: *Trianon titkai, avagy hogyan bántak el országunkkal . . .* Budapest, 1990, Tornado Damenija Kft. 191 p. HU-ISBN 963 02 7639 9.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 16.sz.jegyzet.

RAJNA György: *Budapest Köztéri Szobrainak Katalógusa*. Budapest, 1989, Budapesti Városszépítő Egyesület. 653 p. HU-ISBN 963 04 0092 8.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 1.sz.jegyzet + 58.sz.jegyzet + 59.sz.jegyzet.

A rendőr gyilkosa. (Szerkesztőségi közlemény) *Népszava*, XXXIII.évf. (1905) 202.sz. 10.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 23.sz.jegyzet.

Rendőrhál. (Szerkesztőségi közlemény) *Az Est*, VIII.évf. (1917) 280.sz. 4.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 36.sz.jegyzet.

A rendőrelőőr gyilkosa. (Szerkesztőségi közlemény) *Budapesti Hírlap*, XXXV.évf. (1915) 68.sz. 14-15.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 27.sz.jegyzet.

A rendőrelőőr gyilkosa. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Napló*, LXVI.évf. (1915) 181.sz. 16.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 27.sz.jegyzet.

RÉDEY Miklós: *A rendőri szolgálat vezérfonala.* Budapest, 1916, Pátria Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság. 126 p. /Rendőrségi szaktanfolyamok kiadványai, 2./

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 11.sz.jegyzet.

Rogulya esete. (Szerkesztőségi közlemény) *Pesti Hírlap*, XXVI.évf. (1904) 346.sz. 5.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 24.sz.jegyzet.

A román betörés. (Szerkesztőségi közlemény) *Pénzügyőrségi Szaklap*, X.évf. (1917) 4.sz. 41.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 33.sz.jegyzet.

Rövid hírek. (Szerkesztőségi közlemény) *Fővárosi Lapok*, XXXI.évf. (1894) 237.sz. 2033.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 44.sz.jegyzet.

RUDNYEV V.: Hogyan jött létre az illegális ellenforradalmi mozgalom Csehszlovákiában. *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 37.sz. 13-13.p. HU-ISSN 1419-0052.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-

történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 57.sz.jegyzet + 58.sz.jegyzet.

S-Sz

SALLAI János: A BM és a határőrség feladatai Csehszlovákia megszállásában. *Magyar Rendészet*, XIII.évf. (2013) 3-4.sz. 159-170.p. HU-ISSN 1586-2895.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 2.sz.jegyzet.

SALLAI János: The participation of the Hungarian Border Guards in the 1968 occupation of Czechoslovakia. [A Magyar Határőrség részvétele a Csehszlovákia 1968-as megszállásában.] *Prague Papers On The History Of International Relations*, XVII.évf. (2013) 2.sz. 184-197.p. CZ-ISSN 1803-7356.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 3.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 11.sz.jegyzet.

SALLAI János: A BM és a határőrség feladatai Csehszlovákia 1968-as megszállásában. *Magyar Rendészet*, XIII.évf. (2014) 159-170.p. HU-ISSN 1416-3845.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 1.sz.jegyzet.

SIKLÓSSY László: *Hogyan épült Budapest? A Fővárosi Közmunkák Tanácsa története 1870-1930.* Budapest, 1931, Fővárosi Közmunkák Tanácsa. 623 p.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 14.sz.jegyzet.

SIPOSNÉ Kecskeméthy Klára — SZTERNÁK György: *Szlovákia katonaföldrajzi értékelése.* Budapest, 1994, Zrínyi Miklós Katonai Akadémia. 93 p. (Jegyzet)

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 1.sz.jegyzet.

SOMOGYI Endre: *Magyarország és a környező államok katonai földrajza.* Budapest, 1930², Jakab MH Könyvnyomdai Műintézet. 398 p.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 1.sz.jegyzet.

SUBA János: *Magyarország államhatárainak változásai 1867-1947. A határmegállapító bizottságok működése Magyarországon a XIX–XX. században.* Ph.D. disszertáció (ELTE-BTK). Kézirat. Budapest, 2001. HU-ISBN —

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanul-

mány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 60.sz.jegyzet.

A Szabadságharcz-émlék és Kossuthszobor. (Szerkesztőségi közlemény.) *Magyar Székesfőváros*, VI.évf. (1903) 23.sz. 3-5.p.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 7.sz.jegyzet.

A Szabadság tér szovjet emlékművet lángpisztollyal bontják, a Molotov térit (vajon meddig hívják még annak?) már lebontották. *Magyar Függetlenség*, (Szerkesztőségi közlemény) I.évf. (1956) november 1. 4.sz. ? p-p.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 34.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A magyar pénzügyőri képzés intézményi kereteinek fejlődése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 117-126.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 66.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A pénzügyi igazgatás szervezeti keretei egykor és most a rendészeti feladatok tükrében. 351-356.p. In GAÁL Gyula — HAUZINGER Zoltán (szerk.): *Szent Lászlótól a modernkori magyar rendészettudományig*. Pécs, 2017, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja. 397 p. HU-ISBN — /Pécsi Határőr Tudományos közlemények, XIX./ HU-ISSN 1589-1674.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 62.sz.jegyzet.

SZABÓ Barna (szerk.): *Szolnoki és Solnokmegyei Almanach 1926*. Solnok, 1926, Friedmann Sándor. 191 p.bővített és átdolgozott változata. 33.p. 31.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 43.sz.jegyzet.

M. SZABÓ Miklós: *A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia története 1961-1969*. Budapest, 2008, Zrínyi Katonai Kiadó. 458 p. HU-ISBN 978 963 32 7463 7. 182. p.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 47.sz.jegyzet.

M. SZABÓ Miklós: A „Duna”-hadműveletből levont főbb tapasztalatok, tanulságok – a végrehajtó parancsnokok szem- szövegéből. *Hadtudomány*, HU-ISSN 1215-4121. 1. rész. XXVIII.évf. (2018) 1.sz. 90-100.p. , 2. rész. XXVIII.évf. (2018) 2.sz. 68-78.p.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 39.sz.jegyzet + 65.sz.jegyzet.

SZAKÁCS Tamás: A Magyar Királyi Pénzügyőrség az I. világháborúban. A *Mi lapunk*, (A *Pénzügyőr* melléklete) XIX.évf. (2016) 3.sz.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 8.sz.jegyzet + 20.sz.jegyzet.

SZAKÁLY Sándor: A hadüzenet? Egy minisztertanácsi jegyzőkönyv margójára. 1941. június 25. *História*, XIV.évf. (1992) 2.sz. 12-14.p. HU-ISSN 0139-2409.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 43.sz.jegyzet.

SZÁNTÓ Imre: *Az európai hadszínterek katonaföldrajza*. Budapest, 1964, Zrínyi Kiadó. 381 p. /Tisztek könyvtára, 18./

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 1.sz.jegyzet.

Szervezési szabályzat a fő- és székvárosi m. kir. államrendőrség őrsége számára. Budapest, 1893, Athenaeum. 66 p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 33.sz.jegyzet.

T-Ty

Ratifikálták a csehszlovák-szovjet szerződést. (Szerkesztőségi közlemény.) *Hazáért, A BM Határőrség és a BM Karhatalom lapja*, (Belső használatra) XXIII.évf. (1968) 35.sz. 2-3.p. HU-ISSN 1419-0052.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 63.sz.jegyzet.

U-Ű

Utasítás a csapatok harctevékenységének térképészeti biztosítására. Budapest, 1962, Honvédelmi Minisztérium. 83 p. (A kiadvány szabályzat besorolása Ált./84.)

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 16.sz.jegyzet.

Utasítás a Magyar Néphadsereg alakulatai és katonai tanintézetek térképellátására. Budapest, 1965, Honvédelmi Minisztérium. 31 p. (A kiadvány szabályzat besorolása Ált./68.)

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 6.sz.jegyzet.

V-W

A vadállat. *Budapesti Hírlap*, IX.évf. (1889) 144.sz. 6.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 16.sz.jegyzet.

A Vörös Hadsereg felhívása Magyarország népéhez, 1944 szeptemberében. In SZÁRAY Miklós — KAPOSI József: *Történelem IV.* Budapest, 2007, Szikra Lapnyomda Zrt. 272 p. HU-ISBN 978 963 19 3501 1. /Forrás-központú történelem./ HU-ISSN —

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISBN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 9.sz.jegyzet.

04193/1964. MNVK. 1.Csf.-ség. Utasítása a térképraktárak működésére. Budapest, 1964, Honvédelmi Minisztérium. 21 p.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISBN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 5.sz.jegyzet.

Z-Zs

ZÉTÉNYI Zsolt: *Milyen emlékmű álljon a Szabadság téren? A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye 2006-ban.* Budapest, 2006, Masszi Lap- és Könyvkiadó Kft. 103 p. HU-ISBN 963 94 5474 5.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISBN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 41.sz.jegyzet.

ZSÁMBOKINÉ FICSKOVSZKY Ágnes: Az 1924-es Autonóm és Szerződéses Magyar Vámtarifa a korabeli hírek tükrében. 176-195.p. In ZSÁMBOKINÉ Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Válogatott tanulmányok a Vám- és Pénzügyőri Tanszék fennállásának 25. évfordulója alkalmából.* Budapest, 2016, NKE Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszék. 196 p. HU-ISBN 978 615 50 5772 4.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISBN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 61.sz.jegyzet.

ZSIGOVITS László: Vámosok és határőrök a határforgalom ellenőrzésében 1945-2007. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVI.évf. (2016) 51.sz. 109-137.p. HU-ISBN 1216-6774.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISBN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 68.sz.jegyzet.

CITÁCIÓS INDEX
PERIODIKÁK

A-Á

Alaprajz (1993 —) HU-ISSN 1417-6939. A Springer Média Kft. évente hat-nyolc alkalommal megjelenő műszaki tudományos folyóirata.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 5.sz.jegyzet.

B

Belügyi Szemle HU-ISSN 1218-8956 (1953-1962: Rendőrségi Szemle, 1963-1990: Belügyi Szemle, 1991-1994: Rendészeti Szemle, 1995-1996: a hatodik számmal befejezően Belügyi Szemle, 1996 –: hetedik-nyolcadik számmal kezdődően Rendészeti Szemle, 2010- Belügyi Szemle) A Belügyminisztérium havonta megjelenő központi tudományos folyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 7.sz.jegyzet.

Budapesti Hírlap (1881-1939) 1881-ben a *Pesti Hírlap* szerkesztőségéből kivált hírlapírók által alapított, országos megjelenésű, konzervatív napilap.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 38.sz.jegyzet.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 16.sz.jegyzet ; 22.p. 23.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 34.sz.jegyzet + 40.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet.

Budapesti Közlöny (1867-1944) A magyar állam hivatalos lapja, helyét 1945-től a *Magyar Közlöny* vette át.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 39.sz.jegyzet.

C-Cs

Central European Papers [Középeurópai Füzetek] CZ-ISSN 2336-3312 , CZ-EISSN 2336-369X (2013 —) A Szilészi Egyetem Politikatudományi Karának nyomtatott és digitalizált formában évente két alkalommal megjelenő közép-európai tudományos történelmi folyóirata.

FÖRISZ Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 2.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 52.sz.jegyzet.

E-É

Az Est (1910-194) A lap alapító tulajdonosa és egyben főszerkesztője MIKLÓS Andor — a *Pesti Naplótól* 1910-ben elbocsátott gazdasági rovat szerkesztő — volt, vezetése alatt az *Est* országos, naponta kétszer megjelenő közéleti, hírlappá fejlődött. Az alapító halála után a folyóiratot felesége örökölte, majd 1939-ben állami kézbe került, 1944-ben megszűnt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 12.sz.jegyzet.

Építőipar (1877 – 1932) [*Az Építési Ipar*, I.évf. (1877) 1.sz. – X.évf. (1886) 521.sz. ; *Építő Ipar*, XI. (1887) 522.sz. – XXXVII.évf. (1913) 52.sz. ; *Építő Ipar – Építő Művészet*, XXXVIII. (1914) 1.sz. – LVI.évf. (1932) 24.sz.] A hazai építészeti szakemberek által alapított műszaki hetilap.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 6.sz.jegyzet.

F

Fővárosi Lapok (1863-1903) Szépirodalmi napilap. Alapító tulajdonosa TÓTH Kálmán volt, majd halála után a lap kiadója az Atheneum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, végül pedig 1896-tól a lap megszűnéséig 1903-ig a Magyar Írók Kiadó Részvénytársaság volt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 31.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet.

Fővárosi Közlöny (1890-2005) Budapest Székesfőváros önkormányzatának hivatalos közlönyként megjelenő lapja volt, mely a főváros által hozott, illetve a fővárosi vonatkozású rendeletekről, közgyűlési határozatokról tájékoztatott.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 26.sz.jegyzet.

H

Hadtörténelmi Közlemények. HU-ISSN 0017-6540 (1887–) a Hadtörténeti Intézet és Múzeum negyedévente megjelenő tudományos folyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 6.sz.jegyzet ; 76.p. 56.sz.jegyzet.

Hadtudomány. HU-ISSN 1215-4221 (1991-) a Magyar Hadtudományi Társaság negyedévente megjelenő tudományos folyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 39.sz.jegyzet + 65.sz.jegyzet.

Hadtudományi Szemle HU-ISSN 2060-0437 (2008 -) A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtiszt-képző Karának negyedévente megjelenő szakmai folyóirata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek,

rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 5.sz.jegyzet + 6.sz.jegyzet.

Határőr HU-ISSN 1419-5380 (1999. I. 18. – 2007. XII.) A magyar határőrség havonta megjelenő képes magazinja, évfolyamszámozásának kezdete 1946, előzménye: **Országhatár, a Határőrség hetilapja** HU-ISSN 1217-6427 (1993. I. 4. – 1998. XII. 28.) a magyar határőrség hetente megjelenő képes magazinja, évfolyamszámozásának kezdete 1946, előzménye: **OrszágHatár Magazin, a Belügyminisztérium Határőrség képes hetilapja** HU-ISSN 0866-5230 (1991. I. 5. – 1992. XII. 21.) a magyar határőrség hetente megjelenő képes magazinja, évfolyamszámozásának kezdete 1946, előzménye: **Határőr magazin, a Belügyminisztérium Határőrség képes hetilapja** HU-ISSN 0865-719X (1990. I. 6. 1990. XII. 29.) a magyar határőrség hetente megjelenő képes magazinja, évfolyamszámozásának kezdete 1946, előzménye: **Határőr, a Belügyminisztérium Határőrség képes politikai hetilapja** HU-ISSN 1419-0052 (1976. I. 8. – 1989. XII. 22.) magyar határőrség hetente megjelenő képes magazinja, évfolyamszámozásának kezdete 1946, előzménye: **A Hazáért, a Belügyminisztérium Határőrség Országos Parancsnoksága és a Belügyminisztérium Karhatalom Parancsnokságának lapja** HU-ISSN 0201-0615 (1960. III. 1. – 1975. XII. 24.) a Belügyminisztérium Határőrség Országos Parancsnoksága és a Belügyminisztérium Karhatalom Parancsnokságának évente többször megjelenő képes magazinja, évfolyamszámozásának kezdete 1946, előzménye: **Határőr** (1956. XI. 24. – 1960. II. 23.) a magyar határőrség évente többször megjelenő képes politikai magazinja, évfolyamszámozásának kezdete 1946, előzménye: **Hazáért, a Magyar Határőrség lapja** (1946 – 1956. XI. 12.) Belügyminisztérium Határőrség Országos Parancsnokságának évente többször megjelenő képes magazinja.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 40.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet + 43.sz.jegyzet + 44.sz.jegyzet + 45.sz.jegyzet + 46.sz.jegyzet + 48.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 57.sz.jegyzet + 58.sz.jegyzet + 60.sz.jegyzet + 63.sz.jegyzet.

Hazáért Lásd *Határőr*

História HU-ISSN 0139-2409 (1979-2013) A História Alapítvány évente tízszer megjelenő tudományos ismeretterjesztő történelmi folyóirata.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 43.sz.jegyzet.

Honvédelem (1957-?) Hadtudományi tudományos folyóirat.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 3.sz.jegyzet.

J

Jogtudományi Közlöny (1866 —) Jog- és államtudományi hetilap. A lap alapító tulajdonosa ÖKRÖSS Bálint volt. 1867-ben a DÁRDAY Sándor alapított *Jogtudományi Hetilap* beolvadt a *Jogtudományi Közlöny*-be. A lap a kezdetekben elsősorban törvényalkotási kérdésekkel foglalkozott, szerkesztőségének számos tagja részt is vett a korabeli törvényelőkészítési munkálatokban. Későbbiekben a jogalkalmazással kapcsolatos tanulmányok is állandó helyett kaptak a folyóirat hasábjain. A Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Bizottságának 1946-1950 évente kétszer, 2006-ban tízszer, 1951-2005 és 2007-től havonta, megjelenő tudományos folyóirata.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 19.sz.jegyzet.

M

Magyar Függetlenség (1956. X. 31. – 1956. XI. 3.) A magyar szabadságharcosok által alapított, DUDÁS József által szerkesztett, naponta kétszer megjelenő folyóirat.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 34.sz.jegyzet.

Magyar Nemzet (1938 —) Politikai, közéleti napilap.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 15.sz.jegyzet.

Magyar Rendészet HU-ISSN 1586-2895. (2000-) A Rendőrtiszt Főiskola gondozásában kéthavonta megjelenő szakmai folyóirat, mely a tudományos közlésekkel szemben támasztott igényeknek megfelelő tanulmányokat közöl.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 1.sz.jegyzet + 57.p. 2.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 2.sz.jegyzet + 54.sz.jegyzet.

Magyar Rendőr A Magyar Királyi Rendőrség kéthetente megjelenő szakmai lapja.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 8.sz.jegyzet + 10.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet + 16.sz.jegyzet + 17.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet + 19.sz.jegyzet + 20.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet + 31.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet + 34.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 18.sz.jegyzet ; 22.p. 43.sz.jegyzet.

Magyar Székesfőváros (1898 - 1906) BARTHA Sándor által alapított, politikai, közéleti hetilap.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 7.sz.jegyzet.

A mi lapunk Lásd *Pénzügyőr*

N-Ny

Nemzeti Újság (1919-1944) Politikai, konzervatív napilap.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 55.sz.jegyzet.

Népszava HU-ISSN 0200-6111 (1881-) Politikai, közéleti napilap.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 23.sz.jegyzet + 31.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet.

P

Pesti Hírlap (1841-1849, majd 1878-1944) A lapot 1841-ben LANDERER Lajos, osztrák titkosügynökségnek elkötelezett-nyomdász alapította miután megvette MUNKÁCSY János *Sürgöny* című kormánypárti lapját. A lap főszerkesztője KOSSUTH Lajos lett, akit a HABSBURG-hatalom KOSSUTH Lajos tudtán kívül a maga oldalára kívánt állítani. A lap 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc cári segédlettel történő leveréséig Magyarország vezető politikai, közéleti hírlapja volt.

A lapot 1878-ban konzervatív kormánypárti, politikai közéleti napilapként a LÉGRÁDY-fivérek indították újra, 1944-es beszüntetéséig Magyarország vezető sajtóorgánumai közé tartozott.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 51.sz.jegyzet.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 24.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet.

Pesti Napló (1850-1939) Nemzeti, konzervatív politikai napilap, melynek alapító, kiadó-tulajdonosa CSÁSZÁR Ferenc volt. A *Pesti Napló* hasábjain jelent meg DEÁK Ferenc „Húsvéti cikk”-e. 1901-ben a lapot SURÁNYI Ferenc megvásárolta, akitől 1917-ben HATVANY-DEUTSCH-család vásárolta meg és a *Pesti Hírlapot* baloldali, ellenzéki sajtóorgánummá alakították.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 47.sz.jegyzet.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 21.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet + 43.sz.jegyzet.

Pénzügyőr (1874-) HU-ISSN 1416-5850. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal képes magazinja, melléklete *A mi lapunk* volt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 8.sz.jegyzet + 20.sz.jegyzet.

Pénzügyigazgatás (1900. I. 1. – 1920. I. 10.) a pénzügyigazgatóságok, a pénzügyi számvevőségek, a kir. adóhivatalok, a pénzügyőrség, a kir. sóhivatalok és a kir. vámhivatalok szakközlőnye.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet + 16.sz.jegyzet + 17.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet + 19.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet ; 76.p. 41.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet.

Pénzügyőrségi Szaklap (1908. IV. 10. 1944. IX. 30.) A Magyar Királyi Pénzügyőrség szakmai lapja.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 11.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet + 37.sz.jegyzet ; 76.p. 44.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet + 48.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 52.sz.jegyzet.

Prague Papers on the History of International Relations CZ-ISSN 1803-7356 (1997 —) A prágai Károly Egyetem két évente megjelenő tudományos történelmi folyóirata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 3.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 11.sz.jegyzet + 53.sz.jegyzet.

R

Rendőr (1927-1931) A Magyar Királyi Állami Rendőrség szakmai hetilapja.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 16.sz.jegyzet.

Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU-ISSN 1216-6774 (1991 —) Megjelenik évente 1-2 alkalommal. A tudományos közlésekkel szemben támasztott igényeknek megfelelő tanulmányok jelennek meg a periodikában szakmai lektorálás nyomán. A periodikát a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság publikálja.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 5.sz.jegyzet + 7.sz.jegyzet ; 76.p. 55.sz.jegyzet + 63.sz.jegyzet + 65.sz.jegyzet + 66.sz.jegyzet + 68.sz.jegyzet.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 58.p. 37.sz.jegyzet.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 2.sz.jegyzet.

T-Ty

Társadalom és Honvédelem HU-ISSN 1417-7293 (1997 —) A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, majd a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának 1997-től 2009-ig rendszertelenül évente többször, 2010-től 2014-ig évente kétszer, majd 2015-től évente négyszer megjelenő hadtudományi és hadtörténelmi tudományos folyóirata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 56.sz.jegyzet.

Tolnai Világlapja (1901-1944) Szépirodalmi képes hetilap.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 26.sz.jegyzet.

Trianoni Szemle (2009-) HU-ISSN 2498-4647. A Trianon Kutatóintézet Közhasznú Alapítvány tudományos, történelmi évkönyve.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 58.sz.jegyzet.

U-Ú

Az Újság (1903-1944) Politikai-közéleti napilap.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 35.sz.jegyzet.

V-W

Vasárnapi Újság (1854-1921) Politikai és közéleti képes hetilap.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 38.sz.jegyzet.

Világ (1911-1926, majd 1945-1949) Kozmopolita, politikai közéleti napilap.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 48.sz.jegyzet.

**CITÁCIÓS INDEX
LEVÉL- IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRAK****A-Á****Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára
(ABTL)**

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 51.sz.jegyzet + 55.sz.jegyzet + 61.sz.jegyzet + 62.sz.jegyzet.

H**Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Levéltár
(HIM-HL)**

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 17.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet + 19.sz.jegyzet + 20.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet.

**Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Levéltár Hadtörténeti Térképtár
(HIM-HL.HT.)**

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 7.sz.jegyzet + 8.sz.jegyzet + 9.sz.jegyzet + 10.sz.jegyzet + 11.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet.

**Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Levéltár Personáliák
(HIM-HL.Pers.)**

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 67.p. 2.sz.jegyzet.

K**Katasztrófavédelem Központi Múzeumának Archívuma
(KKMA)**

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 12.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet.

M**Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltár Határőrség Országos Parancsnoksága iratainak gyűjteménye.
(MNL-OL. HOP.)**

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 57.p. 7.sz.jegyzet + 8.sz.jegyzet + 9.sz.jegyzet + 10.sz.jegyzet + 11.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet + 16.sz.jegyzet + 17.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet + 19.sz.jegyzet + 20.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet ; 58.p. 31.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet + 34.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet.

N-Ny

**Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr-és Adózástörténeti Múzeum iratainak gyűjteménye
(NAV-PAM)**

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 50.sz.jegyzet.

S-Sz

**SALLAI János Magánarchívuma
(SJ-MA)**

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 46.p. 37.sz.jegyzet.

**CITÁCIÓS INDEX
JOGSZABÁLYOK**

1881

1881/XXI.tc. a Budapest-fővárosi rendőrségről.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 6.sz.jegyzet + 10.sz.jegyzet 12.sz.jegyzet.

1890

1890/XX.tc. az osztrák-magyar banknak adandó felhatalmazásról, hogy közraktárak által kiállított zálogjegyeket (warrant) leszámítolhasson.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 3.sz.jegyzet.

1899

1899/XLVI.tc. a Budapest fővárosi rendőrség hatáskörének kiterjesztéséről Új-Pest és Rákos-Palota községek területére.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 7.sz.jegyzet.

1903

1903/VIII. tc. a határrendőrségről.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 12.sz.jegyzet.

1912

1912/LX.tc. a Budapest székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörének Erzsébetfalva, Kispest és Pestszentlőrincz községek területére való kiterjesztéséről.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 7.sz.jegyzet.

1912/LXIII.tc. a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 75.p. 4.sz.jegyzet ; 76.p. 57.sz.jegyzet.

1916

1916/XXXVII. tc. a Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrségről.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 12.sz.jegyzet.

1916/XXXVIII.tc. a Budapest székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatáskörének Csepel község területére való kiterjesztéséről.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 7.sz.jegyzet.

1921

1921/XXXIII. tc. az Észak Amerikai Egyesült Államokkal, a Brit Birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Belgiummal, Kínával, Kubával, Görögországgal, Nikaraguával, Panamával, Lengyelországgal, Portugáliával, Romániával, a Szerb-Horvát-Szlovén Állammal, Szíámmal és Cseh-Szlovákországgal 1920. évi június hó 4. napján a Trianonban kötött békeszerződés becikkelyezéséről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 8.sz.jegyzet.

1924

1924/XXI.tc. a vámtarifáról.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 61.sz.jegyzet.

1936

1936/X.tc. a tűzrendészet fejlesztéséről.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 9.sz.jegyzet.

1938

1938/XXXIV.tc. a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeknek az országgal egyesítése tárgyában.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 9.sz.jegyzet.

1939

1939/VI.tc. a Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területeknek az országgal egyesítéséről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 11.sz.jegyzet.

1940

1940/XXVI.tc. a román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészek a Magyar Szent Koronához visszacsatolásáról és az országgal egyesítéséről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 10.sz.jegyzet.

1941

1941/XX.tc. a visszafoglalt délvidéki területeknek a Magyar Szent Koronához visszacsatolásáról és az országgal egyesítéséről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 12.sz.jegyzet.

1945

1945/IX.tv. Budapest Főváros felszabadításánál elesett szovjet katonák emlékének megörökítéséről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 28.sz.jegyzet.

1947

1947/XIX.tv. a szovjet-orosz katonai emlékművek és hősi temetők kegyeleti gondozása tárgyában.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 29.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet.

1949

1949/I.tv. a szovjet katonai emlékművek és hősi temetők céljára szolgáló ingatlanoknak községi (városi) tulajdonba vételéről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 31.sz.jegyzet.

1991

1991/XX.tv. a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 32.sz.jegyzet.

1995

1995/XLV.tv. a Magyar Köztársaság és Ukrajna között a jószomszédság és az együttműködés alapjairól Kijevben, az 1991. évi december hó 6. napján aláírt Szerződés kihirdetéséről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 26.sz.jegyzet.

1996

1996/XXXI.tv. a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 19.sz.jegyzet.

1997

1997/XLII.tv. a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság között Moszkvában, 1991. december 6-án aláírt, a baráti kapcsolatokról és együttműködésről szóló Szerződés és a Szerződés szerves részét képező 1992. január 29-i és 1992. február 5-i külügyminiszeri levélváltás kihirdetéséről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 35.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet + 37.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet + 48.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 53.sz.jegyzet + 60.sz.jegyzet + 61.sz.jegyzet.

1999

1999/LXXIV.tv. a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 20.sz.jegyzet.

2011

2011/CXXXVIII.tv. a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 22.sz.jegyzet.

Rendeletek, utasítások, parancsok

5 692/1905. (XII.29.) ME.r. a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetéséről. *Magyarországi rendeletek Tára*, XXXIX.évf. (1905) I.füzet. 1455.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 12.sz.jegyzet.

91 000/1905. (XII. 29.) BM.kr. valamennyi törvényhatósághoz Fiume város kivételével a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetésének a végrehajtásáról. *Magyarországi rendeletek Tára*, XXXIX.évf. (1905) I.füzet. 1455-1541.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 12.sz.jegyzet.

1917

37 000/1917. (III. 23.) BM.kr. A Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrségről szóló 1916:XXXVII. törvénycikk végrehajtása és a hatáskörök körülírása. *Belügyi Közlöny*, XXII.évf. (1917) 16.sz. 406-411.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 12.sz.jegyzet.

1919

5 047/1919. (X. 1.) ME.r. a rendőrség államosításáról. *Magyarországi Rendeletek Tára*, LIII.évf. (1919) I.füzet. 752-767.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 12.sz.jegyzet.

1921

6 200/1921. (VIII. 25.) ME.r. a vámőrség létesítéséről. *Magyarországi Rendeletek Tára*, LV.évf. (1922) I.füzet. 223-232.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 76.p. 64.sz.jegyzet.

6 500/1921. (IX. 28.) ME.r. a trianoni békeszerződésben foglalt állampolgársági rendelkezések ismertetése és végrehajtása tárgyában. *Belügyi Közlöny*, XXVI.évf. (1921) 41.sz. 1908-1915.p.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 12.sz.jegyzet.

1954

1954/32.tvr. a háború áldozatainak védelmére vonatkozóan Genfben, az 1949. évi augusztus hó 12. napján kelt nemzetközi egyezményeknek a Magyar Népköztársaságban való törvényerejéről.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 38.sz.jegyzet.

1996

104/1996 (VII. 16) Korm.r. a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúkban elesett katonák és polgári áldozatok emlékének megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában, 1995. március 6-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről. *Magyar Közlöny*, LII.évf. (1996) ?sz. ?-?p. HU-ISSN 2063-0379.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 18.sz.jegyzet + 19.sz.jegyzet + 20.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 25.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet + 34.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet + 51.sz.jegyzet + 52.sz.jegyzet + 54.sz.jegyzet + 55.sz.jegyzet + 56.sz.jegyzet + 57.sz.jegyzet.

1998

216/1998. (XII. 30.) Korm.r. a Magyar Köztársaság kormánya és Ukrajna kormánya között a háborúkban elesett katonák és a polgári áldozatok emlékhelyeinek megőrzéséről és megőrkítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló 1996 november 16-án, Kijevben aláírt Megállapodás kihirdetéséről. *Magyar Közlöny*, LIV.évf. (1998) 121.sz. 8286-8288.p. HU-ISSN 2063-0379.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 103.p. 26.sz.jegyzet.

2013

6/2013. (III. 27.) BM.r. a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos és közalkalmazotti állománya részére adható szociális támogatásról és a kegyeleti gondoskodással kapcsolatos egyes feladatokról. *Magyar Közlöny*, LIX.évf. (2013) 51.sz. 6487-6492.p. HU-ISSN 2063-0379.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 2.sz.jegyzet.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag

szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 1.sz.jegyzet + 2.sz.jegyzet.

144/2013. (V. 14.) Korm.r. a Nemzeti Örökség Intézete létrehozásáról. *Magyar Közlöny*, LXIX.évf. (2013) 76.sz. 51174-51175.p. HU-ISSN 2063-0379.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet.

INDEX NOMINUM

A-Á

ALPÁR Ignác Lásd SCHÖCKL Ignác

AMBRUS Kamill kerületi rendőrkapitány A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ANTAL András Lovasrendőr a Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ANTAL Károly (Budapest, 1909. VI. 23. – Budapest, 1996. V. 26.) Kossuth-díjas magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ANTAL Pál rendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

AULICH Flórián Lajos (Pozsony, 1793. VIII. 25. – Arad, 1849. X. 6.) Az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc kormányának harmadik, hadügyminisztere, aradi vértanú.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

B

BABOS Károly pénzügyőr fővigyázó Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BAHUNEK Béla pénzügyőr fővigyázó Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BAKI István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BALATON Sándor A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BANDHOLTZ Harry Hill (Constantine, Michigan állam, USA, 1864 - Constantine, Michigan állam, 1925. május 11.) Amerikai tábornok. 1919-ben a magyarországi ANTANT misszió tábornoki bizottságának a tagja. Az USA küldöttség vezetője. 1919. október 5-én megakadályozta, hogy a megszálló román csapatok kirabolják a Magyar Nemzeti Múzeumot. A rablóbanda módjára fosztogatni kívánó román katonákat lovaglopácájával kergette ki az épületből.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BARNA István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BATTHYÁNY Lajos gróf (Zalaszentgrót Zala vm. 1807.II.11. — Pest 1849.X.6.) A főrendi ellenzék vezetője. Miniszterelnök 1848. III. 17. – 1848. X. 2., ideiglenesen megbízva a hadügy vezetésével 1848. IV. 7. – 1848. V. 22., a belügyminisztérium kivételével a fővárosban székelő összes minisztérium vezetője 1848. IX. 12. – 1848. IX. 28.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BÁLINT Ferenc A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BÁGYI János határőr ezredes Csehszlovákia 1968. évi megszállásának időszakában a BM Határőrség törzsfőnöke.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BÁNYAI K Mihály rendőrelleőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-

történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BENKŐ Tibor tűzoltó őrmester 1994. XI. 26-án a budapesti baross utcai iskola meglazult tetejének rögzítése során vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BEREGSZÁSZI Sándor Az első dokumentált tűzoltó hősi halott. Debreceni diák tűzoltó, hősi halált halt 1861. VIII. 21-én.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BITTERMAN Béla pénzügyőr Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháboúrúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BODOR István rendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BUSZEK László pénzügyőr főbiztos A Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháboúrúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BUZÁS Gyula tűzoltó zászlós 1984 X. 29-én a Fővárosi Butóripari Vállalt égésének oltásakor vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

C-Cs

Isidore Marcellus Amandus CANEVALE (Párizs, 1929 – Bécs, 1786. XI. 2.) Francia származású Ausztriában letelepedett építész, 1775-től császári-udvari építész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

CSÁNYI István tűzoltó őrmester 1994. XI. 26-án a budapesti baross utcai iskola meglazult tetejének rögzítése során vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

CSÁSZÁR László önkéntes tűzoltó 1965. IV. 22-én a csákánydoroszlói árvízvédelmi munkák során vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

CSEREKLEI István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

CSERMANEK János [KÁDÁR János] (Fiume, 1912 — Budapest, 1989. VII. 6.) Kommunista politikus. 1948 és 1950 között belügyminiszter. 1952 és 1954 között egy koncepciót követően börtönbe zárták. Az 1956-os forradalom alatt részt vett Nagy Imre kormányában, de november 4-én áttért a szovjetekhez, akik a visszaállított kommunista diktatúra vezetőjévé tették. 1956 novembere és 1988 májusa között az MSZMP első titkáráként, később pedig főtítkáráként megkérdőjelezhetetlenül Magyarország első emberének számított. Kétszer volt miniszterelnök.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

CSÉZA Mihály A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

CSICS István pénzügyőr fővigyázó Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

D

DEÁK Barnabás pénzügyőr szemlélsz A Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEMSZKY Gábor (Budapest, 1952. VIII. 4. —)Jogász, szociológus, 1990-2010 között Budapest főpolgármestere.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar

közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DOMSA István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DÓZSA-FARKAS András (Alkenyér, 1902. XII. 4. – Budapest, 1982. II. 28.) magyar iparművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DÖBRÖNGI Sándor A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Alexander DUBCEK (Zayugróc, 1921. XI. 27. – Prága, Csehszlovákia 1992. XI. 7.) A Csehszlovák Kommunista Párt negyedik első titkára 1968. I. 5. 1969. IV. 17., a Csehszlovák Szövetségi Gyűlés elnöke 1989. XII. 28. – 1992. VI. 25.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

E-É

EXNER László pénzügyőr Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

EXNER Nándor pénzügyőr Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

F

FEHÉR József rendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FISCHER Flórián A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FLEISCHEL Károly (1865-1945) Magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÜR Lajos (Egyházasrádóc, 1930. XII. 21. – Budapest, 2013. X. 22.) A Magyar Tudományos Akadémia tagja, a Magyar Demokrata Fórum egyik alapító tagja, az Antall- és a Boross kormányok honvédelmi minisztere.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÜREDI Richárd (Budapest, 1873. VII. 18. – Budapest, 1947. XI. 17.) Magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

G-Gy

Léon Michel GAMBETTA (Franciaország, Cahors 1838. IV. 2. – Franciaország, Sévres 1882. XII. 31.) Francia politikus, 1881-1882 között a Harmadik Francia Köztársaság 13. miniszterelnöke.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

GARGYI Bálint rendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

GÁCS István Lipót (Budapest, 1880. III. 31. – Budapest, 1962. II. 19.) Magyar festő- és szobrászművész. SZAMOVSZKY Ödönnel együtt dolgoztak a Szabadságharc emlékművön.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Émile Oscar GUILLEAUME (Párizs, 1867. IV. 21. – Neuilly-sur-Seine, 1954. VII. 17.) Francia szobrászművész. Az ő alkotása avolt Lord ROTHERMERE által Magyarországnak adományozott „A magyar fájdalom szobra.”

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

GYÖRGY István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

GYÖRI Sándor Építészmérnök, HALÁSZ Géza építésszel közösen tervezett Hazatérés Temploma épületüket 1940-ben avatták fel.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

GUSZEV ezredes Csehszlovákia 1968. évi megszállásának időszakában az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet hadsereg Komáromban állomásozó alakulatai elhelyezésére szolgáló laktanya parancsnoka.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

H

HABSBURG-ház (majd a HABSBURG-LOTHARINGIAI-ház), Közép-Európa több országának — így Magyarország és az osztrák tartományok — uralkodóit adó család.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HALÁSZ Géza Építészmérnök, GYÖRI Sándor építésszel közösen tervezett Hazatérés Temploma épületüket 1940-ben avatták fel.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HAUSZMANN Alajos [1918. III. 10-től velencei HAUSZMANN Alajos] (Buda, 1847. VI. 9. – Velence, 1926. VII. 31.) Bajor származású magyar építész, egyetemi tanár, 1924-től a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HALBSCHUH Dániel ([1842. VIII. 17- IRÁNYI Dániel] Toporc, 1822. II. 24. - Nyíregyháza, 1892. XI. 2.) Jogász, író, politikus. Az 1848-as népképviselői országgyűlés képviselője, az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc alatt több ízben kormánybiztosi pozíciót töltött be. A szabadságharc leverését követően emigrációba kényszerült, majd a ki-egyezős után 1868-tól országgyűlési képviselő. 1874-től a *Magyar Újság* nevű politikai napilap főszerkesztője.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HERCEG János tűzoltó 1902. I. 2-án a budapesti Concordia malom tűzének oltása közben halt hősi halált.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar

közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HERESZNYEI István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HILD József (Pest, 1789. XII. 8. – Pest, 1867. III. 6.) Nemzetközi híru magyar építész. A magyarországi klasszicista építészeti kiemelkedő alakja.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HITLER Adolf (Braunau am Inn, Osztrák-Magyar Monarchia, 1889. április 20. - Berlin, Németország, 1945. április 30.) osztrák születésű német politikus, a Nemzetiszocialista Német Munkaspárt vezetője, 1933-tól kancellár, és 1934-től haláláig a III. Német Birodalom államfője.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HORNYACSEK István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HORTHY Miklós nagybányai vitéz. altengernagy, Magyarország kormányzója (Kenderes 1868. VI. 18. — Estoril, Portugália 1957. II. 9.)

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HORVÁTH Ákos tűzoltó őrmester a budapesti műgyetem pincetűzének oltása közben vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HORVÁTH II. József fővárosi tűzoltó 1914. I. 7-én a szolgálatteljesítés közben hősi halált halt.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

I-Í

IRÁNYI Dániel Lásd HALBSCHUH Dániel

Szent István [Vajk] (Esztergom, 967. – Esztergom, 1038.VIII.15.) A keresztény Magyar Királyság megalapítója, az első római katolikus magyar király.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

J

JANKY Dénes pénzügyőr főbiztos A Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháboúrban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

II. József (HABSBURG–LOTHARINGIAI József Benedek Ágost János Antal Mihály Ádám; Bécs, 1741 – Bécs, 1790), német-római császár (1765–1790), magyar király (1780–1790)

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

JUHÁSZ IV. József A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

K

KALMÁR József rendőr detektív A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KAPCSOS József tűzoltó főtörzsőrmester 1984 X. 29-én a Fővárosi Butóripari Vállalt égésének oltásakor vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KARA Pál légoltalmi alhadnagy 1961. V. 27-én a II. világháborúból visszamaradt harckocsi aknamentesítése során vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KARLOVICS József A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KARSAI Károly (1945 —) Építészmérnök, fővárosi politikus.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KÁDÁR János Lásd CSERMANEK János

KÁDÁR II. Lajos A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KEMPELEN Béla tűzoltó főparancsnok Dömös községben szakadékbba zuhant személy mentése közben vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KERÉKFFY Gilber pénzügyőr Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KÉTHELYI Imre lovasrendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KISFALUDI-STROBL Zsigmond Lásd STRÓBEL Zsigmond Simon

KISMARTY-LECHNER Jenő (Budapest, 1878. VIII. 23. – Budapest, 1862. II. 26.) Magyar építészmérnök.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KISS I. Károly rendőr őrmester A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag

szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KOCSIS Boldizsár A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KONKOLY-THEGE Miklós rendőri kézbesítő A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KOPLÁCS János A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KOSTYÁL István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

udvardi és kossuthfalvi KOSSUTH Lajos (Monok, 1802. IX. 19. – Turin, 1892. III. 20.) Az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc, vezéralakja. A BATTYHÁNY-kormány pénzügyminisztere, a Honvédelmi Bizottmány elnöke, Magyarország kormányzó elnöke.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KOVÁCS XV. István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KOVÁCS XXIV. József A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KÖVECS Gergő tűzoltó főtörzsőrmester Dömös községben szakadékba zuhant személy mentése közben vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KRATOKK Gyula A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

KURTA András A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

L-Ly

LANGMÁR István légoltalmi alhadnagy 1959. VIII. 6-án Székesfehérváron a II. világháborúból visszamaradt harckocsi aknamentesítéskor vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

LECHNER Ödön (Pest, 1845. VIII. 27. – Budapest, 1914. VI. 10.) Bajor származású magyar építész, a szecessziós építészet nemzetközleg elismert tekintélye.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

LÉBER Ferenc A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

LIGETI Miklós (Buda, 1871. V. 19. – Budapest, 1944. XII. 10.) Magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

M

Rogyion Jakovlevics MALINOVSKIJ (Ukrajna, Odessza 1898. XI. 22. – Orország, Moszkva 1967. III. 31.) a Szovjet-unió marsallja és védelmi minisztere.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári

magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MAMALJOV vezérőrnagy Csehszlovákia 1968. évi megszállása előkészítésének idején a Szovjetunió hadseregének tábornokaként a Varsói Szerződésnek a magyar-csehszlovák határon átlépő alakulatai felkészítésében vett részt.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MARTONYI János (Kolozsvár, 1944. IV. 5. —) Ügyvéd, az első és a második ORBÁN-kormány külügyminisztere.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MÁDL Ferenc (Bánd, 1931. I. 29. – Budapest, 2011. V. 29.) Jogtudós, Magyarország miniszterelnöke 2000-2005 között.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MEDGYESSY Ferenc (Debrecen, 1881. I. 10. – Budapest, 1958. VII. 20.) Kétszeres Kossuth-díjas magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MIHÓK János A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MINDSZENTY József Lásd PEHM József

MOLNÁR III. Antal rendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

O-Ó

ORBÁN III. István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ORBÁN Viktor (Székesfehérvár, 1963. május 31. -) Jogász, politikus. Miniszterelnök, 1998-2002 és 2010 — .

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

P

PATKÓS József A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Juris PAVLOVSKIJ Szovjet honvédelmi miniszter helyettes Csehszlovákia 1968. évi megszállásának időszakában.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PÁRKÁNYI-RAAB Péter (Balassagyarmat, 1967. IX. 6. —) Magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PÁSZTOR János (Gyomaendrőd, 1881. I. 29. – Budapest, 1945. I. 7.) Magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PEHM József [MINDSZENTY József] (Csehimindszent, 1892. III. 22. – BCS, 1975. V. 6.) Esztergom érseke, 1944. III. 25-től Magyarország hercegprímása.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PETŐFI Sándor [PETROVICS Sándor 1823-1842-ig] (Kiskőrös, 1823. I. 1. – Fehéregyháza, 1849. VII. 31.) Az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc egyik vezéralakja, a XIX. századi magyar irodalom kiemelkedő személyisége.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PILLÉR István fővárosi tűzoltó őrpáncsnok 1903. VIII. 24-én a fővárosi Párizsi-nagyáruház oltásánál vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PINTÉR Gábor tűzoltó hadnagy a budapesti műgyetem pincetüzének oltása közben vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

R

RAFFAY Ernő (Borjád, 1948. X. 17. —) Történész, politikus, a rendszerváltás után országgyűlési képviselő, az Antall-kormány honvédelmi minisztériumának politikai államtitkára.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

II. RÁKÓCZI Ferenc (Borsi, 1676. március 27. – Rodostó, 1735. április 8.) a RÁKÓCZI-szabadságharc vezetője, Magyarország vezérőrnagyja, erdélyi fejedelem.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

REGÁL Antal tűzoltó alhadnagy 1968. II. 18-án Pellérdén gazdasági épület égésének oltásánál vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

REPPMAN Károly tűzoltó törzsőrmester a budapesti műgyetem pincetűzének oltása közben vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

RÉVY Illés rendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

RITTER József lovasrendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ROGULJA Gyula rendőrfelügyelő A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ROHONCZI József fővárosi tűzoltó csővezető 1921. XI. 5-én a RADETKY-laktanya oltása közben vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Lord Sidney Harold Harmsworth ROTHERMERE (Dublin, 1868. IV. 26. – Bermuda, 1840. XI. 26.) Angol sajtómágnás, földbirtokos, a magyar revizionista mozgalom egyik külföldi támogatója.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

S-Sz

SÁGHY László tűzoltó alhadnagy 1987. VIII. 20-án a mosonyi dunai árvízvédelmi munkák során vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SÁNTHA Ferenc 1987. VIII. 20-án a mosonyi dunai árvízvédelmi munkák során vesztette életét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SIDLÓ Ferenc (Budapest, 1882. I. 22. – Budapest, 1854. I. 8.) Magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SOVÁNY György A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SCHÖCKL Ignác [1880-tól ALPÁR Ignác] (Pest, 1855. I. 17. – Zürich, 1828. IV. 27.) Magyar műépítész egyetemi tanár.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

STÁNCICS Mihály [TÁNCICS Mihály] (Ácsteszer, 1799. IV. 21. – Budapest, 1884. VI. 28.) Édesapja horvát, édesanyja tót származású volt. Író, publicista, reformkori politikai élet aktív szereplője, az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharcban való részvétele miatt távollétében „kivégezték”. A kiegyezés után 1869-1872-ig országgyűlési képviselő. 1872 után haláláig magyar nyelvészeti kérdésekkel és a magyarországi nemzetiségek magyarosítási terveivel foglalkozott.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

STRÓBEL Zsigmond Simon [művészneve KISFALUDI-STROBL Zsigmond] (Alsórajk, 1884. VII. 1. – Budapest, 1975. VIII. 14.) Kétszeres Kossuth-díjas magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Gusztáv vezérőrnagy Csehszlovákia 1968. évi megszállásakor a BM Határőrség országos parancsnoka.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ János (Füzesabony, 1941. VI. 1. —) Népművelő, az első ORBÁN-kormány honvédelmi minisztere.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZAKÁCS Rezső pénzügyőr fővigyázó Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZAMOVSZKY Ödön (Nagyberezna, 1878. XII. 26. – Budapest, 1914. XII. 28.) Magyar szobrászművész, GÁCH István Lipottal együtt dolgoztak a Szabadságharc-emlékművön. 1914-ben besorozták, tüdőgyulladást kapott és öngyilkosságot követett el.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZENTGYÖRGYI István (Bégaszentgyörgy, 1881. VI. 20. – Budapest, 1938. IX. 28.) Magyar szobrászművész.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZÉCHENYI István gróf (Bécs 1791.IX.21. — Döbling ma Bécs kerülete, 1860. IV.08.) Nagybirtokos, politikai és közgazdasági író a nemzeti liberális reformmozgalom fő képviselője, a Magyar Tudományos Akadémia egyik alapítója és elnökhelyettese. A közlekedési és közmunkák minisztere 1848.IV.07. — 1848.IX.05.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZÉCHENYI Ödön gróf (Pozsony 1939.XII.14. — Konstantinápoly 1922. IV. 04.) SZÉCHENYI István fia. A magyar tűzoltóságot újjászervezte. 1874-től a török tűzoltóság megszervezője. Török pasa, szultáni főhadsegéd.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

aranyosrákosi SZÉKELY Sándor (Székelykál, 1797. IX. 13. – Marosszentkirály 1854. I. 27.) író, unitárius lelkész, 1845-től haláláig unitárius püspök.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ifj. SZIDANITS Ferenc önkéntes tűzoltó szakasz-parancsnok a polgári magyar állam időszakában szolgálatteljesítés közben hősi halált halt.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZMILKÓ József tűzoltó 1902. I. 2-án a budapesti Concordia malom tűzének oltása közben halt hősi halált.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZOMOR József A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZÜCS III. József rendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

T-Ty

TAMÁS Béla pénzügyőr fővigyázó A Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

TÁNCICS Mihály Lásd STÁNCICS Mihály

TRÉFNYI István A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

V-W

VARRÓ István rendőr A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként szolgálat ellátása során a rend védelmében hősi halált halt a dualizmus időszakában.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

WEIGNET Viktor A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A ta-

nulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

hernádvecsei és hajnácskői VÉCSEY Károly gróf (Lengyelország, Rzecznów 1803. XI. 24. – Arad, 1849. X. 6.) Az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc honvéd vezérőrnagya, aradi vértanú.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

VINCZE Gyula fővárosi tűzoltó 1925. III. 11-én Budapesten a Teréz-kr-t-i lakóházak egyike tüzesetének az oltása közben halt hősi halált.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

VÖRÖSMARTY Mihály (Pusztanyék, 1800. XII. 1. – Pest, 1855. XI. 19.) Magyar író, költő és jogász, a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság rendes tagja, a *Szózat* szerzője.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

WÁGNER Ferenc önkéntes tűzoltó mászó a polgári magyar állam időszakában szolgálatteljesítés közben hősi halált jalt.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

WEKERLE Sándor (Mór, 1848.XI.14. – Budapest, 1921.VIII.26.) Pénzügyminisztériumi tisztviselő, az Országos Pénzügyi Tanács elnöke, 1887.II.20.-1889.IV.9.-ig pénzügyminisztériumi adminisztratív államtitkár, 1889.IV.9.-1895.I.15.-ig pénzügyminiszter, 1892.V.10.-1892.VII.16.-ig kereskedelemügyi miniszter, 1892.IX.17.-1895.I.14.-ig miniszterelnök, 1896.IX.30.-1906.IV.8.-ig közigazgatási bírósági elnök, 1906.IV.8.-1910.I.17.-ig pénzügyminiszter és miniszterelnök, egyben 1906.IV.-1906.IV.14.-ig honvédelmi miniszter és 1906.IV.8.-1906-IV-23. horvát-szlavón-dalmát tárca nélküli miniszter, 1909.IX.23.-1910.I.17.-ig igazságügyminiszter, 1917.VIII.20.-1918.X.30.-ig miniszterelnök, 1917.IX.16.-1918.II.11.-ig pénzügyminiszter, 1918.I.25.-1918.II.11.-ig földművelésügyi miniszter, 1918.V.8.-1918.X.31.-ig belügyminiszter.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

WILHELM György légoltalmi őrmester 1957. VIII. 22-én Feldebrő község határában a II. világháborúból visszatért német repeszgránát mentesítésekor hősi halált halt.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

kisjenői WOLF B Béla pénzügyőr szemléző A Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Z-Zs

ZALA György (Lendva, 1858. IV. 16. – Budapest, 1937. VII. 31.) A magyar neobarokk emlékműszobrászat kiemelkedő alakja.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ZSIGA Ferenc A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség tagjaként mint az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a katonája az I. világháború során a haza védelmében hősi halált halt.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ZSOLNAI András pénzügyőr fővigyázó A Magyar Királyi Pénzügyőrség tagjaként az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében teljesített katonai szolgálata során hősi halált halt a haza védelmében az I. világháborúban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

INDEX GEOGRAPHICUS

A-Á

Aggtelek A trianoni béketidiktátum után Borsod, Abaúj-Torna és Zemplén történelmi vármegyék maradványaiból létrejött Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén fekvő határ menti települése a magyar-szlovák határon.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Amerika Lásd Észak-Amerika

Arad Partium-i város jelenleg Románia fennhatósága alatt.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozium-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Aquincum A Római Birodalom Pannonia provinciájának fővárosa, a mai Budapest III. kerületének Duna-menti területén.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozium-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Ausztria Az Osztrák Császárság Ausztria-i tartományaiból álló szövetségi állam, amelyet a Harmadik Német Birodalom bekebelezett, majd a második világháború után ismét függetlenné vált. Ausztria területe hagyományosan az Alpok északi, keleti és déli lejtőire terjed ki. A trianoni béketidiktátum Ausztriához csatolta Magyarország nyugati szélén elterülő várvidéket.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozium-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozium-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

B

Bakony A Dunántúl közepén elterülő hegyes, erdős terület. Délről a Balaton, északról a Kis-Alföld, keletről a vértesi és a Mezőföld, nyugatról pedig a Zala folyó és a Kemeneshát határolja. Veszprém és Zala vármegyék területén helyezkedik el.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Balassagyarmat A Legbátrabb Város jelzőt nyerte el a település, mivel az első világháború után betörő cseh légió fegyveres csapatait a lakosság önszerveződő alakulatai kiszorították a városból. A város a jelenlegi magyar-szlovák határ mentén fekszik, az Ipoly folyó partján, Nógrád vármegyében, amelynek korábban székhelye volt.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Balf Fürdőhely Tihany közelében.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozium-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpoziumján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Bártfa Felvidéki település jelenleg Szlovákia területén.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Berlin Poroszország, majd az egyesült Németország fővárosa.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Beszterce erdélyi város, jelenleg Románia területén.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Bezenye a trianoni békediktátummal elcsatolt Győr, Moson és Sopron Vármegye maradványaiból létrehozott Győr-Moson-Sopron vármegyei település a Duna jobb partján.

FŐRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Bécs Ausztria fővárosa.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FŐRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Bodrog Tokajhegyaljai kis folyó, amely Tokajnál torkollik a Tiszába, a Kárpátalján eredő Latorca és a Felvidéken eredő Ung és Tapoly folyók összefolyásából jön létre.

FŐRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Borcsa Dunaparti település Nándorfehérvárral szemben, jelenleg Szerbia területén.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Börzsöny Az Északi-Középhegység hegyvonulatának az Ipoly és a Duna, valamint a Cserhát által határolt térségében elterülő hegyvidéke. Legmagasabb csúcsa a 938 méteres Csóványos.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Buda Város a Duna jobb partján, 1873-ban Buda, Pest és Óbuda egyesülésével létrejött Budapest.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Budapest Magyarország fővárosa, 1872-ben Óbuda, Buda és Pest egyesítésével jött létre.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküj ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküj ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Bűg A visztulába ömlő ukrain-belarusz-lengyel folyó.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküj ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Bulgária Kelet-balkáni ország.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküj ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

C-Cs

Constantinopolis A mai Isztambul elnevezése az ókori Római Birodalomban.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Csallóköz A Kisalföldön a Kisduna- és a Nagydunaág közötti Duna sziget, jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Csákánydoroszló Vas vármegyei település.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Cseh-medence Az Érchegeység, a Szudéták, a Morva-dombvidék és a Sumava által határolt medence, amely a történelem folyamán a Cseh Királyság területét alkotta.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Csehszlovákia Ideiglenesnek bizonyuló államalakulat, amelyet a trianoni békediktátum hozott létre és a Párizs-i békeszerződések erősítettek meg, az ezredfordulón Csehszlovákia Csehországra és Szlovákiára bomlott. A szlovák állam a Dunától északra eső kisalföldi területekre és a Felvidékre terjed ki.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisshangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Cseh Szocialista Köztársaság Az ideiglenesnek bizonyult államalakulat Csehszlovákia megnevezése 1960-1990 között.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisshangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Cseh Szocialista Köztársaság Az ideiglenesnek bizonyult államalakulat Csehszlovákia megnevezése 1960-1990 között.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisshangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Csorna Kisváros, a trianoni békediktátummal elcsatolt Győr, Moson és Sopron Vármegye maradványaiból létrehozott Győr-Moson-Sopron Vármegyében.

FÓRISZ Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

D

Dalmácia Adria keleti partvidéke, amely az Isztriai félszigettől a Cattarói öbölig terjedő és a Dinári Alpok alatt húzódó partvidéket valamint előtte elterülő szigetvilágot foglalja magába.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Debrecen a trianoni békediktátummal elcsatolt Hajdú és Bihar vármegye maradványain létrejött Hajdú-Bihar vármegye székhelye.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Délvidék A Duna-Tisza köze és a Tiszántúl Szeged alatti része. Az eredetileg színmagyar lakosságot a törökök szinte teljesen kipusztították. Helyükre a Habsburgok szerbeket, illetve románokat telepítettek. Jelenleg — a trianoni békediktátum nyomán — részben Romániához részben Szerbiához tartozik. Az 1848-1849-es, az 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a szerb fegyveresek. Ezek az atrocitások beárnyékolják a szerb-magyar viszonyt. A szerbiai magyarok küzdenek a nemzetiségi jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Dévény Duna parti település jelenleg Szlovákia területén. a Duna az úgynevezett Dévényi-kapunál lép be a Kárpát-medencébe.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Dömös A Duna jobb partján fekvő település a Szent Mihály hegygel szemben, Komárom-Esztergom Vármegyében.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Dobrodwar Bug folyó partján fekvő település.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Duna Közép-Európa legnagyobb folyója, a Bajorország-i Fekete Erdőben ered és a Fekete Tengerbe torkollik, Németországot, Ausztriát, Szlovákiát, Magyarországot, Szerbiát, Romániát és Bulgáriát is érinti. A történelmi Magyarország területére a Dévényi Kapunál lépett be és a Vaskapunál hagyta el. Hagyományos kereskedelmi és hadi útvonal.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Dunaszerdahely A Kisalföldnek a Dunától északra eső részén helyezkedik el, jelenleg Szlovákia része.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

E-É

Erdély A történelmi Magyarország Keleti, a Kárpátok és a Bihari-hegység által övezett tájegysége, jelenleg Romániához tartozik. A trianoni békediktátum óta a román hatóságok változó erősségű magyarellenenes politikával igyekeztek a magyar lakosság létszámát csökkenteni, befolyását mérsékelni. Az 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a román fegyveresek. Ezek az atrocitások beárnyékolják a magyar-román viszonyt. Az erdélyi magyarok küzdenek a nemzeti jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Erzsébetfalva Nagy Budapest létrehozásáig a főváros agglomerációjába tartozó település, majd nagy Budapest része.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Európa az Atlanti Óceán, a Földközi és a Fekete Tenger, a Kaukázus, a Kaszpi Tenger továbbá az Ural és az északi Jeges Tenger által határolt kontinens.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Érsekújvár Felvidéki város jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Észak-Amerika az Amerikai kontinens jól elhatárolhatóan két részből áll az Északi-Amerikai és a Dél-Amerikai részekből. Észak-Amerika a kontinens északi féltekén elhelyezkedő része, amely a Bering-szorostól a Panama-csatornáig tart. Észak-Amerikában két ország helyezkedik el, Kanada és az Amerikai Egyesült Államok, mindkét ország lakosságának döntő többsége angol anyanyelvű.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Észak-Erdély a második bécsi döntéssel a Magyar Királysághoz visszacsatolt terület (1940-1944).

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

F

Feldebrő Heves vármegyei település.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Felvidék A történelmi Magyarország északi hegyvidéke. Jelenleg a Kisalföld északi részével együtt alkotja Szlovákia területét. A trianoni békediktátummal elcsatolt felvidéken és Kisalföldön élő magyarságot a csehszlovák állam igyekezett kiszorítani a térségből, különösen erősen jelentkezett ez a szándék a második világháború nyomán. Ezek az atrocitások beárnyékolják a szlovák-magyar viszonyt. A felvidéki magyarok küzdenek a nemzetiségi jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Ferihegy Budapest XVIII. kerületében lévő település, ahol a Ferihegyi Reptér, mai nevén Liszt Ferenc reptér található.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

G-Gy

Galánta Felvidéki város Pozsony vármegyében, jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Garam az alacsony Tátrában eredő és Esztergomnál a Dunába torkoló folyó.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Genf A svájci Genf kanton fővárosa.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Gottwaldov Lásd Zlín

Győr A trianoni békediktátum által elcsatolt, Győr vármegye, Moson vármegye és Sopron vármegye maradványainak egyesítéséből létrehozott Győr-Moson- Sopron vármegye székhelye.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Győrvárosi Győr környéki település.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

H

Halászi a trianoni békediktátummal elcsatolt Győr, Moson és Sopron Vármegye maradványaiból létrehozott Győr-Moson-Sopron vármegyei település a Duna jobb partján.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Hegyeshalom Magyar határtelepülés a jelenlegi osztrák-magyar határ mentén, a trianoni békediktátummal elcsatolt Győr, Moson és Sopron Vármegye maradványaiból létrehozott Győr-Moson-Sopron vármegyében.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Hernád a trianoni békediktátummal elcsatolt Hernádfőnél eredő folyó, amely a Köröm, Muhi, Ónod és Sajóhídvég községek szegélyezte területen folyik a Sajóba.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Hévíz Zala vármegyei település.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Horvát-Szlavón Ország Lásd Horvátország

Horvátország Magyarország déli szomszédja, 1920-ig a Magyar Királyságban autonómiát élvező ország. Eredetileg a Dráva és a Száva közötti területet magába foglaló térséget magyarok lakták, akiket a török csapatok kipusztítottak, helyükre horvátok települtek, így vált a korábban a Száva és Adria közötti Horvátország Horvát-Szlavón országgá, amely már a szlávok által benépesített Dráva-Száva közt, is magába foglalta. A dualizmus időszakában Dalmácia még nem képezte Horvát-Szlavón Ország részét, hanem az osztrák örökös tartományok egyike volt, hasonlóan az Isztriai félszigethez. Az első világháború után a

Horvát-Szlavón elnevezést Horvátország név váltotta fel, amely magába Horvát-Szlavón Országot és a hozzá csatolt Dalmáciát és Isztriát is. A trianoni békediktátum után a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, majd Jugoszlávia tagállama, 1941-1945 között önálló, majd ismét Jugoszlávia része, végül 1991 nyarától újra független állam.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonságtörténeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

I

Ipoly Észak magyarországi folyó ami a Dunába ömlik, jelenleg Szlovákia és Magyarország határfolyója.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Ipolyhídvég Hont vármegyei település jelenleg Szlovákia területén.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Ipolyság Az Ipoly folyó vízgyűjtő medencéje, amely az Alacsony-tátra és az Északi-középhegység között terül el. Palócok által lakott terület, melynek az északi fele jelenleg Szlovákia része.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Ipolytarnóc Nórád vármegyei település a trinoni határ mentén.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Isaszeg Pest vármegyei település Gödöllő térségében.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Isztambul Lásd Constantinopolis

J

Jabuncje Szerbiai település.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonságtörténeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Jugoszlávia nyugat Balkán szláv népei által lakott térség. Az első világháború után keletkezett Szerb-Horvát-Szlovén Királyság néven, amely a két világháború között a Jugoszláv Királyság nevet vette fel. A második világháború során felbomlott, majd ismét egyesült Jugoszláv Szocialista Köztársaság néven, amely 1992-2006-ig folyamatosan felbomlott a Jugoszláviában élő szláv népek önálló nemzeti államaivá. Jelenleg — a trianoni békediktátum nyomán — az alföld déli része a többszörösen átalakult Szerb-Horvát-Szlovén Királyság egyik utódállamához a Szerb Köztársasághoz tartozik. Az Alföld déli részébe betelepített szerb lakosság az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc, az 1918-1919-es forradalmak és a második világháború

során tömeges és drasztikus gyilkosságokat követtek el a magyar lakossággal szemben. A szerb hatóságok a Délvidék-i magyar lakosság beolvasztására törekedtek.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonságtörténeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

K

Kassa Felvidéki város. Jelenleg Szlovákia területén.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonságtörténeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kárpát-medence keleten és délen a Kárpátok, északon az Alpok, nyugaton pedig a Dinári-hegység által határolt terület.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonságtörténeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kárpátalja Korábban Ruszka Krajna néven ismert, döntően magyarok, ruszinok és ukránok által lakott terület, a történelmi Magyarország része, amely a történelmi magyar vármegyék közül Ung, Bereg, és Máramaros vármegyék döntő többségére terjed ki. A Kárpátok és a Tisza felső folyása közötti terület. A trianoni békediktátummal Csehszlovákiához csatolták, amely 1939-ben visszatért az anyaországhoz, majd az 1947. évi párizsi békediktátum a Szovjetunióhoz csatolta. Jelenleg Ukrajnának a Kárpát medencébe ékelődő nyúlványa. Ukrajna felől a Kárpátok hegysége, a többi oldalról pedig Szlovákia, Magyarország és Románia határolja. A második világháborút követően a megszálló szovjet csapatok tömegesen hurcolták el a magyar lakosság akiknek a döntő többsége elpusztult. Ezek az atrocitások beárnyékolják a ukrán-magyar viszonyt. A kárpátaljai magyarok küzdenek a nemzeti jogok maradványainak elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonságtörténeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kárpátok A Dévényi kaputól a Vaskapuig terjedően a történelmi Magyarországot határoló hegyvonulat.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonságtörténeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kecel Bács-Kiskun vármegyei település.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kijev Ukrajna fővárosa.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kisköszeg Baranya vármegyei település a Duna jobb partján jelenleg Horvátország területén.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kiskunhalas Város a Duna-Tisza-közén, a történelmi Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye maradványain létrejött Bács-Kiskun vármegyei település.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kolin Prágától 60 kilométerre keletre fekvő cseh város az Elba partján.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Kolozsvár erdélyi város, jelenleg Románia területén.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Komárom Duna parti város. Jelenleg a Duna bal partjára eső városrész Szlovákiához a jobb oldalra eső pedig Magyarországhoz tartozik.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

L-Ly

Lengyelország a Balti Tenger, Németország, Csehország, Szlovákia, Ukrajna, Belorusszia, és a néhai Kelet-Poroszország maradványa ma orosz terület által határolt ország. A történelmi Magyarország Lengyelországgal határos volt. A lengyel-magyar kapcsolatok hagyományosan jók voltak, amelynek emléke élénken él mindkét népben. Lengyelország a XVIII. században elvesztette szuverenitását, amikor Oroszország, Poroszország és a Habsburg-birodalom között felosztották. Lengyelország államisága az első világháború után állt helyre, azonban a HITLER és SZTÁLIN közötti alku nyomán Németország és a Szovjetunió ismét megszállta. Függetlensége a második világháború után állt ismét helyre.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Letskés Felvidéki település a jelenlegi szlovák-magyar határ magyar oldalán.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

M

Magyar Népköztársaság Lásd Magyarország

Magyar Királyság Lásd Magyarország

Magyarnándor Nógrád vármegyei település.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyarország. Államformák: 898-tól a honfoglalást követően a hét magyar törzs szövetsége, majd 1000-tól, az államalapítástól 1918-ig Magyar Királyság, 1918. november 16.-ától Magyar Népköztársaság, 1919. március 21.-étől Tanácsköztársaság, 1919. június 23.-ától Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság, 1919. augusztus 2.-ától Népköztársaság, 1919. augusztus 8.-ától Magyar Királyság, 1946. február 2.-ától Magyar Köztársaság, 1949. augusztus 20.-ától Magyar Népköztársaság, 1989. október 23.-ától Magyar Köztársaság. A XX. század elején rabló, imperialista békediktátummal területének mintegy 2/3-át lakosságának több mint a felét elcsatolták. A trianoni békediktátum előtti Magyarországot tekintjük a történelmi Magyarországnak, amely magába foglalta a Magyar Szent Korona alá tartozó területeket azaz a Kárpát-medencét, amely több, mint 1000 éven át gazdasági földrajzi és kulturális egységet alkotott. A trianon utáni Magyarországot pedig többféle elnevezéssel is szokás jelölni például, kismagyarország, középmagyarország stb.. A történelmi Magyarországon csaknem 283 000 km² területén mintegy 20 000 000 lakos élt. A trianoni békediktátum nyomán az ország területe 93 000 km²-re, lakóinak száma pedig 8 000 000 főre csökkent. A Kárpát-medencében élő magyar etnikum közel egyharmada került kisebbségi sorba az átrajzolt határokból következően. A magyar nemzet elcsatolt részei azóta a kisebbségi jogaitól többé-kevésbé megfosztottan, a többségi nemzet beolvasztási kísérletei között éli életét. Ez a helyzet a térség viszálkodásainak a melegágya. A sovinszta politikai csoportosulások tevékenysége nehezíti a Kárpát-medence fejlődését, egyben pedig akarva-akaratlanul kedvez a külső hatalmi befolyások erősödésének.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviasszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyarországi tanácsköztársaság Lásd Magyarország

Miskolc a trianoni békediktátummal Magyarországtól elcsatolt Borsod vármegye, Abaúj vármegye és Zemplén vármegye maradványainak egyesítésével keletkezett Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye székhelye.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Margitsziget Dunai sziget Budapest főváros területén eredetileg Nyulak szigetének nevezték a szigeti kolostorban élő Árpád-házi Szent Margitról kapta a nevét a sziget.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Mosoni-Duna A Duna 125 km hosszú fattyúága, amely Oroszvár és Dunacsún között ágazik ki a Dunából, majd Véneknél ömlik vissza a Dunába, Győrmél ömlik bele a Rába és a Rábca.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Moszkva Oroszország fővárosa, 1917-től Szovjet-Oroszország, majd a Szovjetunió fővárosa volt fennállásáig.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

München Németország Bajor tartományának fővárosa.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

N-Ny

Nándorfehérvár A városban lévő vár a magyar végvári rendszer részét alkotta, ahol HUNYADI János vereséget mért a hódító török csapatokra. Ennek a tiszteletére szólnak a keresztény világban délben a harangok. Délvidéki Duna parti település jelenleg Belgrád néven Szerbia fővárosa.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nagykanizsa Dunántúli település, Zala vármegyében, megyei jogú város.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nagyszombat Pozsony vármegyei település jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Német Demokratikus Köztársaság Lásd Németország

Német Szövetségi Köztársaság Lásd Németország

Németország A germán törzsek szálláshelyeinek területén alakult ki a római Birodalom szétfelbomlásakor a germán szövetség, amelyből kifejlődött a Német-Római Császárság. A német nyelvterület politikai egysége azonban fokozatosan felbomlott, így számos független ország keletkezett. Laza irányítást biztosított azonban az úgynevezett választófejedelmek által választott német-római császár léte. E tisztséget hosszú időn át a HABSBURGOK töltötték be. 1871-ben jött létre porosz vezetéssel az úgynevezett kis német — Ausztria nélküli — egységen nyugvó német császárság. Az első világháború után a császárság köz-társasággá alakult. Az Adolf HITLER által vezetett úgynevezett III. Birodalom hozta létre a nagy német — Ausztriát is magá-ba foglaló — egységet. A II. világháború után. Németországtól, mint vesztes országtól elcsatolták Kelet-porországot az úgy-nevezett protektorátusait és Ausztriát. Az elcsatolt területeken csupán Ausztriában maradt meg a német ajkú lakosság. A töb-bi részeket a németeket elűldözték, vagy megsemmisítették. A porosz vezetéssel létrehozott kis német egység területén pedig két államot hoztak létre, a nyugati országok felügyelete alatt álló Németországi Szövetségi Köztársaságot és a keleti részen a Szovjetunió felügyelete alatt álló Német Demokratikus Köztársaságot. A Szovjetunióban és Szövetségeseinél a pártállami be-rendekezés összeomlása nyomán a Német Demokratikus Köztársaság egyesült a Németországi Szövetséges Köztársasággal 1990. X. 3.-án. A Németországi Szövetségi Köztársaság az Európai Unió legerősebb tagállama.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nógrádkövesd Nógrád vármegyei település.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nyírbátor a trianoni békediktátummal elcsatol Szabolcs, Szatmár és Bereg megye maradványain létrejött Sszabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei település.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nyitra folyó A Kis-Fátrában a Facskói-hágó térségében eredő és a Vágba torkolló felvidéki folyó.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nyitra Felvidéki település, Nyitra vármegye székhelye, jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nyugat-Európa, Európa nyugati fele, a Varsói Szerződés felbomlásáig az úgynevezett vasfüggöny túloldalán elhelyezkedő országok gyűjtőfogalma volt, azonban gyakorta alkalmazzák a Magyarországtól nyugatra fekvő államok megnevezésére is.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nyugati Kárpátok (Kis-Kárpátok, Magyar-Morva határhegység, a Nyugati-Beszékidek) A Kárpátok hegyvonulatának a Duna és a Magas Kárpátok közötti része.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

O-Ó

Óbuda 1872-ben Óbuda, Buda és Pest egyesítésével jött létre a főváros. Óbuda a középkorban a mindenkor királyné alá tartozó település.

BERKI Imre: A túzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Olaszország Dél-Európai, az Itáliai félszigetet, Szicíliát és Szardíniát magába foglaló ország.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Olmütz Csehországi város, Morvaország közepén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Oroszország Kelet-Európában és Észak-Ázsiában elterülő állam, 1917 és 1992 között a Szovjetunió vezető tagköztársasága. A Szovjetunió-t megelőző időszakban Oroszország elnevezése Orosz-Birodalom, amely fokozatosan terjedt ki Európa keleti területére, majd belső- és északkeleti térségekre is. Lakóinak többsége orosz. Államformája abszolút monarchia, az ország élén a cári család családfeje állt.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóviesszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Orosz-Lengyelország Lengyelországot a XVIII. században felosztották és három országhoz, Oroszországhoz, Németországhoz és a HABSBURG-birodalomhoz csatolták. Orosz-Lengyelország Lengyelországnak Oroszországhoz csatolt részét jelenti.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Oroszországi Föderáció Lásd Oroszország.

Oroszvár magyar határtelepülés volt 1920 és 1947 között. A trianoni békediktátum által létrejött Csehszlovákiához csatolt területeken felül a párizsi békediktátummal ugyancsak Csehszlovákiához csatolt három falu egyike, jelenleg Szlovákia területén Pozsony város része.

FÖRISZ Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Orsova Duna parti város. Magyarország fontos határátkelőhelye 1918-ig, jelenleg Románia területén.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Osztava Csehországi település Morvaország és Szilézia határán a lengyel határ közelében.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Oszták-Magyar Birodalom (Österreichisch-Ungarischen Reich) Az Oszták-Magyar Monarchia második hivatalos elnevezése, amelyet azonban a gyakorlatban nem használtak, mivel az Oszták-Magyar Birodalom elnevezés a dualista államalakulat oszták felfogását tükrözte, amely nem érvényesült. Nevezetesen oszták részről igyekeztek úgy értelmezni a dualista államalakulatot, hogy az egységes birodalom amelyen belül a tartományok két különböző csoportja belső ügyeit egymástól eltérően intézi. Ezzel szemben a magyar felfogás szerint a dualista államalakulat két szuverén ország az Oszták Császárság és a Magyar Királyság szövetsége amelyben a két ország bizonyos ügyeit közösen más teendőit pedig önállóan intézi. Mivel a gyakorlatban a magyar felfogás érvényesült ezért a magyar felfogást tükröző Oszták-Magyar Monarchia elnevezés vált általánossá.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek* (Acta Historiae Praesidii Ordinis) XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Oszták-Magyar Monarchia (Österreichisch-Ungarische Monarchie) Ausztia-Magyarországnak nevezték az 1848-1849-es magyar forradalmat és szabadságharcot leverő Habsburg hatalom kormányzása alatt álló területeket. A kiegyezést követően az Oszták-Magyar Monarchia létrejötté után is használatos volt e kifejezés a köznyelvben még egy ideig. A kiegyezéssel jött létre az Oszták-Magyar Monarchia, amely az Oszták Császárság és a Magyar Királyság 1867 és 1918 között fennálló olyan szövetsége, amelyben a két társország bizonyos ügyeit közösen, a többi pedig önállóan intézte. A közös ügyek közé tartoztak a Pragmatica Sanctio-ból származó ügyek (külügy, hadügy és a finanszírozásukra szolgáló pénzügy), hitelügy. Ehhez az ügyrendszerhez csatlakoztak a dualisztikus ügyek azaz a vám- és kereskedelmi szövetség, valamint a nem közös de lehetőleg egyetértőleg intézendő ügyek (közvetett adózás, vasút, hajózás, posta, pénzügyrendszer). A dualisztikus ügyek a közös ügyektől — vagy ahogyan a magyar kiegyezési törvényben található a közös érdekű viszonyoktól — abban különböztek, hogy a közös ügyek tekintetében kizárólag közösen járhatott el a két ország, a dualisztikus ügyek körében pedig, ha nem jött létre a társországok között közös megállapodás a két ország önállóan is eljárhatott.

Az Oszták-Magyar Monarchiának nem volt közös államfője és kormánya. Mindkét állam legfőbb közjogi méltóságát az oszták császári és a magyar királyi tisztséget egy természetes személy I. Ferenc József töltötte be. Közös kormány ugyan nem létezett, azonban a közös ügyek intézése céljából közös minisztériumok működtek, amelyek élén közös miniszterek álltak, külügy-, hadügy- és pénzügyminiszter. E miniszterek értekezleteit — amelyben a két társország miniszterelnöke és a társországoknak a tárgyalási témában érintett miniszterei is részt vettek — hívták közös minisztertanácsnak. Amennyiben a közös minisztertanácsban az uralkodó elnököl az üléseket koronatanácsnak nevezték. A közös minisztereket az uralkodó a két társország országgyűlésétől függetlenül nevezte ki és mentette fel. A közös miniszterek az uralkodónak tartoztak felelősséggel.

A közös költségeket a delegációk hagyták jóvá. A delegációk a két társország országgyűléseinek a bizottságai voltak, amelyeket az országgyűlések felhatalmaztak a közös költségvetés megállapítására. A közös költségvetésre a javaslatot a közös pénzügyminiszter terjesztette elő az indokláshoz pedig a közös külügy- és hadügyminiszter is csatlakozott. A hatvan tagú delegációkat egy évre választották. A magyar delegáció negyven tagját a képviselőház, húsz tagját a főrendiház küldte. A magyar delegáción belül öt horvátországi képviselőnek kellett lennie négynek a képviselőházból egynek pedig a főrendiház tagjai közül. Az oszták delegáció negyven tagját a képviselőház, húsz tagját pedig az urak háza választotta. Csehország tíz, Gallícia hét, Morvaország négy, Alsó Ausztia három, Felső Ausztia kettő Steyer kettő, Tirol kettő a többi tartomány pedig egy-egy tagot küldött a delegációba. A delegációk évenként felváltva Bécsen és Budapesten üléseztek. Egyet nem értés esetén a delegációk tekintetében az uralkodónak nem volt döntési joga.

A közös költségek fedezésére a vámbevételek voltak hivatottak. A fennmaradó résznek a két társország közötti megosztási arányáról pedig a két országgyűlés döntött. Ezt az arányt kvótának nevezték. A kvótát meghatározott időre állapították meg. A kvóta megállapítása érdekében a két országgyűlés bizottságot küldött ki a téma egyeztetése céljából. Abban az esetben, ha a két országgyűlés nem tudott megállapodni, az uralkodónak volt döntési joga. Mivel a Magyar Királyság gazdasága dinamikusabban fejlődött a bevételei is gyorsabban nőttek, mint az Oszták Császárságé. Ebből fakadóan pedig a közös költségek fedezésében a magyar arány nőtt. 1873-ban a magyar arány 31.4%, 1917-ben pedig 34.4% volt.

Az Oszták-Magyar Monarchia területe a történelmi Magyarországot és az Oszták Császárságot foglalta magába, amely ebben az időben kiterjedt a mai Ausztrián túl a mai Cseh Köztársaságra és a mai Lengyelországra azon részére, amelynek a történelmi elnevezése Gallícia, továbbá Bukovinára valamint az Oszták Császárság és a Magyar Királyság közös irányítása alatt álló Bosznia-Hercegovinára. Az Oszták Császársághoz tartozott még a Dalmát tengerpart is Fiume kivételével, amely a Magyar Királyság részét alkotta.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

P

Palics Bács-Bodrog vármegyében, Szabadka körzetében fekvő település a tiranoni államhatártól a túloldalon mintegy 3 kilométerre, jelenleg Szerbia területén.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Pancsova, város a Duna partján, Magyarország fontos határátkelőhelye 1918-ig, jelenleg Szerbia fennhatósága alatt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Parassapuszta Nógrád vármegyei település.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Párkány a trianoni békediktátummal elcsatolt Komárom és Esztergom vármegye maradványain létrejött Komárom-Esztergom vármegyei település, jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Párizs Franciaország fővárosa.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Pellérd Baranya vármegyei település.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Pest a főváros létrejöttékor a három egyesülő város Óbuda, Buda és Pest egyike. A gyarapodó fővárosba integrált a Duna baloldali elterülő települések összességét is pesti oldalnak nevezik.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Pécs Baranya vármegye székhelye.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Pozsony A trianoni békediktátum után Szlovákia fővárosa. A történelmi Magyarország Pozsony vármegyéjének székhelye. Árpád-kori település. A magyar országgyűléseket évszázadokig Pozsonyban hívták össze.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Poprád Szepesi vármegyei település a Magas Tátra kapujában, jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Póla kikötőváros az Isztriai félszigeten. Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerészetének központi bázisa.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Prága Csehország fővárosa.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Predeál Román határtelepülés, román területen működő magyar határátkelőhely volt 1918-ig, az akkori Magyarország fontos határátkelője.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

R

Rajka Magyar határtelepülés 1947 óta a jelenlegi magyar-szlovák határszakasz mentén, a trianoni békediktátummal elcsatolt Győr, Moson és Sopron Vármegyék maradványain létrejött Győr-Moson-Sopron Vármegyében.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Rába Az Alpokban eredő, de jelentőssé Magyarországon váló folyó a Duna jobb partjának mellékfolyója.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Rimaszombat felvidéki település jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Románia Magyarországgal határos ország. A trianoni békediktátum Romániának jutatta a történelmi Magyarország mintegy egyharmadát több millió magyar ajkú lakossal. Románia a XIX. század utolsó negyedében jött létre havasalföldi és moldáviai fejedelemségek egyesülésével, Román Királyság néven amely államforma 1945-ig működött. Az 1848-1849-es, 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a román fegyveresek. Ezek az atrocitások és a román pártállam időszakában megvalósuló magyarellenos magatartás beárnyékolják a magyar-román viszonyt. A román hatóságok a magyar nemzetiség beolvasztására törekedtek. A romániai magyar nemzetiség az ország Európai Unióhoz történő csatlakozása után is küzd a nemzeti jogai maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Római Birodalom Az itáliai latin nép által létrehozott európai birodalom, döntően a mediterráneum térségére kiterjedően.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Románia Magyarországgal határos ország. A trianoni békediktátum Romániának jutatta a történelmi Magyarország mintegy egyharmadát több millió magyar ajkú lakossal. Románia a XIX. század utolsó negyedében jött létre havasalföldi és moldáviai fejedelemségek egyesülésével, Román Királyság néven amely államforma 1945-ig működött. Az 1848-1849-es, 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a román fegyveresek. Ezek az atrocitások és a román pártállam időszakában megvalósuló magyarellenos magatartás beárnyékolják a magyar-román viszonyt. A román hatóságok a magyar nemzetiség beolvasztására törekedtek. A romániai magyar nemzetiség az ország Európai Unióhoz történő csatlakozása után is küzd a nemzeti jogai maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

ZÉTÉNYI Zolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Ronyva patak Sátoraljaújhely környéki patak a magyar-szlovák határon.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Rozsnyó a felvidéki település jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

S-Sz

Salgótarján Nógrád vármegyei település.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Sopron A történelmi Magyarország Sopron vármegyéjének székhelye. Jelenleg a magyar-osztrák határ magyar oldalán elterülő szép fekvésű határváros. A trianoni békediktátum során elcsatolni kívánt terület volt, ahol a hovatartozás témájában népszavazást tartottak, melynek során a lakosság Magyarországhoz tartozás mellett szavazott. Ezáltal a város elnyerte a „Civitas fidelissima” kitüntető címet.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szarajevó Bosznia-Hercegovina fővárosa.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szeged Csongrád vármegye székhelye, Tisza parti város.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szerbia A szerbek már a középkorban államot hoztak létre a Balkánon. A török hódítók kiűzése után az elnéptelenedett Dél-Alföld-i területekre szerbeket telepítettek. A Habsburgok a magyar ellenállás egyik ellenszereként támaszkodtak a betelepített szerbekre. A trianoni békediktátum a Szerb Királysághoz csatolta Magyarország Dél-Alföldi területeit, közel 1 000 000 főnyi magyar lakossal. Ekkor a Szerb Királyság átalakult a vele egyesülő volt Osztrák-Magyar-Monarchia-i területekkel Szerb-Horvát-Szlovén Királysággá, melyet később Jugoszláviának neveztek. A szerb hatóságok a magyar földbirtokosoktól elkobzott földeket a betelepített szerbek között osztották föl, így a magyar lakosság jelentős része földönfutóvá vált. Az 1848-1849-es, az 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a szerb fegyveresek. Ezek az atrocitások beárnyékolják a magyar-szerb viszonyt. A szerbiai magyarok küzdenek a nemzeti jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Székesfehérvár Fejér vármegye székhelye, a középkorban huzamosabb ideig az ország fővárosa.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szlovákia A több mint 1000 éves magyar állam Felvidéki részét szakította ki a trianoni békediktátum, ahol jelenleg magyarok és szlovákok laknak. A szlovákok a XIX. században fejlődtek nemzetté. Szlovákia fiatal állam. A trianoni békediktátum nyomán Csehszlovákia része. Az I. bécsi döntéssel a zömében magyar lakta területek Nyitra térségének kivételével visszakerültek a Magyar Királysághoz. A szlovákok által lakott északi rész pedig látszólagos függetlenséggel a Harmadik Német Birodalom csatlós államává vált. A II. világháború után ismét Csehszlovákia részévé vált majd XX. század kilencvenes éveinek elején önállósodott. A felvidéki magyar lakosságot igyekeztek elszlovákosítani a második világháború végén és azt közvetlenül követően tömeges méretű atrocitásokat követtek el a magyar etnikum ellen. A magyar lakosság egy részét kitelepítették szülőföldjéről. A magyarok elleni diszkriminatív cselekedeteket megalapozó BENEŠ-dekrétumok máig érvényben vannak.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Somoskőújfalú Felvidéki település a jelenlegi magyar-szlovák határon Magyarország jelenlegi területén.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Sopron A történelmi Magyarország Sopron vármegyéjének székhelye. Jelenleg a magyar-osztrák határ magyar oldalán elterülő szép fekvésű határváros. A trianoni békediktátum során elcsatolni kívánt terület volt, ahol a hovatartozás témájában népszavazást tartottak, melynek során a lakosság Magyarországhoz tartozás mellett szavazott. Ezáltal a város elnyerte a „Civitas fidelissima” kitüntető címet.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szob Ipoly-völgyi település.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szombathely Vas vármegye székhelye.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szovjetunió Az Orosz Birodalom romjain az első világháború után létrejövő államszövetség, amely a XX. század végén felbomlott.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Sztrána felvidéki település jelenleg szlovákia területén a trianoni határ mentén.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

T-Ty

Tisza A legnagyobb Kárpát-medencében eredő folyó, Máramaros vármegyéből ered és a Szerémségnél torkollik a Dunába.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Tiszacsérnyő Felvidéki település Kassa térségében jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Töketerebes felvidéki település jelenleg szlovákia területén a trianoni határ mentén.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Trianon Párizs melléki kastély, ahol az első világháború után Magyarországra erőltetett békediktátumot aláírták.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

U-Ü

Ukrajna A Szovjetunió felbomlása után önállósult kelet-európai ország.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Ungvár Kárpátaljai település jelenleg Ukrajna területén.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

V-W

Vámosszabadi A trianoni békediktátum nyomán Győr, Moson és Sopron vármegyék maradványain létrejött győr-moson-sopron megyei település a Duna jobb partján.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Versailles Franciaországi település Párizs agglomerációjában.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vihorlát-hegység A Felvidék keleti részén az Északkeleti-Kárpátok belső vonulatának hegycsoportja a Círóka, a Laborc és az Ung folyók által határolva, jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellenőrzése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Z-Zs

Zala folyó Az őrsgben eredő és a Balatonba torkolló folyó. A Balaton vízutánpótlásának mintegy a felét alkotja a folyó vízhozama.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellenőrzése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Zalaegerszeg Jelentős dunántúli település, Zala vármegye székhelye, a Zala-folyó partján.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Zlín Kelet-Morvaország-i település, melyet 1949-1989 között Gottwaldovra neveztek át.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellenőrzése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Zsolna Felvidéki város, Trencsén vármegyében, jelenleg Szlovákia területén.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellenőrzése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERNYES Mihály: a magyarországi rendőrségek a dualizmusban és a két világháború között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVIII.évf. (2018) 56.sz. 15-52.p. HU-ISSN 1216-6774.

INDEX CHRONOLOGICUS

1786

1786-ban kezdték el építeni II. József (kalapos király) uralkodása alatt az Újépület (Neugebäude) hatalmas épületkomplexumot az akkori Pest városfalán kívül, amely 100 éves fennállása során hasonló jellegre tett szert a magyar köztudatban, mint a franciák körében a párizsi Bastilles.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1861

augusztus 21-én BERECSZÁSZI Sándor debreceni diák tűzoltó tűzoltás közben hősi halált halt, ő az első dokumentált tűzoltó hősi halott.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1881

április 11. Ezen a napon nyert szentesítést a Magyar Királyi Fővárosi Állami Rendőrség végleges államosításáról szóló 1881/XXI.tc., melyet az országgyűlés mindkét házában 1881. április 12-én hirdettek ki. A fővárosi rendőrséget első ízben 1872-ben államosították ideiglenes jelleggel a fővárosról szóló 1872/XXXVI.tc. Buda-Pest fővárosi törvényhatóság alakításáról és rendezéséről című törvény részeként.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1898

1898-ban kezdték el a mai budapesti Szabadság térnél nagyobb területet elfoglaló úgynevezett Újépület (Neugebäude) épületsopornak a bontását.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1920

június 4-én a trianoni békediktátum aláírására 1920. június 4.-én 16. 15. perckor került sor a Grand-Trianon kastély nagytermében, amelyet a magyar törvények közé az „1921/XXXIII.tc. az Észak Amerikai Egyesült Államokkal, a Britt Birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Belgiummal, Kínával, Kubával, Görögországgal, Nikaraguával, Panamával, Lengyelországgal, Portugáliával, Romániával, a Szerb-Horvát-Szlovén Állammal, Sziámmal és Cseh- Szlovákországgal 1920. évi június hó 4. napján a Trianonban kötött békeszerződés becikkelyezéséről” című törvény emelt be.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1921

1921-ben budapesti szabadság téren felállították az irredenta szoborcsoportot, melyet 1945-ben lebontottak.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1930

1930-ban állították fel a budapesti Szabadság téren a domborművel ellátott díszkutat.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

október 4-én nyitotta meg kapuit a Magyar Királyi Pénzügyőr Múzeum a budapesti Fiumei út 6. szám alatt elhelyezkedő pénzügyőr laktanyában. A múzeum létrehozója BITTERMANN Béla pénzügyőr felügyelő volt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1932

1932-ben állították fel „A magyar fájdalom szobrát”-t a magyar revíziós törekvések angol patrónusának Lord Sidney Harold Harmsworth ROTHERMERE-nek az ajándékát. Az alkotás másodpéldánya Debrecenbe került, eredetijét 1948-tól 1967-ig a Margit szigeti Palatinus strand főbejáratához helyezték, majd onnan áttelepítették a Balfi fürdőhelyre.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1934

1934-ben állították fel a budapesti Szabadság téren az 1849. évi Újépületi vértanúk emlékművét. A műalkotást 1940-ben Kassára szállították, helyére a most is ott álló bronzedényt helyezték.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1938

november 2-án első bécsi döntés, amely Nyitra kivételével visszacsatolta a Felvidék és Kárpátalja 11 927 km² nagyságú magyar lakta területét. (1938/XXXIV.tc. a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeknek az országgal egyesítéséről.)

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1940

augusztus 30. a második bécsi döntés, amellyel a 43 104 km² nagyságú Észak-Erdélyt visszacsatolták. (1940/XXVI.tc. a román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészeknek a Magyar Szent Koronához visszacsatolásáról és az országgal egyesítéséről.) Ekkor Magyarország területe 160 000 km², lakosainak száma pedig 13 000 000 millió fő volt.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1945

február 13-án a szovjet haderő csapatai elfoglalták Budapestet.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

május 1-én felavatták a budapesti Szabadság téren a szovjet hősi emlékművet, melyet 1946-ban domborművekkel is egészítettek.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1948

1948-ban az önkormányzati és vállalati tűzoltóságokból létrehozták az állami tűzoltóság országos szervezetét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1968

augusztus 20. A Varsói Szerződés csapatai — csapatgyakorlatnak álcázott „Duna hadművelet” keretében — 23⁰⁰ óra-kor kezdték el Csehszlovákia megszállását, melynek során az államhatárt különböző helyeken minimális eltéréssel lépték át. A csapatok érkezése előtt 15-30 perccel a helyi határőr alakulatoknak a túloldali határőrizeti erőket le kellett fegyverezniük.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

október 16-án Csehszlovákia és Szovjetunió között szerződés jött létre a szovjet csapatok csehszlovák területen való ideiglenes tartózkodásának feltételeiről.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1995

március 6-án lépett hatályba — amikor a szerződést megerősítő okiratait kicserélték Moszkvában — a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Szövetségi Szocialista Köztársaság között 1991. XII. 6-án kötött egyezmény, amely a baráti kapcsolatokról és az együttműködésről szólt.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

2014

július 20-án a budapesti Szabadság téren felállították a német megszállás áldozatainak emlékművét.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

INDEX ORGANICUS

A-A

Antant Lásd Entente

Állami Privatizációs és Vagyonkezelő (Zártkörű) Részvénytársaság (ÁPV Rt.) 1992-ben a magyar nemzeti vagyon kiadására létrehozott állami vállalat, melyet a „privatizáció” néven elhíresült folyamatot követően 2007-ben megszüntettek, jogutódja a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Állami tűzoltóság 1948-ban az önkormányzati és vállalati tűzoltóságokból létrehozták az állami tűzoltóság országos szervezetét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

B

Belügyminisztérium az első független magyar kormány óta — a GYURCSÁNY, majd BAJNAI kormány kivételével — folyamatosan létező tárca, amely a közigazgatásért, a rendvédelemért és minden olyan ügyért volt felelős, amely nem tartozott más tárcák kompetenciájába. A GYURCSÁNY és a BAJNAI kormány időszakában a belügyminisztériumból a rendvédelem irányítására hivatott szervezeti egységeket az igazságügyi tárcához telepítették és az igazságügyi minisztériumot átkeresztelték igazságügyi- és rendészeti minisztériummá. Az első független felelős magyar kormány belügyminisztere SZEMERE Bertalan volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 12.-éig töltötte be. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc belügyminisztériuma a Helytartónácsi Hivatalból, — amelynek hatáskörébe a városrendészet az egészségügy az oktatás az alapítványok az árvák ügyeivel való foglalkozás stb. tartozott — valamint a országgyűlési ügyekkel foglalkozó Magyar Udvari Kancelláriából fejlődött ki. A belügyi tárca a mindenkor magyar kormányok egyik legfontosabb tárcája volt. A belügyminisztérium épületegyüttese a dualizmus és a két világháború közötti időszakban — a honvédelmi és a pénzügyi tárca épületeivel megegyezően — a Budai Várban álltak. A második világháború után azonban — amikor a Budai Vár megszűnt Magyarország hatalmi centrumaként működni — mindhárom tárcát a főváros belvárosában helyezték el. A belügyminisztérium a József Attila utca és a Roosewelt-tér által határolt háztömb épületeit kapta meg, amely épületegyüttes egyik épülete korábban bankszékházként működött. A belügyminisztérium szervezete dinamikusan fejlődött. Az ügyek csoportja szerinti szervezeti egységekből állt. A polgári magyar állam első belügyminisztériumának 1848-1849-ben elviekben 4 gyakorlatilag 3 osztálya volt. Az úgynevezett országlátszati osztály az országgyűléshez és az országgyűlési választásokhoz kapcsolódó teendőket volt hivatott ellátni. A közigazgatási osztály a közigazgatási egységek, alapítványok, örökösödési ügyek, névváltoztatások a ki-, és bevándorlók ügyeit intézte. A rendőri osztály a közcsend és a belbéke fenntartására volt hivatott. Eredetileg nemzetőrségi osztályt is terveztek, azonban az országgyűlés a testületet a miniszterelnök közvetlen felügyelete alá rendelte, a miniszterelnök pedig a testület irányítására Országos Nemzetőrségi Haditanácsot hozott létre, amely önálló országos szervezet volt és 6 osztállyal működött. A szervezeti egységeket permanens módon módosították. A minisztérium élén a belügyminiszternek közvetlenül alárendelt szervezeti egység állt, amelyet különböző korokban különböző módon hívtak (elnökség, kabinet, titkárság stb.) A pártállam kialakítása kapcsán a belügyminisztérium közigazgatás irányítási teendőit áttelepítették a minisztertanácshoz, és a belügyi tárcába koncentrálták a rendvédelmi és állambiztonsági feladatokat. A rendszerváltás után helyreállt a tárca eredeti hatásköre.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság fő feladata a magyar lakosság élet- és vagyonbiztonságának, a nemzetgazdaság és a kritikus infrastruktúra elemek biztonságos működésének védelme.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BM Határőrség Lásd Határőrség

BM Karhatalom Lásd Karhatalom

Budapesti Műszaki Egyetem 1872-ben alapított műszaki egyetem Budapesten.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Büntetés-végrehajtás Az igazságügyi tárcának alárendelt, a büntetés-végrehajtási intézmények őrzését és az ott raboskodók felügyeletét hivatott ellátni.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

C-Cs

Császári és Királyi Haditengerészet Lásd Közös Hadsereg

Csehszlovák Kommunista Párt (CSKP) A Csehszlovák Szocialista Köztársaság állampártjának elnevezése.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Csehszlovák Néphadsereg Csehszlovák Szocialista Köztársaság haderejének elnevezése.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

E-É

Entente (ANTANT) az Anglia és Franciaország között 1904. IV. 8-án Londonban aláírt szerződés, az *Entente Cordiale* (a.m. Szívélyes Egyetértés) szóból származik, általában a szövetségesi rendszer (*antant hatalmak* = Nagy-Britannia és Franciaország) és a körük csoportosult országok együttes megnevezése. Az antant hatalmak más megnevezése a Szövetséges és Társult Hatalmak, melyek a II. világháborúban a Német Birodalommal és az antikomintern paktumot aláírt szövetségeivel szemben álló, a háborút győztesen befejező „antifasiszta koalíció” (Nagy-Britannia, Franciaország, Amerikai Egyesült Államok, Szovjetunió, Belgium, Hollandia), akik a világ táerületi és gazdasági újrafelosztása után, 1945-ben megalakították az Egyesült Nemzetek Szervezetét és 1945-ben békét kötöttek Európa legyőzött államaival, meghatározva azok gazdasági és politikai berendezkedését.

ZÉTÉNYI Zolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

F

Földművelésügyi Minisztérium A polgári magyar állam első földművelésügyi minisztere gróf SZAPHÁRY Gyula volt, aki e tisztséget 1889. VI. 16.-ától 1890. III. 15.-éig töltötte be. Az első felelős magyar kormányban 1848. IV. 7.-étől 1849. VIII. 11.-éig Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium működött. E minisztériumot a kiegyezés nyomán újra létrehozták a magyar állam szervezetében Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium elnevezéssel, amely e névvel 1867. II. 20.-ától 1889. VI. 15.-éig működött. A minisztériumot 1889. VI. 16.-án Földművelésügyi minisztériummá nevezték át, amely többszöri átszervezéssel 1967. IV. 13.-áig működött. Ezt követően a tárca Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi minisztérium névvel tevékenykedett hosszú időn át.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

G-Gy

Ganz Gyár 1844-ben alapított máig működő gépipari vállalat.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

H

Hadtörténeti Intézet és Múzeum a Budai Vár Kapisztrán-téri laktanyájában hozták létre az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása nyomán. A magyar hadtörténelem gondozásának intézménye.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Határőrség A Magyar Királyi Vámőrség jogutódaként működött. 1938-ban — a Bled-i egyezmény nyomán a fegyverkezési korlátok oldódásával — a Magyar Királyi Honvédségbe integrálták határvadász csapatnemmé. Elődszervezetével megegyezően kettős feladata volt. Nyílt teendőit az országhatár őrzése alkotta, rejtett teendőit pedig az államhatár biztosítása képezte egy esetleges fegyveres konfliktus esetén a magyar főerők megérkezéséig. A testület nyílt feladatát 5 734 fővel látta el. A legénységi állomány sorozott (kényszerítoborított) katonákból állt. A testület nyílt szervezete négy lépcsős volt. Az államhatár mentén 155 őrs működött, amelyeket 70 határügyi tiszt irányított. A határügyi tisztek felett 24 osztály állt, az osztályokat pedig az országos parancsnokság felügyelte. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítőket csupán kézi löfegyverekkel látták el az objektumvédelmi sorozatlövő löfegyverek kivételével. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítő személyi állomány számára rendszeresített fegyverzet típusa megegyezett a Magyar Királyi Honvédségben rendszeresített fegyverzet típusával. A testületen belüli függelmi viszonyok katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rangot viselt. A magyar haderő jelentős részét (a gyalog ezredek egyharmadát) a testületben rejtették el határbiztosítási teendők ellátása céljából. 1945 után a honvéd határvadász csapatnemből hozták létre a Honvéd Határőrséget, amely továbbra is a honvédség hadrendjébe tartozott. A Honvéd Határőrség irányítását a „ki-kit győz le” időszakban a magyar baloldali magához ragadta és az ország legerősebb katonai erejévé fejlesztette. A Honvéd Határőrség szervezete határvadász őrsőkből századokból, illetve zászlóaljakkal állt. A testület vezetését a Határőrség Országos Parancsnoksága látta el. 1949-ben a testületet az Államvédelmi Hatóság kötelékébe integrálták. A köznyelv őket nevezte „zöld ávos”-nak. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után a Határőrség — önálló fegyveres szervezatként — BM Határőrség elnevezéssel a belügyi tárca alárendeltségében maradt 2007-ig. 2007-ben a testületet a rendőrségbe integrálták.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Honvédelmi Minisztérium A polgári magyar állam első honvédelmi minisztere MÉSZÁROS Lázár volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1849. IV. 15.-éig töltötte be. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc idején létrejött első független magyar kormány óta létező tárca, amely a haza védelméért felelős minisztériumként a haderőt irányítja. 1918. X. 31-től, a KÁROLYI-kormány létrejöttétől a tárca elnevezése Hadügyminisztérium, majd 1920. III. 15-től visszaállították a tárca elnevezését Honvédelmi minisztériumra. A katonai állományú személyek a pártállam létrejöttéig függetlenül attól, hogy hol teljesítettek szolgálatot — a testőrségek, a koronaőrség és a képviselőházi őrség kivételével — a honvédelmi

tárcához tartoztak. Ebből fakadóan a magyar rendvédelmi testületek közül a Magyar Királyi Csendőrség személyi állományának tagjai személyükben a honvédelmi tárcához tartoztak. Ügyeik intézése céljából a honvédelmi minisztériumban külön osztály működött. A honvédelmi tárca hagyományosan a Budai Várba települt. A pártállam idejében azonban a Margit-híd pesti hídfőjénél létesített új épületegyüttesbe költözött, ahol azóta is működik.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

J

Jugoszláv Kommunista Szövetsége 1919-ben alakult szerbiai kommunista szövetség, mely később Jugoszlávia állampártjává fejlődött.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

K

Karhatalom az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése nyomán a pártállam által létrehozott önálló fegyveres erő, amely 1972-ig működött. Katonai szervezetű alakulatokból állt. A nagyobb városokban önálló zászlóaljokat, Budapesten ezredet, néhány településen pedig önálló századot állomásoztattak. A tisztek és a tiszthelyettesek kivételével — akik hivatásos állományhoz tartoztak — a személyi állományt sorozták. A teljes személyi állomány katonai rendfokozatot viselt, a testület belső függelmi viszonyai katonaiak voltak. Közvetlenül a Magyar Szocialista Munkás Párt központi vezetése alá tartozott, amely az irányítást az adminisztratív osztályon keresztül gyakorolta. A karhatalom feladatát zavargások, lázongások felszámolása, elemi csapás esetén annak elhárításában való részvétel alkotta. A karhatalom rendőri jogosultságokkal nem rendelkezett. A rend fenntartása érdekében a nagy létszámú erőkoncentrációt igénylő feladatokban alkalmazták. A puha diktatúra konszolidációja nyomán a testületet 1972-re felszámolták. Utódszervezete a Forradalmi Rendőr Ezred, melyet később Készenléti Rendőri Ezred elnevezésre változtattak, ezen alakulat a magyar rendőrség kötelékében a karhatalmi feladatok ellátásának a teljesítésére hivatott.

Ebből a pártállami helyzetből a fakadt rendszerváltás utáni magyar állam rendvédelmi terminológiájában a csapaterős rendvédelmi tevékenység kifejezés, mivel a pártállam időszakában az önálló karhatalmi fegyveres erőt többnyire erre a célra használták. A karhatalom önálló fegyveres szervezeti létezésére és működtetésére a szovjet minta nyomán került sor, mivel a karhatalom elődszervezetének az úgynevezett „kék ÁVÓ” tekinthető, amely lényegében a karhatalommal harmonizáló feladatrendszerrel rendelkezett az Államvédelmi Hatóság szervezetén belül.

A második világháborút megelőzően azonban a karhatalom nem szervezetet, hanem tevékenységet jelentett. E tevékenységhez tartozónak tekintettek minden rendvédelmi feladatot, amelynek a teljesítéséhez fizikai kényszerítés, kényszerítő eszközök, esetleg fegyver használata is szükséges volt, vagy szükségessé válhatott. Ebből fakadóan karhatalmi feladatok ellátására általában a rendvédelmi testületek, illetve nagyobb létszám koncentráció esetében a haderő csapatai voltak hivatottak. A második világháborút megelőzően azonban a karhatalmi tevékenység alatt nem csupán a csapatkötelékben végrehajtott tevékenységet értették. Ide tartozónak tartottak minden feladatot a létszámtól függetlenül — például a fogolykísérés is, amelyhez általában egy vagy két főt vettek csupán igénybe — amelynek a végrehajtása során fizikai kényszerítő erő, illetve kényszerítő eszköz, vagy fegyverhasználat alkalmazására is sor kerülhetett.

A második világháború végéig nagyobb létszámot igénylő karhatalmi feladatok ellátására — a jelenlegi terminológia szerint csapaterős tevékenység végzésére — általában a haderő alakulatait kérték fel. A felkérés lehetőségeit és teljesítés módját — az ország törvényeivel összhangban — jogszabályokban rögzítették. A karhatalmi feladatokra igénybe vehető katonai alakulatok személyi állományát pedig kiképezték a várható karhatalmi teendők szakszerű ellátására is. A második világháború időszakában a Magyar Királyi Csendőrség kötelékében — a várható partizán-tevékenység kezelhetősége céljából, valamint a háborús tapasztalatok alapján a csapaterős karhatalmi feladatok ellátása érdekében — csendőr zászlóaljakat hoztak létre, amelyek legénységi állománya sorozott volt. Felszerelésük alapvetően megegyezett a honvéd

lövész zászlóaljakkal. A csendőrség feloszlátása nyomán feladatukörét a Magyar Államrendőrség vette át, így — többek között — a csapaterős karhatalmi tevékenységet is e testületnek kellett megvalósítania. A karhatalmi alakulatokat 1950. január 1.-ével az újonnan létesített ÁVH-ba integrálták.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Katasztrófavédelem Központi Múzeuma Lásd Tűzoltómúzeum.

Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem az egyetemet 1872-ben alapították Kolozsváron, ekkor még Kolozsvári Magyar Királyi Tudomány-Egyetem névvel, majd 1881-ben az oktatási intézményt átnevezték Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem-re. 1919-ben, Erdély Antant segédlettel megvalósított román megszállását követően — mivel az oktatók nem tettek hűségesküvet a román hatalomnak — az egyetem áttelepült Szegedre, ahonnan a II. bécsi döntést követően, a román uralom megszűnte után visszatelepült Kolozsvárra, ám Erdély 1945-ös orosz-román megszállása után az egyetem nevét átnevezték Bolyai Tudományegyetemre, 1959-ben pedig a román hatalom egyesítette a Babes Tudományegyetemmel, ettől kezdve az oktatási intézmény neve Babes-Bolyai Tudományegyetem.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Közös hadsereg az 1867/XII.tc. a kiegyezési törvényben foglalt hadügyi közösségből fakadt, így a dualizmushoz tapadó katonai szervezet volt. Az uralkodót illette meg a véderő „vezérlete” (pld.: a hadüzenet is), „vezénylete” (a haderőt az uralkodó bármikor bárhová irányíthatta), és „belsőszervezete”, (kinevezések, struktúra megállapítás, szolgálati nyelv meghatározása, fegyelmezés stb.).

A közös hadseregben ezen jogok gyakorlásához nem volt szükséges a két társország hadügyminisztereinek az ellenjegyzése, ellentétben a honvédség és a népfelkelés alakulataival, ahol az uralkodói intenciók a magyar, illetve az osztrák honvédelmi miniszter ellenjegyzésével hatályosulhattak. A véderő számára azonban — a széles uralkodói jogkör ellensúlyozásaként — az újonc ajánlást, a szolgálati idő meghatározását, az elhelyezést és az élelmezést a két társország országgyűlése biztosította. A védelmi rendszer nem tartozott a delegációk hatáskörébe, azok közvetlenül az országgyűlések jogkörébe tartoztak. Az uralkodó ugyan szuverén módon rendelkezett a hadsereg felett, azonban katonáért és pénzért az országgyűléshez kellett fordulnia. Az Osztrák-Magyar Monarchia védereje — benne a közös hadsereg — a két társország országgyűlései és az uralkodói akarat egyeztetésével volt alkalmazható.

Az Osztrák-Magyar Monarchia védereje több részből állt. Két fő alkotóeleme volt, a Császári és Királyi Haditengerészet és a szárazföldi haderő. A szárazföldi haderő részei voltak a közös hadsereg — melyre vonatkozóan 1889. évi utasítás vezette be — Császári és Királyi Hadsereg elnevezést —, valamint a Magyar Királyságban honvédség és a népfelkelés továbbá a Osztrák Császárságban Landwehr és a Landstrum. A közös hadsereg a szárazföldi haderő túlnyomó részét — 7/8-ad részét — alkotta. Nehézfegyverzettel és magasabb parancsnokságokkal (hadtest- és hadsereg parancsnokságokkal) is rendelkezett. A Landwehr és a Landstrum, illetve a honvéd és népfelkelő alakulatok ezredeit dandárparancsnokságok, a dandárokat pedig hadosztályparancsnokságok irányították ugyanúgy mint a közös hadseregben. A Landwehr és a Landstrum, valamint a honvéd és népfelkelő dandárparancsnokságok azonban már a közös hadsereg hadtestparancsnokságai alá tartoztak. Így módon biztosítva volt az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének hadművelleti egysége.

A Landwehr-ben és a Landstrum-ban a német, a honvédségnél és a népfelkelésnél pedig a magyar volt a szolgálati nyelv. Ezzel szemben a közös hadseregben az ezrednél azzal a nyelvvél egyezett meg, amelyet a katonák származási helyén beszélt a lakosság. Ezt a nyelvet az ezredhez helyezett tisztnek is el kellett sajátítaniuk. A közös hadseregben az ezrednél magasabb parancsnokságok, valamint az egységes hadtest- és hadsereg parancsnokságok nyelve a német volt.

A közös hadsereg személyi állományának sorozás útján történő utánpótlását a katonai kerületek biztosították. Az Osztrák Császárság területén 61, a Magyar Királyság területén 47, Bosznia-Hercegovinában pedig 4 katonai kerület működött. Az ezrekhez ugyanazon kerületektől sorozták a személyi állományt. A közös hadsereg katonai kerületeinek mintájára — de attól függetlenül — az Osztrák Császárságban a Landwehr és a Landstrum, a Magyar Királyságban pedig a honvédség és a népfelkelés önálló katonai kiegészítő kerületekkel rendelkezett.

Az ezrek belső szervezeti felépítése (zászlóalj, század, szakasz, raj) a haderő mindhárom részénél — közös hadsereg, Landwehr és Landstrum, honvédség és népfelkelés — azonos volt. A közös hadseregbe 33 gyalogos- és 8 lovas hadosztály, a Landwehrben 8 gyalogos hadosztály, a honvédségbe pedig 8 gyalogos és két lovas hadosztály tartozott. Az Osztrák-Magyar Monarchia teljes hadereje 16 hadtestből állt, amelyeket 6 hadseregbe csoportosítottak. A teljes haderő békéltétszáma 450 000 fő, hadilétszáma pedig 1 500 000 fő volt. Az Osztrák-Magyar Monarchia véderejében a szabályzatok a fegyverzet és a rendfokozati rendszer egységes volt az egyenruhák azonban eltértek voltak.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Külügyminisztérium Az első független felelős magyar kormány külügyminisztere gróf BATHÁNY Kázmér volt, aki e tisztséget 1849. V. 2.-ától 1849. VIII. 11.-éig töltötte be. A magyar kormány külkapcsolatainak intézésére hivatott állami szervezet. Először az 1848-1949-es forradalom és szabadságharc során állították fel. A dualizmus időszakában a magyar kormányok nem hoztak létre külügyminisztériumot, mivel a külügy a közös ügyek közé tartozott. A közös külügyminisztérium képviselte az Osztrák-Magyar Monarchia mindkét társországnak a Magyar Királyságnak és az Osztrák Császárságnak is a külügyi érdekeit. Ettől függetlenül azonban a két társország önállóan is intézett külügyi témájú ügyeket. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után a mindenkor magyar minisztériumok egyike a Magyar Királyi Külügyminisztérium, ebben az időszakban Magyarország első külügyminisztere gróf Károlyi Mihály volt, aki mint miniszterelnök ideiglenesen megbízva intézte a külügyeket. E minőségében 1918. X. 31.-étől 1919. I. 11.-éig tevékenykedett. A minisztérium elnevezését 2014-től Külgazdasági és Külügyminisztériumra változtatták.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

M

Magyar Hitelbank dualizmuskori bank, melynek székháza a budapesti Szabadság téren épült fel.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Állami Rendőrséget (1919-1931) az 5 047/1919.ME.r. hozta létre 1919.X.1.-én. Az egységes magyar államrendőrség létrehozásának azonban már voltak dualizmuskori előzményei is. A trianoni békediktátum utáni magyar rendőrséget a Magyar Királyság állami- (fővárosi rendőrség és határrendőrség) és a városi rendőrségeinek az összevonásával hozták létre, a belügyi tárca közvetlen irányítása alá helyezve. Hatósági területe a városokra és a határállomásokra terjedt ki. Feladatát működési területén a közbiztonság védelme alkotta bünygyi, közrendvédelmi és igazgatásrendészeti teendők ellátása által. A trianoni békediktátum utáni Magyar Királyságban a Magyar Királyi Állami Rendőrség létszáma (12 000 fő) megegyezett az első világháború előtti városi rendőrségek létszámával (12 000 fő). A testületet 1931-ben — szervezeti módosításokkal egybekötve — átkeresztelték Magyar Királyi Rendőrségre. A Magyar Királyi Rendőrség 1945-ig működött, amikor helyébe a Magyar Államrendőrséget hozták létre, a Magyar Királyi Rendőrségben működő határszéli rendőri kirendeltségek helyett pedig határrendőrséget állítottak fel, amely 1945 és 1949 között működött. A Magyar Államrendőrségre ruházták a feloszlatott Magyar Királyi Csendőrség hatáskörét és működési területét 1945-ben, ezzel a magyar rendvédelmi testületek között monopolhelyzetbe került. A Magyar Államrendőrséget később egyszerűen rendőrségnek nevezték. 1949-ben pedig a belügyi tárca irányítása alatt álló Magyar Határrendőrséget — a Honvéd Hátőrőrséghez hasonlóan — az Államvédelmi Hatóság kötelékébe integrálták. Ezzel Magyarországon egyetlen rendőri szervezet működött a rendőrség.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküj ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Belügyminisztérium Lásd Belügyminisztérium

Magyar Királyi Csendőrség (1881-1945) katonailag szervezett közbiztonsági őrtestület, melynek belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rendfokozatot viselt. A testületet az 1876-ban a közös hadseregtől a Magyar Királyi Honvédséghez áthelyezett erdélyi csendőr kerületből fejlesztették ki. Mivel a csendőrök személyükben katonának minősültek, így a honvédelmi tárca felügyelete alatt álltak. A szervezet azonban — mint rendvédelmi testület — a belügyi tárca kompetenciájába tartozott. A testület hatásköre, a városok kivételével, az ország egész területére kiterjedt. Kiváló hatásfokkal ténykedett. Működési területén olyan kitűnő közbiztonsági állapotot hozott létre, majd tartott fenn, amelyet a megszüntetése óta még nem sikerült elérni. Diszlokációját a decentralizáltság, metodikáját a megelőzés jellemezte. Személyi állományának mintegy 90 %-a közterületi szolgálatot látott el valamilyen formában. A testület jogosultságai és kötelezettségei nem voltak kiterjedtebbek a társ rendvédelmi testületeknél. A személyi állományának ellátmánya — néhány jelentéktelen specifikumtól eltekintve — megegyezett a közigazgatás, illetve a társ rendvédelmi testületek munkatársainak ellátmányával. Az 1945. és 1949. között zajló „ki-kit győz le” politikai csatározások részeként szüntették meg a testületet. Ebből fakadóan a szervezet társadalmi megítélése a harmadik évezred elején is differenciált. A testületnek önálló hatósági jogköre nem volt. A testületet két ízben hozták létre illetve szüntették meg. Felállításának mindkét esetben rendvédelmi szakmai okai, megszüntetésének pedig deklaráltan politikai okai voltak.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküj ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Határrendőrség az 1903/VIII.tc. alapján 1906. I. 15.-től 1918-ig a dualizmus összeomlásáig működött a központi államhatalom közvetlen alárendeltségében. Tevékenységének döntő hányadát a Magyar Királyság útleveleltételek határszakaszain fejtette ki. Szervezetének és személyi állományának döntő többsége ezeken a határszakaszokon volt megtalálható. A testület — néhány száz fős — mérsékelt személyi állománnyal működött, önálló rangrendszerrel és egyenruhával rendelkezett. A határőrizet klasszikus hármasként feladatrendszeréből elsősorban a határforgalom ellenőrzését és a határrend betartatását valósította meg. A zöldhatár őrzését pedig a határszéli csendőrséggel közösen végezte. A testület a magyar határőrizet koordináló szerepét is betöltötte, szükség esetén a határőrizeti teendők ellátására bevonhatta a határmenti vármegyék és városok területén működő rendőrségek személyi állományát is. A kivételes hatalom időszakában a Magyar Királyi Határrendőrség különleges feladatokat kapott az Osztrák-Magyar Monarchia haderejével való együttműködés tekintetében, amelyet a katonai határőrizeti utasításban konkretizáltak. A magyarországi rendőrségek államosításával a határrendőrség maradványait a Magyar Királyi Állami Rendőrségbe integrálták.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Honvédség (1848-1849 és 1867-1945) a véderő azon része, amely 1867 és 1918 között az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságában állomásozó és a magyar kormánynak is alárendelt könnyűfegyverzetű egységekből állt, valamint a sorozott személyi állománya a Magyar Szent Korona alá tartozó területen élő lakosság közül került ki. A Magyar Királyi Honvédség magasabb egység parancsnokságokkal nem rendelkezett, a közös hadsereg magasabb egység parancsnokságainak az alárendeltségébe tartozott. A Magyar Királyi Honvédségben a vezényleti nyelv a magyar volt. Az egyenruha nemzeti díszítő elemeket hordozott. A Magyar Királyi Honvédségben az uralkodói elhatározások a honvédelmi miniszter ellenjegyzésével hatályosulhattak. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása nyomán a Magyar Királyi Honvédség a trianon utáni Magyar Királyság haderejévé vált, azonban a magyar haderőt 1919. VI. 9-től HORTHY Miklós altengernagy hadügyminiszter felhívása nyomán Magyar Nemzeti Hadsereg névvel illették, amelyet 1920. IV. 1-től Magyar Királyi Nemzeti Hadseregre változtattak, majd 1922-ben visszatértek a Magyar Királyi Honvédség elnevezésre. A két világháború közötti Magyar Királyság hadereje már rendelkezett magasabb egységparancsnokságokkal és a fegyverkezési egyenjogúságot kimondó 1938. évi bled-i egyezmény nyomán lehetőség nyílt a magyar véderőnek a kor színvonalán álló technikai eszközökkel való ellátására is. A honvéd illetve honvédség kifejezés az 1848-1849-es szabadságharc időszakából ered. A Magyar Királyi Honvédség a polgári magyar állam véderő szervezete volt. Magyarország szovjet megszállását követően mivel a királyság államformájáról a köztársaság államformájára tért át Magyarország, ezért az ország haderejének elnevezése honvédségre változott. A kiépülő pártállamban a magyar haderő elnevezését Magyar Néphadseregre változtatták, amely elnevezés a rendszerváltozás után a magyar hagyományokra visszanyúlva Magyar Honvédségre változott.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRISZ Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Katonai Térképészeti Intézet (1921-1938) Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után 1919. február 4.-én a 2377/1919.HM.r. hozta létre a Magyar Katonai Térképészeti Csoportot, mely 1921-ben intézetté alakult, így jött létre a Magyar Királyi Katonai Térképészeti Intézet. Később a trianoni elölírások miatt a katonai jelzőt államira kellett változtatni, ekkor jött létre a Magyar Királyi Állami Térképészeti Intézet, amelyet 1938-ban Magyar Királyi Honvéd Térképészeti Intézetre kereszteltek át. Budapest ostroma alatt az intézet súlyos károkat szenvedett minek következtében 1945.május 15.-én működését felfüggesztették. Az intézet a Szövetséges Ellenőrző Bizottság engedélyével kezdte újra működését 1945. október 1.-én immár Honvéd Térképészeti Intézet néven. 1956 után Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézete elnevezéssel működött tovább az intézmény. 1986-ban az intézetet Magyar Néphadsereg Tóth Ágoston Térképészeti Intézet-re kereszteltek át. A rendszerváltoztást követően a magyar honvédség, így a katonai térképészet sem

mentesült a liberalizációs folyamatok hatásai alól, ami gyakori szervezeti változásokkal és a személyi állomány számotvető csökkenésével járt együtt. Jelenleg a Magyar Honvédség Térképészeti Hivatala és a HM Térképészeti Kht. hivatott ellátni az elődintézmény feladatait.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Pénzügyminisztérium Az első független felelős magyar kormány rendelkezett pénzügyminisztériummal, melyet a kiegyezés nyomán ismét felállítottak, azóta lényegében megszakítás nélkül működött 2010-ig. Ekkor nevezték át a minisztériumot Nemzetgazdasági Minisztériummá. Az első magyar pénzügyminiszter KOSSUTH Lajos volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 12.-éig töltötte be.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Pénzügyőr Múzeum A múzeum kapuit 1930. X. 4-én nyitotta ki a budapesti Fiumei út 6. szám alatt elhelyezkedő pénzügyőr laktanyában. A múzeum létrehozója BITTERMANN Béla pénzügyőr felügyelő volt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Pénzügyőrség (1867-1945-) a pénzügyminiszter felügyelete és irányítása alatt tevékenykedő testület, amely feladatait fegyveresen látta el azzal a céllal, hogy az ország pénzügyi és gazdasági rendjét védelmezze, a legfontosabb feladatai közé tartozott a csempészet és a pénzügyi törvények és szabályok áthágásának megakadályozása. Működési területe lefedte az ország teljes területét. Legkisebb szervezeti egysége a pénzügyőr szakasz volt. Több szakaszt irányított egy pénzügyőr biztosi kerület. Egy vármegyében pedig több pénzügyőr biztosi kerület működött. A pénzügyőrséget vármegyénként a pénzügyi tárca komplex középszintű irányító szervei, a pénzügyigazgatóságok irányították. E mellett a testület vezetése céljából a pénzügyi tárcán belül is működött egy pénzügyőrségi osztály. A Pénzügyminisztérium alá tartozó Magyar Királyi Pénzügyőrség 1945-től Magyar Pénzügyőrség néven működött, feladata a pénzügyőri és vámőri hatósági feladatok ellátása volt, e szervből 1953-ban kivált a vámügyeket ellátó Vámőrség, majd ismét összevonva 1963-ban felállították a Országos Pénzügy- és Vámőrséget, 1966-tól Vám- és Pénzügyőrség néven működött 2010-ig, amikor a Vám- és Pénzügyőrséget egyesítették az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatallal. Az új szervezet elnevezése Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Postatakarékpénztár épületét LECHNER Ödön és BAUMGARTNER Sándor tervei alapján 1901-ben adták át a budapesti Szabadság téren, melyben jelenleg a Magyar Államkincstár működik.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Vámőrség (1921 VIII.25. – 1932. X.1.) a testület a trianoni békediktátum után a magyar határok őrzésére és védelmére létrehozott fegyveres szervezetként működött. A Magyar Királyi Vámőrség alap szervezeti egységei az őrsök voltak. Az őrsöket a szakaszparancsnokságok, a szakaszparancsnokságokat pedig a kerületparancsnokságok irányították, a szervezet élén a Magyar Királyi Vámőrség Felügyelősége állt. A Magyar Királyi Vámőrség szervezetében 7 kerületparancsnokság, 52 szakaszparancsnokság és 101 őrsparancsnokság működött. A Magyar Királyi Vámőrség feladatát 4 041 főnyi személyi állománnyal látta el. A testület legénységi állományát úgynevezett kényszertoborzás (sorozás) útján biztosították. A Magyar Királyi Vámőrség — a határok védelme céljából — a testületi létszám feletti katonaerőt 1928-ig — a Szövetségi Ellenőrző Bizottság magyarországi jelenléte miatt — nem lehetett elrejtteni. Később azonban a Magyar Királyi Vámőrség, majd a jogutódja a Magyar Királyi Határőrség rejtésében állomásozott az államhatár mentén a magyar ezredek egyharmada 1938-ig a Bled-i egyezmény megszületéséig. A testület belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rendfokozatot viselt. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítőket csupán kézi lőfegyverekkel látták el az objektumvédelmi sorozatlövő lőfegyverek kivételével. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítő személyi állománya számára rendszeresített fegyverzet típusa megegyezett a Magyar Királyi Honvédségben rendszeresített fegyverzet típusával.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Kommunista Párt (MKP) 1918 őszén megalakult baloldali marxista-leninista párt, amely 1919 és 1944-1945 között illegálisan tevékenykedett, 1948-1949-től azonban „egyeduralkodóként” irányította az országot. 1918-1919 Kommunista Magyarországi Pártja, 1919 Magyarországi Szocialista Párt, 1919-1943 Kommunista Magyarországi Pártja, 1943-1944 Békepárt, 1944-1945 Kommunista Magyarországi Pártja, Magyar Kommunista Párt, 1945-1948 Magyar Kommunista Párt, 1948-1956 Magyar Dolgozók Pártja, a magyar pártállam pártja. A Magyar Kommunista Párt (MKP) és a Magyar Szociáldemokrata Párt (MSZDP) egyesülésével jött létre az 1945 és 1949 közötti — úgynevezett kiki-győz le időszak — politikai eseményeinek következményeként 1948. VI. 12.-én. A KMP a „szalámi taktika” néven elhíresült politikájával fokozatosan számolta fel ellenfeleit, a folyamat végén pedig már a szövetségeseit is. A politikai csatározásokban gyengébbnek bizonyult MSZDP maradványait olvasztotta magába az MKP az új párt az MDP létrehozásával. 1956-1989 Magyar Szocialista Munkáspárt néven működött.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Nemzeti Múzeum, magyar országos közgyűjtemény Budapesten – mára több vidéki fiókkal –, amelyet 1802-ben alapítottak gróf SZÉCHÉNYI Ferenc vezetésével, a könyvtárát korábban Országos Széchényi Könyvtár néven alakították át.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Néphadsereg Lásd Magyar Királyi Honvédség

Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézete Lásd Magyar Királyi Katonai Térképészeti Intézet

Magyar Optikai Művek 1876-ban alapított nemzetközi jelentőségű magyar iparvállalat.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Országos Tűzoltó Szövetség (MOTSZ) 1870-ben alakult. A tűzoltó egyleti mozgalmat gróf SZÉCHÉNYI István másodszülött fia, gróf SZÉCHÉNYI Ödön indította el. A dualizmus időszakában az önkéntes és a hivatásos tűzoltók létszáma mintegy 60 000 főt, a trianoni békediktátum utáni Magyarországon pedig csaknem 14 000 főt tett ki.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Nemzeti Bank 1848-ban KOSSUTH Lajos pénzügyminiszter kezdeményezésére az Osztrák Nemzeti Banktól független, a magyar kormánynak alárendelt Nemzeti Bankot hoztak létre. A pénzkibocsátás joga a magyar kormány kezében összpontosult, ezzel megteremtve az önálló magyar pénzrendszer kialakításának feltételét. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc leverését követően a pénzkibocsátás jogát Magyarország elveszítette. 1867 után az Osztrák-Magyar Monarchiában közös jegybank az Osztrák-Magyar Bank működött, majd a trianoni békediktátumot követően 1921-ben megalapították a Magyar Királyi Állami Jegyintézetet, amely a magyar kormány alárendeltségében működött. Jelenleg a Magyar Nemzeti Bank látja el a jegybank szerepét Magyarországon.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Nemzeti Levéltár Lásd Magyar Országos Levéltár

Magyar Országos Levéltár (2010 - Magyar Nemzeti Levéltár) A magyar állam központi szervezetének működésével kapcsolatos irattárának archiválást megvalósító intézmény.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Szocialista Munkás Párt (MSZMP) Lásd Magyar Kommunista Párt

Magyar Televízió 1953-2015 között fennálló magyar közszolgálati műsorszolgáltató intézmény. Jogutódja a Magyar Televízió Alapítvány.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Tűzoltó Szövetség Lásd Magyar Országos Tűzoltó Szövetség (MOTSZ)

Magyar Polgári Védelmi Szövetség A Magyar Polgári Védelmi Szövetség önkéntes tagságból álló közhasznú tevékenységet folytató szervezet, Az 1937-ben alakult és a II. világháború éveiben 1945-ig sikeresen működött Légoltalmi Liga jogutódjaként 1991-ben szerződött újjá.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Műcsarnok A magyar főváros 1895-1896-ben épült, legnagyobb művészeti kiállító helyet a budapesti Hősök terén.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

N-Ny

Nemzeti Múzeum Lásd Magyar Nemzeti Múzeum

O-Ó

Óbudai Hajógyár Az 1835-ben alapított hajógyár egyike volt a magyar gyáripár legelső gyárainak. Nemzetközi hírnévre tett szert, termékei a világ élvonalába tartoztak. A rendszerváltoztatást követően 2000-ben a gyárat felszámolták.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Országgyűlés Magyarország törvényhozó testülete, amely a legfőbb hatalom birtokosa. A magyar országgyűlés története a XIII. század közepéig nyúlik vissza. A magyar történelmi fejlődés során kétkamarás országgyűlés alakult ki amely 1945-ben egykamarássá alakult át.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Országos Légvédelmi Parancsnokság (OLP) 1933 novemberében hozták létre és különböző elnevezésekkel, illetve a magyar honvédelemben különböző alá-fölrendeltségi viszonyok között napjainkig működő szervezet.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

P

Pénzügyi Központ 1916. VI. 1-én a pénzügyminiszter elnöklete alatt alakult intézmény, melynek feladata a Magyar Királyság pénzügyei kiszámíthatóságának megtartása volt. Az intézet első elnökévé SCMDT József volt államtitkárt nevezte az uralkodó.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Postatakarékpénztár Lásd Magyar Királyi Postatakarékpénztár

Pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Az oktatási intézményt 1912-ben alapították pozsonyban. A felvidék antant hatalmak segédletével történő Cseh megszállását követően 1919 szeptemberében az oktatók és a hallgatók Pécsre telepedtek át, itt kezdte meg újra működését az oktatási intézmény immár Pécsi Tudományegyetem elnevezéssel.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

S-Sz

Szabad Európa Rádió 1949-ben az Amerikai Egyesült Államok kormánya azzal a céllal hozta létre, hogy Közép-Kelet-Európába, Közép-Ázsiába és a Közel-Keltre sugározza híreit.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szovjet Hadsereg A Szovjetunió haderejét Vörös Hadsereg elnevezéssel hozták létre 1918-ban, majd 1946. február 25.-étől a haderő elnevezése Szovjet Hadsereg a Szovjetunió felbomlásáig. A hadsereg felállítását 1917. november 7.-én határozta el a Szovjetek 2. Összoroszországi Kongresszusa. A Népbiztosok Tanácsa 1918. január 28.-án hozott határozatot a Vörös Hadsereg alapítása tárgyában. 1918. február 22.-én Vlagyimir Iljics LENIN kiáltványban fordult Oroszország proletárjaihoz, amelyben fegyverbe szólította őket az oroszországi új rend védelmére. A kiáltvány nyomán létrejött mozgósítás napját, február 23.-át tekintették a Vörös Hadsereg születésnapjának. A Vörös Hadsereg politikai vezetését a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága látta el. A Szovjetunió hadserege szárazföldi, légi és haditengerészeti haderőből állt. Kezdetben a Vörös hadseregben társparancsnoki rendszert alkalmaztak azonban 1942. október 9.-én bevezették az egyszemélyi parancsnoki rendszert, a komisszárok a parancsnok politikai helyettesévé váltak.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata

2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szovjetunió Kommunista Pártja (SZKP) Az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt bolsevik szárnyának utód-pártja volt 1952-től 1991-ig.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szövetséges és Társult Hatalmak Lásd Antant

T-Ty

Telegránóje Agentsztvo Szovjetszkovo Szozuza (TASZSZ) Szovjetunió Távirati Ügynöksége melyet 1925-ben alapítottak, utódszervezete az 1992-ben alapított ITAR-TASZSZ hírügynökség.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Tűzoltómúzeum 1954-ben alapított múzeum, melyet 2011-ben átkezeszteltek Katasztrófavédelem Központi Múzeuma elnevezésre.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

V-W

Varsói Szerződés 1955. V. 14.-én jött létre a közép-kelet-európai országok katonai-védelmi-politikai szervezeteként szovjet indítatásra. A szervezet 1991. II. 25.-én megszűnt.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vám- és Pénzügyőrség Lásd Magyar Királyi Pénzügyőrség

Vörös Hadsereg Lásd Szovjet Hadsereg

Vörös Hadsereg. A magyarországi tanácsköztársaság hadereje.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vörös Őrség a magyarországi tanácsköztársaság időszakában a rend védelmére életre hívott fegyveres szervezet, amely egyúttal a Vörös Hadsereg kiegészítő részeként is működött. Terroralakulatai antihumánus cselekedeteket követtek el. 1919.VIII.3.-án a PEIDL-kormány szüntette meg a 6/1919.BM.rendelettel.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

**A „Rendvédelem-történeti Füzetek” (Acta Historiae Praesidii Ordinis)
HU ISSN 1216-6774 , HU-e-ISSN tudományos periodika szerkesztőségének
kéziratokkal szemben támasztott igénye**

1. Olyan kéziratokat fogadunk el, ami megfelel az „első közlés” kívánalmainak.
2. A tudományos művekkel szembeni igénytámasztásnak megfelelő alkotásokat közlünk. Hivatkozási jegyzetek nélküli kéziratot és hiányos, illetve pontatlan hivatkozásokat általában nem közlünk!
3. Végleges szövegű kéziraatra tartunk igényt, mert a leadott kéziratban szerzői korrekcióra már csak a lektori észrevételek nyomán nyílik lehetőség. Konferencia-előadásokat, azok kivonatait stb. nem közölünk. A konferencia-előadás előzménnyel rendelkező tanulmányokat ugyanazon feltételekkel közöljük, mint az ilyen előzményekkel nem rendelkező alkotásokat. A szerkesztőség által a kiadói tervbe felvett teljes tanulmányokat (szöveg, jegyzetek, mellékletek, stb.) független lektor — szükség esetén lektorok — véleményezik. A beküldött kéziratokat a szerkesztőség plágium ellenőrzésnek veti alá.
4. A kéziratokhoz 600 és 1000 karakter közötti terjedelmű rezümét, valamint 5 kulcsszót is kérünk.
5. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot arra, hogy a szövegben stiláris változtatásokat eszközöljön, illetve a hivatkozási jegyzeteket kiegészítse, továbbá véleményének helyt adjon az írásban, a szerkesztőség feltüntetésével. A szerkesztőség a hozzá érkezett kéziratokat és tartozékait nem őrzi meg, és nem küldi vissza, de az elfogadásról, illetve elutasításukról értesíti a szerzőket. A közlésre elfogadott kéziratok szerzőinek a szerkesztőség tiszteletpéldányt küld.
6. Periodikánkban az évszázadokat – az idézetek, címek kivételével – római számmal jelöljük.
7. A szövegben előforduló neveket mindig teljességre törekvően kell feltüntetni akár személy, intézmény, vagy földrajzi névről van szó. Személyneveknél a vezetéknev és keresztnév mellett a kérdéses időpontban érvényes nemesi rangot, rendfokozatot, illetve beosztást is fel kell tüntetni együttesen a szerzett címmel pld. doktorátus stb. A megváltoztatott személynevek esetében az eredeti nevet tüntetjük fel utána pedig a módosított nevet zárójelben. A helységneveknél mindig a magyar nevet kell feltüntetni. Ha más neve is van, és azt a közlendő érthetősége megkívánja, akkor az idegen nyelvű nevet zárójelben kell a magyar név mögött feltüntetni. Intézmények esetében a teljes hivatalos nevet kell használni, mögötte zárójelben a rövidített nevet.
8. A publikálásra küldött anyagokkal szembeni technikai elvárások.

Margó: 2 cm, a kötésnél 3 cm.

Bekezdések csak a bekezdés formátumban beállított bekezdést fogadunk el: - nagy bekezdés 0,65 cm;

- kis bekezdés 0,32 cm;
- címek után tompa bekezdések;
- felsorolások kisbekezdésként, egységesen gondolatjellel;
- bekezdések között sor nem marad ki.

Betűk: - Times New Roman;

- méret 11-es a szövegben, 9-es méret a jegyzetekben, mellékletekben, továbbá a rezüménél.

Címek: - tanulmánycímek sorközépen, alattuk is felettük is sor marad ki, tanulmánycímekbe a szerzők neve is beleértendő;

- fejezetcímek balra zárva, számozás esetén szám a cím előtt, csak felettük marad ki sor alattuk nem;
- címek vastagítva, mellékcímek döntve is;

Hivatkozások: - végjegyzetként a tanulmányok szöveges részét követően;

- szövegben felsőindexben vastagítva;
- végjegyzetben felsorolásként;
- a tudományos közlés igényeinek megfelelően.

Személynevek: családi név kapitálchen-ben.

A teljes nevet kérjük, a tárgyalt időszakban aktuális címeivel és rangjaival együttesen feltüntetve. Akiknek az élete során a nevük megváltozott az eredeti nevét követően zárójelben kérjük a felvett új nevet. Mivel a tanulmányokban szereplő személynevekről számonként olyan index készül, amely a személy rövid életútját is tartalmazza, ezért a szerkesztőség — az ismert személyek kivételével — abban az esetben hagyja meg a főszövegben a személynevet, ha annak rövid életútját is mellékeli a szerző. Ellenkező esetben ezek a nevek a főszövegből a jegyzetekbe kerülnek.

Mellékletek: - a jegyzetek után;

- minden mellékletnek címe és száma van (cím: sorközépen döntve és vastagítva, szám: jobb felső sarokban döntve, a számozás római számmal);
- a melléklet alján a forrás megjelenítése az egyszerűsített bibliográfiai leírás szabályainak megfelelően;
- több melléklet esetén — a mellékleteket megelőzően — mellékletek jegyzékét kell elhelyezni, amely a mellékletek számát, címét és oldalszámi elhelyezkedését tartalmazza;
- a mellékletek jegyzékének írásmódja megegyezik a felsorolásokéval.

9. A kéziratok szövegében ábrák, diagrammok, táblázatok képek stb. nem helyezhetők el. Azokat mellékletként kell a szöveghez csatolni.

10. A hivatkozási jegyzetszámokat a szövegben felső indexben és vastagítva kérjük elhelyezni. A jegyzetekben a mű szerzője és címe mellett a kiadás helyét, idejét és a kiadót is kérjük feltüntetni.

- A szerző családi **nevét** kapitálchen betűvel szedjük. Több szerzős mű esetén a nevek közé gondolatjelet helyezünk. Csak a szerző nevét (vezeték és keresztnév) közöljük, tudományos és oktatói fokozatok, rangok, címek, tiszt-

ségek és beosztások közlése nélkül. A szerzői álnévet a szerző neve után közvetlenül szögletes zárójelben tüntessük fel. Gyűjteményes mű szerkesztőjének neve után kerek zárójelben a (szerk.) formulát használjuk függetlenül attól, hogy a műben főszerkesztőként vagy felelős szerkesztő stb. tüntették fel. A gyűjteményes kötetek egy tanulmányának jelölésekor először a tanulmány szerzőjének nevét kell közölni, majd a címet kurziválás nélkül, ezt követően az „In” szócska (mivel mondatkezdő szónak minősül, ezért nagy kezdőbetűvel kezdődik, utána pedig nem teszünk pontot vagy kettőspontot) után a bibliográfiai tételt. Amennyiben az idézni kívánt tanulmány szerzője azonos a kötet szerkesztőjével, akkor az „ugyanő” szó rövidített változatát „uő” kell használni az „In” szócskát követően. Háromnál több szerző esetén csak az első szerző nevét közöljük, majd utána a latin „et alii = és mások” rövidített változatát „et al.” írjuk. Háromnál több szerzős mű esetén – amennyiben az egyik szerző egyben a mű szerkesztője is – az ő nevét kell feltüntetni egyedül. Másodlagos szerzőségi adatokat a jegyzetekben indokolt esetben célszerű feltüntetni. A másodlagos szerzőségi adatokat a cím után kell elhelyezni. A fordította, sajtó alá rendezte, illusztrálta, utószót írta stb. jelölést követi(k) a másodlagos szerzői tevékenységet végző személy(ek) neve(i). Amennyiben a hivatkozott mű szerzőjét és szerkesztőjét a kiadványon nem tüntették fel az adatközlés a mű címével kezdődik. Újrahivatkozás esetén elégséges a szerző vagy szerkesztő vezetéknevének feltüntetése.

- A szerző vagy szerkesztő nevét követően kettőspont után következik a **mű címe**. A címet és az alcímet – ha van – kurziváltan kell szedni. A sorozatcímét mindig a bibliográfiai leírás végén ferde zárójelben kell közölni, kurziválás nélkül. A cím, alcím és sorozatcím után pont kerül. Több kötetes művek esetén a cím után következik a kötetszám pl. 1.köt. ezt követően pedig a kötet cím kurziváltan a végén ponttal. Ha egy kiadvány sok kötetből áll, vagy a kötetnek szerkesztői vannak, a köteteket analitikusan, kötetre lebontva kell szerepeltetni, ahol – a kiadvány átfogó jelölése (a kiadvány címe kurziváltan, a kiadás helye és a kiadó) után – kötetenként kerül feltüntetésre a kötet sorszáma, a címe, a szerkesztő neve és a kiadás ideje. Míg a befejezetlen, több kötetes műre történő hivatkozás esetén a befejezetlenség tényére és a kötetszám és a kiadás évszáma után elhelyezett nagy kötőjellel kell utalni. Gyűjteményes kötetek és periodikumok esetében csak a kötet, illetve a periodikacímét kurziváljuk. A periodikacím a hivatkozott mű szerzőjének és címének feltüntetése után következik. Periodikumok esetében a folyóirat szerkesztőjének a jelölése elmarad. Idegen nyelvű műre történő hivatkozás esetén ugyanazon adatokat, ugyanazon sorrendben kell közölni, mint a magyar nyelvű alkotás esetében. Az eltérés csupán annyi, hogy a cím magyar fordítását szögletes zárójelben közöljük az eredeti nyelvű cím után. A bibliográfia tétel többi elemének a fordítása nem szükséges. Az idegen nyelvű címet kurziváljuk. Amennyiben idegen nyelvű műről magyarra fordított alkotásra hivatkozunk a szerző neve után a magyar nyelvű cím következik kurziválva, majd – szögletes zárójelben – a mű idegen nyelvű címe. Ezután pedig a Ford. rövidítés után a fordító neve. A hivatkozás többi része mindenben megegyezik a magyar nyelvű alkotásokéval. Gyűjteményes kötetek és periodikumok címét általában nem fordítjuk le. Ezen kiadványban közzé tett alkotások címei esetében pedig ugyanúgy kell eljárni, mint a monográfiáknál.

- Mű címét követően kerül sor a **kiadás helyének** a feltüntetésére. A kiadás helyének – amely minden esetben a településnév – feltüntetését vesszővel zárjuk. Amennyiben a kiadványon nem szerepel a kiadás helye, ezt a tényt a latin *sine loco* = *hely nélkül* kifejezés rövidítésével s.l. jelöljük. Periodikum esetében a kiadás helyének feltüntetése elmarad. A periodikum kurzivált neve után, vesszőt követően, az évfolyam római számmal való jelölése és az évfolyam = évf. rövidítés következik. Kéziratokra történő hivatkozások esetében a szerző és a cím után a kézirat jellegének (disszertáció, dokumentáció, kézirat, kandidátusi értekezés stb.) a rögzítése történhet. A kézirat jellegének jelölése után zárójelben jelölhető az intézmény neve, ahol a kézirat készült. Ezt követi a „Kézirat.” megjegyzés után a létrehozás helységének, majd a létrehozás évének a jelölése.

- A kiadás helyét követi a hivatkozásban a **kiadás évszáma**. A kiadás évszáma után – ugyanúgy, mint a kiadás helye után – vesszőt írunk. Amennyiben a műben nem tüntették fel a kiadás idejét, azt latin *sine anno* = *év nélkül* kifejezés rövidített változatával s.a. kell helyettesíteni. Kéziratok esetében a kézirat létrehozásának évszámát – a létrehozás helységének jelölését követően – rögzítjük. Periodikumok esetében a kiadás évfolyamát követően a kiadás évet zárójelben arab számmal, majd a folyóirat számát jelöljük szintén arab számmal pl. (1996) 1.sz. Amelyik periodikumon feltüntetik ott az évfolyamszámot is jelölni kell. Ebben az esetben a periodikum címe utáni vesszőt követően az évfolyam római száma következik ponttal és az évfolyam szó rövidítésével évf., majd a kiadás évszáma zárójelben és a lapszám arab számmal és ponttal, utána pedig a szám szó rövidítése = sz.

- A hivatkozások bibliográfiai adataiban a következő elem a **kiadó** jelölése. A kiadó neve után pontot teszünk. Periodikumok esetében a kiadót nem jelöljük. Kéziratok esetében a kiadó feltüntetésére értelemszerűen nem kerülhet sor. Amennyiben a műben nem szerepel a kiadó, azt a latin *sine nomine* = *kiadó nélkül* kifejezés rövidített változatával s.n. kell helyettesíteni.

- A hivatkozások végén az **oldalszámok** állnak. Az oldalszámok jelölésére a latin *pagina* szó rövidítését p. használjuk. Az oldalszámok tekintetében hivatkozhatunk egy oldalra pl. 45. p. vagy egy intervallumra pl. 65-78.p. Gyűjteményes kötetek és periodikák esetében fel kell tüntetni – a hivatkozott oldalszámon túl – az alkotás kezdő és befejező oldalszámát is a két oldalszám között kötőjel használatával.

- A hivatkozott alkotásokat közlő kiadványok **ISSN**, illetve **ISBN** számát, valamint – a periodikák kivételével – a kiadvány teljes oldalszámát is kérjük feltüntetni a bibliográfiai adatsor végén. Sorozatok esetében pedig a sorozat ISSN számát is kérjük a sorozat címét és a kiadvány számát követően.

- **Újrahivatkozásnál** a latin *opus citatum* = *idézett mű* rövidítését *op.cit.* használjuk. Újrahivatkozásoknál a szerző vagy szerkesztő vezetéknevét követően, kettőspont után következik az *op.cit.* ha a teljes műre hivatkozunk. Amennyiben meghatározott oldalak képezik a hivatkozás tárgyát, az oldalakat kell feltüntetni az után ugyanúgy, mint az előző hivatkozásnál. Abban az esetben, ha azonos szerzőnek több művére is újra hivatkozunk,

akkor a szerző vezetéknevét követően a mű címét is fel kell tüntetni az op.cit. jelöléssel, majd az újrachivatkozási oldalak feltüntetésével.

Ha az újrachivatkozott művön nem tüntették fel sem a szerzőt, sem a szerkesztőt, a cím rövidített változatát használjuk, ezt követi újrachivatkozás esetén az op.cit. jelölés. Amennyiben két egymást követő jegyzetben ugyanarra a műre hivatkozunk a latin *loco citato*=*ugyanott* kifejezés rövidített változatát *loc.cit.* jelölést használjuk. Például *loc.cit.* 23.p. Ha két egymást követő jegyzetben ugyanannak a szerzőnek két különböző művére hivatkozunk akkor a latin *idem* (*nőnemben*) *eadem*=*ugyanő* rövidítést használjuk a szerző neve helyett.

11. Jogszabályra hivatkozásnál magyar törvény esetében a kiadás évét követő perjel után a törvény római száma után pont következik, majd amennyiben 1945 előtti törvényeknél a tc. = törvénycikk (mint a törvény testének — Corpus Juris — része), 1945 után pedig a tv. azaz törvény jelölést kell használni. Ezt követően kell feltüntetni a törvény pontos és teljes címét.

Törvénynél alacsonyabb szintű magyar jogszabályok esetében (rendeletek, határozatok, utasítások, parancsok, intézkedések, stb.) a jogszabály arab számát követően perjel után a kiadás éve majd zárójelben a jogszabály megjelenésének hónapja római számmal és napja arab számmal következik. Ezután a kibocsátó rövidítését és a jogszabály jellegének a rövidítését (r. = rendelet, hat. = határozat, út. = utasítás, pcs. = parancs, int. = intézkedés stb.). majd a jogszabály pontos címét kell feltüntetni. Ezeket az adatokat követi döntve a közlő címe, római számmal évfolyama, zárójelben arab számmal kiadás éve, majd a lap száma és azoknak az oldalaknak a kezdő és befejező oldalszáma ahol a jogszabály megjelent végül pedig a közlő ISSN száma. Amennyiben a jogszabály nem közlőben jelent hanem levéltárban lelhető fel, akkor a közlőadatok helyett a pontos levéltári jelzetet kell feltüntetni. Amennyiben a jogszabály jogszabálygyűjteményben érhető el a kötet teljes bibliográfiai adatait kell feltüntetni.

Külföldi jogszabályok esetében az adott országra és korra jellemző rövidítéseket kell használni a feltálthatósági hely pontos megjelölésével a magyar jogszabályok felelhetőségének megjelölésére vonatkozó követelményekkel megegyezően.

12. A hivatkozott irodalmi források egyszerűsített bibliográfiai adatsorában a hivatkozott mű DOI azonosítóját is kérjük feltüntetni, ha ilyen van.

13. A tanulmányok fő szövegeinek a végén a forrás- és irodalomjegyzék a jegyzeteken kívüli feldolgozásokat, dokumentumokat nem tartalmazhat, hiszen a forrás- és irodalomjegyzék a jegyzetekben rövidített formában megjelenő bibliográfiai adatsoroknak az egyszerűsített bibliográfiai leírás szerinti kiegészített változata és kiadványtípus szerinti csoportosítása. Ezen belül a szerző, a szerzőn belül pedig kronológiai sorrendben csoportosítva jelennek meg a forrás és irodalomjegyzékben foglalt alkotása.

14. Világhálón megjelent alkotásokat általában nem tekintjük hivatkozásértékűnek. Az világhálós folyóiratok esetében akkor tekintjük a hivatkozást közölhetőnek, ha az érintett folyóíratra a papír alapú folyóiratokkal megegyező bibliográfiai adatsorral lehet hivatkozni és a DOI vagy az ahhoz hasonló garantált megjelenésű és elérhetősgű adatbázisban szerepel.

15. A kéziratokat Microsoft Word program szerint rögzítve az email címünkre küldve fogadjuk el.

16. Kiemelés vastagítással történik.

17. A szerzőkről szerzői jegyzék készül, amely az impresszum mellett kerül feltüntetésre. Ezért is kérjük, hogy a szerzők a „szerzői űrlapot” érelemszerűen kitöltve juttassák el a szerkesztőség e-mail címére. A szerzőknek lehetőségük nyílik arra is, hogy úgynevezett írói álnéven jelentessék meg alkotásukat. Nem publikus céllal – a szerkesztőség számára – ebben az esetben is kérjük a szerző vezeték- és keresztnévének a feltüntetését. A szerzőkkel való kapcsolattartás lehetősége érdekében kérjük a szerzők telefon- és faxszámait, illetve az email és posta címét pontosan feltüntetni.

18. A *Rendvédelem-történeti Füzetek* belépett a tudományos folyóiratok jelenleg talán legkedveltebb nemzetközi nyilvántartó adatbázisába. Ebből fakadóan a szerzők és az alkotásaik adatai, valamint a tanulmányaik teljes szövege ezen nyilvántartásba is bekerülnek, ehhez kapcsolódóan pedig a Magyar Tudományos Művek Tárába is felkerülnek. A „Szerzői Űrlap”-on szereplő szerző neve, ORCID kódja (szerzői azonosítója), tudományos fokozata, e-mail címe, tanulmánya címe, intézményi kötődései is az adatbázis részévé válik. az ORCID kódot a szerzőknek maguknak kell generálniuk, amely térítésmentes és maximum félórás egyszeri elfoglaltságot igényel. Kérés esetén a szerkesztőség segítséget nyújt a kód létrehozásában.

19. A szerzőknek a szerkesztőség szerzői honoráriumot nem fizet. A szerzők alkotásuknak a szerkesztőséghez küldésével elfogadják, hogy művük szerkesztett változata a kiadványban megjelenjen.

20. A szerkesztőség etikátlannak tartja, ha az érintett témakör tekintetében a szerzők elmulasztják feltüntetni az eredeti feldolgozást tartalmazó művet. Ilyen esetekben a jegyzeteket a szerkesztőség kiegészíti.

21. A szerzők kéziratai regisztrálásának feltétele a „Szerzői Űrlap” maradéktalan kitöltése és a szerkesztőség e-mail címére való eljuttatása.

22. A szerkesztőség a szerkesztett kéziratok elfogadásáról vagy elutasításáról e-mail levélben értesíti a szerzőket. A szerkesztőség kéziratot nem őriz meg és nem küld vissza.

SZERZŐI ŰRLAP

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (SZBMRTT) kitöltött és e-mail-en továbbított szerzői űrlapot, valamint digitalizált arcképfotót kér a rendezvényein előadóktól és a periodikaiban alkotásaikat publikálni kívánó szerzőktől (férfiak esetében fehér ingben, nyakkendőben és zakóban vagy zubbonyan, hölgyek esetében pedig hasonló jellegű öltözékben látható fényképet várunk). Az adatkezelés kizárólag a formanyomtatvány céljára irányul, az SZBMRTT azokat harmadik személynek nem adja át, azon tudományos adatbázisok kivételével, amelyekbe az alkotás bekerül.

A szerzői űrlap hármas célt szolgál. Egyrészt arra hivatott, hogy zökkenőmentes kapcsolat alakulhasson ki a szerzőkkel, illetve előadókkal. Másrészt — a későbbi esetleges jogviták megelőzése céljából — tisztázza a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1216-6774 és a *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1785-3257 periodikában publikálásra kerülő alkotások jogi helyzetét. Végül pedig megfelelő információt biztosítson a szerzői ismertetőkről, illetve a DOI, az MTMT és a kapcsolódó adatbázisok számára.

Annak ellenére, hogy a rendvédelem-történeti konferenciákon elhangzott előadások tanulmányra fejlesztett változatai nem automatikusan kerülnek fel a rendvédelem-történeti periodikák hasábjaira, hanem csak akkor, ha a közlési feltételekben foglaltaknak megfelelnek, célszerű minden előadónak és szerzőnek ugyanazon űrlapot kitölteni és fényképet küldeni.

Az űrlap tartalma és a fotó:

- előadók esetében a konferenciát ismertető előzetes tájékoztatóban és — amennyiben az alkotás tartalma harmonizál a periodika közlési feltételeiben foglaltakkal — a Rendvédelem-történeti Füzetek, vagy a Rendvédelem-történeti Hírlevél számainak szerzői ismertetőjében;

- szerzők esetében pedig a Rendvédelem-történeti Füzetek, vagy a Rendvédelem-történeti Hírlevél számainak szerzői ismertetőiben kerül publikálásra.

A Rendvédelem-történeti Füzetek és a Rendvédelem-történeti Hírlevél a hagyományos papír alapú formában korlátozott példányszámban kerül előállításra. Emellett azonban mindkét periodika megjelenik a világhálón a

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság honlapján

<http://www.szbmrtt.atw.hu>

az Országos Széchényi Könyvtár, Elektronikus Dokumentum Központja,

Elektronikus Periodika Adatbázis és Archívumának a honlapján

<http://www.epa.oszk.hu>

a szerző neve, e-mail címe, alkotása címe és művének fontosabb nyilvántartási adatai, valamint a fő szöveg bekerül a DOI, az MTMT és a csatlakozó tudományos adatbázisok adattárába is

<https://www.doi.org/>

<https://www.mtmt.hu/>

A kapcsolattartás és az adatbázisokban való feltüntetés érdekében kérjük*

Szerző: Legmagasabb tudományos fokozat

Tanulmány címe magyarul és angolul :.....

.....

.....

Postacím :

Telefon :.....Fax :.....

Mobil :.....E-mail :.....

Intézmény(ek) neve** :.....

.....

.....

.....

* Azoknak a rovatoknak a kitöltése indokolt, amelyek tartalma eltér a korábban már kitöltött űrlapon közöltektől.

** Itt az intézményi kötődéseket kell feltüntetni, amely szellemi alkotóműhelyhez — oktatási intézmény, közgyűjtemény, szerkesztőség, tudományos társaság — kapcsolódóan szellemi alkotómunkát végez. Nem feltétlenül csak munkaviszonyt kell jelölni, hanem az(oka)t a szellemi műhely(e)k, amely(ek)nek a vonzáskörében tevékenykedik.

SZERZŐI ISMERTETŐ***

Tanulmány / előadás címe		
szerző / előadó neve		
- tudományos fokozat - oktatói fokozat - kutatási terület	Arcképfotó	Az alkotó / előadó szerzőségével publikált, a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő - könyvek: - könyvrészek: - tanulmányok: - egyéb tudományos közlemények: - független idézetek: - Hirsch index:
A publikációinak, illetve alkotásai citációinak bibliográfiai adatait tartalmazó nyilvános adatbázis elérhetőségének a világhálós címe:		
Fontosabb tudományos közéleti tagságok és tisztségek		

*** Több tudományos és oktatói fokozatot abban az esetben közlünk, ha azok több tudományágban születtek, illetve több intézményhez kapcsolódnak. Mivel a rendfokozatok, valamint az egyéb rangok és címek a tudományos tevékenység tekintetében irrelevánsak, azok közlésétől eltekintünk. Függetlenül az aktuális jogi szabályozástól minden disszertációt tudományos fokozatnak tekintünk, amit nem a diplomaszerezési eljárás keretében kaptak. A humán- és állatorvosi, valamint gyógyszerés és a jogi stb. doktorátusok tekintetében e tudományágak megjelölését is kérjük az egyértelmű helyzetek létrehozása érdekében. A kutatási terület megjelöléseként nem egy tudományágot kérünk feltüntetni, hanem a konkrét kutatási terület megnevezését várjuk. Publikációinak, illetve alkotásai citációinak bibliográfiai adatait tartalmazó nyilvános adatbázis világhálós címének közlése esetén tudományos publikációi számszerűsített adatait és a Hirsch-index számát nem feltétlenül kell rögzítenie. A szerzőkről fehér ingben nyakkendővel, zakóban vagy zubbonyban készült felvételt várunk a hölgyektől pedig hasonló öltözetű fényképet kérünk.

Tanulmány / előadás ismertetője és öt kulcsszó
(600 – 1000 közötti karakter terjedelemben — a szóközzökkel együtt —
magyar és angol nyelven)

Alkotásom közlését, illetve az űrlapon feltüntetetteket térítésmentesen biztosítom a *Rendvédelem-történeti Füzetek* (*Acta Historiae Praesidii Ordinis*) HU-ISSN 1216-6774 és / vagy a *Rendvédelem-történeti Hírlevél* (*Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis*) HU-ISSN 1785-3257 periodikák számára. Engedélyem a magyar nyelvű kiadásra vonatkozik, amely a periodikákban vagy az ahhoz kapcsolódó kiadványokban — több ízben — is megjelenhet, ezen publikációk szerzői honoráriumáról véglegesen és visszavonhatatlanul lemondok. Az adatok kitöltésével és megküldésével hozzájárulok azok Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság általi kezeléséhez. Egyben engedélyezem, hogy azon adatbázisokban is szerepeljen a művem, amelyekbe a periodika belép.

Engedélyem végleges és visszavonhatatlan.

Dátum 201 .

.....
aláírás

A magyar rendvédelmi testületek és az önkormányzati szervezetek kapcsolata 1848-1945 I.évf.(1991) 1.sz.		0016 BOBÁK Artúr: A rendőrség és a határőrség testületi napjainak alternatívái.....	43.p.
0001 URBÁN Aladár: Az 1848/49-es szabadságharc rendvédelmi testületei.....	7.p.	0017 KORINEK László: A korszerűség kérdése rendvédelmi szerveink fejlesztésében.....	49.p.
0002 ZACHAR József: Az Osztrák-Magyar Monarchia örökös tartományinak rendvédelmi testületei.....	17.p.	0018 CSEREI Attila: Gondolatok a rendvédelmi testületek etikai hagyományairól (1867-1945).....	57.p.
0003 PARÁDI József: A dualista Magyarország rendvédelmi testületei és az önkormányzatok kapcsolata.....	30.p.	0019 ZACHAR József: Tradíció és folyamatosság az osztrák rendvédelmi szerveknél.....	65.p.
0004 SZAKÁLY Sándor: Néhány gondolat a volt Magyar Királyi Csendőrségről.....	38.p.	0020 HEGEDŰS Antal: Dél-magyarországi falurendészet 1848 előtt.....	75.p.
0005 MOKÁNY József: Elméleti és tudományos igényű tevékenység a magyar rendvédelmi szerveknél 1867-1945.....	45-54.p.	0021 ÖRY Károly: Rendvédelem-történeti oktatás a Rendőrtiszti Főiskolán.....	81.p.
A rendvédelem-történet kutatásának, feldolgozásának és oktatásának időszzerű kérdései I.évf.(1991) 2.sz.		0022 SÁNDOR Vilmos: Történelmi szemlélet a jövőendő határőrtiszti nemzedék felsőfokú képzésében.....	87.p.
0006 KIRÁLY Béla: A hadtörténelmi oktatás bevezetése az Egyesült Államokban és az amerikai hadtörténelem néhány kiemelkedő eseménye.....	7.p.	0023 MOCSÁRI Sándor: Hagyományok és tapasztalatok felhasználása a rendőrtiszthelyettes képzésben.....	91-95.p.
0007 SZABÓ Miklós: A hadtörténelem oktatásának helyzete és feladatai a magyar honvédség katonai tanintézteinél.....	21.p.	A dualista Magyarország rendvédelme III.évf.(1993) 4.sz.	
0008 KESERŰ István: A Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Társaság és a rendvédelem-történeti oktatás.....	25.p.	0024 KESERŰ István: Történelmi hűséggel. Társaságunk hároméves útja.....	3.p.
0009 PARÁDI József: A rendvédelem-történeti tantárgy a Rendőrtiszti Főiskola oktatási rendszerében és a rendvédelem-történeti kutatás jövőbeni feladatai.....	29.p.	0025 ZACHAR József: A politikai irányzatok rendvédelmi koncepciói a dualizmus korában.....	8.p.
0010 ÖRY Károly: A helyes magyarság- és nemzet tudat kialakításának lehetőségei a rendőrtiszti képzésben.....	37.p.	0026 PARÁDI József: A magyar királyi határrendőrség, a magyar határőrizet szakmai vezető testülete....	21.p.
0011 TÓTH Tihamér: A rendvédelem intézményrendszerének kialakulása és fejlődése.....	41-44.p.	0027 SZAKÁLY Sándor: A magyar királyi csendőrség, az első központosított magyar közbiztonsági őrtestület.....	51.p.
Tradíció és korszerűség II.évf.(1992) 3.sz.		0028 BOTOS János: A belügyi tárca szerepe a magyar rendvédelem irányításában.....	59.p.
0012 URBÁN Aladár: Tervek és eredmények az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején az önálló magyar rendvédelmi szervek létrehozására.....	11.p.	0029 MEZEY Barna: A modern magyar polgári börtönügy alapjainak kialakítása a dualizmus első éveiben.....	70.p.
0013 PARÁDI József: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai.....	21.p.	0030 SUBA János: A dualista Magyarország államhatárának változása 1868-1918 között.....	87.p.
0014 SZAKÁLY Sándor: A két világháború közötti rendvédelmi szervek tevékenységének néhány jellemzője.....	29.p.	0031 BENCZE László: Osztrák rendteremtés a forradalom leverése után.....	102.p.
0015 KESERŰ István: A rendvédelmi szervek a második világháború idején és az azt követő években.....	35.p.	0032 KESERŰ István: A rendvédelmi szervek tiszti utánpótlása és tisztképzése a dualizmus időszakában.....	109.p.

0033 BORSI József: "A közszolgálati ágak legterhebbike..." Rendőrségkép a századforduló magyar sajtójában.....	126.p.	0052 HEGEDŰS Róbert: A magyar biztonságpolitika 1912-1925.....	76.p.
0034 FORRÓ János: A csendőrség története. A csendőrőrs.....	132.p.	0053 BOTOS János: A Belügyminisztérium tevékenységének főbb jellemzői 1912 és 1926 között..	80.p.
0035 LUGOSI József: A rendvédelmi testületek fegyverei 1868-1918.....	152.p.	0054 KESERŰ István: A rendvédelmi szervek újjászervezése és tevékenysége az első világháború és a forradalmak után (1919-1924).....	83.p.
0036 SÁGVÁRI György: Csendőr és rendőr egyenruhák a dualizmuskori Magyarországon.....	161.p.	0055 KOMÁROMI Gábor: A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti változásai 1919 és 1925 között.....	90.p.
0037 SALAMON Iván: A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947.....	170.p.	0056 SZAKÁLY Sándor: Egy életút vázlata Osváth László.....	92-95.p.
0038 SZIKINGER István: A rendvédelem jogi szabályozása a dualizmus korában.....	87-198.p.	A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme V.évf.(1995) 6.sz.	
Háború, forradalom, trianon IV.évf.(1994) 5.sz.			
0039 MEZEY Barna: A kivételes hatalom.....	4.p.	0057 BACSA Gábor: Határrend és határforgalom Magyarország déli határán (1921-1941).....	5.p.
0040 ZACHAR József: Az osztrák-magyar haderő rendfenntartó szerepe az első világháború idején.....	7.p.	0058 BONHARDT Attila: Egy rendvédelmi szerv mögé rejtett honvédségi alakulat rövid története (A M. Kir. Államrendőrség központi újonciskolája).....	12.p.
0041 PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt.....	13.p.	0059 BOTOS János: A Magyar Királyi Belügyminisztérium és egy klasszikus belügyminiszter a két világháború között.....	16.p.
0042 HESZTERA, Franz: Die Kommandostrukturen der Gendarmerie von 1850 bis 1993.....	18.p.	0060 FAZAKAS László: A Magyar Királyi Testőrség, a Magyar Királyi Koronaőrség és a Magyar Királyi Képviselőházi Őrség a két világháború között.....	27.p.
0043 HESZTERA, Franz: A csendőrség parancsnoklási rendszere 1850 és 1993 között.....	28.p.	0061 Joó Gábor: A vámhivatalok és a pénzügyőrség a két világháború között.....	39.p.
0044 TÓTH László: A Képviselőházi Őrség születésének története.....	36.p.	0062 KEDVES Gyula: Paraszti fegyverből díszjelvény (a testőr- illetve koronaőr-alabárd kialakulásának története).....	48.p.
0045 ŐRY Károly: A rendvédelmi szervek az első világháború, az őszirózsás forradalom és a proletárdiktatúra időszakában.....	42.p.	0063 Kiss István Géza: A déli határőrizet kialakulása és sajátosságai Trianon után.....	51.p.
0046 SZAKÁLY Sándor: Az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregének tábori csendőrsége.....	55.p.	0064 LUGOSI József: A rendvédelmi testületek fegyverei 1868-1918.....	56.p.
0047 Joó Gábor: A pénzügyőrség háborús feladatai....	59.p.	0065 MEZEY Barna: Rendvédelmi jog a két világháború között.....	61.p.
0048 SUBA János: A trianoni országhatárok kitűzésének politikai és technikai kérdései.....	61.p.	0066 PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a két világháború között.....	64.p.
0049 BACSA Gábor: A magyar-jugoszláv (S.H.S.) határmegállapító bizottság működése 1921-1924.....	65.p.	0067 RÁCZ Lajos: A fővárosi rendőrség működése a két világháború között.....	76.p.
0050 ZSIGA Tibor: A trianoni békeszerződés revíziója Nyugat-Magyarországon.....	71.p.	0068 RAVASZ István: A Magyar Királyi Honvédség karhatalmi jogosultságai.....	81.p.
0051 ERNYES Mihály: A közrend és a közbiztonság helyzete Baranya megyében a szerb megszállás idején...	74.p.		

0069 SÁGVÁRI György: A rendvédelmi testületek egyenruháza a két világháború között Magyarországon.....	89.p.	A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól — Itálián és Ausztrián keresztül — Budapestig VII.évf.(1997) 8.sz.	
0070 SOMORJAI Béla: A Magyar Királyi Koronaórség helytállása a korona és a koronázási ékszerek megőrzésében (1944-1945).....	94.p.	0087 BACSA Gábor: A csendőrség részvétele Zala megye határőrizetében.....	5.p.
0071 SUBA János: A terület-visszacsatolások határkijelölő munkálatai 1938 és 1941 között.....	98.p.	0088 CSAPÓ Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség fegyverhasználati jogáról 1881-1914.....	12.p.
0072 SZAKÁCS Gábor: A rendőrképzés helyzete a két világháború között.....	104.p.	0089 CSÓKA Ferenc: Csendőrség és hírszerzés 1930-1945.....	17.p.
0073 SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941.....	122-129.p.	0090 DOMOKOS Sándor: A Kanadai Királyi Lovas Csendőrség.....	21.p.
Háborúból diktatúrába VI.évf.(1996) 7.sz.		0091 ERNYES Mihály: Pandúrság helyett csendőrség Baranyában.....	27.p.
0074 BACSA Gábor: Határőrizet a Dráva mentén a Muraköz megszállása után.....	6.p.	0092 FAZEKAS Csaba: A csendőrség és a történelmi egyházak kapcsolatai a Horthy-korszakban az el nem ismert felekezetek kezelése tükrében....	34.p.
0075 DETNÉ LÉGRÁDY Ilona: A Vám- és Pénzügyőrség 1940 és 45 között.....	12.p.	0093 FORRÓ János: A csendőrkerület rendvédelmi tevékenységének értékelése.....	41.p.
0076 ERNYES Mihály: A rendőrség újjászervezése Pécs-Baranyában 1944-1946.....	17.p.	0094 KAISER Ferenc: Az őr mindennapi élete...	46.p.
0077 FAZAKAS László: A Nemzetgyűlési Őrség és a köztársasági elnök testőrsége szervezete és tevékenysége 1945-1950.....	24.p.	0095 KESERŰ István: A Magyar Királyi Csendőrség a második világháború hadműveleteiben.....	57.p.
0078 GÁSPÁR László: A határőrizet szervezeti változásai 1945 és 1950 között.....	29.p.	0096 KISS Gábor: Csendőrök az emigrációban....	60.p.
0079 KESERŰ István: Rendőrség és csendőrség Magyarország hadba lépésétől a hadműveletek befejezéséig...	35.p.	0097 KISS István Géza: A Magyar Királyi Csendőrség hagyományai, muzeális emlékanyagának őrzési helyei hazánkban és külföldön.....	62.p.
0080 KISS István Géza: A magyar rendvédelem-történet hagyományai, muzeális emléktárgyainak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása egy leendő magyar rvt. Múzeumban....	46.p.	0098 KOVÁCS Jenő: Hadifogságom éveiről.....	68.p.
0081 LŐRINCZ József: Büntetőpolitika és börtönügy a koalíciós korszakban (1945-1949).....	52.p.	0099 LUGOSI József: A Werndl fegyverek.....	73.p.
0082 MEZEY Barna: Törvényesség és rendvédelem Magyarországon (1945-1949).....	63.p.	0100 ÓRY Károly: Maréchaussée-tól a Gendarmerie Nationale-ig (A francia csendőrség történeti előzményei).....	75.p.
0083 NAGY György: A határforgalom és ellenőrzése 1945-1950 között.....	68.p.	0101 PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918.....	78.p.
0084 PARÁDI József: A magyar rendvédelem sajátosságai és fejlődési periódusai a második világháború előtt és után.....	80.p.	0102 RAVASZ István: Csendőrpuccs vagy zászlószentelés? A budapesti deportálások leállítására.....	84.p.
0085 RAVASZ István: A Kárpát-medence hadászati jelentősége a II. világháború végéig.....	90.p.	0103 SALLAI János: A határszéli csendőrség fegyverhasználatára.....	88.p.
0086 SUBA János: Magyarország határainak kijelölése az 1947. évi párizsi békeszerződés alapján.....	98-107.p.	0104 SUBA János: A Magyar Királyi Csendőrség szerepe az északi demarkációs vonalon 1919-1923.....	91.p.
		0105 SZAKÁLY Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941.....	95.p.

0106 SZELEI József: Katonából csendőr, csendőrből járőrvezető.....	103.p.	0123 BACSA Gábor: Gazdaságvédelem az 1920-as években a déli határ mentén.....	92.p.
0107 ZACHAR József: Fejezetek az osztrák csendőrség történetéből.....	105.p.	0124 KESERŐ István: A határőrség szerepe az ország gazdaságának védelmében.....	100.p.
0108 ZEIDLER Sándor: A m. kir. Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei.....	110-112.p.	0125 KOVÁCS Gyula: A magyar határőrség aktuális gazdaságvédelmi feladatai a határforgalom ellenőrzésében.....	103.p.
Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században. VIII.évf.(1998) 9.sz.			
0109 JOÓ Gábor: Emlékezés gróf Lónyai Menyhért pénzügyminiszterre.....	13.p.	0126 NAGY György: A magyar határőrizet (kiemelten a hforg. ell.) szervek gazdasági rendvédelmi feladatainak jellemző sajátosságai a '40-es évek második felétől.....	107.p.
0110 KISS István Géza: A Magyar Királyi Pénzügyőrség feladatai a gazdasági rendvédelemben a két világháború közötti időszakban.....	15.p.	0127 SALLAI János: A Magyar Királyi Vámőrség gazdaságvédelmi feladatainak tükröződése a korabeli szabályzatokban.....	111-112p.
0111 KÖVESI László: Rendőri nyugdíjpénztárak tegnap és ma, szociális gondoskodás.....	24.p.	A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. század magyar rendvédelmére IX.évf.(1999) 10.sz.	
0112 PARÁDI József: A magyar határőrizet teendői a nemzetgazdaság védelme terén az Osztrák-Magyar Monarchiában és a két világháború közötti Magyar Királyságban.....	26.p.	0128 BACSA Gábor: A tájékoztató ("T") szervek és a Magyar Királyi Vámőrség.....	5.p.
0113 FORRÓ János: A székesfehérvári csendőrkerület teendői a vagyon elleni bűncselekmények megelőzésében és felderítésében.....	32.p.	0129 TAMÁSKA Endre: Egy csendőr őrs országos tekintélye.....	12.p.
0114 KAISER Ferenc: A csendőr őrs gazdaságvédelemmel kapcsolatos feladatai a két világháború között.....	39.p.	0130 BOBÁK Artúr: A magánnyomozás története	19.p.
0115 SIMON Ferenc: A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati teendői a vagyonbiztonság ellen irányuló bűncselekmények megelőzésében és felderítésében.....	45.p.	0131 BOTOS János: Szemere Bertalan, az első felelős magyar kormány belügyminisztere.....	33.p.
0116 SUBA János: A m. kir. Honvédség és az rv. szervek feladatai Magyarországon átmenő német vasúti szállítmányok szabotázs elleni védelmében a II. vh. alatt.....	49.p.	0132 CSAPÓ Csaba: Gr. RÁDAY Gedeon és a szegedi királyi biztosság.....	37.p.
0117 SZABÓ József János: Egy vádalku tanulságai a XIX. század magyar bűnüldözésében.....	61.p.	0133 DAVOLA József: A katonai rendőrség bemutatása.....	40.p.
0118 SZIKINGER István: A gazdaság védelmének tapasztalatai Németországban.....	64.p.	0134 DOMOKOS Sándor: A polgári rendőrség korszerű alapelvei.....	45.p.
0119 KISS István Géza: A vámhivatalok a két világháború közötti Magyar Királyságban.....	72.p.	0135 FAZAKAS László: Szemere Bertalan ifjú évei	48.p.
0120 ÓRY Károly: A Vörös Őrség gazdaságvédelmi feladatai.....	78.p.	0136 GEBHARDT, Helmut: Die Österreichische Gendarmerie in der XX. Jahrhundert.....	53.p.
0121 PARÁDI József: A dualizmus kori magyar pénzügyőrség és Vámhivatalok.....	82.p.	0137 KESERŐ István: A rendvédelmi szervek újjászervezése 1919 és 1924 között.....	59.p.
0122 SALAMON Iván: Egyenruha, kényelem, demokrácia és gazdasági kihatásai 1868-1993.....	86.p.	0138 KISS István Géza: Szociális kérdések és azok megoldásai a Magyar Királyi Pénzügyőrségben.....	66.p.
		0139 KÓSA László: Rendőrség Budán, Pesten és Budapesten 1849 és 1882 között.....	71.p.

0140 KÓSA László: A közúti közlekedés rendjének szabályozása 1872-től napjainkig, különös tekintettel Budapestre...	77.p.	0159 PARÁDI József: Határőrizet és kishatárforgalom a dualizmus alatt és a két világháború között	42.p.
0141 KÖVESI László: Szociálpolitikai érzékenység a rendőri és a BM szerveknél 1990-től napjainkig.....	88.p.	0160 RAVASZ Dezső: A magyar-román határ hivatalos és nem hivatalos átjárhatósága.....	54.p.
0142 LÓRINCZ József: Szemere Bertalan és a börtönügy	95.p.	0161 SUBA János: Utazási okmányok az I. és a II. világ-háborúban.....	57.p.
0143 PARÁDI József: A Magyar Királyság rendvédelme (1867-1919).....	98.p.	0162 SUBA János: A budapesti folyamat története	68.p.
0144 RAVASZ István: A nyilas rendvédelmi testületek...	148.p.	0163 ZINNER Tibor: Az embertelen kollektivitás diadala: A magyarországi németek 1945 utáni kitelepítése	72-87.p.
0145 SALLAI János: Francia, osztrák, magyar csendőrség fegyverhasználat a XIX. században.....	154.p.	A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában X.évf.(2000) 12.sz.	
0146 SIMON Ferenc: Egy kiérdemelt emlékbélyeg és egy nem érdemelt megbélyegzés története.....	160.p.	0164 DÁNOS Valér: Rendőrség és szociológia avagy rendőrszociológia.....	5.p.
0147 SIMON Sándor: Cegléd város rendvédelme a XVIII-XIX. században.....	164.p.	0165 FINSZTER Géza: Honvédelem - rendvédelem	8.p.
0148 SUBA János: A határszéli forgalom szabályozása Magyarországon a XIX.-XX. században.....	167.p.	0166 NAGY György: Kapcsolatkeresés a rendészet, a rendvédelem és a határrendészet között.....	15.p.
0149 SZIKINGER István: Az angolszász rendvédelem fejlődésének tendenciái a XIX. századtól napjainkig.....	174.p.	0167 PARÁDI József: A rendvédelmi diszciplína Magyarországon.....	23.p.
0150 SZŰCS János: A francia csendőrség helye, feladatai napjainkban.....	189.p.	0168 SUBA JÁNOS: A kartográfia és a rendvédelem	26.p.
0151 VASS Ferenc: A magyar útlevélrendészet történetének változási folyamatai és fejlődésének tendenciái 1903-tól napjainkig.....	192.p.	0169 ZACHAR József: Rendvédelem és történelemtudomány	34.p.
0152 ZACHAR József: Az osztrák rendvédelmi modell történelmi gyökerei.....	202-206.p.	0170 BACSA Gábor: A határőrizeti szervek együttműködése a lakossággal, a rendvédelmi szervekkel és a hatóságokkal 1920-1940 között (Szemelvények Zalából).....	38.p.
Szabad mozgás a Kárpát-medencében X.évf.(2000) 11.sz.		0171 CSAPÓ Csaba: A Csendőrség és a városok (1881-1914)	43.p.
0153 BACSA Gábor: Magyar és jugoszláv optánsok határátlépése.....	10.p.	0172 DAVOLA József: A tábori csendőrség, mint a Katonai Rendőrség elődje.....	49.p.
0154 BENCsik Péter: Az útlevélügy jogi szabályozásának változásai és hatásuk a határforgalomra 1903-1941..	15.p.	0173 ERNYES Mihály: A véderő alkalmazása rendvédelmi feladatokra a dualizmus időszakában Pécsen.....	55.p.
0155 CSAPÓ Csaba: Utazási okmányok az 1880-as években...	19.p.	0174 FORRÓ János: A székesfehérvári csendőrkerület kapcsolata a közigazgatással.....	58.p.
0156 DAVOLA József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1912-ben.....	21.p.	0175 GEbhardt, Helmut: Die militärische Organisation der österreichischen Gendarmerie von 1849 bis 1918.....	62.p.
0157 KISS István Géza: A határszéli Magyar Királyi Pénzügyőr szakaszok áttelepítése a területi visszacsatolások után.....	24.p.	0176 KÁLMÁN Zsolt — KÓSA László: A rendőrség és az önkormányzatok kapcsolata a rendszerváltás utáni években.....	65.p.
0158 NAGY György: A határforgalom változásai és az azt meghatározó főbb tényezők a nyolcvanas évektől napjainkig. A határforgalom.....	35.p.		

0177 KESERŐ István: Együttműködés a Határőrség és egyéb szervek között (1945-1949).....	68.p.	0195 PARÁDI József: A Magyar Királyság rendőrségei 1920-1945.....	105.p.
0178 KISS István Géza: A Magyar Királyi Pénzügyőrség helye és szerepe a kikötői rendszabályok betartásában valamint a csempészet megakadályozásában.....	73.p.	0196 SUBA János: Felvidék határa 1938-1944.....	114.p.
0179 PARÁDI József: A rendvédelem, közigazgatás és a védőerő kapcsolata a kiegyezéstől a második világháborúig.....	79.p.	0197 SUBA János: Magyar-horvát határszéli forgalom 1941-1945.....	127.p.
0180 RAVASZ István: A német szövetségi rendszer a II. világháború időszakában.....	88.p.	0198 SUBA János: A szocialista határőrizet egyik eszköze, az aknazár.....	139.p.
0181 SIMON Sándor: Cegléd városában: a helyi közigazgatás és a rendvédelem kapcsolata a neoabszolutizmus és a dualizmus időszakában.....	95.p.	0199 TEKE András: Őrzés mint tevékenység a rendészet, rendvédelem rendszerében.....	144-149.p.
0182 STEIB György: Az 1956-os Nemzetőrség és a közhatalom kapcsolata Bonyhádon.....	98.p.	Az ezeréves magyar rendvédelem XI.évf.(2005) 14.sz.	
0183 SUBA János: A polgári Magyarország közigazgatási beosztásának alakulása, a határváltozások tükrében 1867 és 1941 között.....	102-107p	0200 BODA József: Transformation-Coordination of Police In The Security Sector Reform Context. [A Rendőrség átalakítása-vezetése a biztonsági szektor reformjának tükrében].....	5.p.
A közbiztonság közös európai örökségünk XI.évf.(2005) 13.sz.		0201 BOTOS János: Szemere Bertalan az első felelős magyar kormány belügyminisztere.....	15.p.
0184 BEBESI Zoltán: A kábítószer fogyasztás Magyarországon.....	5.p.	0202 CSAPÓ Csaba: RÁDAY Gedeon és a szegedi várbörtön foglyai.....	19.p.
0185 BENCSIK Péter: A határforgalom szabályozása hazánkban és a környező államokban 1903-1941.....	15.p.	0203 ERNYES Mihály: Ezer éves rendvédelem a rendőrségek államosítása tükrében.....	23.p.
0186 BODA József: A magyar rendvédelmi erők szerepe a békefenntartásban.....	27.p.	0204 FAZAKAS László: A korona őrzése, a koronaőrök, a koronaőrség.....	34.p.
0187 BOTOS János: A belügyi tárca szerepe a magyar rendvédelem irányításában.....	31.p.	0205 FORRÓ János: A Kádár rendszer Belügyminisztériuma.....	47.p.
0188 FAZAKAS László: Testőrségek, koronaőrségek, képviselőházi őrség 1867-1945.....	36.p.	0206 GÁSPÁR László: A magyar határőrizet fejlődési tendenciái 1945-1949.....	50.p.
0189 GÁSPÁR László: A határőrség szervezeti változásai 1945-1956.....	50.p.	0207 GEHARDT Helmut: Die Sicherheitsorganisation von 1918 bis 1938.....	54.p.
0190 KÓSA László – GOMBÁR Noémi: A bűnözés területi megoszlása a Kaposvári Rendőrkapitányság területén.....	55.p.	0208 LŐRINCZ József: A hazai büntetés-végrehajtás fejlődése a kiegyezéstől napjainkig.....	57.p.
0191 NAGY György: A magyar állami határrendőrség 1945-1946. évi újjászervezése.....	64.p.	0209 Maximilian EDELBACHER – Harald SEYRL: Die Wiener Polizei von der Österreichisch-Ungarischen Monarchie zur Republik.....	69.p.
0192 NAGY József: A BM Határőrség helye, szerepe, szervezetének változásai a szocialista államhatalomban 1957-től az 1980-as évek végéig.....	78.p.	0210 NAGY György: Egy történelmi kuriózum, gróf SZÉCHENYI István 1834. évi egyik utazásának dokumentuma.....	77.p.
0193 PARÁDI József: A magyarországi rendvédelem fejlődési tendenciái 1867-1950.....	84.p.	0211 NAGY József: A magyar határőrség tevékenysége a csehszlovákiai bevonulás időszakában.....	79.p.
0194 PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyarországi rendőrségei 1867-1919.....	97.p.	0212 PARÁDI József: Az európai rendvédelem története.....	85.p.

0213 PARÁDI József: A határszéli csendőrség állambiztonsági feladatai.....	91.p.	0226 HUDRA László: A budapesti Fiumei úti pénzügyőr laktanya. (Szemelvények az 1930-as és 1940-es évekből, különös tekintettel a Pénzügyőrségi Múzeum történetére)...	67.p.
0214 PARÁDI József: A Kárpát-medencét érintő Magyarországon kívüli határőrizeti formák a német-osztrák modell kivételével.....	95.p.	0227 LŐRINCZ József: Harmonizációs törekvések és problémák a magyar börtönügyben a rendszer-változás időszakában.....	75.p.
0215 SUBA János: A történelmi Magyarország államhatáráról szóló törvények.....	102.p.	0228 NAGY György: A határrendészet, mint szervezet helyének keresése az államszervezet rendszerében..	81.p.
0216 SUBA János: Az államhatár és határjelei.....	120.p.	0229 NAGY József: Határőrizetünkkel szembeni kihívások az 1990-es években.....	104.p.
0217 SUBA János: Államhatár elméletek a XIX.-XX. századi szakirodalomban.....	127.p.	0230 PARÁDI József: A magyar határőrizet tere a kiegyezéstől a II. vh-ig.....	125.p.
0218 SUBA János: A honvédelmi határsáv Magyarországon 1939-1945 között.....	133.p.	0231 PARÁDI József: Magyar Királyi Határrendőrség.....	139.p.
0219 SZABÓ József János: Határvadász alakulatok szerepe az Árpád-vonal védelmében.....	140.p.	0232 PARÁDI József: Az útlevelek és útlevél ellenőrző szervek a két világháború közötti Magyar Királyságban.....	160.p.
0220 ZACHAR József: A Habsburg-hatalom és a magyar rendvédelem.....	146-149.p.	0233 SIMON F. Nándor: Villantás egy témára: séta egy útlevél körül.....	170.p.
REPERTÓRIUM 1990-2000, 1-12. szám XI.évf. (2006) 1. különszám			
Előszó.....	5.p.	0234 SIMON Sándor: Cegléd város rendvédelmi szerveinek dualizmuskori átalakítása és fejlesztése	176.p.
Bemutakozik a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság.....	8.p.	0235 SUBA János: Határcsendőr zászlóalj 1919-1921. Áttérés a katonai határőrizetre.....	182.p.
A periodika szerkesztői.....	13.p.	0236 SUBA János: A magyar-jugoszláv határszakasz redemarkálása (A trianoni határ határjeleinek felülvizsgálata a magyar-jugoszláv határszakaszon 1931-ben).....	192.p.
A repertórium felépítése.....	15.p.	0237 SUBA János: A magyar-román határszakasz redemarkálása (A trianoni határ határjeleinek felülvizsgálata a magyar-román határszakaszon 1937-ben).....	200.p.
Tanulmányok megjelenés szerint.....	18.p.	0238 SUBA János: Határvadászok és az „ezeréves határ” (A m. kir. határvadászok szerepe a magyar-román határvonal Kárpátokban lévő szakaszának felülvizsgálatában 1941-ben).....	205.p.
Tanulmányok szerzők szerint.....	27.p.	0239 VARRÓ István. Rádióközvetítés az ungvári csendőrkisegélyből: „Székely fiúkból nevelik a fiatal magyar csendőröket” – közvetítés az ungvári csendőrkisegélyből.....	212-219p.
Tanulmányok cím szerint.....	41.p.	A rendvédelmi szakképzés története XIII.évf.(2007) 16.sz.	
Tanulmányok kronológia szerint.....	50.p.	0240 BACSA Gábor: A rendőrképzés 1945-1950...	7.p.
Tanulmányok téma szerint.....	60.p.	0241 BENCsik Péter: A kisebb határszéli forgalom Magyarországon és a szomszédos államok közt, 1898-1941.....	15.p.
Recenziók.....	79.p.		
Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században XII.évf.(2007) 15.sz.			
0221 BACSA Gábor: Rendőrség Nagykanizsán 1920-ig, az államosításig.....	6.p.		
0222 BENCsik Péter: A kivándorlás jogi szabályozása 1903 és 1914 között.....	13.p.		
0223 ERNYES Mihály: A magyar rendőri szakirodalom kezdetei.....	32.p.		
0224 FAZAKAS László: A magyar Szent Korona őrzésének története 1945-től 2000-ig.....	45.p.		
0225 HEGEDŰS Ernő: A koronaőrzés történetének egyházi és bizalmi korszaka (1000-1464).....	59.p.		

0242 BERKI Imre: Az 1956-57 évi sortűzek rövid története.	25.p.	0262 KÁLMÁN Zsolt: A Magyar Királyi Csendőrség tevékenysége Somogy vármegyében a megalakulástól 1903-ig.....	26.p.
0243 BODA József: A nemzetközi oktatás és képzés története a magyar rendvédelmi szerveknél.....	33.p.	0263 NAGY György: A Határrendőrség humán viszonyai 1945-1946.....	37.p.
0244 BODA József: A terrorizmus rövid története.....	46.p.	0264 PARÁDI József: Viszontválasz FINSZTER Géza: „Honvédelem Rendvédelem” válaszcikkére....	51.p.
0245 BOTOS János: A Belügyminisztérium tevékenységének főbb jellemzői 1912-1926 között.....	52.p.	0265 PARÁDI József: A magyar rendvédelem szemlélyi állományának szociális viszonyai 1867-1945.....	57.p.
0246 ERNYES Mihály: A rendvédelmi szakkifejezések múltja	56.p.	0266 SÁGI Zoltán: A rendőrség egyenruházata a II. világháború befejezésétől a rendszerváltásig...	65.p.
0247 GÁSPÁR László: A határőrség képzési rendszerének változásai 1945-1956.....	65.p.	0267 SUBA János: A határkijelölés humán faktora a XIX-XX. században.....	74.p.
0248 KISS István Géza: A Magyar királyi Pénzügyőrség lőkiképzése.....	71.p.	0268 SUBA János: A magyar katonai közigazgatás elvei és szervezete a visszatért területeken 1938-1941.....	84.p.
0249 NAGY Ákos Péter: A budapesti Rendőrtisztí Főiskola	77.p.	0269 TURCSÁNYI Károly - HEGEDŰS Ernő: Légideszant alakulatok alkalmazásának történelmi előzményei a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni harcban.....	97.p.
0250 NAGY György: A rendvédelem és a tudomány.....	85.p.	0270 VEDÓ Attila: Magyarország államhatárának jelölése 1867-1918.....	105.p.
0251 PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítései rendszere 1867-1945.....	90.p.	0271 ZEIDLER Sándor: A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig.	116-137.p.
0252 PARÁDI József: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945.....	94.p.	Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békfenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században XV.évf. (2008) 18.sz.	
0253 PARÁDI József: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere.....	100.p.	0 272 BALLA Tibor: A Magyar Királyi Honvéd Lovaság karhatalmi célú alkalmazása a dualizmusban.....	13.p.
0254 ifj. PERJÉSI György: A Magyar Királyi Csendőrség létszámalakulása 1938-1945.....	105.p.	0263 NAGY György: A Határrendőrség humán viszonyai 1945-1946.....	16.p.
0255 SÁGI Zoltán: Egyenruha, mint tradíció a magyar rendőrségnél.....	107.p.	0264 PARÁDI József: Viszontválasz FINSZTER Géza: „Honvédelem Rendvédelem” válaszcikkére....	51.p.
0256 SUBA János: A Magyar Királyi Csendőrség létszámának tervezett felemelése 1918-ban.....	113.p.	0265 PARÁDI József: A magyar rendvédelem szemlélyi állományának szociális viszonyai 1867-1945.....	57.p.
0257 SUBA János: A magyar katonai vezetés elképzelése a határbiztosító csapatok megszervezésére 1918-ban..	121.p.	0266 SÁGI Zoltán: A rendőrség egyenruházata a II. világháború befejezésétől a rendszerváltásig...	65.p.
0258 SUBA János: Honvédelmi határszolgálat.....	128.p.	0267 SUBA János: A határkijelölés humán faktora a XIX-XX. században.....	74.p.
0259 VARRÓ István Tamás: Hatvan éves a Magyar Királyi Csendőrség.....	140-146.p.	0268 SUBA János: A magyar katonai közigazgatás elvei és szervezete a visszatért területeken 1938-1941.....	84.p.
A rendvédelem humán viszonyai XIV.évf. (2008) 17.sz.			
0260 GÁSPÁR László: A kommunista párt káderpolitikájának érvényesítése a határőrségnél 1945-1956..	13.p.		
0261 ILLÉSFALVI Péter: A németek által megszállt Bánság helyzete 1941-ben, a Magyar Királyi Csendőrség Központi Nyomozó Parancsnokságának jelentései alapján.....	19.p.		

0269 TURCSÁNYI Károly - HEGEDŰS Ernő: Légideszant alakulatok alkalmazásának történelmi előzményei a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni harcban.....	97.p.	0286 FORRÓ János — HIBÁCSKÓ Ferenc: Adalékok a karhatalom történetéhez.....	51.p.
0270 VEDŐ Attila: Magyarország államhatárának jelölése 1867-1918.....	105.p	0287 KÁLMÁN Zsolt: Somogy vármegye bűnüldözési tapasztalatai a kiegyezéstől az I. vh-ig.....	60.p.
0271 ZEIDLER Sándor: A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig.....	116-137.p.	0288 PARÁDI József: A csendőrség magyarországi története.....	64.p.
Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században XV.évf. (2008) 18.sz.		0289 PARÁDI József: A rendvédelem védelmében.....	89.p.
0 272 BALLA Tibor: A Magyar Királyi Honvéd Lovasság karhatalmi célú alkalmazása a dualizmusban.....	13.p.	0290 SOM Krisztián: A Magyar Királyi Folyamőrség (határ) átléptető bélyegzői.....	100.p.
0273 FAZAKAS László: Karhatalmi feladatok az Ország-ház épületében és közvetlen környezetében.....	16.p.	0291 SUBA János: Magyarország területi integritásának helyreállítása 1919-1920.....	105.p.
0274 HEGEDŰS Ernő: Azonos típusú repülőeszközök alkalmazása rendvédelmi és honvédelmi célokra.....	20.p.	0292 SUBA János: Magyarország trianoni határainak térképei 1920-1925.....	114.p.
0275 OLASZ György — PARÁDI József — ZEIDLER Sándor: A magyar állami rendvédelmi testületek katonai rendfokozati rendszerei a kiegyezéstől az ezredfordulóig.....	29.p.	0293 TURCSÁNYI Károly — HEGEDŰS Ernő: Légideszant alakulatok rendvédelmi szerepkörben.....	123.p.
0276 PARÁDI Ákos: A magyar rendvédelem civil szerveződései 1867-1945.....	64.p.	0294 Károly TURCSÁNYI — Ernő HEGEDŰS: Airborne troops in the context of public security.....	130.p.
0277 PARÁDI József: Rendőrség a magyar határőrizetben	88.p	0295 VEDŐ Attila: Magyarország államhatárának megjelölése 1947-től napjainkig.....	137-152.p.
0278 PARÁDI József: A magyar rendvédelem fejlesztési reformjai a XIX. század második felétől a XX. század közepéig.....	98.p.	A XIX-XX. századi magyar forradalmak hatása a nemzeti rendvédelmi rendszerünkre XVII.évf. (2009) 20.sz.	
0279 PERÉNYI Roland: Az utca rendje. Rendőri térfigyelés a századfordulós Budapesten.....	113.p.	0296 BENCsik Péter: A határforgalom főbb statisztikai jellemzői Magyarországon 1901-1915....	13.p.
0280 SIMON F. Nándor: A Munkásőrség karhatalmi feladatai.....	125.p.	0297 FORRÓ János: Csendőrségtörténeti kutatásaim tapasztalatai.....	38.p.
0281 SUBA János: Karhatalmi formációk Magyarországon 1918-1920.....	131.p.	0298 JAKUS János: Az államhatár biztosításának problémái az ötvenes évek elején.....	44.p.
0282 SUBA János: A katonai rendőrség felállítása a hátszországban 1917-ben.....	143.p.	0299 KÓSA László: A rendőrség és a határőrség együttműködése csapaterő alkalmazásával Somogy megyében.....	54.p.
0283 VEDŐ Attila: Magyarország államhatárainak megjelölése 1918-1947.....	156-166.p.	0300 NAGY György: A magyar határforgalom ellenőrzésének sajátosságai 1945-2005.....	58.p.
Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában XVI.évf. (2009) 19.sz.		0301 NAGY László: A magyar Rendőrség-történeti Múzeum története.....	79.p.
0284 BALLA Tibor: Katonai alakulatok karhatalmi bevetései Magyarországon 1918-ban.....	13.p.	0302 PARÁDI József: Tények és érzelmek egy hajdani magyar rendvédelmi testület története kapcsán.....	93.p.
0285 ERNYES Mihály: Szerb impérium Baranyában 1918-1921..	18.p.	0303 PARÁDI József: A XIX-XX. századi magyar forradalmak rendvédelme.....	100.p

0304 SUBA János: A magyar - román határ pontosítása.....	108.p	0321 CHVOJKA Michael (ford.: ARTNER Ramona): Ahogyan a Habsburg-birodalom örökös tartományaiban gróf Joseph SEDLNITZKY rendőrfőnök irányításával az államrendőrség az egyetemi hallgatók egyleteivel foglalkozott.....	20.p.
0305 SUBA János: Magyarország határán létesített műszaki záruk felszámolása 1956-ban.....	115.p	0322 CHVOJKA Michael: Die Betrachtung- und Vor-gangsweise des Polizeipräsidenten Sedlnitzky gegenüber den Burschenschaften.....	25.p.
0306 TURCSÁNYI Károly — HEGEDŰS Ernő: A magyar és a szovjet légideszant- és légiszállító csapatok tevékenysége az 1956-os forradalomban.....	120.p	0323 FORRÓ János: Milyen legyen a jövő rendőrsége?.	30.p.
0307 VEDŐ Attila: A '90-es évek politikai változásainak hatása határmegjelölésünkre és határjeleinkre.....	129-137.p.	0324 FORRÓ János: A polgári magyar állam központosított közbiztonsági őrtestületének közrendvédelmi szolgálata.....	46.p.
A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században XVIII.évf. (2010) 21.sz.			
0308 BODA József: A magyar rendvédelmi békefenntartás humán története.....	13.p.	0325 HEGEDŰS Ernő: Terrorelhárító erők szervezése a rendvédelmi szervezeteknél és a légideszant csapatoknál.....	55.p.
0309 FORRÓ János: Cigányság és közbiztonság Székesfehérvárott 1867-1945.....	24.p.	0326 PARÁDI József: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században.....	60.p.
0310 GÁSPÁR László: A magyar határőrizet változásai 1945-1956.....	27.p.	0327 PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata.....	77.p.
0311 HEGEDŰS Ernő: Katonai erők rendvédelmi szerepkörben. Légedeszant alakulatok a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni harcban.....	43.p.	0328 PARÁDI József: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945...	92.p.
0312 KÖVESI László: Az Első Rendőri Kiegészítő Nyugdíjpénztár elődszervezetei.....	54.p.	0329 SUBA János: Határkijelölés, határkitűzés 1867-1945.....	115.p.
0313 Nagy György: Határőrség 1957-2007.....	57.p.	0330 SUBA János: A határkiigazítás feltételeinek megteremtése a dualista Magyarországon.....	125.p.
0314 PARÁDI József: A dualizmus kori magyar rendvédelem.....	66.p.	0331 TAKÁCS Gyula: Leszerelés és hadseregszervezés Magyarországon 1918 novemberében.....	135-139.p.
0314 PARÁDI József: A dualizmus kori magyar rendvédelem.....	85.p.	A kiegyezéstől az ezredfordulóig felszámolt országos hatáskörű magyar rendvédelmi testületek XX.évf. (2011) 23.sz.	
0315 PARÁDI József: A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme.....	101.p	0332 CSIHA Gábor: A szolgálati viszonyt és a rendfokozatot érintő mellékbüntetések Magyarországon a XIX-XX. században.....	13.p.
0316 PARÁDI József: A Magyar Királyság határrendőrsége.....	117.p	0333 DAVOLA József: Magyar rendfenntartók a világban.....	27.p.
0317 SIMON F. Nándor: A Munkásőrség létrehozása.....	123.p	0334 FORRÓ János: A Kádár-rendszer rendvédelmi szervezetei a BM. Karhatalom és a Készenléti Rendőr Ezred.....	36.p.
0318 SUBA János: Az Országos Hadigondozó Hivatal.....	140-147.p.	0335 FORRÓ János: A magyar rendvédelem 1867-1968...	60.p.
0319 SUBA JÁNOS: A Védhírszerzőszolgálat kiépítése.....		0336 LŐRINCZ József: Börtönügyünk a hanyatló Kádár-korszakban.....	78.p.
Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre XIX.évf. (2010) 22.sz.			
0320 BENCsik Péter: A határszéli gazdasági (kettős-birtokos) forgalom megszűnése 1945-1950.....	13.p.	0337 LŐRINCZ József: Börtönügyünk a rendszerváltozás időszakában.....	91.p.

0338 PARÁDI József: Kontinuitás és újramezítés a XIX-XX. századi magyar rendvédelemben.....	99.p	A közbiztonság közös Kárpát-medencei örökségünk XXII.évf. (2012) 25.sz.	
0339 PARÁDI József: Rendvédelem-karhatalom 1867-1945	111.p	0356 BERKI Imre: A magyar határőrizet újjászervezése 1946-ban.....	13.p.
0340 PARÁDI József: A polgári magyar állam rendőrségei 1867-1945.....	124.p	0357 CSAPÓ Csaba: Erdély csendőrsége az átmenet éveiben 1867-1881.....	27.p.
0341 SUBA János: A trianoni határ északi határszakaszának határjellegétől való megfosztása 1938-ban.....	144.p	0358 GÁSPÁR László: A második világháború utáni magyar határőrizet változásai.....	32.p.
0342 SUBA János: Magyarország északi határszakaszának redemarákációs munkálatai 1947-1953.....	155.p	0359 NAGY Ákos Péter: Quies custodiet ipsos custodes, azaz ki őrzí az őrzőket?.....	53.p.
0343 SZABÓ József János: Határvadász zászlóalj a Keleti-Kárpátok védelmi rendszerében 1940-1941.....	165-177.p.	0360 NAGY Ákos Péter: A Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat megalakulása és tevékenységének kialakítása a rendszerváltás folyamatában.....	58.p.
Csendőrség Ausztria-Magyarországon, illetve Ausztriában és Magyarországon 1849-2005. XXI.évf. (2011) 24.sz.		0361 NAGY József: A magyar határőrség szervezete, létszáma és területi elhelyezkedése 1958-1990.....	67.p.
0344 BODA József: Az európai csendőri erő, avagy egy új békefenntartó alakulat születése.....	13.p.	0362 PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1867-1914..	79.p.
0345 DAVOLA József: Fényképezés a Magyar Királyi Csendőrségnél.....	18.p.	0363 PARÁDI József: A magyar állami rendőrség fejlődéstörténeti tapasztalatai 1867-1945.....	84.p.
0346 FORRÓ János: A Magyar Királyi Csendőrség és a fejer vármegyei zsidó deportálás.....	23.p.	0364 PARÁDI József: A XIX-XX. századi magyar rendszerváltozások és a csendőrség.....	102.p.
0347 FORRÓ János: A székesfehérvári csendőr kerület küzdelme Fejer Vármegye közbiztonságáért 1884-1945.	32.p.	0365 SOM Krisztián: Rendvédelem-történet a numizmatikában.....	111.p.
0348 MARKÓ György: Csendőrtisztek a Magyar Királyi Honvéd Vezérkar főnökének bírósága előtt.....	73.p.	0366 SUBA János: A császári csendőrség tisztí kara 1849-1868.....	116.p.
0349 PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség szervezete.....	80.p.	0367 SUBA János: Karhatalom szervezése a Magyar Királyi Honvédségben 1918-ban.....	129-136.p.
0350 PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati tevékenységei.....	91.p.	Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelmében XXII.évf. (2012) 26.sz.	
0351 PARÁDI József: A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királysága külső határainak őrizetében.....	100.p.	0368 ARTNER Ramona: Egy közbiztonsági örtestület útja Párizstól — Itálián és Ausztrián keresztül — Budapestig.....	13.p.
0352 SUBA János: 1918 forró nyara és a Magyar Királyi Csendőrség.....	119.p.	0369 ARTNER Ramona: Hírszerzés a dualizmus kori Magyar Királyságban.....	19.p.
0353 SUBA János: A Magyar Királyi Csendőrség és a vasútbiztonság 1917-1918.....	126.p.	0370 CSAPÓ Csaba — PARÁDI József: Az államfő magyarországi védelme az Osztrák-Magyar Monarchiában.....	27.p.
0354 SZAKÁLY Sándor: Akik a Magyar Királyi Csendőrséget — 1938 és 1945 között — vezették.....	136.p.	0371 FORRÓ János: Rendvédelmi szervezetek sajátos tevékenysége háborús helyzetben Fejer vármegyében 1944 őszétől 1945 tavaszáig.....	35.p.
0355 ZÉTÉNYI Zsolt: A Magyar Királyi Csendőrség és a csendőrök jogállása 1945-ben és azután. (Egy elfelejtett szervezet és jelmondat: „Híven, becsülettel, vitézül!”)...	155-165.p.	0372 NAGY Ákos Péter: A magyar rendvédelem belbiztonsági szolgálata 1945-1990.....	44.p.

0373 NAGY Ákos Péter: A Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat 2000-2010.....	59.p.	0391 SOM Krisztián: A német gyarmatok rendvédelmi erői	161.p.
0374 PARÁDI József: A dualista Magyarország határőrzete a migráció tükrében.....	66.p.	0392 SUBA János: „Csendőralakulások” a Magyar Nemzeti Hadseregben, majd Magyar Királyi Nemzeti Hadseregben 1919-1921	169.p.
0375 PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége.....	81.p.	0393 SZÉKELY Zoltán: Repülők és határok régen és ma	179.p.
0376 PARÁDI József: Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében.....	105.p.	0394 SZIKINGER István: A magyar rendvédelmi jog 1919-1944	187-198.p.
0377 SUBA János: Szovjetunió és Magyarország közötti határvonal kitézése 1947-1949.....	120.p.	A magyar rendvédelem, légiközlekedés, felderítés a XIX-XX. században XXIII.évf. (2013) 31-32-33-34.sz.	
0378 SZIKINGER István: A magyar rendvédelmi jog alapjai	133.p.	0395 BALOGH Péter : A magyar katonai rádiófelderítés története.....	15.p.
0379 SZIKINGER István: Rendvédelmi jog a dualizmus korszakában.....	141-157.p.	0396 BODA József : A magyar katonai ejtőernyőzés 75 éve.....	27.p.
A XIX-XX. századi magyar állam nemzetbiztonsági szervezetei XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz.		0397 BOTZ László : A Magyar Néphadsereg szerepvállalása a dél-vietnámi Nemzetközi Felügyelő és Ellenőrző Bizottság munkájában 1973-1975.....	41.p.
0380 ARTNER Ramona: A Magyar Királyi Csendőrség és a városok.....	13.p.	0398 FÓRIZS Sándor : Határprovokációk a magyar-jugoszláv államhatáron 1950-1951.....	47.p.
0381 ARTNER Ramona — PARÁDI József — ZEIDLER Sándor A Magyar Királyi Csendőrség légi, vízi, vasúti és közúti szakszolgálati ágai	23.p.	0399 HEGEDŰS Ernő - FRÖCHLICH Dávid : Katonai erők rendvédelmi szerepkörben.....	55p.
0382 BODA József: A katonai rang és függelmi rendszer a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatnál	41.p.	0400 KESERŰ István: A magyar határőrizet 1945-1990.....	63p.
0383 FÓRIZS Sándor: Rendvédelmi elvárások tükrözése négy ország rendőrtisztképzésében.....	65.p.	0401 NAGY György : Az első magyar határrendőrség.....	87p.
0384 FORRÓ János: Fejér vármegye közbiztonság története 1688-1884	77.p.	0402 NAGY József : A magyar határőrizet változásai 1958-1990.....	97p.
0385 HEGEDŰS Ernő: A Magyar Királyi Csendőrség harc- és gépjárművei	89.p.	0403 OLASZ Lajos : A légi csendőrség Magyarországon.....	105.p.
0386 JAKUS János A magyar rádió-és rádióelektronikai felderítés szervezeti változásai 1990-ig.....	101.p.	0404 PARÁDI József : Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában 1867-1919.....	121p.
0387 KESERŰ István: A magyar pártállam határőrizete 1945-1956.....	111.p.	0405 PERÉNYI Roland : A fővárosi rendőrség tagjainak II. világháború alatti tevékenysége az igazoló bizottsági iratok.....	147p.
0388 NAGY Ákos Péter: Adalékok a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat nemzetközi tevékenységének történetéhez.....	129.p.	0406 SZIKINGER István : A magyar rendvédelmi jog 1945-1989.....	153p.
0389 PARÁDI József: Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza... ..	141.p.	0407 TÖMÖSVÁRY Zsigmond : Egy kevésbé ismert katonai attasé: NÉMETH Dezső vezérkari ezredes.....	165p.
0390 PARÁDI József: Az államfő testőrségei az Osztrák-Magyar Monarchiában	155.p.	0408 VEDÓ Attila : A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi tevékenységének szabályozása a dualizmus idején.....	170p.

0409 VEDŐ Attila : A Francia Nemzeti Csendőrség a két világháború között.....	185-197.p.	0427 PARÁDI József : A Császári Királyi Csendőrség Magyarországon.....	61.p.
A tűzoltóság története XXIV.évf. (2014) 35-36-37-38.sz.			
0410 BERKI Imre : A magyar polgári védelem történeti áttekintése.....	15.p.	0428 PARÁDI József : A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete....	71.p.
0411 BERKI Imre : A magyar Katasztrófavédelem Központi Múzeumának története és kiállításai.....	25.p.	0429 PARÁDI József : A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete.....	81.p.
0412 GÖRBE Márk : Tűzvész és bányalég. Sorstragédiák megjelenítése FESZTY Árpád művészetében.....	35.p.	0430 PARÁDI József : Határőrség, rendőrség, human viszonyok a polgári magyar állam két világháború közötti időszakában.....	99.p.
0413 HADNAGY Imre József : A magyar tűzoltó szervezetek története.....	43.p.	0431 SUBA János : A Magyar Királyi Csendőrség és a terület-visszacsatolások.....	119.p.
0414 KISS András : Csepel gépjárművek a tűzoltóság szolgálatában.....	51.p.	0432 VEDŐ Attila : Rádió a Magyar Királyi Csendőrség szolgálatában.....	131.p.
0415 LINDNER Gyula : Megjegyzések a Római Birodalom tűzvédelméhez.....	67.p.	0433 VEDŐ Attila : A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi fellépésének gyakorlata.....	143.p.
0416 OLASZ Lajos : A magyar légoltalom megszervezése az 1930-as években.....	75.p.	0434 VEDŐ Attila : A haderő karhatalmi tevékenysége 1867-1918.....	155-165.p.
0417 PARÁDI Ákos : Tűz elleni védekezés a polgári magyar államban 1867-1945.....	85.p.	25 év a magyar rendvédelem-történet szolgálatában XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz.	
0418 RÉTI Rezső : József főherceg a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség védnöke.....	111.p.	0435 ERNYES Mihály : Rendvédelem, rendvédelem-történet (fogalmi és tartalmi megközelítés)....	15.p.
0419 SCHIMPF Gerard : A bécsi tűzoltóság 1683-1948.....	119.p.	DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.15-38P	
0420 TÁTRAI Zsuzsanna : Szent Flórián ünnepe és a tűz szerepe a magyar néphagyományban.....	125-130.p.	0436 MAGASVÁRI Adrienn : Vám- és adószedők a magyar pénzügyi igazgatásban az államalapítástól a kiegyezésig.....	39.p.
A magyar rendvédelem a kivételes hatalom időszakában XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz.		DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.39-46P	
0421 ARTNER Ramona : Az osztrák csendőrség 1848-1938.....	15.p.	0437 NYITRAI Endre : A szervezett bűnözés története.....	47.p.
0422 ARTNER Ramona : A bajor csendőrség a XX. század húszas éveiben.....	23.p.	DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.47-62P	
0423 FORRÓ János : A magyar csendőrség Kelet-Dunántúl román megszállásakor.....	31.p.	0438 OLASZ Lajos : Légi szuverenitás és légi ellenőrző szolgálat a HORTHY-korszakban.....	63.p.
0424 FRÖCHLICH Dávid — HEGEDŰS Ernő : Forgópisztolyok a honvéd lovasságnál és a Magyar Királyi Csendőrség lovas szervezeti elemeinél.....	43.p.	DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.63-76P	
0425 PARÁDI Ákos : Ludovikai indítvány a magyar csendőrség létrehozására.....	51.p.	0439 PARÁDI József : A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület.....	77.p.
0426 PARÁDI Ákos : Hivatás-történet gondozás a Magyar Királyi Csendőrségnél.....	55.p.	DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.77-84P	
		0440 SOM Krisztián : Az 1937 M magyar útlevel és nemzetközi összehasonlítása.....	85.p.
		DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.85-108P	
		0441 B STENGE Csaba : A munkácsi rendőrség deffenzív és offenzív harcászati alkalmazása Kárpátalján 1939-ben.....	109.p.
		DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.109-116P	
		0442 SZABÓ Andrea : A magyar pénzügyőrképzés intézményi kereteinek fejlődése 1867-2011.....	117.p.
		DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.117-126P	
		0443 SZABÓ Szilárd : Az Evidenzbüro. Az Osztrák-Magyar Monarchia felderítő szervezete 1850-1919..	127.p.
		DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.127-170P	
		0444 VEDŐ Attila : A Magyar Királyi Csendőrség közbiztonsági tevékenységének megszervezése 1881-1918..	171-190.p.
		DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.43-44-45-46N.171-190P	

Rendvédelem-történet a rendvédelem szolgálatában XXV.évf. (2015) 47-48-49-50.sz.	
0445 BENCsik Péter : Rendőrség, politikai rendőrség Hódmezővásárhelyen 1945 után.....	15.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.47-48-49-50N.15-20P	
0446 ERNYES Mihály : Nyomozás, vizsgálat, vizsgálóbíró...	21.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.47-48-49-50N.21-44P	
0447 PARÁDI Ákos : Bosznia-Hercegovina csendőrsége az Osztrák-Magyar Monarchia időszakában.....	45.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.47-48-49-50N.45-50P	
0448 RAVASZ István : A Magyar Királyi Honvédség karhatalmi alkalmazásának szabályozása a HORTHY-korban, császári és királyi előzményekkel.....	51.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.47-48-49-50N.51-68P	
0449 SIMON F Nándor : A Belügyminisztérium szolgálati igazolványai 1953-1995.....	69.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.47-48-49-50N.69-80P	
0450 VEDÓ Attila : A Magyar Királyi Csendőrség közlekedési szolgálati ágának kialakulása és fejlődése.....	81.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.47-48-49-50N.81-94P	
0451 ZEIDLER Sándor : Testőrségi rendfokozatok a polgári magyar állam időszakában.....	95-100.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXV.2015.47-48-49-50N.95-100P	
Magyar határőrizet a XIX-XX. században XXVI.évf. (2016) 51.sz.	
0452 BERKI Imre : A Határőrség Közvetlen Híradó Zászlóalja az 1956-os forradalom és szabadságharc sodrásában.....	15.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.51N.15-24P	
0453 PARÁDI József : A Magyar Királyi Csendőrség a dualizmuskori Magyar Királyság határőrzésében 1891-1918..	25.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.51N.25-42P	
0454 PARÁDI József : Határrendőrség a történelmi Magyarországon 1906-1918.....	43.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.51N.43-56P	
0455 SOM Krisztián : A magyar 1922 M útlevele 1922-1937.....	57.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.51N.57-74P	
0456 SUBA János : Erdély határvédelme 1940-1944.....	75.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.51N.75-86P	
0457 VEDÓ Attila : Csendőrök a dualista Magyarország kishatárforgalmának ellenőrzésében 1914-ig.....	87.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.51N.87-108P	
0458 ZSIGOVITS László : Vámosok és határőrök a határforgalom ellenőrzésében 1945-2007.....	109-140.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.51N.109-140P	
Magyar rendvédelem a XIX-XX. században XXVI.évf. (2016) 52.sz.	
0459 HEGEDŰS Ernő : Motorizáció a XX. századi magyar határőrzésben.....	15.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.52N.15-52P	
0460 LÓRINCZI Dénes : A háromszéki közbiztonság megszilárdítása a HABSBURG neoabszolutizmus időszakában...	53.p.
0461 PARÁDI Ákos : A CSERBA. (Csendőrlégénységi El-látásban Részesülők Betegsegélyző Alapja).....	61.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.52N.61-70P	
0462 PARÁDI József : Az Evidenzbüro és a magyar határőrizet kapcsolata.....	71.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.52N.71-82P	
0463 PARÁDI József : Karhatalom a polgári magyar állam rendvédelmében.....	83.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.52N.83-94P	
0464 SOM Krisztián : Határforgalom ellenőrzés és külföldre utazás szabályozása Magyarországon az I. világháborúban.....	95.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.52N.95138P	
0465 VEDÓ Attila : A Magyar Királyi Csendőrség teendői a külföldiek ellenőrzésének szabály- és szervezetrendszerében 1881-1938.....	139-180.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVI.2016.52N.139-180P	
Rendvédelmi testületek és szabályozások a polgári magyar állam rendvédelmi modelljében XXVII.évf. (2017) 53.sz.	
0466 ESTÓK József : A polgári magyar állam büntetés-végrehajtásának egyenruházata és rangrendszere 1867-1945.....	15.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.53N.15-32P	
0467 PARÁDI József : A magyar rendvédelem 1867-1918..	33.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.53N.33-52P	
0468 PARÁDI József : Hírszerzés és határőrizet az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságában.....	53.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.53N.53-84P	
0469 SZIGETVÁRI Oszkár : A fővárosi rendőrség detektívtestülete.....	85.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.53N.85-96P	
0470 VERBOVSZKI Sándor : Az eljárás lezárult — ítélet nélkül. A dr. CSATÁRY László Lajos ügy jogi és kriminalisztikai anomáliái a dokumentumok tükrében.....	97.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.53N.97-144P	
0471 VOLCSÁNYI Nikolett : Személyi állomány életét jelentősen befolyásoló és a XX. század elején szokatlan szabályozások a Magyar Királyi Csendőrségnél.....	145.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.53N.145-160P	
0472 ZÉTÉNYI Zsolt : A Magyar Királyi Csendőrség fegyverhasználati szabályai a Magyar Rendőrség jelenlegi fegyverhasználati szabályai tükrében.....	161-181.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.53N.161-181P	
A 150 éves pénzügyőrség XXVII.évf. (2017) 54.sz.	
0473 ERDŐS Ákos : A Vám- és Pénzügyőrség kábítószerek-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben.....	15.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.54N.15-24P	
0474 MÉSZÁROS Balázs : A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944.....	25.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.54N.25-44P	
0475 PARÁDI Ákos : A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában.....	45.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.54N.45-58P	
0476 PARÁDI József : A magyar rendvédelem 1919-1941.....	59.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.54N.59-92P	
0477 PARÁDI József : Pénzügy a dualizmuskori magyar békehatárőrzésben.....	93.p.

- 0478 **SZABÓ Andrea:** A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947..... 107.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.54N.107-126P
- 0479 **SZIGETVÁRI Oszkár:** Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél..... 127-140p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVII.2017.54N.127-140P

**Magyar nemzetbiztonsági testületek
a XIX-XX. században.**

XXVIII.évf. (2018) 55.sz.

- 0480 **BÓDINÉ Beliznai Kinga:** „Többet ésszel mint kézzel.” A Sárrét csendbiztosa O'SVÁTH Pál..... 15.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.55N.15-30P
- 0481 **LŐRINCZI Dénes :** Az Ojtozi-szoros 1886-ban..... 31.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.55N.31-38P
- 0482 **OLASZ Lajos :** Az ejtőernyős elhárítás megszervezése Magyarországon hadbalépését követően 1941-1942..... 39.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.55N.39-57P
- 0483 **PARÁDI Ákos :** A Guardia Civil a XX. század első évtizedeiben..... 57.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.55N.57-66P
- 0484 **PARÁDI József :** A polgári magyar állam határőrizete 1867-1941..... 67.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.55N.67-88P
- 0485 **SZABÓ Szilárd :** Az osztrák-magyar katonai titkosszolgálat szervezeti és hatásköri változásai az I. világháború idején..... 87.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.55N.87-94P
- 0486 **VINCZE Gábor:** Kötelességteljesítésért életfogytiglan..... 95-118.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.55N.95-118P

**A katonailag szervezett és a polgári fegyveres őrtestületek
a polgári magyar állam rendvédelmi modelljében**

XXVIII.évf. (2018) 56.sz.

- 0487 **ERNYES Mihály:** Magyarországi rendőrségek a dualizmusban és a két világháború között..... 15.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.56N.15-52P
- 0488 **LŐRINCZ József :** A Csemegi-kódex és a javítóintézetek... 53.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.56N.53-60P
- 0489 **LŐRINCZ József :** Börtönügyünk a trianoni határok között a II. világháborúig..... 61.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.56N.61-70P
- 0490 **OLASZ Lajos :** A rendvédelmi erők harca a szovjet ejtőernyős partizánok ellen 1943. VIII. - 1944. VIII..... 71.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.56N.71-96P
- 0491 **PARÁDI József :** A magyar csendőrség és az Osztrák-Magyar Monarchia hírszerző szervezetének az együttműködése 1891-1918..... 97.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.56N.97-130P
- 0492 **SUBA János :** A polgárőrség szervezése 1919-1921..... 131.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.56N.131-144P
- 0493 **VEDÓ Attila :** A Magyar Királyi Csendőrség költségvetése és gazdálkodása 1881-1941..... 145-166.p.
DOI : 10.31627/RTF.XXVIII.2018.56N.145-166P